diuerſorio:nec cunabula;que teneritudinē tuā accipe-
rent habuiſti:ſꝫ in vili p̄ſepio ſordētis ſtabuli tu q̄ terrā
palmo cōcludis:inuolut⁹ pāniculis reclinat⁹ es: ⁊ hoc
ip̄m a brutis aīalib⁹ mr̄ tua mutuo accepit. Cōſolami-
ni conſolamini:q̄ in ſordib⁹ pauꝑtatis enutrimini:quia
vobiſcū eſt de⁹ in pauꝑtate. Nō cubat in delitijs ſplēdi
di cubilis:nec iuenit in terra ſuauit viuētiū. Quid igit
gl̄iarꝭ o diues:res lutea inuoluta bro lecti picti ⁊ delica
ti:cū rex regū ſuo recubitu ſtramēta pauperū honeſtare
maluerit. Quid dura ſtrata deteſtaris:cū tener infantu-
lus in cui⁹ manu ſunt oīa regna:tuis ſericis: plumeis le
Bernar. ctis:duras iumētoꝝ ſtipulas p̄elegerit. vn̄ Bern̄. Non
ꝯſolat xp̄i īfantia garrulos:nō conſolant xp̄i lachryme
cachinātes:nō cōſolant pāni ei⁹ ambulātes in ſtol:non
ꝯſolant ſtabulū ⁊ p̄ſepe:amātes p̄mas cathedras ī ſina-
gogis. Uigilātib⁹ paſtorib⁹ annūciat gaudiū lucꝭ:⁊ eis
dr̄ eē nat⁹ ſaluator: pauꝑib⁹ atq̄ laborātib⁹:non vobis
diuitib⁹ q̄ veſtrā habetꝭ ꝯſolationē:nō diuinā. Et iteꝝ.
Naſcit dei fili⁹ in cui⁹ arbitrio erat q̄dcūq̄ velle elige
re tēp⁹:elegit q̄d moleſti⁹ eſt p̄ſerti paruulo:⁊ pauꝑis
mr̄is filio:q̄ vix pānos haberet ad inuoluendum:p̄ſepe
ad reclinādū. Et cū tāta eēt neceſſitas:nullā audio fe-
ripelliū mētionē:xp̄s vtiq̄ q̄ n̄ fallit/elegit q̄d carni mo
leſti⁹ ē. Id ḡ meli⁹:id vtili⁹:id poti⁹ eligendū ⁊ quiſq̄s
aliḋ doceat vel ſuadeat ab eo tanq̄ a ſeductore cauēdū
Et tn̄ f̄res ipſe ē ꝓmiſſus olī ꝑ eſaiā. Paruul⁹ ſciēs re-
probare malū/⁊ eligere bonū. Malū ḡ voluptas corꝑis
eſt. Bonū ṽo afflictio ē. Siq̄dē ⁊ hāc elegit:⁊ illā repro
bauit:puer ſapiēs:ṽbū infans:caro.ſ.īfirma:īfantul⁹ te
ner:caro oīs laboris īpotēs:oīs operꝭ īpatiēs. Itaq̄ iā
carnalis hō fuge voluptatē:q̄ꝛ poſita ē mors ſec⁹ dele-
ctatiōis ītroitū. Age p̄niā:q̄ꝛ ꝑ illā approṗnq̄t regnū
Hoc ſtabulū illḋ p̄dicat. Hoc p̄ſepe clamat. Hoc mem-
bra illa īfātilia manifeſte annūciat. Hoc lachryme ⁊ va
git⁹ euāgelizāt. O duritia cordis mei. Utinā dn̄e:ſicut
ṽbū caro factū ē:ita carneū fiat ⁊ cor meū. Siq̄dē et h̄
Ezechie. pollicit⁹ es ꝑ ꝓpheta. Auferā inq̄ens a voḃ cor lapideū
xxxvj. ⁊ dabo voḃ cor carneū. hec Ber. ¶ Uidiſti ortū ſctiſſimi
p̄ncipis. Uidiſti ſimł ⁊ partū regine celeſtꝭ:⁊ in vtroq̄
Paupta arctiſſimā pauꝑtatē attēdere potuiſti. Hec ṽt⁹ eſt illa
tis cōmen euāgelica margarita:ꝑ q̄ emēda ⁊ cōparāda oīa ſūt ven
datio. dēda ⁊ dāda:hec ē toti⁹ ſpūalis edificij p̄mariū funda-
mētū: Hec eſt ſpūalis vis ſalutis tanq̄ hūilitatꝭ funda
mentū ⁊ ꝑfectiōis radix:cui⁹ eſt fruct⁹ multiplex ſed oc
Humili cult⁹. Potuiſti etiā attēdere in vtroq̄ ꝓfundiſſimā hu-
tatis cō- militatē. Nō enī ſunt ſtabulū dedignati:nō p̄ſepe:nō fe
mēdatio. nū:nō cetera vilia:ad dādū nobis exēplū ꝑfecte hūilita
tis. Sine hac ṽtute ſal⁹ nō eſt:q̄ꝛ nulla oꝑatio nr̄a cū ſu-
ꝑbia deo placere pōt. Nēpe vt ṽtutes ſepe dent/vel ac
cepte fuent/aut ſuate ꝯſumēt:hūilitas meret:⁊ abſq̄
Afflictio- iſta ille neceſſe ṽtutes vident. Potuiſti etiā attendere
nes xp̄i. in vtroq̄ (⁊ maxime ī puero ieſu) nō paruā corporis af
flictionē. Inter ceteras āt hec vna fuit:q̄ q̄n mr̄ ſua ī p̄ſe
pio eū locauit/⁊ puluinar vł aliḋ hmōi non haberet:ad
caput ei⁹ quēdā lapidē nō ſine grādi cordis amaritudi-
Lapis ne poſuit:īꝑpoſito forte feno q̄d ab aīalib⁹ mutuo acce
xp̄o ſub pit. Et (vt dr̄) adhuc ille lapis ibidē ad memoriā reſua
capite po tus videt. Pauꝑtatē igit ⁊ hūilitatē afflictionūq̄ cor-
ſitus. poris ſtudeas ⁊ tu ꝑ poſſe amplecti: ⁊ in his xp̄m ꝓ mo-
Bern̄ de dulo tuo imitari. Un̄ Ber. Trib⁹ exēplis viā noḃ oñdit
trib⁹ exē- qua eū ſeq̄ debem⁹. Exēplo pauꝑtatis:q̄ꝛ in h̄ mūdo di
plis xp̄i. uitias hr̄e noluit/q̄d exēplū leue facit:⁊ expeditū vt cur
rat. Exēplo hūilitatꝭ:q̄ꝛ mūdi gl̄iā ſpreuit:q̄d modicū
facit vt lateat. Exēplo patiētie:q̄ꝛ mala ſuſtinuit quod
Anſelm⁹ fortē ⁊ robuſtū facit vt ſuſtineat. hec Ber. ſm anſel. Re-
d xp̄o imi dēptor nr̄ cecatꝭ luminib⁹ collirīū ſue incarnatiōis ap
tando. poſuit:vt q̄ deū in ſecreto maieſtatꝭ fulgētē videre non
poteram⁹:deū in hoīe apparentē aſpicerem⁹:aſpiciēdo
cognoſcerem⁹:cognoſcēdo diligerem⁹:diligendo ſūmo
ſtudio ad ei⁹ gloriā ꝑuenire ſatagerem⁹. Incarnat⁹ eſt:
vt nos ad ſpūalia reuocaret: mutabilitatꝭ noſtre parti
ceps factus eſt:vt nos ſue īcommutabilitatꝭ participes
faceret. Incliauit ſe ad hūilia noſtra:vt nos ad excelſa
Criſoſto. ſua ſublimaret. Et ſm Chryſ. Filius dei naturał: etiā
Cur fili⁹ dauid fili⁹ eē dignat⁹ eſt:vt nos filios dei faceret. Ser
dauid do uum ſuū hr̄e patrē dignat⁹ ē:vt nobis patrē faceret deū
minus. Nō enim fruſtra nec vane ad tantam humilitatem ipſe
deſcendit: ſed vt nos ex humili ſublimaret. Natus eſt
ſm carnē:vt nos ſm ſpm̄ renaſceremur. Et q̄ꝛ part⁹ ſe- Cōceptio
quit cōceptionē:ſicut fruct⁹ floritionē:ꝯgruū fuit q̄ xp̄s nis loc⁹ ⁊
q̄ cōcept⁹ fuit in flore.ſ. nazareth:q̄d iterp̄tat flos:naſce- part⁹ xp̄i
ret in fructu:ſcꝫ in bethleē:q̄d interp̄tat dom⁹ panis vł c[illegible]ditur
refectionis:q̄d ꝑtinet ad fructū. Quotidie quoq̄ dn̄s in cōgruus.
nazareth concipit:⁊ in bethleē naſcit:cū aliq̄s flore ṽbi
ſuſcepto:ſe domū eterni panis efficit. Ideo etiā cōgruū
fuit vt ī bethleē (q̄ dom⁹ panis iterpretat) xp̄s naſceret:
q̄ꝛ ipſe eſt panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdit:q̄ electoꝝ mētes
īterna ſatietate reficit. Nat⁹ quoq̄ in bethleē q̄ īter oēs
ciuitates iude exigua erat:noluit quēq̄ de terrene ciui Chriſtus
tatis ſublimitate gloriari. Qui nō in parētū domo:ſed ī imitand⁹
via naſcit:vt ſe ꝑegrinū eſſe:⁊ regnū ſuū de hoc mundo
nō eſſe oñderet:q̄ etiā dicit. Ego ſum via:qua ſcꝫ ad pa- Joh̄. xiiij
triā veniam⁹. In diuerſoriū ſe recepit vt nos nō pala-
tia:ſed diuerſoria ī hoc mūdo q̄rere doceret. Stabulū
ad naſcendū elegit:vt curioſitatē edificioꝝ ⁊ gloriā mū
di dānaret. Paruul⁹ fact⁹ eſt:vt nos magnos ac viros
ꝑfectos efficeret:⁊ ne vltra magnificare ſe hō ſuꝑ terrā
apponeret. Infirm⁹ fact⁹ eſt:vt nos ad bona oꝑa fortes
et potētes faceret. Pauper fact⁹ eſt:vt ſua īopia nos di
taret. Et ne de terrenis diuitijs q̄ſq̄ ſe extolleret pānis vi
lib⁹ inuolut⁹ eſt:vt nos laqueis mortis abſolueret. ⁊ ſto
la prima īmortalitatꝭ indueret. Man⁹ ⁊ pedes ei⁹ ꝯſtrī
gunt:vt man⁹ nr̄e ad bn̄ operandū laxent:⁊ pedes nr̄i ī
viā pacis dirigant. In diuerſorio loco eget:vt nobis ī
domo pr̄is ſui manſiones multas p̄pararet. Et ſic ī p̄ſe
pi anguſto poſit⁹ eſt:vt lectos delicatos et ampla edifi-
cia reprobaret:vt et nos ꝑ celeſtis regni gaudia dilata-
ret:⁊ nos locū cordis nr̄i ſibi ꝓpriū dilataremꝰ. iux illḋ.
Fili prebe cor tuū mihi. In p̄ſepio etiā reclinat⁹ eſt:vt Prouer.
nos q̄ſi ſctā aīalia carnis ſue frumento reficeret:vt et ci- xxiij.
bus eſſe iumētoꝝ:hō enī fact⁹ eſt iumētū ꝑ pctm̄:ſm illḋ
Hō cū in honore eſſet nō intellexit:cōparat⁹ eſt iumētꝭ pſ̄. xlviij.
inſipiētib⁹/⁊ ſilis fact⁹ eſt illis:ideo dn̄s fact⁹ eſt fenū
q̄d eſt cib⁹ iumētoꝝ:q̄ꝛ ṽbū caro factū eſt:⁊ oīs caro fe- Joh̄. j. et
nū. Bos q̄ppe qui deſignat ppłm iudeoꝝ:⁊ aſin⁹ q̄ deſi- Eſa. xl.
gnat ppłm gentiū:dn̄m in medio habētes ⁊ miraculoſe
cognoſcētes flexis genib⁹ īceſſanter eū adorabāt:⁊ tanq̄
laudādo voces dabāt. vn̄ Amb. Infantis audis vagit⁹: Ambro.
nō audis bouis dn̄m agnoſcētis mugit⁹. Agnouit enim Eſaie. j.
bos poſſeſſorē ſuū:⁊ aſin⁹ p̄ſepe dn̄i ſui. vn̄ ⁊ Greg. na- Gre. na-
zanzen⁹. Uenerare preſepe illud:ꝑ q̄d cū eſſes pene iam zan.
mutū aīal:paſceris nūc ṽbo et rōne dei. Agnoſce vt bos
poſſeſſorē tuū. ⁊ ſicut aſin⁹ p̄ſepe dn̄i tui:ſeruitu mūdo-
rū aīaliū q̄ es/et eoꝝ qui ruminare norūt:et iā ṽbū dei
ad memoriā reuocare:q̄q̄ etiā diuinis ſacrificijs atq̄
altarib⁹ apti ſūt:ſeu certe ex īmūdis es aīalib⁹:et neq̄
cibis nec ſacrificijs denotat⁹ es. Per mariā eccłia deſi- Moralit.
gnari pōt:⁊ ꝑ ioſeph ſpōſū ei⁹ ep̄s. Propt q̄d annulū hꝫ
ſicut ſpōſus:⁊ ſicut maria fecūda fuit:nō tn̄ a ioſeph ſpō
ſo:ſed a ſpūſctō: ſic ⁊ eccłia fecūditatē gr̄e habet a deo.
Hi aſcēdūt tendēdo in bethleē ciuitatē ſuā:ſcꝫ celeſtē:⁊
ꝓfitent oīm̄ imꝑatori exibere ſeruitutē. Eccleſia vero Paſtorū
in q̄libet bona ꝑſona parit filiū:q̄n bonū pri⁹ ꝯceptū per imitatio.
ducit ad effectū ⁊ pānis inuoluit:q̄n ab hūanis laudib⁹
hoc abſcōdit:⁊ ī p̄ſepio reclinat:q̄n ex bono opere nō ele
uat:ſed magis ſe hūiliat. Naſcētē etiā dn̄m angeli circū
dederūt:⁊ natū ſtatī adorauerūt [Et paſtores erāt ī ea-
dē regiōe:vigilātes ſuꝑ gregē ſuū] ꝓpe per miliare.ſ.
iuxta turri quādā int bethleē:⁊ hir̄łm:vbi iacob rediēs Turris
de meſopotamia morat⁹ eſt cū grege ſua: vbi mortua ⁊ ad quē pa
ſepulta eſt rachel:⁊ turris gregis dr̄. Ubi etiā in eccłia ſtores erāt
tria paſtorū illorū mōſtrant monumēta [Et ecce angel⁹ Paſtorū
dn̄i] circa q̄rtā vigiliā noctis venit ad eos. Diuidit enī monumēta
nox in q̄ttuor vigilias [et ſtetit iuxta illos] in veſte cādi
da ⁊ facie rutilāti ⁊ iocūda. Et credit fuiſſe gabriel:qui Gabriel.
ṽgini cōceptū verbi nūciauerat. Un̄ ipſe ampli⁹ ceterꝭ
gaudēs de īpletiōe ei⁹ q̄d dixerat an̄ oēs ſe gerebat:vt
xp̄i natiuitatē p̄dicaret [⁊ claritas dei circūfulſit illos]
vndiq̄ exteri⁹ in corpe:⁊ etiā interi⁹ in mēte in ſignū q̄
ort⁹ erat ſol iuſtitie:⁊ ī tenebris lumē rectis corde:⁊ ap
propinquabat claritas glorie. Ideo ergo lumē angel⁹
attulit:q̄ꝛ eū nūciare venerat:q̄ ē lux vera q̄ oēm hoīem
illuminat. Magis aūt apparuit angel⁹ paſtorib⁹ q̄ alij Paſtori-
gn̄i hūano. Prīo q̄ꝛ pauꝑes ꝓpter q̄s xp̄s veniebat. ſm b⁹ cur po
illud pſ̄. Propter miſeriā inopū ⁊ gemitū pauꝑū ⁊c̄. ti⁹ q̄ alijſ
Scḋo:q̄ꝛ ſimplices. iuxta illud ꝓuer. ⁊ cū ſimplicib⁹ ſer apparuit
angelus.



Prouer. mocinatio ei⁹. Tertio q̄ꝛ vigiles. ſm illud ꝓuerbij:q̄ ma
iij. ne vigilauerit ad me iueniet me. Quarto ꝓpter myſte-
riū. vt ſignificet q̄ doctrina debet a paſtorib⁹ ⁊ p̄latꝭ ve
Eiuſdem nire ad ſubditos [Et timuerūt tiore magno] ꝓpter inſo
viij. litā angeli viſionē:⁊ ſubitā claritatē. Sed angelus eos
ꝯſolatur dicēs [Nolite timere] Cui⁹ cā ſubdit cū dicit.
[Ecce eni euāgelizo]. i. bonū nūcio [vobis] ſcꝫ [gaudiū
magnū:q̄d erit oī populo]. i. eccłie de cūctis ppłis:ſcꝫ iu
deorū ⁊ gētiliū colligēde:q̄ꝛ [nat⁹ eſt vobis]. i. ad vtili-
tatē veſtrā. ſ. hoīm. [Hodie]. i. in iſto die naturali: no-
ctē p̄cedētē ſupputādo ad diē ſequētē. Un̄ ex tūc nox ī-
cepit p̄cedere diē:⁊ poti⁹ dicit hodie q̄ hac nocte:quia
gaudiū venerat nūciare:et nox illa ſicut dies illumiata
fuit ex diuina claritate [ſaluator]. i. ſalutis amator ⁊ di
ſpēſator [q̄ eſt xp̄s] quo ad humanitatē [dn̄s] q̄ ad diuint
tatē [ī ciuitate dauid]. i. bethleē:vn̄ dauid traxerat ori-
Chriſtus ginē. Xp̄s grece idē eſt q̄ vnct⁹ latine. In veteri aūt le
vnde dr̄. ge vngebant tm̄ reges ⁊ pōtifices. Chriſt⁹ vero rex eſt ⁊
pōtifex:⁊ iō bn̄ dr̄ xp̄s. i. vnct⁹:nō vnctiōe hūana:ſed di-
uina:q̄ꝛ in hūanitate ꝓ nobis aſſumpta fuit vnct⁹ a deo
pr̄e:īmo a tota trinitate plenitudine gr̄e. ſm Bedā:alit
angel⁹ mariā:aliter ioſeph:aliter paſtores īſtruit. ſ. ⁊ cō
cipiēdū/⁊ cōceptū/⁊ natū dn̄m teſtādo:vt ⁊ hoīes ſuffi-
j. Coꝝ. j. ciēter ībuat:⁊ ſuū deo ſeruitiū īceſſant īpēdat [Et h̄ vo
bis ſit ſignū] more iudeoꝝ q̄ ſigna q̄rūt [Inuenietꝭ] ſ. tā-
q̄ abſcōditū:nō ſe oſtēdentē [īfantē] nō fantē:⁊ tn̄ ṽbū
dei exiſtētē [pānis] nō ſericis [iuolutū] ecce ei⁹ pauper
tas:⁊ habit⁹ vilitas [⁊ poſitū in p̄ſepio] nō in reclinato-
rio aureo:ecce mira hūilitas:vt dn̄s dn̄oꝝ reclinaret ſe
vſq̄ ad preſepe aīaliū brutoꝝ. ¶ Et notandū q̄ paſtores
erāt ſimplices pauꝑes ⁊ humiles:ſeu ꝯtēptibiles:iō ne
timerēt accedere datū ē eis ſignū infantie pauꝑtatꝭ et
hūilitatꝭ in xp̄o. Hec ſūt ſigna aduēt⁹ p̄mi:ſed alia erūt
Morali t ſigna aduētus ſcḋi ¶ Moraliter in h̄ īſtruimur:qualiter
Chriſtus et a q̄b⁹ xp̄s iueniat? Q̄ꝛ nō niſi a puris ⁊ ſimplicib⁹ q̄d
q̄liter ⁊ a reſpōdet ei⁹ infantie:⁊ a pauꝑib⁹ q̄d reſpōdet pānorū in
q̄bus in- uolutiōi:⁊ ab hūilib⁹ ⁊ cōtēptibilib⁹ q̄d reſpōdet ei⁹ in
ueniatur. p̄ſepe reclinatiōi. Que ita ꝯprehēdunt in trib⁹ votis re
ligioſoꝝ. ſ. caſtitate q̄tū ad p̄mū:pauꝑtate q̄tū ad ſcḋꝫ:
Paſtor ⁊ obediētia q̄tū ad tertiū. Et bn̄ nato ſūmo paſtore an
paſtorib⁹ gel⁹ paſtorib⁹ apparuit:⁊ vigilātib⁹ inſinuās q̄les de-
apparuit. beāt eſſe paſtores eccłie. ſ. humiles ⁊ vigilātes. ¶ Myſti
Beda. ce ḡ ſm Beḋ. iſti paſtores gregū ſignāt doctores ⁊ recto
Myſtice res fideliū aīarū/ q̄ vigilāt ſuꝑ vitā ſubditoꝝ:ne delin-
Paſtores quāt. ⁊ cuſtodiūt vigilias noctis ſuꝑ gregē ſuū:ne īferna
qui dicen liū lupoꝝ morſib⁹ pereāt. Nox enī pericula tēptationū
di ſunt. indicat:a q̄b⁹ ſe ſuoſq̄ ſubiectos oēs q̄ ꝑfecte vigilāt cu
ſtodire nō ceſſāt. Et iuxta illos ſtat angel⁹ ad coꝝ cuſto
diā:⁊ claritas dei circūfulſit illos ad ſuā ⁊ ſubditoꝝ di-
rectionē. Et ſm eūdē bedā:nec ſolū ep̄i/pbr̄i/dyacōes/
vel etiā rectores mōaſterioꝝ paſtores intelligēdi ſunt:
Paſto- ſed etiā oēs fideles:q̄ vel ꝑuule dom⁹ ſue cuſtodiā gert:
res vni- Paſtores recte vocāt in q̄tū eidē ſue domui ſollicita vi
uerſi fide gilātia p̄ſunt:⁊ q̄cūq̄ ſaltē vni vł duob⁹ f̄rib⁹ quotidia-
les. no p̄eſt regimie:dꝫ eiſdē paſtoris officiū īplere:q̄ꝛ iubet
in q̄tū ſufficit hos ṽbi dapib⁹ paſcere. Immo ṽo vnuſ
q̄ſq̄ q̄ etiā priuat⁹ credit viuere paſtoris officiū gerit:⁊
ſpūalē paſcēs gregē vigilias noctis ſupra illū cuſtodit:
ſi bonoꝝ actuū ⁊ mundarū cogitationū ſibi mł̄titudinē
aggregās h̄ iuſto moderamine gubernare:⁊ celeſtibus
ſcripturarū paſcuis nutrire:ꝑuigiliq̄ ſolertia cōtra im
mūdoꝝ ſpirituū inſidias ſeruare ꝯtēdit. Cūq̄ paſtores
de viſis et auditis mirarent:ne vni⁹ angeli et teſtis au-
ctoritas parua videret:ꝓ ſigno ⁊ concordia teſtimonij
[ſubito facta ē cū angelo] q̄ tanq̄ p̄ncipalis iter alios nū
Militie. ciauerat natiuitatē xp̄i [multitudo militie celeſtis]. i. an
ratio. geloꝝ:q̄ noīe militie deſignant:q̄ꝛ ꝓ ſalute hoīm cū de-
monib⁹ p̄liant. Uel q̄ꝛ nat⁹ eſt rex celeſtꝭ:iō multitudi-
nē angeloꝝ noīe militie deſignat:q̄ꝛ vero dux ad p̄lium
nat⁹ eſt:iō eā ſm aliā litterā exercitū appellat [laudan-
tiū deū] ꝯſona voce:de xp̄i natiuitate:eo q̄ ꝑ ip̄ꝫ ſciebāt
hoīes ad ſalutē deduci:⁊ ruinā angeloꝝ reparari:⁊ ī ho-
Gl̄ia dei. norē dei vna bn̄dictiōe dicētiū [Gl̄ia in excelſis deo]. i.
in celis:q̄ꝛ lꝫ ei⁹ gloria vbiq̄ reluceat:maxie tn̄ in celo
empyreo vbi ē angelorū ⁊ ſanctoꝝ habitatio. ⁊. q. d. ī ter
ris a multis deſpicit:ſed in celis ab oīb⁹ glorificat [Et
Pax ho- in t̄ra pax hoīb⁹] nō q̄buſcūq̄:ſed [bone volūtatis] ſ. eis
minū. q̄ bōa volūtate xp̄m natū ſuſcipiūt:nō ꝓſequunt:nō enī
eſt pax īpijs:ſꝫ pax multa diligētib⁹ legē dn̄i. Nā ſm le- pſ. cxviij
onē papā:xp̄iano vera pax eſt:a dei volūtate nō diuidi: Papa
et ī his ſolis q̄ dei ſūt delectari. Ad deū q̄ppe pacē hr̄e leo de pa
eſt velle q̄d iubet/ ⁊ nolle q̄d ꝓhibet:pax ergo nūciat ho ce vera.
minib⁹ bone volūtatꝭ. i. hoīb⁹ bonis. Per bonitatē enī Bonitas
voluntatꝭ dr̄ hō ſimpłr bon⁹:magiſq̄ ꝑ bonitatē aliarū volūtatis
potētiarū aīe:q̄ꝛ volūtas mouet alias potētias ad act⁹ quō dr̄.
ſuos:⁊ iō bonitas ei⁹ vel malicia in oēs alias redūdat
potētias:ſicut īfluētia cauſe mouētis ī motꝭ ab ip̄a. Ma
lis aūt hoīb⁹ nō eſt pax:q̄ꝛ non eſt pax impijs. Ex h̄ etiā
ṽbo angeli patet:q̄ illa pax q̄ p̄ncipaliter ꝑ ꝓphetas p̄-
dicta fuit futura in aduētu xp̄i:erat pax interior bōe vo
lūtatis:q̄ꝛ ſm q̄ dr̄ in ꝓuerbijs. Nō cōtriſtabit iuſtum Prouer.
q̄cq̄d ei acciderit:pax aūt tꝑalis q̄ fuit ī aduētu xp̄i pa- xij.
catꝭ oīb⁹ gētib⁹ ſub īperio rōano:fuit figura hui⁹ pacꝭ
p̄ncipaliter intēte. Et bn̄ dr̄ gloria deo:⁊ pax hoīb⁹:q̄ꝛ ꝑ
xp̄m eſt pater glorificat⁹:⁊ pax facta inter deū ⁊ hoīem:
ac inter angelū ⁊ hoīem:⁊ īter iudeū ⁊ gētilē. Laudam⁹
te ⁊c̄:q̄ ſequunt in hoc cātico:credit hilari⁹ addidiſſe:⁊
Anaſtaſi⁹ papa ſcḋs inſtituit ip̄m cātari in miſſa diebus
dn̄icis ⁊ feſtiuis:q̄ꝛ eſt cāticū gaudij ⁊ exultatiōis. De
gaudio hui⁹ diei dicit Caſſiodo. ſuꝑ illud pſ̄. Hec eſt di Caſſiodo
es quā fecit dn̄s. Licꝫ inq̄t de⁹ cūctos dies creauerit: rus d gau
ſingulariter tn̄ hūc diē feciſſe dr̄:q̄ xp̄i dn̄i natiuitate ſa dio natał
crat⁹ eſt:ī quo merito exultare ꝯuenit et letari:q̄m in eo dn̄ici.
dyabol⁹ ius ꝑdidit:⁊ ſalutē mūd⁹ accepit. ¶ Et notādū
q̄ multitudo celeſtis angelo nūciāti ſociata eſt:vt multi
tudo aduenićs dictū angeli confirmaret. Et ſm Bedā Beda.
vno euāgelizāte angelo multitudo in ꝯſonā laudē ꝓrū
pit creatoris:et officiū ſuū deo īpendēs:⁊ nos exemplo
ſuo īſtruēs:vt quotiens ſacrā eruditionē ex fratris ore
audim⁹:vł ipſi q̄ pietatꝭ ſūt ītra nos ad mētē reducim⁹:
ſtatī deo laudes corde/ore/⁊ opere reddam⁹:⁊ apte de
mōſtrās q̄ ꝑ hanc natiuitatē hoīes ad pacē vnius fidei:
ſpei:⁊ dilectionis: atq̄ ad gloriā diuīe laudatiōis eſſēt
cōuertēdi. Deide aſcēdētes angeli ī celū cū iubilo ⁊ cā-
ticis:nūciauerūt hec ſilr̄ ꝯciuib⁹ ſuis. Tota igit ſuꝑna
curia exhilarata:magnoq̄ feſto facto:ac laudib⁹ ⁊ gr̄aꝝ
actiōib⁹ deo pr̄i exibitꝭ:venerūt oēs ꝑ ordines ſuos vi
dere faciē dn̄i dei ſui:⁊ adorātes eū:⁊ matrē ipſi⁹ cū oī
reuerētia laudis eidē ꝑſonabāt ⁊ cātica:q̄s enī illorū ta
libus auditis nouis remāſiſſet ī celo:q̄n viſitaſſet dn̄m
ſuū ſic humiliter ꝯſtitutū in terra? In nullo eoꝝ cadere Apłus.
potuiſſet hec tāta ſuꝑbia. vn̄ apłs. Et cū introduceret p̄ Heb. j.
mogenitū in orbē terrarū dixit. Et adorēt eū oēs angeli
dei. vn̄ Aug. In ſtabulo naſcit:⁊ a matre maria vili fa- Auguſti.
ſcia cingit:et in p̄ſepio reclinat. Nō erat ei cedrina do de hūili-
mus:nec lect⁹ eburne⁹ ī q̄ pareret creatorē:et oīm pone- tate naſcē
ret redēptorē. Iccirco velut exul ⁊ peregrina in aliena tis xp̄i.
domo mūdi dn̄ꝫ peperit:⁊ tanq̄ femina pauꝑ:nō ſericis
ſed pānis vilib⁹ īuoluit:et in p̄ſepio collocauit. Quē vt
pepit ſtatī vt deū adorauit. O ſtabulū felix:preſepe bea
tū:in q̄ naſcit xp̄s:⁊ reclinat oīm de⁹. Ibi fuerūt obſtetri Obſtetri-
ces ągelice ꝑtātes:⁊ ſolatiū angeloꝝ. Ibi erāt milia mi ces do-
liū exultātiū. Ibi vagiebat xp̄s in ſtabulo:⁊ fiebat leti- minice.
cia magna ī celo. Plorabat in p̄ſepio xp̄s:⁊ tn̄ de ip̄o ex
ultat multitudo celeſtis exercit⁹:reſonās deo gloriā in
altiſſimis:⁊ in terra pacē annūciās hoīb⁹ bone volūta-
tis:q̄ꝛ bōitas celi nata erat ī terris. Deſcēderat pax vera
de celo:⁊ inde angeli gratulātes decātabāt gloriā in al-
tiſſimis deo. Exultāt ągeli:cōtremiſcit maria mr̄ dei ef-
fecta. Gaudēt ągeli de xp̄o trepidiādo ſecure:ante quē
ſtat mr̄ cū magno tremore:⁊ timore exultat:⁊ cū exulta-
tiōe timida ꝑſeuerat. hec Aug. [Poſt hec paſtores loq̄
bant adiuicē dicētes. Trāſeam⁹ vſq̄ bethleē] de q̄ noḃ
dictū eſt [⁊ videam⁹] ibi oculis noſtris [hoc ṽbū]. i. iſtā
rē dignā ṽbo vł recordatiōe/q̄ res fctā ⁊ ipleta ē:quā rē
[dn̄s fecit] q̄ꝛ ali⁹ facere nō potuit [⁊ oſtēdit]. i. reuela-
uit [nobis] q̄ſi diceret. Uideam⁹ pueꝝ natū ꝑ ṽbū ange Uerbū in
li noḃ ſignatū. Uerbū eī vel ſmo ī ſacra ſcp̄tura:ſepe ꝓ ſacra ſcri
re digna ṽbo accipit. vt ī Eſa. nō erat ṽbū ī domo ſua. i. ptura q̄d
res grādis quā nō oñderet eis. Uł h̄ ṽbū videamus:q̄d eſt.
erat ī p̄ncipio apḋ patrē quō caro factū ē:q̄ꝛ cū caro dn̄i Eſaie.
nr̄i videt:ṽbū videt q̄d fili⁹ eſt [q̄d factū eſt] q̄d tota tri- xxxix.
nitas īcarnari ꝯſtituit:⁊ ſic factū hoīem. ſ. mortalē oñdit
nobis:q̄ꝛ in deitate videri nō poterat [Et venerūt feſti-
nātes] p̄ncipalit ex vehemti gaudio ⁊ deſiderio vidēdi
infantē natū:⁊ ſcḋario vt citius redirēt ad gregē ſuū ſi-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ne cuſtodia dimiſſũ:ĩ q̄ notaꝛ eoꝝ deuotio ⁊ ſollicitudo
q̄rẽdi:nemo enĩ cũ deſidia q̄rẽs xp̄m iuenire meretur.
Beda. Ad quẽ ſm bedã feſtinãꝛ ire eſt nõ pedũ greſſus accele
rare:ſꝫ in fide ſemꝑ/ac ꝟtute ꝓficere. [Et iuenerũt ma
Cur por= riã ⁊ ioſeph:⁊ infãtẽ poſitũ ĩ p̄ſepio] Ex abũdãtia q̄ppe
te aperte pacis q̄ tũc hoĩes gaudebãt:⁊ ꝓpter hoſpitũ ſuꝑueniẽ
erant. tiũ frequẽtiã porte nõ claudebãꝛ:iõ paſtores nocte in=
trare ⁊ ad pueꝝ venire poterãt. Inueniꝛ xp̄s cũ maria
ꝟgĩe:⁊ ioſeph viro iuſto:⁊ ĩ p̄ſepio: ꝑ q̄ꝺ docemur/ꝙ q̄
vult iuenire xp̄ꝫ:debet hr̄e mũdiciã cordis reſpectu ſui
q̄ꝺ ꝑ mariã ꝟginẽ iuſtitiã reſpectu ꝓximi:q̄ꝺ ꝑ ioſeph
iuſtũ ⁊ hũilitatẽ ac reuerẽtiã repectu dĩ:q̄ꝺ ꝑ hũile p̄ſe=
piũ inuiꝛ:iueniꝛ aũt xp̄s mediãte maria ⁊ ioſeph.i.ↄtẽ
platiõe ⁊ actiõe:ĩ cuiꝰ figurã iacob q̄ ⁊ iſrꝉ.i.vidẽs deũ
dictꝰ ẽ:vtrãq̄ꝫ vxorẽ.ſ.rachel ⁊ lyam habuit[Uidẽtes
aũt]oculis corꝑalibꝰ ⁊ exteriꝰ puerũ ſm carnẽ[cogno
uerũt] cogitatiõe ĩtellectuali.⁊ ꝑ fidẽ ĩteriꝰ[de ꝟbo].i.
filio dei dictũ eẽ[q̄ꝺ dictũ erat illis de puero h̄]⁊ ſic ꝑ
cognitionẽ hũanitatꝭ venerũt ad cognitionẽ deitatis:
qꝛ(vt p̄dictũ ẽ) nõ ſolũ exteriꝰ ſꝫ etiã interiꝰ fuerũt il=
luminati de cognitiõe ꝟbi incarnati. Et adorãtes pue=
rũ:referebãt q̄ ab angelis audierãt. [Et oẽs q̄ audierũt
mirati ſũt]⁊ de incarnatiõis myſterio:et de paſtorũ at=
Inueniꝛ teſtatiõe. ¶ Moraliꝛ ex premiſſis nota ꝙ volẽtibꝰ ſpiri=
xp̄m volẽ tualiꝛ iuenire xp̄m:tria ſũt neceſſaria.ſ. colloqui ꝑ me=
tibus ne= ditationẽ ſcripturaꝝ:trãſire ꝑ cõtẽplationẽ creaturaꝝ:
ceſſaria. feſtinare ꝑ deguſtationẽ gratiaꝝ. Uel volẽtes inuenire
xp̄m debemꝰ colloqui ꝑ pctõꝝ ↄfeſſionẽ.trãſire ꝑ carna
liũ et tẽporaliũ abiectionẽ:feſtinare ꝑ feruẽtis deſide=
rij accelerationẽm:⁊ hoc vſq̄ꝫ ĩ bethleẽ.i.domũ panis ꝑ
diuinoꝝ deguſtatiõem. Et tũc iueniemꝰ xp̄m ĩ p̄ſepio
cordis nr̄i:ꝑ delitioſaꝫ ſue p̄ñtie exhibitionẽ:cuiꝰ deli=
Moraliꝛ cie ſũt eſſe cũ filijs hoĩm. ¶ Moraliꝛ etiã ⁊ anagogice ꝑ
et anago bethleẽ q̄ inꝛpretaꝛ domꝰ panis/p̄ria celeſtis deſignaꝛ:
gice. qꝛ ibi ẽ ille beatꝰ panis de q̄ infra dꝛ. Beatꝰ q̄ mãducat
Luc.xiiij. panẽ in regno dei. Ad hãc bethleẽ triplici trãſitu ꝑueni
tur. Primꝰ ẽ de vitijs ad ꝟtutes. Secũdꝰ de ꝟtute in
ꝟtutẽ. Tertiꝰ ẽ ex h̄ mũdo ad p̄rem:ſiue de morte ad vi
Beda. tã. Igiꝛ ſm ↄſiliũ bede. Trãſeamꝰ etiã nos exẽplo hoꝝ
paſtorũ vſq̄ꝫ ĩ bethleẽ ciuitatẽ dauid cogitãdo: ac reco
lamꝰ amãdo:⁊ incarnationẽ xp̄i dignis honoribꝰ cele=
brãdo. Trãſeamꝰ etiã abiectis carnalibꝰ ↄcupiſcẽtijs
toto deſiderio mẽtis vſq̄ꝫ ĩ bethleẽ ſuꝑnã.i.domũ paniſ
viui:nõ manu factã ſed eternã ĩ celis:⁊ recolamꝰ amã=
do:qꝛ ꝟbũ caro factũ:illuc carne aſcẽdit:ibiq̄ꝫ ſedet:in
dextera p̄ris:illuc eũ tota ꝟtutũ inſtãtia ſeq̄mur:⁊ ſolli=
cita cordis ac corporis caſtigatiõe ꝓcuremꝰ:vt quẽ il=
li in p̄ſepio videre vagiẽtẽ:nos in p̄ris ſolio mereamur
videre regnãtẽ. Nõ ẽ tãta btitudo cũ deſidia ac torpore
q̄rẽda:ſꝫ alacriꝛ ſũt xp̄i ſequẽda veſtigia. Et ſicut illi vi
dẽtes cognouerũt:ſic ⁊ nos q̄ dicta ſũt de ſaluatore nr̄o
plena dilectiõe feſtinemꝰ ãplecti:vt hec ĩ futuro ꝑfecte
cognitiõis viſu ↄp̄hẽdere valeamꝰ[Maria aũt]prudẽ
tiſſima[ↄſeruabat]in ſcrinio pectoris ſui[oĩa ꝟba]ſcꝫ d̄
ãnũciatiõe angelica:de exultatiõe iohannis ĩ vtero:de
ortu ſaluatoris:de cãtico angelorũ: ac de apparitione
⁊ fide paſtoꝝ[ↄferẽs ea in corde ſuo]cũ ſcriptis ꝓphe=
Maria tarũ Ecce ḡ optima diſcipula:q̄ audita cõſeruabat me=
diſcipula morie ↄmẽdãdo ⁊ oĩa nihil obliuioni dãdo:⁊ ↄferẽs ob
optia fuit ſeruata frequẽter repetẽdo.vñ fuit archa ↄtinẽs diui=
norũ eloquioꝝ archana. Conſeruabat ḡ oĩa ⁊ memorie
ↄmẽdabat:vt poſtea ip̄a docẽte ⁊ narrãte ſcriberenꝛ:et
in vniuerſo mũdo p̄dicarenꝛ. Ab ip̄a enĩ ap̄ſi pluria de
geſtis dñi didicerũt:maxĩe ea q̄ geſſit añq̄ꝫ eos vocaret:
et ad ip̄am oẽs q̄ſi ad magiſtrã recurrebãt. Et qꝛ ſctãs
ſcripturas legerat ⁊ ꝓphetas ſciebat:cõferebat q̄ ſecũ
ſũt acta de dño cũ his q̄ nouerat a ꝓphetis ſcp̄ta de eo.
attẽdẽs prudẽter quõ ꝓphetie ĩplebanꝛ in puero nato.
Cõferẽs ergo ea q̄ ĩ puero fieri videbat cũ illis q̄ de eo
in oraculis ꝓphetarũ legerat:tãto veriꝰ eũ deũ eſſe cre
debat:quãto ea q̄ de illo legerat in eo cõpleri cernebat.
Hiero. d̄ Et iſta collatio erat ei delectabilis valde et vtilis ec=
maria in cleſie.quia ſm Hieronimũ Ipſa poſt aſcẽſionẽ filij ſui
terris re= remãſit ad tẽpus ĩ terris cũ apoſtolis: vt eos pleniꝰ in
licta. ſtrueret:quia oĩa familiarius viderat et tractauerat
ꝓpter q̄ꝺ meliꝰ exp̄mere poterat. Ut enĩ dicit hiero. q̄ꝺ
melius nouimus:melius proferimus. Maria ergo vir
ginalis pudicitie iura cuſtodiens:et non minus pudi=

ca ore q̄ꝫ corpore:ſecreta xp̄i q̄ nouerat nulli diuulgare
volebat:ſꝫ tacito corde ſcrutãs ↄgruũ tp̄s q̄ deꝰ hec di=
uulgari vellet:⁊ quõ vellet reuerẽter expectabat:ↄferẽs
ea q̄ viderat circa ſe acta: ⁊ q̄ in ſcripturis legerat agen
da. Legerat enĩ in Eſa. Ecce ꝟgo ↄcipiet ⁊ pariet filiũ: Eſa.vij.
⁊ videbat ſe ꝟginẽ ⁊ concepiſſe ⁊ peꝑiſſe. Legerat. Co= Eſaie.j.
gnouit bos poſſeſſorẽ ſuũ:⁊ aſinꝰ preſepe dñi ſui:⁊ vide=
bat dei ⁊ ſuũ filiũ inꝛ hec aĩalia vagiẽtẽ ĩ p̄ſepio. Lege
rat. Egredieꝛ ꝟga de radice ieſſe ⁊c̃.⁊ videbat ſe de ſtir Eſaie.xj.
pe dauid ortã ⁊ natã. Legerat. Nazareus vocabiꝛ puer Matth.ij
iſte:et videbat ſe ĩ nazareth d̄ ſpũſctõ ↄcepiſſe. Legerat Ibiđ.et
Et tu bethleẽ ꝉra iuda ⁊c̃.⁊ videbat ſe in bethleẽ peꝑiſſe mich.vj.
Cõparat ḡ ꝟba ꝓphetaꝝ ⁊ q̄ legerat factis:⁊ his q̄ au=
diebat ⁊ videbat:⁊ in oĩbꝰ vna mater ſapiẽ cernit cõcor
diã:⁊ hꝫ certa fidei augmenta. O q̄ꝫtũ gaudere poterat Maria
cũ ſe matrẽ dei cognoſceret:qꝛ vt ait Anſel. Solũ de ſctã mater dei
maria ꝟgine p̄dicare ꝙ dei mater eſt:excedit oẽm altitu Anſelmꝰ.
dinẽ q̄ poſt deũ dici vꝉ cogitari põt[Paſtores]ãt[abie
rũt cũ gaudio ĩgẽti[et reuerſi ſũt]ad curã ⁊ cuſtodiam
gregis ſui[gꝉificãtes]corde[et laudãtes]ore[deũ]tan=
q̄ꝫ auctorẽ ⁊ opificẽ[in oĩbꝰ]i.de oĩbꝰ[ q̄ audierãt]ſ.ab
angelis[⁊ viderãt]in bethleẽ ꝓprijs oculis[ſicut dictũ
eſt]ab angelo[ad illos].i.in h̄ gloriã deo laudeſq̄ꝫ refe
rebant:ꝙ nõ aliud veniẽtes iuenerãt q̄ꝫ ſicut ad illos di=
ctũ erat. Ip̄i enĩ de tã eximio bñficio toti mũdo gñaliꝛ
collato:⁊ eis ſpecialiter oſtẽſo grati exiſtẽtes:deuotio=
nẽ ſuã in laude dei eructabãt/⁊ deũ gꝉificabãt. In hoc Paſto=
etiã reputanꝛ deuoti:qꝛ poſt ↄtẽplationẽ ſaluatoris re= rũ reuer=
uertunꝛ ad exercitiũ actiõis. In q̄ daꝛ forma paſtoribꝰ ſio ad gre
ecclꝉie q̄ alijs dormiẽtibꝰ debẽt vigilare:⁊ ire aliq̄ñ in ges.
bethleẽ ↄtẽplatiõis:⁊ ad ſtudiũ ſacre ſcripture: vt ibi
pane celeſti reficianꝛ:⁊ refecti pane doctrĩe ad paſcẽdũ
gregẽ reuertanꝛ. vñ ĩ ezechiele. Aĩalia ibãt ⁊ reuertebãꝛ Ezech.j.
Uade nũc ⁊ tu ad videndũ ꝟbũ ꝓ te carnẽ factũ:⁊ geni Medita=
bus flexis adora dñm tuũ:⁊ eiꝰ matrẽ:ac reuerẽter ſalu tio hyſto=
ta ioſeph ſctm̃ ſenẽ. Deĩde oſculare pedes pueri ieſu ia rie dicte.
cẽtꝭ ĩ p̄ſepio:⁊ roga dñaꝫ/vt eũ tibi porrigat vel accipe
ꝑmittat. Accipe ḡ eũ ad te:⁊ ĩter brachia tua retine. In=
tuearꝭ faciẽ eiꝰ diligẽter ac reuerẽter deoſculare:⁊ de=
lecterꝭ ĩ eo ex corde. Cõfidẽter hec facere potes:qꝛ ꝓ ſa
lute eoꝝ venit ad pctõres: ⁊ cũ eis hũiliter ↄuerſatꝰ ẽ:⁊
tãdẽ ſe eis ĩ cibũ dimiſit. vñ benignꝰ dñs patiẽter ꝑmit
tet ꝓ tuo velle ſe.tãgi:nec ĩputabit p̄ſumptiõi/ſꝫ amori
Sẽꝑ tñ cũ reuerẽtia ⁊ timore h̄ facias:qꝛ ip̄e ſctũs ſctõ
rũ eſt. Poſtea redde ip̄m matri ſue/⁊ cõſpice ſtudioſe
q̄ꝫ diligẽter ⁊ ſapiẽter eũ lactat ⁊ gubernat:ac cetera ob
ſeq̄a ei facit. Sta ⁊ tu ad ſeruiendũ paratꝰ:⁊ adiuua eã ſi
poteſ. In his delectari/iocũdari:⁊ ſedule meditari me
mẽto:⁊ q̄ꝫtũ potes ſta familiaris dñe ⁊ puero ieſu:⁊ ĩtue
aris faciẽ eiꝰ ſepe:in quẽ deſiderãt ãgeli ꝓſpicere ſẽꝑ: j.Pet.j.
tñ(vt dixi)cũ reuerẽtia ⁊ timore:ne patiaris repulſã de
p̄ſũptiõe. Reputare enĩ te debes ĩdignũ ĩ ↄuerſatiõe ta
liũ ⁊ tãtoꝝ. vñ Anſel. Hic matrẽ cũ oĩ deuotiõe ĩ bethleẽ Anſelmꝰ.
ↄſeq̄re:⁊ ĩ hoſpitiũ diuertẽs cũ illa aſſiſte:⁊ obſeq̄re pa
riẽti:locatoq̄ꝫ in p̄ſepio paruulo erũpe ĩ vocẽ exultatio
nis:⁊ clamãs cũ Eſa. Paruulꝰ natꝰ eſt nob̃:⁊ filiꝰ datꝰ ẽ Eſaie.ix.
nobis:⁊ ãplectere illud diuinũ ⁊ dulce p̄ſepiũ. Mitiget
verecũdiã amor:timorẽ depellat affectus:vt ſacratiſſi=
mis pueri pedibꝰ labia figas/⁊ oſcula gemines: deĩde
paſtoꝝ excubias mẽte ꝑtracta:angeloꝝ currentẽ exerci
tũ admirare:celeſti melodie tuas interpone p̄ces ſimul
corde ⁊ ore decãtãs. Gloria ĩ excelſis deo:⁊ ĩ terra pax
hoibꝰ bone volũtatis. vñ ⁊ Aug. Angeloꝝ vocẽ ꝑ quam Auguſti.
dñs ieſus xp̄s natꝰ ꝟginis ꝑtu paſtoribꝰ nũciatꝰ ẽ:cũ
euãgeliũ legereꝛ audiuimꝰ. Gꝉia in excelſis deo:⁊ ĩ ꝉra
pax hoibꝰ bõe volũtatꝭ. Feſta vox ⁊ ḡtulatoria:nõ vni fe
mine:cuiꝰ vterꝰ ediderat ꝓlẽ:ſꝫ hũano generi cui ꝟgo
peꝑit ſaluatorẽ. Dicamꝰ ḡ ⁊ nos:⁊ q̄ꝫta poſſumꝰ cũ exꝉta
tiõe dicamꝰ:dicamꝰ inq̄ꝫ ⁊ nos fideli corde deuota voce
Gꝉia ĩ excelſis deo:⁊ ĩ ꝉra pax hoibꝰ bõe volũtatꝭ. ⁊ hec
ꝟba diuia has dei laudes:h̄ euãgeliũ gaudiũ quãta va
lemꝰ ↄſideratiõe ꝑſpectũ:fide:⁊ ſpe:⁊ charitate medite
mur. vñ etiã Greg. nazanzenꝰ. Cũ paſtoribꝰ puerũ vene Grego.
rare:cũ angelis hymnũ dicito:cũ archãgelis chorũ du= nazan.
cito. Exulta et ſi nõ potes:vt iohãnes ex vtero:certe ve
lut dauid ĩ collocatiõe arche teſtam̃ti tripudia/venera ij.Re.vj.
re natiuitatẽ:ꝑ quã terrene natiuitatꝭ vinculis liberatꝰ
es:hec Gre. Uenias:⁊ nihilominꝰ q̄tidie vt videas ieſũ



in p̄ſepio ſpũali.ſ.ĩ altari vt carnis ſue frumẽto merea=
Natiui= ris cũ aĩabꝰ ſctis refici. Et ſciẽdũ ꝙ triplex ẽ xp̄i natiui
tas xp̄i tas.ſ.diuia:hũana:⁊ gratuita. Pria eſt ex p̄re eternaliꝛ.
triplex. Scđa ex mr̄e tꝑaliꝛ. Tertia ĩ mẽte ſpũaliꝛ. Et iſte tres
Suba natiuitates ſumũꝛ ſm tres xp̄i ſubſtãtias:q̄ ſũt deitas/
xp̄i tri= caro/⁊ ſpũs. Nã ex p̄re naſciꝛ deꝰ:ex mr̄e caro:ĩ mente
plex. naſciꝛ ꝑ gr̄am ſpũſſanctꝰ. Ex p̄re naſciꝛ ſemꝑ. Ex mr̄e
ſemel. In mẽte ſepe. Scđꝫ natiuitatẽ diuinã xp̄s hꝫ pa
trẽ ſine mr̄e:ſm hũanã matrẽ ſine p̄re:ſm ḡtuitã hꝫ p̄reꝫ
Mat.xij. ⁊ matrẽ.ſm illud. Quicũq̄ꝫ fecerit volũtatẽ p̄ris mei q̄
ĩ celis eſt:ip̄e meꝰ fraꝛ et ſoror et mr̄ ẽ. Has ꝟo xp̄i nati=
uitates rep̄ñtat eccleſia ĩ die natiuitatꝭ eiꝰ. Primã na=
uitatẽ rep̄ſentat ĩ miſſa q̄ cãtaꝛ ĩ nocte: qꝛ diuia natiui=
tas ẽ nobis occulta. Scđaꝫ rep̄ſentat ĩ miſſa q̄ cãtaꝛ ĩ au
rora:qꝛ natiuitas hũana fuit parti occulta.ſ.quãtũ ad
modũ:⁊ ꝑtim manifeſta.ſ.quãtũ ad effectũ. Tertiã rep̄=
ſentat ĩ miſſa q̄ cãtaꝛ ĩ die:qꝛ gratuita natiuitas manife
ſta ẽ ĩ aĩa in q̄ xp̄s cõcipiꝛ ꝑ affectũ:naſciꝛ ꝑ effectũ:nu=
Bethleẽ triꝛ ꝑ ꝑfectũ. Honora tũc ⁊ venerare ciuitatẽ bethleẽ
ↄmẽdatõ puſillã ⁊ minimã: ꝑ quã tibi regreſſus patefactꝰ ẽ ad pa=
radiſũ/⁊ ad patriã. Hec ciuitas ſpacio modica: primo
dicta effrata:ſed poſtea facta eſt ibi fames magna:qua
trãſeũte facta ẽ ibidẽ magna abũdãtia:⁊ tũc vocata eſt
bethleẽ.i.domꝰ panis/ꝓpter euẽtũ abũdãtie ſuꝑueniẽ
tis Hec ciuitas nõ ẽ minima ĩ p̄ncipibꝰ iuda.i. dignita
tis excellẽtia:q̄ppe qꝛ ↄſcia myſterioꝝ añ xp̄i aduentũ.
Myſte= Ibi eĩ vnctꝰ fuit dauid: Ibi ſacrificiũ ſolẽnizatũ. Ibi
ria ĩ beth ↄnubiũ. Ruth ⁊ boos celebratũ :in q̄ p̄figurabaꝛ hũani
leẽ facta. tatis ⁊ diuinitatꝭ ↄnubiũ:verũ ſacrificiũ ⁊ ĩmutabile re
gnũ. Itẽ ↄſcia gaudiorũ in aduẽtu xp̄i. O q̄s digne pẽ=
ſet gaudiũ angeloꝝ laudãtiũ:paſtoꝝ vidẽtiũ:regũ ado
rãtiũ:pplꝉoꝝ credẽtiũ. Itẽ ↄſcia martyriorũ poſt aduẽ
tũ chriſti: quãdo herodes fecit ĩfãtes occidi. Sed ma=
xime beata in germine:qꝛ ĩde exijt germẽ nobile.ſ.dux
et dñator:germẽ vtile regẽs pplꝉm iſrꝉ. De cuiꝰ ciuitatꝭ
Bernar= laude. ſic dicit berñ. O bethleẽ ꝑua/ſed magnificata a
nardꝰ de dño. Magnificauit te q̄ factꝰ eſt in te:paruꝰ ex magno.
laude Que ciuitas ſi audiat: nõ ĩuideat p̄cioſũ ſtabulũ illud:
bethleẽ. ⁊ illiꝰ p̄ſepij gꝉiam. Ubiq̄ꝫ gꝉioſa dicta ſunt de te:ciui=
tas dei:vbiq̄ꝫ caniꝛ. qꝛ hõ natꝰ ẽ in ea:⁊ ip̄e fundauit eã
Bethleẽ altiſſimꝰ. Hec ber. Bethleẽ ſita eſt in mõte lõgo:ſꝫ arto
ſitus. ab oriẽte ſe extẽdẽs in occidẽtẽ:ĩ cuiꝰ fine orientali ſub
rupe quadã q̄ erat ĩ q̄dã diuerſorio: illuxit nobꝭ ſol iu=
ſticie xp̄s deꝰ nr̄:⁊ cõtra occidẽtẽ ad q̄ttuor vꝉ q̄nq̄ꝫ pe=
des erat p̄ſepe iumẽtoꝝ:ĩ q̄ dulcis puer ille fuerat recli
Tẽplũ in natꝰ. In hac ciuitate ẽ ſctã ⁊ venerabilꝭ ac mire pulchri
bethleem tudis ⁊ deuotiõis ecclꝉia cathedralis ↄſecrata ĩ honore
beate ꝟgis marie: quã edificari fecit beata helena mr̄
Cõſtãtini ĩꝑatoris:ĩ q̄ ẽ cripta: ⁊ ĩ illa pulcherrimũ al=
tare marmoreũ ĩ loco vbi ꝟgo maria peperit:⁊ xp̄s na=
ſci voluit. Eſt etiã ĩ ip̄a ecclꝉia capella pulcherrima et
deuota: ĩ qua erat illud p̄ſepiũ venerabile ⁊ diuinũ. In
eadẽ eccleſia ſepulchrũ innocẽtũ:⁊ ſepulchrũ beati hie
Ciſterna ronimi. Ibi btã paula ⁊ euſtochiũ req̄eſcũt. Ibiq̄ꝫ ẽ ci=
ĩ quã ſtel= ſterna ĩ quã ſtella dux magoꝝ dꝛ cecidiſſe. Hãc ſanctã ⁊
la cecidit deo dilectã ciuitatẽ beatꝰ hieronimꝰ p̄elegit vt ibidẽ
dño deſeruiret. Beata etiã paula ⁊ euſtochiũ filia eiꝰ cũ
multis alijs ꝟginibꝰ ĩ monaſterio ſctimonialiũ dei ſerui
tio/et diuine ↄtẽplatiõi deuotiſſime vacãtes regnũ mũ
di ⁊ oẽm eiꝰ ornatũ ꝓpter amorẽ dñi nr̄i ieſu xp̄i ⁊ loci
deuotionẽ ↄtempſerũt. Multi q̄q̄ꝫ ex his q̄ deſiderio fre
ſctẽ de terra ⁊ de cognatiõe ſua:⁊ de domibꝰ patrũ ſuo=
rũ exierũt: lꝫ turba ⁊ tumultꝰ hoĩꝫ plerũq̄ꝫ religioni ſint
ĩpedimẽtũ:maluerũt tñ ĩter turbas pplꝉoꝝ corꝑaliꝛ ha=
Ciuita= bitare q̄ꝫ ſctãrũ ciuitatũ q̄s xp̄s ſp̄aliꝛ elegit.ſ.hieruſa=
tes a xp̄o lẽ:bethleẽ:⁊ nazareth:q̄ tãq̄ꝫ celle aromatice ſaluatoris
ſp̄aliter ↄuerſatiõe redolẽt/habitatiõe ꝑuari. In nazareth eĩ de
electe. ſpũſctõ ex maria ꝟgine fuit dñs ↄceptꝰ. In bethleẽ na=
tꝰ. In hierꝉm ꝓ ſalute nr̄a crucifixꝰ:mortuꝰ:⁊ ſepultus.
Adã ſecũ In bethleẽ ḡ ſcđs adã ẽ natꝰ:de q̄ ad ſeptẽ miliaria vel
dꝰ ⁊ p̄mꝰ circa cõtra auſtrũ ẽ ebrõ ciuitas. vbi ĩ agro damaſceno
fuit p̄mꝰ adã de rubra terra formatꝰ:d̄ q̄ agro ad iactũ
arcꝰ ẽ ſpelũca duplex:vbi ip̄e adã cũ ↄiuge ſua ẽ ↄditꝰ ⁊
ſepultꝰ:tres magni patriarche.ſ. abraã/yſaac/⁊ iacob/
Figure cũ ↄiugibꝰ ſuis.. ¶ Chriſtꝰ itaq̄ꝫ natꝰ eſt vt captiuũ ho
nati.xp̄i. minẽ liberaret. Et hoc prefiguratũ fuit in p̄icerna pha=
Geñ.xl. raonis: cui in carcere videbaꝛ ꝙ corã ſe vitis de terra
creſcebat:habẽs tres propagines ſeu ramos:q̄ cepit flo

rere ⁊ vuas ꝓducere:q̄s ĩ calicẽ pharaonis exprimẽs:
potũ pharaoni offerebat.q̄ ſm ſomnij interpretationẽ
poſt tres dies liberatꝰ ẽ. Sic cũ genꝰ humanũ miſerabi
lẽ ſuſtineret captiuitatẽ:vitis.i.xp̄s de terra ſola.ſ ma=
ria excreſcebat:q̄ ĩ ſe tres ꝓpagines.ſ.carnẽ: aĩaꝫ:deita
tẽ habebat. Uꝉ tres ꝓpagines ſũt tres ꝑſone ſctẽ trini
tatis. Tertia ꝟo die:poſt q̄ꝫ vinũ ſanguis ſui ĩ cruce ẽ ex=
p̄ſſum/⁊ regi celeſti oblatũ:nũc genꝰ hũanũ de captiui
tate eſt egreſſũ. Hoc vinũ regẽ celeſtẽ ita inebriauit/ꝙ
oẽm offenſaꝫ hũano generi relaxauit. Hoc vinũ nobis
ſub ſacramẽto reliq̄t:vt q̄tidie regi celeſti ꝓ mũdi offen
ſa offeraꝛ:qꝛ quotidie a mundo offendiꝛ. Uñ cũ xp̄s na= Uinee en
ſcereꝛ: vinee engadi floruerunt:⁊ xp̄m verã vitẽ veniſſe gadi flo=
oñderũt. ¶ Modꝰ aũt natiuitatꝭ xp̄i figuratꝰ ẽ in virga ruerunt.
aarõ:q̄ floruit ⁊ fructũ amigdalinũ ꝓtulit. Sicut enĩ vir Nati xp̄i
ga illa mirabiliꝛ cõtra naturã germinauit: ſic maria ſu= modus fi
pra ordinẽ nature mirabiliter filiũ gñauit. Uirga aarõ guratus.
ꝓtulit fructũ ſine plãtatiõe:maria genuit filiũ ſine viri Uirga
li ↄmixtiõe. In teſta amigdalina dulcis nucleꝰ latebat: aaron.
ĩ teſta carnis xp̄i dulciſſima deitas abſcondita fuit. In
ꝟga aarõ inuenimꝰ frõdiũ viriditatẽ:florũ ſuauitatẽ:⁊
fructuũ vbertatẽ:ſic maria habuit viriditatẽ ꝟginitatꝭ:
ſuauitatẽ pietatis:⁊ vbertatẽ ꝑpetue ſatietatis. Nõ ſo=
lũ aũt xp̄s iudeis:ſed ⁊ paganis ortũ ſuũ p̄mõſtrauit:
qꝛ oẽs hoies ſaluos fieri voluit. Uñ octauianꝰ q̄ tũc to= Octauia=
ti mũdo dñabaꝛ:⁊ iõ a romanis tanq̄ꝫ deꝰ reputabatur nus.
ſybillã ꝓphetiſſaꝫ ↄſulebat/ſi ĩ mũdo aliq̄s eo maior fu
turꝰ erat. Eodẽ aũt die q̄ñ xp̄s ĩ iudea naſcebaꝛ/ſybilla
rome circulũ aureũ iuxta ſolẽ ↄtẽplabaꝛ: in quo circulo
ꝟgo pulcherrima reſidebat:q̄ puerũ ſpecioſiſſimũ ĩ gre
mio gerebat. Quod illa ceſari octauiano mõſtrauit:et
regẽ potẽtiorẽ ipſo natũ eẽ intimauit. ¶ Meditari ḡ de= Natiui=
bes cũ gaudio q̄ꝫta ſit hodierna ſolẽnitas. Hodie nãq̄ꝫ tatis xp̄i
natꝰ ẽ xp̄s:⁊ ſic ꝟe ẽ dies natalis regis eterni ⁊ filij dei magnitu=
viui. Hodie puer natꝰ ẽ nobꝭ: ⁊ filiꝰ datꝰ ẽ nobis. Ho= do.
die ſol iuſticie q̄ in nubibꝰ erat clare fulſit. Hodie ſpon=
ſus ecclꝉie electoꝝ caput de thalamo ſuo ꝓceſſit. Hodie
ſpecioſus forma p̄ filijs hoim deſideratã faciẽ eiꝰ oſtẽ=
dit. Hodie illuxit nobis dies redẽptionis nr̄e reꝑatio=
nis antiq̄ felicitatis eterne. Hodie pax eſt nũciata nobꝭ
hoibus:vt caniꝛ in hymno angelico q̄ hodie eſt factus.
Hodie vt cãtat ecclꝉia ꝑ totũ melliflui facti ſũt celi. Ho
die apparuit benignitas ⁊ hũanitas ſaluatoris nr̄i dei: Titũ.iij.
qꝛ vt dicit berñ. Potẽtia apparebat in rerũ creatione; Bernarđ
ſapiẽtia ꝟo in eaꝝ gubernatiõe:ſed bonitas mĩe maxĩe
nũc appuit ĩ hũanitate. Hodie adoratꝰ ẽ deꝰ ĩ ſiꝉitudĩe
carnis pcti. Hodie ⁊ nos cũ xp̄o ſumꝰ cõgeniti. qꝛ gñã=
tio xp̄i origo ẽ pplꝉi xp̄ani. Hodie illa duo miracula cõ
tigerũt:q̄ oẽm ſuperãt intellectũ:⁊ ſola fides app̄hẽde=
re põt.ſ.ꝙ deꝰ naſciꝛ ⁊ ꝟgo parit Hodie alioꝝ miracu=
lorũ claruit multitudo. Deniq̄ꝫ oĩa q̄ de incarnatiõe di=
cta ſũt q̄ſi hic clariꝰ eluceſcũt:ibi ĩchoata/h̄ maĩfeſta:vi
deas nũc illa:ac iſtꝭ ↄiũge et applica. Merito ergo eſt
iſta dies gaudij ⁊ exultationis ac leticie magne nimis.

¶ Oratio.

IEſu dulcis/q̄ de ancilla hũili hũilis natus te
hũiliter natũ hũilitatis pãnis inuolui: ⁊ ĩ p̄=
ſepio reclinari voluiſti:da mihi clemẽtiſſime
dñe ꝑ tuã inenarrabilẽ natiuitatẽ renaſci in
me noue vite ſanctitatẽ:⁊ ſic ſub habitu ⁊ pãnis me reli
gionis humiliari/vt inꝛ arcta regularis diſcipline ſtu=
dia:velut in quodã p̄ſepio reclinatꝰ ad culmẽ vere hũi=
litatis valeã attigere. Et q̄ noſtre humanitatis ⁊ mor=
talitatis fieri dignatꝰ es ꝑticeps:da mihi tue diuinita=
tis et eternitatis eſſe participem. Amen.

¶ De circunciſione domini. Correſpondet euangelio.
Poſt q̄ꝫ conſummati ſunt dies.⁊c̃. Capitulum.x.

POſtq̄ autem conſum
mati]⁊ ĩpleti[ſũt dies octo].ſ.a natiui Luce.ij.
tate dñi vtrãq̄ꝫ extremitatẽ cõputãdo
[vt circũcideꝛ puer] ſm legꝭ p̄ceptũ:
qꝛ h̄ erat tempꝰ circũciſioni deputatũ
[vocatũ] ⁊ declaratũ[ẽ nomẽ eiꝰ]eſſe
[ieſus].i.ſaluator. qꝛ ĩ circũciſiõe ſole
bat nomẽ ĩponi[q̄ꝺ].ſ.nomẽ iã añ ĩpoſitũ eſt a deo[voca
tũ].i.p̄nũciatũ[eſt ab ãgelo/priuſq̄ꝫ ĩ vtero].ſ. virginis
[cõciperet]de ſpũſancto. Ritus circũciſionis a beato

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Circūciſio ab abraā incepta.
pr̄iarcha abraā exordiū ſūpſit:qñ ⁊ noīs amplificatio-
nē accepit. Nā cū ſignaculo circūciſionis augmētū et
īmutationē ꝓmeruit noīs:vt q̄ priꝰ dicebaꝛ abrā.i. pa-
ter excelſus:deīceps ob meritū fidei diceret abraam.i.
Abraam ⁊ ſara mutata noīa.
pr̄ multaꝝ gētiū. Nec ſolū ipſe /ſed etiam venerabilis
vxor eiꝰ augmētū cū noīs mutatiōe ꝓmeruit:vt q̄ priꝰ
dicebaꝛ ſary.i.p̄nceps mea ⁊ domꝰ ſue tm̄:deīceps dice
Noīs imponendi ratio.
reꝛ ſara.i.p̄nceps oīm recte credentiū feminaꝝ. Ex hoc
ergo ī ꝯſuetudinē venit ꝙ ad huiꝰ rei imitationē noīa
imponerenꝛ puerꝭ in die circūciſiōis eoꝝ:⁊ ſic puero ie
ſu eſt factū. Ab hūilitate ergo q̄ ē radix ⁊ cuſtos ꝟtutū
Jeſus ſumēs initiū circūciſiōis accepit ſignaculū:vt ꝑ
te ſanguinis p̄ciū nō tardās effūdere:ſe tuū ꝟiſſimum
ſaluatorē oſtēdat patribꝰ tā ꝟbo ꝙ̄ ſigno repromiſſum:
Magna duo hodie facta.
eiſꝙ̄ aſſimilatū per oīa /p̄ter ignorātiā ⁊ pctm̄. Duo ma
gna hodie ſunt facta. Primū qꝛ nomē.ſ.ieſus eſt mani-
feſtatum:qđ ab eterno erat ſibi impoſitum:⁊ ab angelo
(p̄uſꝙ̄ in vtero cōciperet)vocatū. Angelꝰ eni Gabriel
miſſus ad mariā ait. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries fi
liū:⁊ vocabis.ſ.in circūciſione nomē eiꝰ ieſū.ſ.a deo pa
Eſa. lxij.
tre ſibi īpoſitū.vñ in Eſa. Et vocabiꝛ tibi nomen nouū:
Origeñ. de nomie ieſu.
qđ os dñi noīauit. Scđm Origeñ. Vocabulū Jeſu dul
ce ⁊ gl'ioſum:oī adoratu cultuꝙ̄ digniſſimū nomē:qđ ē
ſup oē nomē:non decuit p̄mū ab hoībus appellari:neꝙ̄
ab eis offerri in mūdū /ſꝫ ab excellētiori q̄dā maioriꝙ̄
natura. Hoc ergo nomē ei innatū eſt:vt eni ſaluator ſit
a ꝓpria natura hꝫ. Et ꝙ̄uis hoc nomē alijs ante fuerit
impoſitū:tñ fuit nouū in xp̄o inꝙ̄tū fuit īpoſitū ab hac
ꝓp̄etate:qꝛ eſt ſaluator oīm:q̄ in alijs nō fuit:ſꝫ ſalutem
Jeſus ſaluator īterp̄taꝛ.
in aliquo facto p̄ticulari fecerint. Jeſꝰ eni hebrayce ſal
uator interp̄taꝛ latine. Diciꝛ aūt ſaluator. Primo a po-
tētia ſaluādi:⁊ ſic cōuenit ei hoc nomē ab eterno. Scđo
ab habitu ſaluādi:⁊ ſic fuit īpoſitū ab angelo:⁊ conuenit
ei a cōceptionis ſue p̄ncipio. Tertio ab actu ſaluandi:⁊
ſic fuit vocatū nomē in circūciſiōe:⁊ conuenit rōne paſ
Chryſ.
ſionis ſue. Jgiꝛ ſm̄ Chryſ. Hoc nomē dei quo ieſus ex
vtero ꝟginis nūcupaꝛ:nō nouū eſt ei /ſꝫ antiquū:qꝛ ihs
.i.ſaluator vocatꝰ eſt ſm̄ carnē /q̄ erat ſaluator ſm̄ diui-
Dignitates noīs ieſu.
nitatē. Vñ cōſidera dignitates huiꝰ noīs. Prīo ꝙ hoc
nomē fuit ab eterno p̄ordinatū ⁊ cōſecratū. Scđo fuit
diuio ore noīatū. Tertio patriarchis ⁊ pr̄ibus antiq̄s
deſideratū. Quarto a ꝓphetis ꝓphetatū. Quīto ab an-
tiquo.ſ.in ieſu naue:q̄ ⁊ ioſue dr̄ p̄figuratū. Sexto ab an
gelo ꝟgini ⁊ ioſeph p̄nūciatū. Septio a beata ꝟgīe p̄di
catū. Octauo a ioſeph hodie īpoſitū. Nono ab angelis
diuulgatū. Decio ab apl'is magnificatum. Undecimo a
martyribꝰ teſtificatū. Duodecimo a cōfeſſoribꝰ collau-
datū. Tredecimo a ſanctis virginibꝰ tanꝙ̄ oleum effu-
ſum p̄guſtatū. Decioquarto a fidelibꝰ veneratū. Eſt au
Auguſti. de differētia nominū ieſu et xp̄i.
tē ſm̄ Aug. differētia inter nomē ieſus ⁊ nomen xp̄s:qꝛ
nomē ieſus eſt nomē ꝓpriū /ſed nomē xp̄s eſt nomē cōe
⁊ ſacramēti. Jtē nomē xp̄s ē nomē gr̄e:ſꝫ nomē Jeſus
eſt nomē gl'ie. Sic eni ꝑ gr̄am baptiſmalē a xp̄o dicunꝛ
xp̄iani:ſic in celeſti gl'ia ab ip̄o ieſu dicemur ieſuite.i.
a ſaluatore ſaluati. Et ꝙ̄ta eſt dr̄ia iter gr̄am ⁊ gloriam:
Moraliꝛ. Excellentie noīs ieſu.
tāta dr̄ia pōt dici inter nomen ihs ⁊ xp̄s. ¶ Moraliꝛ ſm̄
Bedā ſicut xp̄s ī ſua circūciſiōe corꝑali accepit hoc no
mē ihs:ita electi ī ſua circūciſiōe participant iſto noīe:
vt ſicut ip̄i a xp̄o dicti ſunt xp̄iani /ita a ſaluatore vocen
tur ſaluati. Qđ etiā nomē eis nō ſolū p̄uſꝙ̄ in vt'o eccl'ie
Phil. ij. Actu. iiij.
ꝑ fidē cōcipenꝛ:ſed añ ſecula a deo vocatū eſt. Hoc eſt
ergo nomē qđ eſt ſuꝑ oē nomē. Nec eni eſt aliud nomen
ſub celo datū hoībꝰ ī q̄ oporteat nos ſaluos fieri. Nomē
Bernar.
qđ ſm̄ Ber. eſt mel ī ore:in aure melos:in corde iubilus.
Nomē qđ inſtar olei lucet p̄dicatū:paſcit recogitatum:
pe. rauē.
lenit ⁊ vngit īuocatū. Et ſm̄ Petrū rauēnatē. Hoc ē no
mē qđ dedit cecis viſum:⁊ ſurdis auditū:claudis greſ
ſum:ſermonē mutis:vitā mortuis:totāꝙ̄ diaboli ꝑtātē
de obſeſſis corporibꝰ virtꝰ huiꝰ noīs effugauit. De hoc
Anſelmꝰ.
noīe dicit anſel. Jeſus eſt nomē dulce:nomē delectabi-
le:nomē cōfortās peccatorē:⁊ nomē btē ſpei:ergo Jeſu
eſto mihi ieſus. Nomē ieſu eſt virtuoſū iuxta illđ apl'i.
j. Coꝝ. vj. Uirtutes noīs ieſu
Abluti eſtis:ſctificati eſtis:iuſtificati eſtis in noīe dñi
nr̄i ieſu xp̄i. Hꝫ eni nomē ieſu ꝟtutē ablutiuā q̄ ad pec-
cati maculā:ꝟtutē ſctificatiuā quo ad culpā:⁊ virtutem
iuſtificatiuā quo ad reatū. Cū igiꝛ tria ſunt in peccato:
.ſ.macula:culpa ⁊ reatus:patet ꝙ q̄ ad oīa iſta peccatum
j. Joh. ij.
remittiꝛ ꝑ nomē ieſu. Vñ iohes. Remittunꝛ vobis pctā

ꝓpter nomē eiꝰ. Jn hoc noīe oē genu flectiꝛ:celeſtiū   Phl. ij.
terreſtriū ⁊ īfernoꝝ. Hoc nomē dñi q̄cūꝙ̄ inuocauerit
ſaluꝰ erit. De h̄ quoꝙ̄ noīe ip̄e dñs ait. Quicq̄d petieri-   Ro. x.
tis pr̄em in noīe meo dabit vobis. Hoc igiꝛ noīe ī oībꝰ   Joh. xiiij
orōnibꝰ vti debemꝰ:ac petitiōes in noīe xp̄i formare:⁊
ꝓpter hoc orōnes eccleſie in fine formāꝛ in xp̄i noīe di-
cēdo ꝑ xp̄m dñm nr̄m:vl' aliq̄d ſil'e. Jn h̄ noīe ille nō pe   Petere debemꝰ ī noīe ieſu
tit q̄ ꝯtra dei diſpoſitionē ⁊ cōtra ſuā vel alioꝝ ſalutē pe
tit:īmo ꝟo q̄ taliꝛ petit ꝯtra hoc nomē cū petere dubiū
nō ē. Uere ergo ⁊ ꝓprie dictꝰ ē ieſus.qꝛ nō niſi ī hoc ſo
lo noīe ſalutē obtinere poſſumꝰ.vñ de ſe ip̄o dicit. Ego   Joh. viij.
ſum alpha ⁊ o.p̄ncipiū ⁊ finis. Qꝛ ſicut ꝑ verbū eternali
ter dictū oīa ꝓducunꝛ:ſic ꝑ verbū carni vnitū reꝑanꝛ:
ꝓmouētur:⁊ finiunꝛ. Scđm ꝙ hodie factū eſt:qꝛ cepit   Sāguinē hodie fūdere cepit ieſus.
hodie dñs ieſus ſuū ſacratiſſimū ſanguinē ꝓ nobis fū-
dere:cū ip̄iꝰ caro cultello incideret lapideo. Tēpeſtiue
cepit pati ꝓ nobꝭ:⁊ qui pctm̄ nō fecit penā hodie porta-
re incepit ꝓ pctis nr̄is. Nō ſolū eni in virili:ſed etiā in
infantili etate ſanguinē ſuū ꝓ nobꝭ voluit fūdere. Plo-   Plorauit ieſu mater.
rauit aūt puer ieſus hodie ꝓpter dolorē quē in carne
ſenſit:nā verā carnē ⁊ paſſibilē ſicut ceteri homines ha-
buit. Sed eo plorāte credis neꝙ maꝛ potuerit lachry-
mas cōtinere: Plorauit ꝗ̄ et ip̄a. Cōpatere et tu ſibi /⁊
plora etiā cū eo.qꝛ hodie ip̄e fortiꝛ plorauit. Nā in ſolē-
nitatibꝰ iſtis multū gaudere debemꝰ ꝓpter ſalutē nr̄aꝫ
quā q̄ſiuit:ſed multū cōpati ⁊ dolere ꝓpter ſuas angu-
ſtias q̄s ꝓ nobis ſuſtinuit. Multū etiā ex h̄ āmirari de-
bemꝰ ad tolerādū penas ꝓ pctis ꝓprijs:cū cernimus
ip̄m tātas tolleraſſe ꝓ alienis. vñ ber. Quis nō erube-   Bernarđ
ſcat refugē multo minores penas ꝓ pctis ſuis:cū noue
rit xp̄m tāta p̄tuliſſe nō ꝓ ſuis ſed alienis: ¶ Et ſciēdū ꝙ   Sāguinē ſuum ſexies fudit xp̄s.
ſex vicibꝰ fudit ſanguinē ſuū ꝓ nobis. Prīo in circūci-
ſione:⁊ hoc fuit nr̄e redēptionis initiū. Scđo ī orōne:⁊
hoc fuit nr̄e redēptiōis deſideriū. Tertio in flagellatio
ne.⁊ quarto in coronatiōe:⁊ hoc fuit nr̄e redēptiōis me
ritū. qꝛ liuore eiꝰ ſanati ſumꝰ. Quīto in crucifixione:et
hoc fuit nr̄e redēptiōis p̄ciū:tūc eni q̄ nō rapuit exolue   j. Pet. ij.
bat. Sexto in lateris apertiōe:⁊ hoc fuit nr̄e redēptio-   ps. lxviij
nis ſacramētū:per qđ figurauit nos ꝑ aquā baptiſmatꝭ
debere mūdari:q̄ quidē baptiſmꝰ habiturꝰ erat effica-
tiā a ſanguīe xp̄i. Per p̄mū docemur nos ſp̄ualiꝛ circū-
cidere et pctā abijcere. Per ſcđm mētis anguſtiā ꝓ ſa-
lute nr̄a ſuſtinere: Per tertiū carnē nr̄am domare. Per
quartū aīam nr̄aꝫ ꝟtutibꝰ ornare. Per q̄ntū mēbra nr̄a
mādatꝭ dei ligare. Per ſextū vulneratū cor ī charitate
dei hr̄e. Uides ꝗ̄tiēs xp̄s ſuū fudit ſanguinē ꝓpꝛ nr̄aꝫ
redēptionē.vbi ſūt nr̄e lachryme /vbi gemitꝰ /vbi fletꝰ /
vbi gr̄aꝝ actiōes ꝓ tā copioſa ſanguis effuſiōe: Ueni-
te adoremꝰ ⁊ ꝓcidamꝰ añ eū:ploremꝰ ante dñm q̄ fecit
nos:⁊ tā copioſe redemit.vt ei ait Berñ. Suffeciſſet ad
redēptionē orbis vna p̄cioſiſſimi ſanguīs gutta:ſꝫ data   Bernarđ
eſt copia:vt in bñficij recordatiōe ꝟtus diligētis clare-
ſceret.copioſa ei apđ eū redēptio. ¶ Ut aūt dictū ē ritꝰ   ps. cxxix.
⁊ religio circūciſionis ab abraā ſumpſit exordiū:qꝛ pri-
mꝰ vniꝰ dei ꝯfeſſꝰ ē fidē.et ī ſignū huiꝰ p̄mo accepit cir
cūciſionē q̄ fuit ſignū diſtiguēs fideles ab īfidelibꝰ. Cre
dēs eni abraā adhuc in p̄putio poſitus:filiū ſe habituꝝ:
quē deꝰ ei ꝓmiſit huiꝰ rei ſignū circūciſionē accepit:vt
ꝙ credēs iuſtificatꝰ ſit cerneret. Fuit ꝗ̄ data ⁊ inſtituta
circūciſio. Primū ꝓpter meritū fidei abrahe.vt ſicut fi   Circūciſio cur inſtituta.
de diſtabat a nationibꝰ ceterꝭ:ſic diſtaret etiā ſigno cir-
cūciſiōis. Jtē vt ppl's q̄ ex eadē ꝓgenie naſciturꝰ erat
ꝑ circunciſionis ſignū peculiaris deo agnoſceret.⁊ ab
alijs natiōibꝰ diſcerneret:ac ſemē eiꝰ q̄ credēs deo hoc:
ip̄m acceperat eē ſciret: ¶ Jtē vt ſi q̄ ex eodē ppl'o in p̄-
lio corruiſſēt:hoc ſigno circūciſiōis iter gētes ꝯgniti:qꝛ
de ſtirpe ſctā deſcēderāt:ſepulture traderenꝛ. Et iō ī he
remo nō circūcidebāꝛ:vbi ſoli ſine gētibꝰ cōuerſabanꝛ.
Jtē in remediū pctī originalis:⁊ ad rep̄ſſionē ꝯcupiſcē
tie carnalis. Data ē etiā circūciſio in p̄parationē ſuſce-
ptionis fidei:quia circunciſio eſt quedam profeſſio mo-
ſayce legis ſeruande:ſicut et baptiſmus eſt profeſſio le
gis euangelice:et per profeſſionem illam diſponeban-
tur ad iſtam. Circunciſio igitur preteriti temporis mā-
datum fuit:⁊ ſignum promiſſi chriſti:quam vſꝙ̄ ad chri
ſtum oportuit auctoritatem habere:vt tamdiu curre-
ret donec naſceretur promiſſus abrae:quo nato /et pro-
miſſione impleta:oportuit circunciſionem et ſignum



Circūciſio fiebat petrinis cultris.
promiſſionis ceſſare. Uñ fiebāt cultris petrinis:qꝛ pe-
tra erat xp̄s. ¶ Uoluit aūt chriſtus circūcidi ex cauſis
pluribus tanꝙ̄ ſi eſſet legi ſubiectꝰ. Primo vt oſtende
ret ſe eē de gñe abrae q̄ circūciſionis mandatū accepit:
Circūcidi voluit chriſtus ob multa.
⁊ cui de xp̄o repromiſſio facta eſt. Scđo vt pr̄ibꝰ aſſimi
latꝰ iudeis ſatiſfaceret:ac ſcandalū ⁊ omnem excuſatio
nē in ſe nō credēdi:⁊ eū nō recipiēdi ip̄is auferret. Ter
tio vt legē veterē ⁊ circūciſionē quā deꝰ inſtituerat /ap
probaret:ac eā ſanctā iuſtam ⁊ bonā fuiſſe monſtraret.
Quarto vt obediētie ⁊ humilitatꝭ virtutē:nobis ſuo cō
mēdaret exēplo:p̄ceptū legis (cui tñ ſubiectꝰ nō erat)
obſeruādo. Quinto vt legē quā dedit alijs /etiā ip̄e im-
pleret:⁊ q̄ ī ſil'itudine carnis peccati /nō aūt ī carne pec
cati venerat remediū quo caro pctī mūdauit cōſueue-
rat nō reſpueret. Sexto vt legis onꝰ in ſe ſuſtinēs alios
a legis onere qđ portare nequerant liberaret:qꝛ factus
eſt ſub lege:vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret. Septio vt
ꝓ nobis ſanguinē ſuū nō ſolū in etate virili:ſed etiā in
infantia funderet:⁊ tēpeſtiue pati inciperet. Octauo vt
in ſe veritatē carnis hūane oſtēderet:⁊ hereticos q̄ di-
xerūt eū nō verū corpꝰ:ſꝫ phātaſticū habuiſſe ꝯfūderet
Nono vt caſtitatē q̄ a circūciſiōe actꝰ illiꝰ mēbri eſt cō-
mēdaret:⁊ ꝯcupiſcētiā carnalem reprobaret. Decio vt
in ip̄o carnalis circūciſio finē:⁊ ſp̄ualis exordiū hēret
⁊ nos fore ſp̄ualiꝛ circūcidēdos demōſtraret:vt ei apo
Roma. x.
ſtolꝰ ait. Finis legis xp̄s ad iuſticiā omni credēti. Ho
Baptiſmus euacuauit circumciſionem
dierno itaꝙ̄ die ceſſat circūciſio /⁊ habemꝰ ꝓ ea baptiſ
mū:q̄ ē maioris gr̄e ⁊ minoris pene:nā gr̄a baptiſmi ſu
perueniēs carnis circūciſionē euacuauit:quēadmodū
fructu adueniēte flores decidūt ⁊ marceſcūt. vñ greg.
Greg.
Qđ apđ nos valet aqua baptiſmatis /hoc egit apđ vete
res /vl' ꝓ paruulis ſola fides /vl' ꝓ maioribꝰ ꝟtꝰ ſacrifi
Beda.
cij:vl' ꝓ his q̄ ex ſtirpe abrae ꝓdierunt myſteriū circū
ciſiōis. Et ſm̄ Bedā idē auxiliū curatiōis ī lege circū-
ciſio ꝯ originalis pctī vlnꝰ p̄ſtitit qđ nūc baptiſmꝰ tpe
gr̄e ꝯfert /niſi qđ introitꝰ ī regnū nōdū patebat circūci-
ſis vt mō baptiſatꝭ. At vero nō ſolū baptiſmꝰ hoc facit:
ſꝫ etiā paſſiōis adiūctio:q̄ ſi circūciſiōi adiūcta eſſet:et
Circūciſio cur in p̄putijs.
ſil'r ibi fieret. Jō autē in carne p̄pucij fiebat circūciſio:
qꝛ ī ꝑte illa magꝭ ꝯcupiſcētia dñaꝛ ꝑ quā origīale pctm̄
ꝓpagaꝛ. Ubi ergo via pctī eſt /ibi apte ſignabaꝛ pctī re
mediū. Significaꝛ aūt ꝑ circūciſionē carnis circūciſio
mētꝭ:q̄ mūdaꝛ aīa a vitijs:⁊ iō debemꝰ circūciſionē ſp̄ua
lē ī oībꝰ intꝰ et extra hr̄e:⁊ ex oī ꝑte ſp̄ualiꝛ vitijs circū
ciſi eē. Circūciſus eni xp̄s ē:vt oīa pctōꝝ vitiorūꝙ̄ ſu-
perflua hoiem abſcindere a ſe debere doceret. Uñ ſm̄
Bernar. Circūciſio duplex nob neceſſaria.
ber. Duplex ē circūciſio q̄ a nob fieri dꝫ.ſ.iterior ⁊ exte
rior:exterior ꝯſiſtit.ſ.in habitu ne ſit notabil':in actu ne
ſit rep̄hēſibilis:⁊ ī ſmōne ne ſit ꝯtēptibil'. Jnterior ſil'r
ī tribꝰ ꝯſiſtit.ſ.ī cogitatiōe vt ſit ſctā:in affectione vt ſit
pura:in ītētiōe vt ſit recta.hec Ber. Debemꝰ igiꝛ eē cir
cūciſi corde a cogitationibꝰ noxijs ⁊ īmūdis:a iudicijs
falſis ⁊ temerarijs:ab ītentionibꝰ ⁊ volūtatibꝰ iniq̄s:vt
corā deo ꝑtimeſcamꝰ ꝟſari ī corde qđ corā hoībꝰ erube
ſceremꝰ dicere vl' facere:qꝛ q̄ dicta vel facta hoībꝰ:hec
ſunt cogitatiōes deo. Debemꝰ quoꝙ̄ eē circūciſi ligua
a ꝟbis turpibꝰ /đtractorijs /mēdoſis:ocioſis ⁊ ſuꝑfluis:
qꝛ de oī ꝟbo ocioſo(etiā ignorāter ꝓlato:ſicut ⁊ de cogi
tatiōe minutiſſima)reddēda eſt rō in die iudicij. Debe
mꝰ etiā eē circūciſi oībꝰ ſenſibꝰ ⁊ mēbris corporis nr̄i a
ꝓhibitis ⁊ illicitis:a voluptuoſis ⁊ ſuꝑfluis oībꝰ abſti
nēdo:⁊ nō ſolū a pctō:ſꝫ ⁊ ab oī occaſiōe pctī nos ſubtra
hēdo:qꝛ niſi q̄s occaſionē pctī vitauerit:vix pctm̄ decli-
Octaua die circūciſio fiebat.
nabit. Tali circūciſiōe oīa vitia ⁊ pctā tollunꝛ ⁊ exclu-
dunꝛ:vñ ⁊ octauo die circūciſio merito fiebat:in qua et
vltima reſurrectio fiet:qñ oībꝰ mēbris circūciſis.i.viti
is ⁊ peccatꝭ abſciſis totꝰ ex itegro īnouatꝰ:oīꝙ̄ ſuꝑflui
tate mūdatꝰ hō ad īmortalitatē reſurget. Octaua dies
ipſa eſt q̄ ⁊ prima. Jn hac ei mūdꝰ cepit:xp̄s reſurrexit
Etates mundi.
Jn hac ⁊ vl'is reſurrectio erit. Sex eteni ſunt huiꝰ ſecl'i
etates in q̄bus ꝓ deo laboribꝰ inſiſtere /⁊ ꝓ adipiſcen
da ſempiterna req̄e ad tēpꝰ oꝑari neceſſe eſt. Septima
etas nō in hac /ſed in alia vita q̄eſcētiū vſꝙ̄ ad tēpus re
ſurrectionis oīm. Octaua aūt etas ip̄a eſt dies reſurre-
ctiōis ſine vllo tp̄is fine btā. Tūc aūt nō ſolū circūciſi:
ſꝫ oībꝰ ab eis pctis abſciſis / mūdi ⁊ īmaculati eternū
nomē ſctīſ uſcipiēt ⁊ hereditatē. Qui ergo mala ⁊ vana
cogitare vel loqui aut facere nō appetit:iſte iterius ⁊ ex

teriꝰ ꝑfecte circūciſus eſt. Paꝝ aūt ꝓdeſt circūciſū eē
ex ꝑte vna ⁊ nō ex alia /vt eni ait Pius papa. Nihil pro   Pius papa.
deſt hoī ieiunare ⁊ orare:⁊ alia religiōis bona agere:ni
ſi mēs ab iniq̄tate ⁊ ab obtrectationibꝰ lingua ꝓhibeaꝛ
Nihil q̄dē ꝓdeſt.ſ.ꝙ̄tū ad vitā eternā:ꝓdeſt eni ꝙ̄tū ad
tꝑalia. Uñ ⁊ Beda. Nemo ſane cū circūciſionē predica   Beda ab oībꝰ circūcidi p̄cipit.
ri audierit:vniꝰ ſolū mēbri ꝯtinētiā autumet imperari:
q̄ſi vel a fornicatione tm̄ abſtinētē:vel licito mr̄imonio
tempāter vtētē:vel ꝟginitate gl'ioſū exiſtere abſꝙ̄ alia
rū virtutū adiectione ſufficiat:⁊ nō oīm potiꝰ quos cor   Eſa. xxiij
de vl' corꝑe geſtamꝰ ſēſuū caſtigationē p̄cipi. Jlle itaꝙ̄   Jbidem.
ꝟa circūciſiōe mūdatꝰ eſt:q̄ obturat aures ſuas ne au   Pſ̄. xxxviij.
diat ſanguinē:⁊ claudit oculos ſuos ne videat malum:q̄
cuſtodit vias ſuas ne deliquat in ligua ſua:⁊ attendit ſi   Luc. xxj.
bi ne grauet cor eiꝰ in crapula ⁊ ebrietate:q̄ lauat inter   Pſ̄. xxv.
īnocētes manꝰ ſuas /⁊ ab oī via mala prohibet pedes ſu   pſ̄. cxviij.
os.q̄ ſuꝑ oīa caſtigat corpꝰ ſuū ⁊ ſuituti ſubijcit:omīꝙ̄   j. Coꝝ. ix.
cuſtodia ſeruat ſuū cor:qm̄ ex ip̄o vita ꝓcedit. Sꝫ ⁊ ip̄a   Prouer. iiij.
bona actio ſua q̄ ī abſcōdito eſt circūciſiōe nō minꝰ indi
get:vt cū ieiuno:oro:elemoſinā facio:gloriā intrinſecꝰ
q̄rā. Quapropter ⁊ apl's abſconditā corde circūciſionē
ſedulo cōmēdat:cui laus non ex hoībꝰ /ſꝫ ex deo eſt:hec
Beda. Debemꝰ ergo oē pctm̄ intꝰ ⁊ ex̄ vitare:⁊ ex oī ꝑte
ſp̄ualiꝛ circūciſi eē. Totiēs etiā hō circūcidiꝛ:quotiēs   Jllumiationes octo circūciſionē mētꝭ p̄cedentes.
poſt pctm̄ ad pēitētiā reuertiꝛ. Hāc aūt circūciſionē p̄-
cedere oportet octo ſp̄uales illuminationes diuinarū
gr̄aꝝ q̄ ꝑ.viij.dies intelligunꝛ ⁊ ſic octauo die circūci-
ſio ī aīa celebraꝛ:videlꝫ pctōris ad deū cōuerſio:pctī re
cognitio:cōtritio:ꝯfeſſio:ſatiſfactio:pctī deteſtatio:ī fu
tuꝝ cautio:⁊ ex tūc octauo ſequiꝛ ip̄ij iuſtificatio:q̄ gr̄a
infundiꝛ:⁊ pctm̄ expelliꝛ:⁊ in ip̄a die octaua.ſ.ī iuſtifica
tione ip̄ij celebraꝛ circūciſio ī aīa penitētis. Que q̄dem
circūciſio nō ē aliđ ꝙ̄ amputatio vitioꝝ q̄ hꝫ fieri in cul-
tello ꝑnīe. Sic eni ī circūciſiōe corꝑali fit amputatio ſu
perflue carnis:ſic in circūciſiōe ſp̄uali fit amputatio vi-
tioꝝ ⁊ pctōꝝ q̄ ſola ſunt hoī ſuꝑflua.oīa eni alia creata
in hoīe ſunt valde bona. Et niſi iſta circūciſio fiat ī aīa:
ip̄a eſt filia ꝑditiōis ſm̄ illđ Geñ. Maſculꝰ cuiꝰ p̄pucij   Geñ. xvij
caro circūciſa nō fuerit:ꝑibit đ ppl'o ſuo. ¶ Jtē iſti.viij
dies ſūt.viij.illumīatiōes ſp̄ūs ſeptiformis ī ſeptē vir-
tutibꝰ p̄ncipalibꝰ /cū ꝑſeuerātia finali q̄ eſt octauo. Et
qꝛ niſi ꝑ xp̄m pctā nō tollunꝛ /ip̄e eſt eni agnꝰ dei q̄ tol-   Johā. j.
lit pctā mūdi:iō (vt dictū eſt) circūciſio cultrꝭ fiebat pe
trinis:qꝛ petra erat xp̄s. Hec illa iudeoꝝ circūciſio ſi-
gnificat:⁊ ſine hac ſignificatiōe īutilis ē. Et iō xp̄s cir-   Chriſtus nobis non ſibi circūciſus ē.
cūciſus eſt vt circūciſiōis ſignificationē nob cōmenda
ret. Sic eni nob ē natꝰ:nobis baptizatꝰ ⁊ paſſus:ita ⁊ no
bis nō ſibi ē circūciſus. Sp̄ualē ergo circūciſionē ſigni
ficatā ꝑ corꝑalē hr̄e ſtudeamꝰ:vt illā ſp̄ualē q̄ in octaua   Circūciſiones triplices.
reſurrectionis in nobis futura eſt ab oī corruptiōe cul-
pe ⁊ pene ꝯſeq̄ mereamur. Tres itaꝙ̄ ꝯſtat eē circūciſi
ones:vna ē ſacramētū.ſ.circūciſio q̄ ē ī corpe:due vero
ſūt res illiꝰ ſacramēti:videlicet circūciſio a pctō q̄ quo-
tidie ē in aīa /ac circūciſio a pctō ⁊ ab omni pena pctī:q̄
in reſurrectione erit in anima et in corpore.   Oratio.

O Jeſu clemēs q̄ de virgine natꝰ ſub lege circū-
cidi voluiſti:circūcide ieſu miſericors cogi-
tationes ꝟba ⁊ oꝑa ſuitui:vt nil tue volunta-
ti cōtrariū cogitādo:loquēdo:operādo:ꝑagā.
⁊ in ſenſu ſit mihi cogitatꝰ dei:⁊ oīs narratio mea ī pre-
ceptis altiſſimi:⁊ in oꝑibus mandatorū tuoꝝ dirigānꝛ
oēs actus mei. Ecce dñs corā te ſunt:cor meum:lingua
mea:ſenſus ⁊ mēbra conātur quidē:ſed ꝑ ſe nō p̄nt. Fac
tu qđ ipſa nō p̄nt:⁊ ꝑfice in bonis deſideriū mei pctōrꝭ:
q̄ cōſueuiſti deſideriū ſuum dare iuſtis. Amen.

¶ De Apparitione domini.   Capitulum. xj.

TErtiadecia vero die
puer Jeſus manifeſtauit ſe gentibꝰ:   Matth. ij
id eſt magis q̄ erāt gētiles. Prophe-   Nūe. xxiiij.
tatum quippe ſeu vaticinatum fuerat
per balaā prophetam gētilium ꝙ ori-
retur ſtella ex iacob:⁊ conſurgeret hō
de iſrael:vbi oñdiꝛ ꝙ ortꝰ noue ſtelle
apparentis erat ſignum xp̄i naſcentis. Jſti ergo viden
tes nouā ſtellam / cognouerūt per inſpirationē diuinā
ꝙ illa erat q̄ per balaam predicta fuerat:⁊ iō ſtatim mo
uerunt ſe de locis ſuis /vt ad venerandū puerū natū ve

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

*Magorū genꝰ ⁊ de nominatō*

nirēt. Iſti a balaā genꝰ duxerāt: ⁊ nō minꝰ fidei q̄ gn̄ls
ſucceſſores ⁊ heredes erāt. vnde nō a magica arte ſed a
magnitudīe ſciētie vocati ſunt magi: q̄ſi ī ſapīa magni.
et erāt ī ſcia aſtroꝝ periti: quos enī hebrei ſcribas: greci
pħos: latini ſapiētes: hos ꝑ ſe magos appellāt. Et ideo
erāt magi nō malefici: ſed ſapientes ꝑmitie fidei noſtre.

*Reges. vnde dicebantur Seneca ꝺ diogene.*

Qui iō etiā reges dicti ſunt: qꝛ illo tp̄e philoſophi ⁊ ſa-
piētes regnare ꝯſueuerūt. Vn̄ de antiquoꝝ tp̄m felici-
tate Seneca ſic dicit. Sūma felicitas erat gētiliū ī qbꝰ
nō poterat potētior eſſe niſi melior. Illo ergo ſeculo qꝺ
aureū ꝑhibet / officiū erat īperare nō regnū. Pax erat
regi ſine arte et difficultate ſibi īuenire aliqꝺ recepta-
culū. Vn̄ de qdā pħo tūc regēte ſtati ſubiūgit. Dyoge-
nes cynicꝰ cū vidiſſet puerū caua manu aquā bibētem:
fregit ꝓtinꝰ exēptū e perula calicē hac obiurgatiōe ſui
Quādiu hō ſtultꝰ ſuꝑuacuas ſarcinas habui. Qui ſe cō
plicuit ī dolio ⁊ in eo cubitauit. hec Sen̄. O q̄tū diſtat
inter rectores huiꝰ tp̄is ⁊ illiꝰ: qꝛ nūc oīa illis cōtraria
ſcꝫ diuitias / honores / ⁊ delitias q̄rūt: ⁊ iō ī futuro forte
peiꝰ gētibus habebūt. [Et venerūt magi ab oriēte]. i. a

*Magi cur ab oriēte venerunt.*

ꝑtibꝰ q̄ reſpectu hierl'ꝫ ſūt verſus oriētē. vt ſcꝺm Criſo.
Vn̄ dies naſcit̃ inde ꝓcederet fidei initiū: qꝛ fides lu-
mē eſt aīaꝝ. Et ſm̄ bern̄. Merito ab oriēte veniūt q̄ ſo-

*Bernarꝺ*

lē iuſtitie nouū nob̄ ortū annūciāt: letiſq̄ꝫ rumoribꝰ to
tū mūdū illumināt. Venerūt aūt ſpecialit̃ de finibꝰ per
ſarū / medorū / ⁊ chaldeorū. vbi fluuius eſt ſaba: a q̄ ⁊ ſa-
bea regio illa dꝛ: iuxta quā ē arabia vbi magi reges fu-

*Arabie due.*

iſſe memorāt̃. Sūt aūt due arabie: vna cōtermina ⁊ vici
na iudee ⁊ reſpectu hierl'm ab oriēte: ꝺ q̄ vidētur magi
veniſſe. Alia cōtermina indie: diſtans a hierl'm q̄ſi vniꝰ
anni itinere: ⁊ de hac infra. xiij. dies nō poterāt venire.

*Remigiꝰ de ſubito aduentu.*

vn̄ Remigiꝰ. Sciēdū ē ꝙ aliq̄ ſolēt dicere ꝙ puer q̄ tūc
natꝰ ē in tā breui ſpacio tp̄is de vltimis finibꝰ t̃re eos
ad ſe ꝑducere potuit: vel ſi fuerūt ſucceſſores balaā: re
gio iſtoꝝ nō lōge diſtat a t̃ra ꝓmiſſiōis: iccirco ī tā bre-
ui ſpacio tp̄is hierl'm venire potuerūt. hec Remigius.
Factū eſt aūt vt viſa ſtella q̄cq̄d ꝑ eā ſignificabat̃ ſcti
ſpūs illuſtratione mox intelligeret̃. Chriſtū igit̃ deū et
hoīem in ſtella q̄rebāt: quē diuina inſpiratione ꝑ ſtellā

*Stella magis viſa ab aliiſ differt.*

ſignificari intelligebant. Iſta ſtella differebat ab alijs
multiplicit̃. Primo ī ſubſtātia: qꝛ aliaꝝ ſtellaꝝ materia
eſt materie celeſtis ⁊ q̄nte eſſentie: hec aūt de ſubſtātia
corruptibili fuit. Scꝺo quo ad eiꝰ p̄ricipiū effectiuū:
qꝛ alie ſtelle a deo ꝑ verbū create ſunt / nulla cooperāte
natura. ſed iſta miniſterio angeli a ꝟbo facta eſt. Tertio
in duratiōe: qꝛ alie a p̄ricipio mūdi ſūt cōdite: ⁊ in eter-
nū manebūt. iſta xp̄o nato creata ē / ⁊ poſtea eſſe deſinit
Quarto in ſitu. qꝛ alie ſūt in celo: iſta aūt nō fuit ſita ī fir
mamēto: ſed in aere nō lōge a t̃ra. Quito in magnitudīe
qꝛ ſm̄ ptholomeū q̄libet ſtellarū firmamēti viſibilis no
bis maior eſt tota terra: forte iſta nō fuit vltra quātitatē
duorū vel triū cubitoꝝ. Sexto in motu: qꝛ alie mouētur
circularit̃ ab oriēte in occidentē: hec aūt ferebat̃ motu
recto: ab ortu in meridiē. Septimo in ſtatu: alie mouen
tur motu cōtinuo ⁊ nū q̄ ſtāt: iſta aūt cū magis eūtibus
ibat / ⁊ cū ſtātibꝰ ⁊ quieſcētibus quieſcebat. Octauo in
viciſſitudine apparitionis ⁊ occultatiōis: cū enī intra-
uerūt hierl'm occultauit ſe: deinde vbi herodē relique-
rūt ſeipaꝫ mōſtrauit. Nono ī tp̄e: qꝛ alie lucēt ſolū de no
cte: hec vero in meridie ſole lucēte apparebat: quā lux

*Criſoſto.*

diurna nō impediebat. qꝛ ſm̄ Criſo. ipſos etiā ſolis ra-
dios ꝓprio fulgore ſuperabat. Decimo in ſignificatio-
ne: qꝛ alie ſignāt temporū et annoꝝ diſtictionē: iſta ve-
ro ſignificabat creatoris natiuitatē. Undecimo in effe
ctu: qꝛ alie hn̄t efficatiā certā ad trāſmutationē iſtoꝝ in
ferioꝝ: iſta aūt nullū habuit effectū niſi ꝙ notauit natū
ſaluatorē. Duodecimo ī miniſterio: cetera eī aſtra crea-
uit deꝰ in miniſteriū cūctis gentibꝰ: hec aūt ſtella in mi-
niſteriū ſolius xp̄i eſt edita. Tredecimo in ſingularita
te apparitionis: qꝛ quelibet ſtella apparet omibus qui
ſunt in hemiſperio eius: ſed iſta viſa eſt tantum tribus
magis. Quartodecimo in motore: qꝛ alie ſtelle non ha-
bent motores ꝓprios: iſta autē habuit motorē ꝓprium

*Magna facta hac die ecclīe*

ſcꝫ angelū q̄ natiuitatē xp̄i paſtoribus nunciauit. Mul
ta ⁊ magna hac die facta ſunt per dn̄m ieſum / ⁊ maxime
circa ipſam eccleſiam. Primum eſt quia ipſa hodie in
perſona magoꝝ ab eo in ſponſam eſt recepta: quia eſt ex
gētibus maxime cōgregata. Nā die natalis ſui in ꝑſo-
na paſtorū iudeis apparuit de qbꝰ nō niſi pauci verbū
dei receperunt. Hodie vero apparuit gentibꝰ q̄ eccleſi
am impleuerūt: qꝛ in ſtelle fulgore dei grā / ⁊ ī tribꝰ ma-
gis vocatio gentiū ꝓceſſit: ipſi enī magi primicie genti-
um fuerūt / ⁊ gentes in xp̄m credituras ſignauerūt. Vn̄
feſtū hodiernū ꝓprie eſt feſtū ecclīe ⁊ fideliū xp̄ianoꝝ.
Secūdū eſt: qꝛ ecclīa hodie ſancta eſt ab eo deſponſata:
⁊ eidē ꝑ baptiſmū vere cōiūcta: quē tali die anno ſuo.
xxx. recipere dignatus eſt. Et iō letāter cantat̃. Hodie
celeſti ſponſo iuncta eſt ecclīa: qm̄ in iordane lauit xp̄s
eiꝰ crimina. Nā in baptiſmo deſponſat̃ aīa xp̄o / q̄ virtu
tē ſumpſit a baptiſmo ſuo: ⁊ iō animaꝝ baptiſataꝝ ꝯgre
gatio vocat̃ ecclīa. Tertiū eſt: qꝛ tali die. ſ. anno reuolu
to poſt baptiſmū fecit ad nuptias primū miraculū qꝺ
etiā ad eccleſiā ⁊ ſpirituales nuptias adaptari poteſt:
ꝓut infra ſuo loco apparebit. His ergo vt cantat eccle
ſia tribꝰ miraculis ornatū ſctm̄ diē colimꝰ. Vn̄ vt dicit

*Maximꝰ de tribus apparitionibus.*

Maximꝰ ep̄us / ⁊ ī ātiq̄oribꝰ libris dies illa dꝛ plurali
ter dies epiphaniarū. i. pluriū illuſtrationum xp̄i: epi-
phanes enī illuſtrationē ſonat. Has tn̄ tres manifeſta-
tiones ꝓprijs q̄dē noībus diſtinguūt epiphaniā vocan-
tes eā: que per ſtellā facta eſt quaſi deſurſū facta: theo-
phaniā eā q̄ in baptiſmo quaſi a deo. i. a p̄re factā: beth-

*Beth domū ſonat*

phaniā eā que in nuptijs quaſi in domo factā: beth enī
domū ſonat. Recte q̄ꝫ tria hec in vno die acta nobis my
ſteria ꝑdicant̃: q̄ trinitatis ineffabilis archanū vno dei

*Origenes*

ſub noīe ꝯfitemur: hec Maximꝰ. Inſuꝑ ſm̄ Orige. etiā
hac die pauit quattuor milia hoīm de ſeptē panibus et
paucis piſciculis. Vides ita q̄ꝫ q̄ venerabilis eſt dies
iſta quā dn̄s elegit ad tot mirifica ⁊ magnifica faciēda.
Conſiderās ergo ecclīa tot magna bn̄ficia hodie ſibi a
ſpōſo exhibita grata exiſtere volēs exultat / iocūdatur /
⁊ iubilat / ac diē hāc magnifice ſolēnizat. Dicamꝰ ita q̄ꝫ
nūc de ꝑmo: qꝛ de alijs dicēdū erit ifra ordine ſuo [Cū
ergo] ſm̄ ꝓphetiā Michee [natus eſſet ieſus in bethleē
iude] q̄ eſt in tribu iuda: qꝺ dꝛ ad diſtictionē alterius
bethleē: q̄ ē in galilea ī tribu zabulō [in diebꝰ herodis re
gis]. ſ. anno regni ſui. xxx. per qꝺ oſtēdit̃ tēpꝰ prefinitū
xp̄i naſcētis: ꝓphetauerat enī p̄triarcha iacob illo tēꝑe
xp̄m naſcituꝝ q̄n deficeret ſceptrū ſiue rex ⁊ dux de po
pulis iudeoꝝ: ⁊ ꝺ impletū eſt in herode aſcalonita q̄ fu-
it idumeꝰ: ⁊ ꝑmꝰ regnauit alienigena [Ecce magi] ⁊ gē
tiles vniuerſā eccleſiā futurā ex gētibꝰ repreſentātes a
partibꝰ oriētalibꝰ [venerūt hieroſolimā] ciuitatē rigidā
ibidē de xp̄o nato inq̄rētes ⁊ dicētes [vbi eſt q̄ natus ē
rex iudeoꝝ] ecce ergo titulꝰ a magis hic nūciatꝰ a iude
is reprobatꝰ ibi: noli ſcribere rex iudeoꝝ: a ſcriptura cō
firmatꝰ ibi: qꝺ ſcripſi / ſcripſi [vidimꝰ enī in oriēte ſtellā
eiꝰ]. ſ. ꝓpriā: qꝛ hāc creauit ad ſui oſtenſionē [⁊ venimꝰ]
ꝑſonaliter [adorare] humiliter [eū] ſingulariter. Veni-

*Venerūt paſtores reges: et ſenes ad chriſtum.*

unt paſtores vt certificent̃ vt ſupra. Veniūt reges vt ve
nerent̃ / vt hic. Veniūt: ſenes / vt gratulent̃ vt ifra. Pri-
mū ꝑtinet ad ꝑlatos. Secūdū ad actiuos. Tertium ad
cōtēplatiuos. Primi vidēt ⁊ ꝑdicāt. Secūdi venerāt̃
⁊ adorāt. Tertij amplexant̃ ⁊ tenēt. Scꝺm quoſdā ma-
gi iudeā intrātibꝰ ſtella diſparuit / vt amittētes itineris
ducē: neceſſe haberēt recurrere ad ciuitatē regiā. ſ. hie-
ruſalē: ⁊ ibidē inq̄rere de rege nato. Scꝺm ꝟo alios cū
magi hierl'm ad querēdū de puero īgreſſi fuiſſent / ſtel-
le ducatū amiſerūt: qm̄ auxiliū hūanū req̄rētes iuſte ꝑ-
dere diuinū meruert̃: qꝛ recte diuio deſerunt̃ auxilio q̄
hūanū ꝑponunt diuino. Et pōt ſtella iſta illūinatio grē
intelligi: qꝛ dū boni a malis cōſiliū q̄rūt verā illumina-
tionē amittūt. ¶ Sed ſiue an̄ īgreſſū in hierl'm: ſiue poſt

*Stella cur diſparuerit.*

ingreſſum diſparuit: factū eſt hoc a deo ꝑl'ibꝰ de cauſis
Prima ꝓpt̃ ipſos magos: vt q̄ priꝰ fuerāt cōmoniti cele
ſti ſigno cōfirmarent̃ etiā dicto ꝓphetico ex doctorum
ibi reſidentiū reſponſo. Scꝺa ꝓpter xp̄m: vt eiꝰ natiui-
tas ī ciuitate regia publicaret̃: et ꝓphetia de loco nati-
uitat̄ xp̄i īpleta mōſtraret̃. Tertia vt ſtudio magoꝝ dā
naret̃ pigricia iudeoꝝ: qꝛ gētibꝰ ſollicite xp̄m q̄rentibꝰ
ipi in nullo moti ſūt ad q̄rēdū. Quarta vt iudei xp̄m nō
recipiētes: iexcuſabiles de aduētꝰ eiꝰ noticia remane-
rēt: cū magi iudeis tp̄s ⁊ iudei magis locum natiuitat̄
oñderēt: ꝑ ꝺ etiā figurabat̃ ꝙ fides xp̄i erat a gētibꝰ de-
uote recipiēda: ⁊ a iudeis ꝓ maiori parte in īfidelitate

*Magorū fides.*

remanētibꝰ refutanda. Iſti magi fixi fuerunt in timore
xp̄i et fide firmati: qꝛ non obſtāte ꝙ ſcirent iuxta edictū



imperiale: capitali ſentētia puniēdū eē q̄cū q̄ꝫ regē aliū
q̄ ſubiectū romano imperio noiaret: xp̄m tn̄ intrepidi

*Chryſoſtomus.*

ſunt cōfeſſi. vn̄ Chryſ. Sed nūq̄d neſciebāt ꝙ in hieru-
ſalē regnabat herodes? Nūq̄d nō intelligebāt: ꝙ q̄cū q̄ꝫ
rege viuēte alteꝝ regē ꝓnūciat aut adorat punit̃ in ſan-
guine? Sed dū cōſiderabāt regē futuꝝ non timebāt ꝑ-
ſentem: adhuc nō viderāt xp̄m: et iā parati erant mori ꝓ
xp̄o. O beati magi qui ante cōſpectū crudeliſſimi reḡ
ꝑuſ q̄ꝫ xp̄m viderēt / xp̄i facti ſūt ꝯfeſſores. hec Chryſ.
[Audiēs āt herodes rex] talia ꝺ puero nato [turbatꝰ ē]
timens ne regnaturꝰ eſſet ꝓ eo ſe tan q̄ꝫ alienigena de-

*Auguſtinus de timore herodis.*

ſtituto. vbi Aug. Quid erit tribunal iudicantis q̄n ſu-
perbos reges cuna terrebat infātis? Timeāt nūc reges
ad patr̄ dexterā iā ſedētē / quē rex impiꝰ timuit adhuc
matris vbera lābētem: ⁊ nō ſolū turbatus eſt ipſe / ſed [⁊
oīs hieroſolima cū illo] nouitate miraculi ꝑcuſſa: et fa-
uere volēs herodi quē timebant: qꝛ ſibi ſubiecta. Sepe
enī ꝑpl's plus eis iniuſte fauet quos crudeles ſuſtinet.
vn̄ rex iiuſtus oēs miniſtros habet īpios ⁊ adulatores.

*Chryſ.*

Turbat̃ ergo ſm̄ Chryſ. Oīs hieroſolima cū eo: vel cā
adulationis vl' timoris. Turbant̃ etiā ille ⁊ iſti quia de
aduētu iuſti nō pn̄t gaudere iiq̄. Vel accipiendo ꝺ ꝑtē
ꝓ toto / oīs hieroſolima ītelligit̃ illa ꝑs q̄ ſibi fauebat:
ſic cōiter dꝛ q̄n maiores ciuitatis aliq̄d faciunt: ꝙ tota
ciuitas illꝺ facit: ſic in ꝓpoſito: q̄ erāt ibidē maiores: et
in regalibꝰ officijs aſſiſtētes: illi cū rege turbati ſunt [⁊
cōgregās oēs p̄ricipes ſacerdotū ⁊ ſcribas ꝑpl'i] ſapiē-
tes iudeoꝝ [ſciſcitabat̃ ab eis vbi xp̄s naſceret̃.] Qꝛ enī
volebat xp̄m ꝑdere / iō ſtuduit de loco natiuitat̄ xp̄i di
ligent̃ inq̄rere ab illis q̄ ſcripturas ꝓphetaꝝ predictas
de xp̄o nouerāt: ⁊ genealogias deſcēdētes a dauid ſcie

*Auguſtinus de iudeis indicantibus chriſtum*

bāt. [At illi dixert̄ ei] ꝙ [in bethleē iude]. i. q̄ ſita eſt in
terra iuda ꝓut ſcribit̃ in michea. ſm̄ Aug. Iudei ī hoc
facto ꝙ docēt alios locū natiuitatis: ⁊ tn̄ ipſi nō vadūt
ſil'es ſunt fabricatoribꝰ arche noe: q̄ alijs vbi euaderēt
ꝑſtitert̄: ⁊ ipi diluuio perierūt. Sil'es etiā ſunt lapidibꝰ
miliariū q̄ alijs viā indicāt: nec ipſi ꝑ eā ambulāt: de q̄-
bus etiā dicit ibidē Aug. ꝙ oſtēſo alijs vite fonte ipi ſūt
mortui ſiccitate. Per ſcribas aūt ⁊ ſacerdotes q̄ locum
natiuitatis xp̄i ⁊ ꝓphetia declarauerunt: ⁊ tn̄ ip̄m xp̄m
nō adorauerūt: ſed magis ꝑſecuti ſūt: ſignant̃ doctores
bone doctrine ſed male vite: q̄ quē ꝑdicāt ſana doctrīa:
ꝑſequunt̃ mala vita. [Tūc herodes clā] ⁊ occulte [voca
tis] ad ſe [maḡ: didicit ab eis tp̄s ſtelle q̄ apparuit eis]
Cognito enī loco natiuitatis xp̄i ex iudeoꝝ reſpōſis: vo
luit ſcire tp̄s natiuitatis ab ipſis magis: vt ſi ad ipſum
redirēt ex tp̄is ⁊ loci cognitiōe poſſet xp̄m interficere: ⁊
cū eſſet alienigena nō ꝯfidebat de iudeis: ⁊ ideo voluit
cōſiliū ſuum latere eos [⁊ mittēs illos in bethleē dixit]
eos doloſe ⁊ volēs decipiēdo. [Ite ⁊ interrogate dili-
gēter de puero] nato [⁊ cū inueneritis renunciate mihi:
vt ⁊ ego veniēs adorē eū] ſpōdet falſum obſequiū vt fa-
ciliꝰ eos decipiat: ⁊ ad redeundū ꝑ ip̄m inducat. Falſa

*Chryſoſtomꝰ ꝺ ꝑfidis.*

q̄ppe fuit herodis ꝓmiſſio: qꝛ ſm̄ Chryſ. Deuotionē ꝓ-
mittebat: ſꝫ gladiū acuebat ⁊ maliciā cordis ſui humili
tatis colore depingebat: talis ē ꝯſuetudo oīm maligno
rū q̄n aliquē in occulto grauiꝰ ledere volūt humilitatē

*Rabanꝰ.*

illi ⁊ amicitiā fingūt: ⁊ ſm̄ Raba. Finxit herodes: tā vul
tu q̄ꝫ verbis ſe adorare eū velle: quē inuida cogitatiōe
tractabat occidere: ⁊ hoc vt vel ad ip̄m magi alacriꝰ re-
dirēt: ⁊ ne iudei quoꝝ rex erat futurꝰ ab eo ip̄m abſcon-
derēt: cuiꝰ ꝑſonā oēs hypocrite tenent: q̄ dū ficte deū q̄-
rūt iuenire illū nū q̄ꝫ merent̃. Et ſic herodes ſub ſpē re-
ligiōis voluit occidere xp̄m: ſic hypocrite q̄tū in eis ē

*Heb. vj.*

occidūt eū ſm̄ illꝺ apl'i. Rurſū crucifigētes ſibimetip-
ſis filiū dei: nam ſm̄ Greg. Simulata ſctitas eſt duplex

*Chryſoſtomꝰ ꝺ īdigne cōicantibus*

iniq̄tas. ſm̄ Chryſ. Herodi ſil'es eē ꝓbant̃ q̄ ſacra com
munione myſterij īdigne abutūtur. Adorare q̄ppe ſe fin
gūt: ⁊ eū q̄tū in ipis ē infimūt. Iuxta illꝺ apl'i. Qui mā

*j. Cori. xj.*

ducat ⁊ bibit indigne reꝰ erit corporis ⁊ ſanguinis dn̄i
[cū aūt magi audiſſēt regē] herodē: nihil mali ſuſpicā-
tes [abiert̄] recedētes. ſ. de hieruſalē vt irēt ꝟſus beth-
leē edocti de ꝺ ꝑ ꝓphetiā. [Et] cū hierl'm egreſſi fuiſſēt
[ecce ſtella quā viderāt in oriēte] que diſparuerat: iteꝝ
eis apparuit: qꝛ auxiliū deſerētes hūanū: meruerūt re-
cuꝑare diuinum. In ipſo aūt loco q̄ eis apparuit ſtella
facta eſt in memoriā huiꝰ ecclīs. Deinde [antecedebat
eos] ⁊ viam oſtendebat [vſ q̄ꝫ dum veniens ſtaret ſupra]
locū: ⁊ vicina domui [vbi puer erat] Stabat q̄ſi ſupra ca
put pueri: vt q̄ſi innueret ⁊ diceret: ꝺ eſt q̄ natus eſt rex
quē teſtabar: vt quē loquēdo mōſtrare nō poterat: teſtā

*Stella vbi viſa ē ſtare*

do mōſtraret. Et ſic ſtella duce cū magno gaudio ad tu-
guriū: in quo dn̄s ieſus natꝰ eſt ꝑuenerūt. Ambiguū eſt
qꝺ iſtoꝝ fuerit. ſ. an magi in oriente poſiti viderūt ſtellā
ſuꝑ iudeā exiſtentē īmobilē: vel viderint ſtellā in oriēte
exiſtere: q̄ eos perduxit in iudeā. Potuit enī naſci ī oriē
te: ⁊ eos ꝑcedēdo ī hieruſalē ꝑducere: ⁊ ſentit. Chryſ. ⁊

*Fulgen.*

tenet̃ cōius. Fulgentiꝰ tn̄ videt̃ velle ꝙ eā ꝑmo viderīt
īmobilē ſuꝑ iudeā que dedit eis ſignū veniēdi in iudeā:
qui hieruſalē tan q̄ꝫ caput iudee adierūt: ⁊ ipis egreſſis
tūc motu notabili eos ꝑceſſit: q̄ ꝑacto officio ſuo in ꝑia-
centē materiā reuerſa eſt [Et intrātes domū] magi. ſ. di
uerſoriū [iuenerūt puerū cū maria matre eiꝰ] forte tunc
ſedente ⁊ tenēte ſuꝑ genua puerū: ⁊ valde gauiſi ſunt: qꝛ
a deſiderio ſuo fraudati nō ſunt: nec inaniter laboraue-

*Chryſo.*

rūt. vn̄ Chryſ. Propterea gratulati ſūt: qm̄ qꝺ queſitū
eſt deſideratū q̄ꝫ repererāt: qm̄ effecti fuerāt nūcij veri-
tatis: ⁊ qꝛ nō fruſtra tā lōge vie ꝯfecerūt ſpacia: tam ar-
dēti q̄ppe erga xp̄m cupiditate flagrabāt. Felix maria:
nā ieſus ſine maria nō naſcit̃: qꝛ ipſa miniſtra īcarnatio
nis ſine maria nō inuenit̃: qꝛ ipſa famula educatiōis: ſi-
ne maria nō crucifigit̃: qꝛ ipſa ſocia paſſionis. Ioſeph āt

*Ioſeph cur tacet̃.*

(ſm̄ Chry.) iccirco tacet̃: qꝛ nullū ꝺ officijs ad nutriciū
ꝑtinentibꝰ cōmemorat̃. Vel ſm̄ hylariū ⁊ raba. Diuina

*Hylariꝰ*

diſpēſatiōe actū eſt vt illa hora abſens eſſet: ne p̄r eius

*Adoratio magorū.*

crederet̃: vel aliqua ſuſpitiōis occaſio daret̃ gentibꝰ ꝙ
deꝰ nō eſſet: qui ꝑmitias ſuas ſtati nato ſaluatore ad eum
adorādū miſerūt. Ingreſſi ita q̄ꝫ [ꝓcidētes] tā mente q̄ꝫ
corpore genua flectūt puero ieſu humiliter: ⁊ adorāt in
carne deū verū adoratione. ſ. latrie reuerēter. Honorāt
vt regē: et adorant vt deū: vidēt enī hoīem ⁊ agnoſcunt
deū: ꝓcidūt in ſignū humilitatis ſine q̄ nullus vere ado-
rat: qꝛ oīs adorator omnē faſtū ⁊ cōfidentiā ſui depone-
re debet: vt quā corꝑe deiectionē prefert in oculis dei
aīo gerat: cōtriti q̄ꝫ cordis ⁊ humiliati victimā offerens
deo ſe curādū cōmittat. Quāta tūc exultatio tibi fuit: o
virgo beatiſſima quis cogitare valeat: q̄n eū quē nuꝑ ge

*Magorū fides.*

nueras iā q̄ſi deū adorare videbas? O q̄ magna fuit ho
rū magorū fides. Quid enī erat credere ꝙ ille puerulꝰ
ſic viliter īdutus cū pauꝑcula matre: ⁊ ī loco ſic abiecto
ſine ſocietate: ſine familia: ſine omi ornatu inuentꝰ eſſet
rex ⁊ verus deꝰ. Et tn̄ vtrū q̄ꝫ crediderūt. Paruulū enī
non adoraſſent ⁊ honoraſſent ſi ꝑuulū tantūmodo cre-
didiſſēt. Tales duces: ⁊ talia ꝑmitiua nos habere opor
tebat: ex quo patet ꝙ cognouerunt xp̄i diuinitatē per di-
uinā reuelationē. Cū enī viderēt puerū pānis vilibꝰ in-
uolutū in gremio pauꝑis matris poſitū: nullū regie di-
gnitatis habentē ſignū: nō eſt veriſimile ꝙ talē reueren-
tiā ei exhibuiſſēt: niſi in eo aliq̄d ſupra hoīem cognouiſ

*Bernar.*

ſent. vn̄ Ber. Adorāt magi ⁊ offerūt mūera adhuc lactē
ti matris vbera. Sed vbi eſt o magi vbi eſt purpura re-

*Canti. iij*

gis huiꝰ? Nunq̄d viles pāni iſti q̄bus eſt inuolutꝰ? ſi rex
eſt dyadema vbi eſt? ſed vos eū vere videtis in dyade-
mate quo coronauit eū mater ſua: in ſacco noſtre morta

*pſ. xxix.*

litat̄ de quo cōſurgēs ait. Cōſcidiſti ſaccū meū ⁊ circū
dediſti me leticia: ⁊ iterū. Sed vn̄ vobis hoc o alienige
ne: vt a vobis adoret̃ xp̄s? Ne q̄ꝫ enī in iſrael tantā fidē ī
uenimus. Sic vos non offendit vilis habitatio ſtabuli:
nō pauperes cune ꝑſepij. Nō vos pauperis m̄ris ꝑſen-
tia: nō lactentis ſcādalizat infantia: q̄d facitis magi: q̄d
facitis? Lactentē puerū adoratis in tugurio vili in vili
bus pānis. Ergone deꝰ eſt iſte? Deꝰ certe in tēplo ſctō
ſuo: deꝰ in celo ſedes eiꝰ: et vos eū queritis in vili ſtabu
lo in matris gremio. Quid facitis ꝙ ⁊ aurū offertis? er-
go rex eſt ipſe: et vbi aula regia vbi thronꝰ: vbi curie re-
galis frequentia? Nūquid aula eſt ſtabulū: thronꝰ ꝑſe-
piū: curie frequētia ioſeph ⁊ maria. Quō ita inſipiētes
facti ſunt viri ſapiētes / vt adorēt paruulū deſpicabilē:
tā ſua etate q̄ paupṫate ſuoꝝ? Inſipientes facti ſunt: vt
fierēt ſapientes: ⁊ ꝑdocuit eos ſpūs qꝺ poſtea ꝑdicauit

*j. Coꝝ. iij*

apl's. q̄ vult eſſe ſapiēs / fiat ſtultꝰ vt ſapiēs ſit. Nōne ti-
mendū erat fratres ne ſcādalizarent̃ viri iſti: ⁊ illuſos
ſe crederēt cū tāta īdigna viderēt? A regia ciuitate vbi
regē q̄rendū cōiectabant̃: ad bethleē villā paruulā diri
gunt̃. Ingrediūtur ī ſtabulū: īueniūt īuolutū pānis in
fantulū. Nō illis ſordet ſtabulū: nō offendunt̃ pānis: nō



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

ſcādalizanť lactētis infantia ꝓcidūt ante eū: venerant vt regē: adorāt vt deū. Sed ꝑfecto q̄ illos adduxit ipſe ⁊ inſtruxit: ⁊ q̄ per ſtellā foris ammonuit ipſe in occulto

Auguſti.

cordis intus edocuit. hec Ber. vñ ⁊ Aug. Non ſub pollice cella regalis: nō de mēbris purpura: nō in capite dyadema fulgebat: nō pompa famulantiū: nō terror exercitus: nō glorioſior fama ꝓlioꝝ: hos ad eū viros ex remotis cū tāto voto ſupplices attraxerat. Jacebat ī ꝓſepio puer ortu recens: exiguus corpore: ꝯtēptibilis paupertate. Sed magnū aliqd latebat in puero qđ illi hoīes non terra portante: ſed celo narrāte didicerāt. Vñ et Chry.

Chryſoſtomꝰ de maria humili ornatu.

[Et intrātes domū inuenerūt puerū cum maria matre eiꝰ] Matre inqȝ eiꝰ nō dyademate coronata: nō auro refulgēte: aut in lecto aureo recūbente: ſed vix tunicā vnā habēte: nō ad ornamentū corporis: ſed ad tegumentum nuditatꝭ qualē habere poterat carpētarij vxor peregre conſtituta. Si ergo regē terrenū querētes veniſſent magis fuiſſent ꝯfuſi q̄ȝ gauiſi: qꝛ tāti itineris laborē ſine cā ſuſcepiſſent. Nūc aūt qꝛ celeſtē regē querebāt: ⁊ ſi nihil regale videbāt in eo: tñ ſoliꝰ ſtelle teſtimonio ꝯtenti gaudebant oculi eoꝝ contēptibilē puerū aſpicere: qꝛ ſpūs in corde eoꝝ terribilē eū mōſtrabat. vnde et Leo papa.

Leo papa de virtute hūilitatis.

Nec īmerito cū tres adorandū puerū: noui ſyderis claritas deduxiſſet: non eū imꝑantē demonibꝰ: nō mortuos ſuſcitantē: non cecis viſum: aut claudis greſſum: aut mutis eloquiū reformātē: vel ī aliq̄ diuinaꝝ ṽtutū actione viderūt: ſed puerū ſilentē: quietū ſub mrīs ſollicitudine conſtitutū. Jn quo nullū quidē apparet de ꝑtāte ſignū: ſed magnū prebeť de humilitate miraculū. Tota enī vita ſaluatoris q̄ et dyabolū ſuꝑauit et mundū: humilitate eſt ꝯcepta: hūilitate eſt cōfecta. Diſpoſitos dies ſub ꝑſecutiōe finiuit. Nec puero tolerātia paſſionis: nec paſſuro defuit māſuctudo puerilis. vñ tota xp̄iane ſapiētie diſciplina nō in abūdātia verbi: nō in aſtutia diſputādi: neqȝ in appetitu laudis ⁊ glorie: ſed in vera ⁊ voluntaria humilitate cōſiſtit: quā dñs ieſus ab vtero matris vſqȝ ad ſuppliciū crucis ꝓ oī fortitudine: ⁊ elegit ⁊ docuit. hec Leo. Vt ergo poſſis ⁊ tu dyabolū et mundū vincere: coneris ꝓ viribꝰ humilitatis ac patiētie virtutes exēplo chriſti ſeruare: qꝛ his munitꝰ poteris faciliť aduerſarios ⁊ inimicos tā viſibiles q̄ȝ inuiſibiles ſuꝑare. ¶ Et magi inuēto puero aperuerūt theſauros ſuos: in quo moraliter īformamur: vt theſauros noſtros ī via nō pandamꝰ: donec ꝑteritis hoſtibꝰ ſoli deo ex occultis cordiū offeramꝰ. Et [obtulerūt] ſinglī puero ieſu [aurū thus ⁊ mirrhā] Traditio fuit antiquoꝝ: vt nullꝰ ad deū

Munerꝭ offerendi traditio.

vel ad regē veniret vacuꝰ ⁊ ſine muneribꝰ. Arabes aūt auro et diuerſis generibꝰ aromatū abūdant: ⁊ talia munera offerre cōſueuerunt: ⁊ iō magi iſta obtulerūt. Et lȝ morē ſue gētis in donis offerēdis ſequerenť: hoc tñ diuina inſpiratiōe eſt factū: vt aliqđ myſterij muneribꝰ demōſtrarēt: ⁊ fidē ſuā myſticꝭ rebꝰ ꝓfiterēť. Tū. ſ. trinitatis fidē ⁊ myſteriū reuelātes: ⁊ ī xp̄o trinitatē adorātes Tū eū regē ⁊ dñm deū: ſed mortalē ſignificātes. Et xp̄i regiā ꝑtātē: ac diuinā maieſtatē ⁊ humanā mortalitatē

Tria in xp̄o cognita a magꭗ

venerātes. Hec enī tria magi de xp̄o cognouerūt vt ſupra dixerūt: vbi eſt q̄ natus eſt: ecce hūanitas. rex iudeorū: ecce regia poteſtas: venimꝰ adorare eū: ecce diuinitas. Significať enī ī xp̄o regia poteſtas per aurū: qđ regi ſoluiť in tributū: nam aurū ꝓpter ſui nobilitatē munus eſt regale: et iō oſtēdit puerū regē eſſe ⁊ ſe illud decere. Signať vero diuina maieſtas per thus: qđ deo offerť in ſacrificiū: et iō oſtēdit puerū eſſe deū: quod etiaȝ erat oblatio ſacerdotalis: et puer ille erat ſacerdos / cui nullus vnq̄ȝ fuit eq̄lis. Signať quoqȝ hūana mortalitas ꝑ mirrhā: qua cōdiri ſolēt corpora mortuoꝝ: ⁊ xp̄s rex et

Auguſti.

ſacerdos voluit mori ꝓ ſalute oīm. vñ Aug. Aurū ergo ſoluiť q̄ſi regi magno: thus immolať vt deo: mirrha ꝓbetur tanq̄ȝ ꝓ ſalute oīm morituro. Vnuſq̄ſqȝ aūt eoꝝ predicta tria obtulit: qꝛ (vt dictū eſt) myſterio cōgruit. Nullus enī vere xp̄ianꝰ diciť q̄ nō xp̄m ⁊ deū et regē et paſſū cōfiteať: qđ illis tribꝰ muneribꝰ ſignificať. vñ Remigi.

Remigiꝰ ꝙ ſinguli tria obtulerunt.

Jſti magi nō ſinguli ſingula obtulerūt: ſed ſinguli tria: et ſinguli eū ſuis muneribꝰ regē deum ⁊ hominē predicauerūt. hec Remig. Hos oīs vere chriſtianꝰ imitať: q̄ xp̄m verū deū regē et paſſum cōfitetur. Offeramus ergo ei aurū: vt eum omniū regē eſſe et vbiqȝ regnare credamus: thus vt deū verum et creatorē omniū eſſe cōfiteamur: mirrhā vt ſic illū deū eſſe credamꝰ quē hominē: et mortalē ꝓpter nos factū eſſe nō dubitemꝰ. Oīa enī hec ſancta fides veraciter chriſto offerre nō deſinit: dū vnū eundēqȝ deum verū: verumqȝ hominē credit: et vere ꝓ nobis mortuū veraciter recognoſcit. Habemꝰ itaqȝ ſm

Hylariꝰ.

Hylariū in his nō modicā ſacramentorum cognitionē: in hoīe mortis: in deo reſurrectiōis: in rege iudicij. Et ego dñe ieſu in extremo veſtigio ſeruoꝝ tuorū: adoro te ſedentē in gloria dei patris vbiqȝ regnantē: et offero tibi ſplēdorē fidei: qua te credo regē omniū ſeculorū: deū de deo ⁊ hominē de ṽgine: mortuū ꝓ peccatis noſtris. ſm Berñ. Obtulerunt auri preciū ob pauꝑtatem: ſcȝ ad

Bernardus đ munerū ratione.

pauperis matris ⁊ filij ſuſtētationē: thuris ad ornamētū ob ſordidā ſtabuli manſionē: ⁊ cōtra loci fetorē: mirrhe vnguentū ob infantuli (vt aſſolet) corporis teneritudinē: ⁊ debiliū membrorū pueri cōſolidationē. Quia ergo obtulimꝰ chriſto ſua / offeramꝰ ei et noſtra. Qꝛ enī regē / ⁊ deū / et hominē eū eſſe credimꝰ ſuū eſt: noſtra vero ſunt q̄ nobis a deo donata ſunt. Sūt enī in nobis tria

Munera dei in nobis deo grata et offerēda.

munera deo placētia: et hec offeramꝰ. Primū eſt aīa noſtra q̄ notať per aurū: qꝛ ſicut auro nihil eſt nobiliꝰ vel ꝓcioſius aut pulchriꝰ: ſic nihil nobiliꝰ vel precioſius aut pulchriꝰ q̄ȝ aīa corā deo reputať. Scđm eſt corpus noſtrū qđ per mirrhā deſignať: mirrha enī eſt amara / ⁊ corpus eſt amaricandū per caſtigatiōes et paſſiones. Tertiū eſt cōuerſatio ſancta ⁊ hōeſta in vtroqȝ. ſ. in corpore et aīa: et hoc deſignať in thure: thus autē nō redolet niſi ī igne cremeť: ſic ꝯuerſatio noſtra nō reddit odorē deo / niſi cremeť igne tribulationis. Debemꝰ etiā offerre xp̄o aurū dilectiōis: eo ꝙ pro noſtra ſalute ſubijt penā paſſionis: ac thꝰ deuote laudis ꝑ gratiarū actionē: et mirrhā cōpaſſiōis per mortis eiꝰ recordationē: habet etiā eccleſia moraliter aurū in ꝑfecta ſapiētia ⁊ doctrina ac recta fide: thus in deuota orōne vel bona cogitatiōe: ac ſancta ac bñ deo redolentē cōuerſatione: mirrhā in penitentie amaritudine ⁊ carnis mortificatiōe ac bona operatiōe: Aurū ergo offerūt doctores: thus martyres ⁊ ꝯfeſſores: mirrhā iā penitētes pctōres. Oīs enī oblatio in his tribus muneribꝰ ꝯtineť. Talia ergo munera magi obtulerūt: in q̄bus et fidei veritatē ⁊ totā eccleſiaſticā diſciplinam ſignificauerūt. Sꝫm Berñ. Aurū offerimus ſalua-

Bernarđ

tori: cū pro noīe ipſius ex integro derelinquimꝰ ſubſtātiam huius mūdi. Jam vero neceſſe eſt vt qui terrena cōtempſimꝰ flagranti deſiderio celeſtia requiramus. Sic enim offerimus thuris odoramentum quo nimirū deſignantur orationes ſanctorū. Oportet etiam: nō ſolū vt preſens ſeculū contēnas / ſed et carnē ipſam caſtiges: ac ſeruituti ſubijcias. Duas igiť alas habeat oratio vt contēptum mūdi ⁊ afflictionē cordis: nec dubiū quin celos penetret: et in cōſpectu dei ſicut incēſum dirigať: in qua cū auro ⁊ thure mirrha quoqȝ ei offertur. hec Ber. Sic

Munera magorū triū tria de tribus

ergo magi chriſtū honorauerunt de ſubſtātia triplici. ſ. corporali / qꝛ ꝓciderūt. Spirituali / qꝛ adorauerunt. Tēporali / qꝛ mūera obtulerūt. Plus quippe nō habet hō: niſi corpus animā ⁊ tēporalia. Bene aūt tres magi fuiſſe dicūtur: quia qui ad fidē veniunt indiuiduā trinitatē cōfiteri debent: ſiue quia qui deū adorant tres principales virtutes. ſ. fidem / ſpem / ⁊ charitatē debent habere: ſiue quia q̄ deū videre deſiderant cogitationē / locutionē ⁊ operationē / ſeu memoriā / intellectū et voluntatē debent a malis obſeruare: et in bonis occupare. Unde ſm

Gregoriꝰ qui reges Jſidorꝰ de eodē.

Greg. Sācti viri bñ reges vocanť: qꝛ cūctis motibꝰ carnis non conſentiendo ſuccūbere: ſed bene regendo: preeſſe nouerunt. Et ſm. Jſido. Reges a recte regendo vocantur: et ideo recte faciendo regis nomē tenetur peccando amittitur: et hi veniunt et recedunt ab oriente. per quod intelligitur proſperitas humana q̄ eſt triplex. ſcilicȝ diuitiarum / delitiarū / et honorum. Per ſtellā autem que magis apparuit: ſignificari poteſt virgo maria:

Maria ē ſtella moraliter.

que īterpretať maris ſtella. Hec autē ſtella apparet magis ſeu regibꝰ condeſcēdendo ſibi deuotis ſe bene regētibus: et eos per huius mūdi mare turbulentū nauigātes: dirigit ad portum ſalutis qui eſt chriſtus: et ipſum inuenientes: venerantur munera ei offerētes: ſcilicet aurū charitatis: et thus deuote orationis: ac mirrhā mortificationis carnis. Eodem autē die cū chriſtus in iudea

Apparitio xp̄i in oriēte.

eſſet natus: ortus eius magis in oriente eſt nunciatus. Videbant nāqȝ ſtellam nouam in qua puer apparebat.



ſupra cuius caput crux aurea ſplendebat: audierūt vocē ſibi dicentē. Jte in iudeā ⁊ inuenietꝭ ibi natū nouum regem. Jgitur in iudeā feſtinauerūt: ⁊ audacter eā ītrā-

Figure. ij. Regū. xxiij

tes: regi celi nato munera obtulerunt. Hi ergo tres magi per tres robuſtos prefigurati fuerunt qui regi dauid aquā de ciſterna bethleē attulerūt. Tres robuſti exercitū inimicoꝝ nō timētes: ſed viriliter caſtra eoꝝ tranſeūtes aquā hauſerūt: ſic tres magi potētiā herodis nō formidātes / ſed audacter iudeā intrātes denouo rege interrogauerunt. Tres robuſti perrexerunt bethleē ꝓ ꝓ aqua ciſterne: quam hauſerť de ciſterna terreſtri: tres magi venerūt bethleē ꝓ aqua gratie eterne quā ſuſceperunt de pincerna celeſti. Figurabat ergo illa bethleemitica ciſterna ꝙ in bethleem naſciturꝰ erat celeſtis pīcerna: qui ꝓpiaret aquā gratie oī ſitienti: ⁊ daret aquā vite non habenti. ¶ Figura huius noui regis ⁊ huius noue oblationis: ꝓmonſtrata fuit in regno ſalomonis. Salomon reſidebat in throno de ebore candidiſſimo: q̄ veſtitus erat auro puriſſimo. Uniuerſi reges terre regem ſalomonem videre cupiebant: ⁊ ei munera preccioſiſſima

iij. Reg. x

apportabant. Sed et regina ſaba talia ⁊ tāta munera ei offere bat: quāta ⁊ qualia ī hieruſalē viſa nō erāt. Thro-

Thronꝰ ſalomōis eſt beata virgo. Caſtitas longa.

nus vero ſalomōis eſt beata virgo maria in quo reſidebat ieſus chriſtus vera ſapientia: hic thronus factus eſt de ebore candido ⁊ auro puro: ebur ꝓpter ſui candorē ⁊ frigiditatem deſignat ṽginalis mundicie caſtitatē: ſed ebur antiquum in ruborem vertiť: ſic lōga caſtitas martyrū reputatur. Aurū qꝛ in valore precellit oīe metallum: ſignificat charitatē q̄ eſt mr̄ oīm virtutū. Maria ergo đr eburnea ꝓpter virginalē caſtitatē: ⁊ auro veſtita propter perfectiſſimam charitatem: ⁊ pulchre virginitati coniungitur charitas: qꝛ ſine charitate coram deo nihil reputatur virginitas. Thronꝰ ſalomonis ſuꝑ ſex gradus erat exaltatꝰ ⁊ maria ſuꝑexcellit beatorum ſex ſtatus. ſ. patriarcharū / ꝓphetaꝝ / apoſtoloꝝ / martyꝝ / confeſſorū / ⁊ virginū. Duodecī leūculi ſuꝑ ſex gradus thronū exornabāt: qꝛ duodecī apl̄i marie tanq̄ȝ regie celi miniſtrabant: vel qꝛ duodecī patriarche progenitores marie erant. Summitas throni erat rotunda: qꝛ maria erat ſine angulo ſordiū ⁊ tota munda. Due manus ſedile hincinde tenebant: qꝛ pr̄ et ſpiritus a matre filij nūq̄ȝ

Magorū reuerſio.

recedebant. ¶ Tādē magi reuerenter ac deuote pedes pueri deoſculati ſunt: ⁊ adorato dño / omniqȝ obſeq̄o pacto: ⁊ deuotione cōpleta; ac benedictione accepta inclinātes ſe cū magno gaudio receſſerunt: qui cū de reditu deliberaſſent reſponſum acceperunt in ſomnis ꝑ diuinā reuelationē ne ad herodē redirent: qꝛ cognita ṽitate non licet retroire. Per hoc etiā admonemur ꝙ cum malis hoībus ſocietatē aliquam nō contrahamus: ⁊ cogni-

Seneca de cōſilio mutādo.

tos errores vitemus. Vñ Seneca. Nō eſt leuitas a cognito errore diſcedere: nō eſt turpe cum re mutare conſilium: qꝛ ergo intus in conſcientia querebant quid vellet diuina voluntas de reuerſione ad herodem: ſicut eī moyſes tacens clamabat: ſic iſti pio affectu interrogabant quid diuina volūtas iuberet: ideo dei meruerunt reſponſionē. ſ. internā vel angeli myniſterio factā: et de-

Naues tharſeñ.

ſcendentes ad mare per nauem tranſfretantes: ī tharſis ſicilie abierūt: ⁊ ſic ꝑ aliā viam in regionem ſuam redierunt: qꝛ ſm Hiero. infidelitati miſcendi nō erāt iudeoꝝ propter qđ factum herodes iratus poſtea naues thar-

pſ. xlvij. Chryſ. đ fide magorum.

ſenſiū incendit ſm ꝓphetiā dauid. Jn ſpiritu vehemēti conteres naues tharſis. Vñ Chryſ. Jntuere aūt magorū fidē qualiter nō ſcādalizati ſunt in ſeipſis dicētes Si magnꝰ eſt puer hic: que neceſſitas fuge ⁊ occulte receſſionis? Hoc enī eſt vere fidei / nō querere cauſas eoꝝ

Vie mutande rō.

que vere ꝑcipiunť: ſed ſuaderi ſolū ab eis. hec Chryſo. Jn hoc ergo forma dať credentibꝰ: vt deuoti ad deū venient: ⁊ in omnibꝰ operibꝰ ſuis quid iubeat attendāt: ſcȝ ne ad dyabolum redeant: ſed per chriſtum qui ē via: veritas et vita: et per ſemitas virtutum ad patriā reuertātur. Hic itaqȝ admonemur omnē ſalutē et ſpē in xp̄o locare: ⁊ ab itinere prioris vite abſtinere: ⁊ ꝑ aliđ iter īce-

Auguſti.

dere. Vñ Aug. Non qua venimus via redeamus: nec ꝑoris noſtre cōuerſationis veſtigia repetamus: via muta-

Grego.

ta eſt. Vñ Greg. Magnū vero nobis aliquid magi inuunt: ꝙ in regionē ſuā per viā aliam reuertūtur: regio q̄ppe noſtra paradiſus eſt: ad quā ieſu cognito redire per viam qua venimus probibemur. A regione etenim noſtra ſuꝑbiēdo / inobediēdo: viſibilia ſequēdo: cibū vetitū guſtando diſceſſimꝰ: ſed ad eā neceſſe eſt vt flēdo: obediēdo: viſibilia contēnendo: atqȝ appetitū carnis refrenādo redeamus. Per aliā ergo viam in regionē noſtrā regredimur: qm̄ qui a paradiſi gaudijs per delectamēta diſceſſimus: ad hec per lamēta reuocamur. hec Greg. Ad hoc etiā ſignificandū ꝙ per aliā viam in regionē no-

Proceſſio pape.

ſtram redire debeamꝰ: Dñs papa in ꝓceſſionibꝰ redit ꝑ aliā viam ab ea per quā eſt egreſſus. Magi vero reuerſi ſtudioſe plus q̄ȝ priꝰ deū colētes glorificauerūt ⁊ predicātes multos erudierūt. Pie aūt credi pōt ꝙ dña pau-

Aurū marie datū.

pertatis amatrix zelās fortiter ꝓ pauꝑtate: ⁊ intelligēs filij ſui volūtatē totū aurū īfra paucos dies pauperibꝰ erogauit. Vñ quādo ītrauit tēplū nō habuit de q̄ agnū emeret quē offerret pro filio: ſed emit turtures vel colūbas / q̄ erat pauperū oblatio. Vides hec ꝓconia paupta-

Pauptatis ꝓcōia.

tis in duobꝰ. Primo: qꝛ hodie puer ieſus elemoſinā accepit vt pauꝑ: et mater ſua ſil̄r. Scđo: qꝛ nō ſolū nō procurabat acq̄rere: ſed etiā q̄ dabanť nolebat retinere. Jncreſcebat deſideriū pauꝑtatis: ſi aūt bñ attēdiſti: ⁊ ꝓfūditas creuit hūilitatis. Sūt etiā qui ſe viles ⁊ abiectos

Hūilitatis īdicia

in aīo ſuo reputāt: et in oculis ſuis nō extollunť: ſed ſic eſſe nolūt in oculis alioꝝ. Nō ſic puer ieſus dñs omniū. Etiā alijs ſuos defectꝰ et vilia patere voluit: ⁊ nō ꝑuis et paucis: ſed regibꝰ et eoꝝ ſocijs quos in comitatu ſuo adduxerant: et in tali caſu et tp̄e in quo multū timendū erat. Nā cū illi venirēt vt regē iudeoꝝ quē etiā deū eſſe credebāt / īuenirēt: dubitare poterāt: ne talibꝰ de ipſo viſis reputantes ſe deluſos ſine fide et deuotiōe recederēt. Sed nec ꝓpterea dimiſit hūilitatis amator: dās nobis exēplū: ne ſub ſpecie alicuiꝰ apparētis boni recedamus ab humilitate: et ꝙ diſcamꝰ etiā in alioꝝ oculis viles et abiecti velle apparere. Expeditis igiť magis: et verſus patriā ſuā regreſſis: adhuc ſtat domina mūdi cū puero ſuo ieſu: et nutricio eiꝰ ioſeph apđ ꝓſepe in illo locello patiēter ⁊ hūiliter vſqȝ ad quadrageſimū diē: ac ſi queuis mulier alia de ꝑplo: ⁊ puer ieſus hō purꝰ eſſet: ⁊ ipſi legis obſeruatiōe indigerēt. Stabat igiť dña vigi-

Marie in filiū cura ⁊ amor.

lans: et attēta ſuꝑ dilecti filij ſui cuſtodia. O cū quanta ſollicitudine ⁊ diligētia ip̄m gubernabat: ne vel ī minimo defectū haberet. Cū quāta etiā reuerētia cautela et pio timore ip̄m cōtrectabat: quē ſuū deū et dñm eſſe ſciebat. Flexis quidē genibꝰ accipiebat ip̄m de cunis ⁊ reponebat ī eis. Cū quāta etiā iocūditate / cōfidētia ⁊ auctoritate materna ip̄m amplectebať: oſculabať: ſtringebat dulciter: et in eo delectabať: quē filiū ſuū eſſe cernebat et certiſſime ſciebat. O q̄ ſepe q̄ȝ curioſe et prudēter tenella mēbra ipſiꝰ faſciās componebat: ſicut enī fuit humillima: ſic fuit et prudētiſſima. Vñ in ſingulis officijs et obſequijs ſedule miniſtrabat vigilanti et dormienti: nō ſolū infantulo: ſed etiā grādeuo. O q̄ȝ libēter eū lactabat: vix fieri potuit quin magnā et alijs feminis inexpertā dulcedinē in talis filij lactatiōe ſentiret. Jpſa virgo infantē hunc cōcepit ſine pudore: peperit ſine dolore: lactauit celeſti rore. Virgo ante partū in cōceptione: virgo in ꝑtu in prolis enixione: ⁊ virgo poſt partū in pueri

Auguſti.

dulciſſima lactatiōe. vñ Aug. Jpam virginē matrē dulciter alloquens: ait. Lacta mater xp̄m et dñm noſtrum ⁊ tuū. Lacta panē de celo venientē: lacta eū qui talē fecit te: vt ipſe fieret in te. Tibi ⁊ munꝰ fecūditatis attulit cōceptꝰ: ⁊ donū virginitatis non abſtulit natus. vñ Anſel.

Anſelmꝰ.

Verū dū hūc paruulū inter manus ſuas verſari: et ad vbera ſua pēdere: atqȝ ad ꝑuas pueri corporꝭ leſiōes ꝑuulorū more vagire conſpiceret: q̄ precor affectu mouebatur pijſſimus animꝰ eius: quoue ſtudio ad occurrendū cūctis que incōmoda illi fore timebat parabatur caſtiſſimū corpus eiꝰ. Sed et de ſancto ſene ioſeph refert

Berñ. de ſedulitate ioſeph.

Berñ. ꝙ puerū ieſum ſuꝑ genua ſua tenēs eidē frequenter arriſit. Stante igiť ante preſepe dña: ſta ⁊ tu iuxta ꝓſepe cū ea: et delectare cū puero ieſu: qꝛ virtꝰ exit ab illo. Quelibet aīa fideľ (et marie religioſa) deberet a die natiuitatis dñi vſqȝ ad purificationem ſaltē ſemel in die apud dictū ꝓſepe dñam viſitare puerū ieſum: et matrē eiꝰ adorare: de pauꝑtate et afflictiōe: humilitate et benignitate ipſoꝝ affectuoſe meditari. Vidiſti quō btā ṽgo in ſordēti ſtabulo patiēter multis diebꝰ cū puero ieſu ⁊ ioſeph ꝑſeuerabat. vñ nō deberet nobis graue eſſe: nec magnū videri: in monaſterio ⁊ ſecreto noſtro conſiſtere.



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Solennitas epiphanie. Leo pa.

Conſidera nūc quāta ſit ſolēnitas hodierna ⁊ letare in ea: qꝛ hodie apparere ceperunt fidei nr̄e initia. vñ Leo papa. Agnoſcamꝰ ergo dilectiſſimi ī magis adoratoribꝰ xp̄i vocatiōis nr̄e: fideiq; ꝑmitias: ⁊ exultātibꝰ animis beate ſpei initia celebremꝰ. Honoretur a nobis ſacratiſſimus dies: in quo ſalutis noſtre auctor apparuit / ⁊ quē magi venerati ſunt ī cunabulis: nos oīpotentē adoremꝰ in celis: vt ſicut illi de theſauris ſuis myſticas dño munerū ſpecies obtulerūt: ita et nos de cordibꝰ nr̄is q̄ deo ſunt digna ꝓmamꝰ. Sacramentū enī p̄ſētis feſti oportet ī nobis eē ꝑpetuū / qḋ vtiq; ſine fine celebrabit̄: ſi ī oibꝰ actibꝰ nr̄is dñs ieſus xp̄s appareat. hec leo. Vidiſti ergo q̄ m̄lta noua ī natiuitate dñi cōcurrerūt q̄ eū natū ꝓbauerūt. vñ Chryſ. Oīa itaq; noua: ⁊ ſupra modū admirationis humane in dñi natiuitate cōcurrerūt.

Chryſoſtomꝰ de nouis ī natiuitate dñica.

Angelꝰ in tēplo zacharie loquit̄: futurū elizabeth filiū repromittit: nō credēs angelo ſacerdos obmuteſcit. Sterilis ꝯcipit. ꝟgo parit. iohēs in vtero m̄ris exultat: chriſtus dñs natus ab angelo nunciat̄: ⁊ q; ſalus mundi ſit paſtoribꝰ p̄dicat̄: gaudēt angeli: exultāt paſtores: magna in celo ⁊ ī terra leticia huiꝰ admirāde natiuitatis exorit̄. Nouū ſignū ſtelle de celo magis oſtendit̄: ꝑ qḋ dñs celi ac terre rex iudeorū noſcitur natus. hec Chryſoſtomꝰ. Oratio

O Jeſu bone q̄ de virgine natus: teip̄m magis ſtella duce reuelaſti: ⁊ eos ꝑ aliā viā in regionē ſuā redire feciſti: illumīet ieſu miſericors lumē gr̄e tue tenebras cōſcientie mee: et per tuā letā apparitionē da mihi plenā tui et mei cognitionem: vt intus te videā: intus te inueniā: ibiq; mirrhā cōpunctionis īterne: thus orōnis deuote: aurū dilectionis pie tue maieſtati offerā et qui ꝑ viā tenebrarū et culpe receſſi a patria felicitatis ſuꝑne: per viā veritatis ⁊ gratie ad eam redeam te ducente. Amen.

¶ De preſentatione domini in templū. Capl̄m. xij.

Luce. ij.

ADuueniente autē quadrageſima die qn̄ ſm legē [ipleti ſūt dies purgationis marie] exijt ipſa de ſtabulo cū ioſeph et puero vt legē ipleret: in qua nihil purgandū erat: qꝛ ſine peccato ꝯcepat. In circūciſiōe quidē purgabatur puer ab originali qḋ a parentibus cōtraxerat. In purgatiōe vero purgabat̄ mater a pctō: qꝛ in libidine cōceperat: ſed nihil horū in hoc puero vel in matre erat. Et [tulerūt] puerū priꝰ circūciſum de bethleē [in hierl̄m] vt ſm legē [ſiſterēt]. i. offerrēt: ſeu offerēdo p̄ntarēt [eū dño] in tēplo [et vt darēt hoſtiā]. ſ. [par turturū / aut duos pullos colūbarū] ꝓ eo. ¶ Ad euidētiā huiꝰ ſciēdū q; de ꝓle nata duplex erat p̄ceptū.

Purificatiōis lex.

Vnū gn̄ale q̄tū ad oēs: vt ſcȝ cōpletꝭ diebꝰ purgatiōis matrꝭ puer ad templū deferret̄: ⁊ pro eo hoſtia daret̄. Lex aūt purificationis erat q; mulier q̄ ſuſcepto ſemine peperiſſet maſculū immūda eſſet. vij. diebꝰ ſeparata a ꝯſortio hominū: et ab ingreſſu tēpli: ⁊ a tactu ſacrorū: et die. viij circunciderct̄ infantulus: et ipſa quidē mūda efficeret̄ quo ad cōſortiū hoīm: ſed adhuc. xxxiij. diebꝰ immūda eſſet quo ad ingreſſum tēpli / ⁊ tactū ſacrorū: ⁊ his diebꝰ nō licebat egredi domū ⁊c̄. Cōpletis. xxxiij. diebꝰ cū. vij precedētibꝰ ex tūc quadrageſima die mulier ītrabat tēplū: et p̄ſētabat natū puerū: dño offerēs ſacrificia ꝓ ſe et ꝓ puero. Si aūt feminā peperiſſet duplicabant̄ dies quo ad ꝯſortia hominū / et quo ad tēpli ingreſſum. Aliud erat p̄ceptū ſpeciale de ꝑmogenitis: tā in hoībus q̄ ī iumentis: vt ſancta dño fierent: qꝛ dño cōſecrata erāt.

Primogenita cur dño offerenda.

Ex eo tꝑe quo primogenita egiptiorū dñs interfecit filios iſrael ſaluans: oīa ꝑmogenita filiorū iſrael ſibi vendicauit: ſibiq; offerri precepit. Sicut enī voluit ſibi offerri primitias fructuū: ita et primogenita hominū et aliorū aīalium mūdorū. Sed quare hoc: niſi vt oīa prima: ⁊ maxime oīa meliora et cariora dño offeramꝰ. Qꝛ ergo xp̄s ex muliere natus ⁊ ꝑmogenitꝰ ſub lege fieri voluit. Hec duo premiſſa circa eū obſeruata fuerūt. Nō ſuffecit magiſtro humilitatis ꝑfecte cū per oīa patri coeq̄lis eſſet: ſe ſubdere humili virgini: niſi et ſubderet ſe legi.

Chriſtus cur p̄ntari voluerit.

Hoc aūt pluribꝰ de cauſis fecit. Primo vt veterē legem approbaret. Secūdo vt eā ſeruando in ſemetipſam cōſummaret et terminaret: oſtēdēs ex hoc q; ad ipſam ordinata erat. Tertio vt iudeis calūniandi occaſionē ſubtraheret. Quarto vt homines a ſeruitute legis liberaret. Quinto vt exemplū humilitatis et obedientie nobis daret.

Purificationi maria cur voluit ſubdi

Quāuis etiā beata virgo ad legē mulierū nō teneretur: nec purificari indigeret: qꝛ nō ꝯcepit ſuſcepto ſemine: ſed ſpū ſancti myſtico ſpiramine: voluit tn̄ ſubdi purificationi propter plures rationes. Prima vt ſe in hoc alijs mulieribꝰ ꝯformaret: ſicut et filiꝰ per oīa fratribꝰ aſſimulari voluit. vñ Bern̄.

Bernar.

Vere beata virgo nō habes cām: nec tibi opꝰ eſt purificatione. Sed nūquid filio tuo opus erat circūciſione? Eſto inter mulieres tanq̄ vna illarū: nā et filiꝰ tuꝰ ſic eſt in medio puerorū. Secūda ſm Bed.

Beda.

Sicut xp̄s ſic et beata ꝟgo legi eſt ſpōte ſubiecta: vt nos a legis vinculo ſolueremur. Tertia vt occaſionē ſcādali vitaret: nōdū enī erat notū ipſam ſine ſemine peperiſſe. Vnde ſi nō obſeruaſſet dies purificationis ſue fuiſſet iudeis occaſio ſcādali / et murmurationis cōtra ip̄am. Quarta vt legē purificatiōis terminaret aduenīte. ſ. xp̄o: q̄ ē noſtra purificatio ꝑ fidē nos purificās. Quīta vt nobis exēplū humilitatis daret. Nā humiliauit ſe etiā in his ad q̄ non tenebat̄ vt humilitatē doceret: vt eī mater doctoris omniū ⁊ ipſa doctrix exiſteret: cū nō poſſet ꝓpter ſexum publice docere verbo: iō voluit docere exēplo. Maria igit̄ licet purificatiōe nō indigeret: purificationē tn̄ peragere voluit: qꝛ oīa que legis erant diligētiſſime obſeruabat: et iō ip̄a eſt ꝑ archā teſtamēti p̄figurata: in qua īcluſa erant legis mādata.

Archa teſtamenti figurabat mariā.

Ibi enī erant due tabule in q̄bus. x. p̄cepta ſcripta erant q̄ maria diligenter obſeruabat. Archa etiā librū legis ꝯtinebat: ⁊ maria libros ſacre ſcripture libēter legebat. In archa erat virga aaron q̄ floruit: ⁊ maria floruit: ⁊ benedictū fructū vētris ſui ꝓtulit. Archa etiam vrnā aureā cū māna celi cōtinebat: et maria verū māna celi nobis offerebat. Archa de ligno cethim īputribili erat facta: et maria in putredinē vel in puluerē nō eſt redacta. Archa. iiij. circulos aureos in lateribꝰ habebat: et maria quattuor virtutes cardinales q̄ omniū virtutū radices ⁊ initia ſunt in ſe gerebat. Archa habebat duos vectes: q̄bꝰ portabat̄: ꝑ quos duplex charitas ī maria deſignabat̄. Archa tā īntrinſecus q̄ foris deaurata erat: maria intꝰ et foris virtutibꝰ reſplēdebat.

Candelabrū in tēplo etiam mariā figurauit.

Quapropter ipſa etiā pulchre figurata eſt in cādelabro aureo qḋ lucebat hieroſolimis in dñi tēplo: ſupra qḋ. vij. lāpades ardētes ſtabāt: que. vij. opera miſericordie ī maria figurabāt: que regina miſericordie et mater pietatis erat. Hoc candelabrū ⁊ eiꝰ cādelā honoramꝰ: qn̄ in feſto purificationis accēſas cādelas baiulamꝰ. Maria enī candelā dño in ſua purificatione offerebat: qn̄ ſimeō lumē ad reuelationē gentiū ꝯcinebat. Chriſtus marie filiꝰ eſt cādela accēſa ꝓpter tria que īueniunt̄ in ea. ſ. ligmē. ignis: et cera. et in xp̄o ſunt tria. ſ. caro / aīa / et deitas vera. Hec candela ꝓ humano genere dño eſt oblata: ꝑ quā nox tenebrarū noſtrarū eſt illuminata.

Figure oblatiōis

Oblatio huiꝰ beatiſſime candele prefigurata fuit ī puero ſamuele. Anne ſterili ꝯtra morē nature deꝰ filiū dedit: ⁊ marie virgini ſupra curſū nature filiū īſpirauit.

j. Regū. j.

Anna obtulit filiū q̄ iudeos erat ꝓpugnaturꝰ: maria obtulit filiū q̄ mundū erat ꝓtecturꝰ. Filiꝰ anne poſt ea a iudeis eſt refutatꝰ: filiꝰ marie eſt ab eis turpiſſima morte cōdēnatꝰ. Hoc eſt qḋ ſimeon marie ꝓphetando p̄dicebat q; filij ipſius gladius animā ſuā ꝑtranſire debebat. Ibant igit̄ parētes ieſu in hieruſalē vt legis mādata ꝑficerēt: ⁊ q̄uis timerēt herodē: tn̄ nō ſūt auſi trāſgredi legē qn̄ ad tēplū puerū deferrēt. Et forte adhuc oīa quieta erāt: adhuc herodes magos expectās: nondū ſui cordis maliciam reuelauerat. Dñs itaq; ieſus chriſtus cū matre in his ⁊ alijs legem obſeruās oſtēdit cū quāta ſollicitudine et vigilantia debemꝰ obſeruare euangelij p̄cepta: qn̄ ipſe p̄cepta legalia / que ꝑ ſeruū dederat cū tanta obſeruauit diligētia. Adduxerunt ergo dominū templi ad templū vt facerēt ſm cōſuetudinē legis ꝓ eo. Cūq; intraſſent templū: emerūt duos turtures: aut duos pullos columbarū / vt pro eo offerrent ſicut pro pauperibꝰ erat conſuetū. Et quia pauperrimi erant: credēdū eſt magis q; de pullis colūbarū emerūt: qꝛ facilius ⁊ pro minori p̄cio inueniunt̄: et iō in lege vltimo loco ponuntur. Et tacet euāgeliſta de agno: qꝛ erat diuitū oblatio. Vide qꝛ tā pauperes parētes dñs elegit q̄ nō haberēt agnū quem eo offerrēt: ſed tm̄ par turturū / aut duos pullos columbarū q̄ erat oblatio pauperū. In lege enī



dñs p̄ceperat / vt die quo parēs infantē in tēplo preſentaret ꝓ ſua ⁊ ſobolis purificatione agnū anniculū īmaculatū in holocauſtū: ac etiam turturē ſiue pullū columbe ꝓ peccato: qꝛ in libidine cōceperat / offerret. Qui vero non ſufficiebant ad offerēdū agnū duos turtures offerrent: vel duos pullos colūbarū: vnū loco agni ī holocauſtū qḋ totū īcenſum d̄r: qꝛ totū īcēdebat̄: ⁊ alterū ꝓ pctō: q̄ cedebat in partē ſacerdotis q̄ orabat ꝓ muliere ⁊ ſic mundabat̄. Hanc hoſtiā et oblationē pauperū voluit dñs ꝑ ſe dari: ⁊ cum diues eſſet pro nobis pauꝑ dignatꝰ eſt fieri: vt nos ſua paupertate ditaret: ⁊ diuitiarū ſuarū donaret eſſe participes: ⁊ nos faceret hic ī fide diuites / ⁊ in celo regni heredes. Sicut enī mortalitatem noſtrā aſſumpſit vt ꝑ eā nobis immortalitatē conferret: ſic paupertatē noſtrā voluit aſſumere vt ꝑ eā nobis eternas diuitias tribueret. Imitemur ergo nos dñm nr̄m / ⁊ ſpōtaneā pauꝑtatē amemꝰ: vt habētes victum ⁊ veſtitum his cōtenti ſimus.

Pulli columbarū cur offerebāt̄ ⁊ n̄ colūbe Bernar.

Cur aūt pulli colūbarū ⁊ nō ſimpliciter colūbe ſicut turtures in ſacrificio dñi permittebant̄ offerri: declarat Bern̄. dicens. Et lȝ al'as quidem ꝑ columbā ſpūs ſctūs ſoleat deſignari: qꝛ tn̄ libidinoſa auis eſt non decuit afferri eā in ſacrificio dñi: niſi ea ſane etate q̄ neſciret libidinē.

Turturꝭ caſtitas.

Ac turturꝭ nō deſignat̄ etas qm̄ agnoſcit̄ caſtitas: in quacūq; etate deniq; compare vno cōtenta eſt: quo amiſſo alterū nō admittit: numeroſitatē in hoībꝰ nuptiarū redarguēs. Cernere eſt turturē tꝑe ſue viduitatis ſancte viduitatis opꝰ ſtrēnue ac infatigabiliter exequētē. videas vbiq; ſingularem: vbiq; gementē audias: nec vnq̄ in viridi ramo reſidentē ꝯſpicias: ⁊ tu ab eo diſcas voluptatū virentia virulēta vitare. Adde q; in iugis mōtiū ⁊ in ſummitatibꝰ arborū frequētior illi cōuerſatio eſt: vt qḋ vel maxime propoſitū pudicitie decet doceat nos terrena deſpicere: et amare celeſtia. Hec Bern̄. [Et ecce ſimeon] inter ſacerdotes: famoſus ⁊ noīatꝰ q̄ [iuſtus] erat in oī oꝑatione boni [et timoratꝰ] in cautela mali: vel [iuſtus] recte ſe habēdo ad ꝓximū [⁊ timoratus] quo ad deū: qꝛ difficile iuſticia ſine caſto ⁊ filiali timore dñi cuſtodit̄: timor enī dñi iuſtitie ⁊ ceterarū virtutū cuſtos eſt: qꝛ quāto iuſtus ardētiꝰ deū diligit: tāto ſolertiꝰ offēdere cauet. Illorū enī oꝑatio comitat̄ iuſticia: quorū mētes timor dei illumiat: teſtāte pſ. q̄ ait.

Pſ. cxj. Eccleſiaſtes. vij.

Beatꝰ vir q̄ timet dñm ⁊c̄. Et ſalomone q̄ dicit. Qui timet deū nihil negligit. Et bn̄ iuſtus erat ⁊ ad ꝓximū ſe recte habebat: qꝛ nō ſuā ſolūmō / ſed ⁊ totiꝰ populi ſalutē q̄rebat [expectās ꝯſolationē iſrael] in deſiderio ⁊ ſpe boni ꝓmiſſi quo ad fidei ⁊ ſpei rectitudinem quā habebat. Minores quidē expectabāt conſolationē tēporalē ꝑ ꝓmiſſum ſalutis auctorē: vt q̄ ab herode p̄ſſi fuerāt: in aduētu ſaluatoris liberati cōſolationē acciperēt. Maiores vero vt ſimeō ⁊ hmōi etiā ſpūalē conſolationē ⁊ redēptionē a diabolo expectabāt. Conſolatio q̄ppe iſrael. i. vidētis deū: dñi aduētꝰ in carne fuit: ſācti enī patres quos metus originalis pctī cōtriſtabat per dñi incarnationē cōſolari credebāt.

Simeon obediēs int̄pretat̄

Hāc conſolationē ſimeō q̄ obediēs īterp̄tat̄: expectabat / quē matura etas de mūdo exire cōpellebat: tn̄ ꝓpter deſideriū videndi dñm in carne manebat. [Et ſpūs ſanctꝰ] et ſanctificator ex p̄ſentia ſummi boni [erat in eo] q̄tū ad gr̄e plenitudinē quā poſſidebat: qꝛ non ſolū habuit gr̄am iuſtificantē ꝓut cōiter d̄r a iuſtis / ſed etiā q̄tū ad illūinatiōes ⁊ cōſolationes diuinas ſpeciales. Dicturus euāgeliſta de ſimeone: qꝛ ſpūs ſanctus erat in eo: p̄miſit q; erat iuſtꝰ et timoratꝰ: qm̄ illorū corda deus inhabitat / q̄ timētes deū iuſticiā ſeruant: vñ ipſe ꝑ prophetā dicit.

Eſaie. xj. et. lxvj.

Suꝑ quē requieſcet ſpūs meus: niſi ſuꝑ humilē ⁊ quietū ⁊ trementē ſermones meos: ⁊ ab ip̄o [ſpū ſctō] qui ꝑ inhabitantē gratiā in eo erat [reſponſum] in orōnibus ſuis deuotis [acceperat] inuiſibiliter in mente ꝑ occultā inſpirationē: ⁊ intellexit de xp̄i aduētu: q; xp̄m quem videbat oculis mētis: videret oculis corporis ante q̄ p̄ſitem finiret vitā. Ex quo ptȝ q; ꝑ h̄ prius orauerat: qꝛ hoc ſperabat / ⁊ cōſolationē iſrael expectabat: tūc enī erat opinio cōis apud intelligētes q; īminebat aduētus xp̄i ſm ſigna a p̄triarchis ⁊ ꝓphetis data: ⁊ ideo ſimeon de hoc feruentiꝰ deū orabat [⁊ in ſpū]. i. ꝑ reuelationē ſpiritusſancti: ⁊ ip̄o ſpū ſctō q̄ ī eo erat iubēte [venit in tēplū] vt ſic rn̄ſum ⁊ ꝓmiſſum ab eodē ſpū acceperat xp̄m dñi. i. vnctū a dño ante q̄ moreret̄ videret.

Simeōis deſideriū

O q̄to deſiderio videndi dñm ſenex iſte beatiſſimꝰ eſtuabat: quē iā etas de hoc ſeculo exire cogebat: ſed dei rn̄ſo renitebat: qꝛ non erat mortē viſurꝰ. i. ſenſiturꝰ vel exꝑturus [niſi priꝰ videret xp̄m dñi] meſſiā ꝓmiſſū ocul̄ corꝑalibꝰ. Hoc ergo deſiderabat: hoc mēte tractabat: hoc ſemꝑ cogitabat dicēs. Scio / qꝛ veniet: ſcio / qꝛ videbo eū. Sed qn̄ veniet: qn̄ eū videbo? Veni dñe ieſu: ſolue mihi hec vincula: ⁊ me iā nūc in pace ire ꝑmitte. Dū aūt hec ſecū diceret: dū hoc deſiderio eſtuaret: dictū ē illi a ſpū ſctō. Ecce adeſt quē expectas: quē q̄ris nūc eū videbis: ſurge / ꝓpera / feſtina: vade ad tēplū. Cū aūt feſtināter veniēs tēplū intraret ⁊ eū videret: ſtatim eū ſpū prophetico cognouit. Eadē q̄ppe ſpūs gratia q̄ oli p̄cognouerat venturū etiam nūc venientē: etiā iāq; a ſe videndū cognouit ſaluatorē. Et accelerando occurrens genua flexit: et eū inter brachia adorauit matris: brachiaq; ſua extēdit et parētibꝰ ait. Mihi eū date: mihi debet̄: mei officij eſt: ad h̄ miſſꝰ ſum: huic obſeq̄o reſeruatꝰ ſum. Mater vero intelligēs volūtatē filij porrexit eū ſimeoni. Ille aūt letꝰ et exultans cū maximo cordis gaudio in vlnas ſuas: ⁊ īter brachia cū ſuſcepit. O q̄ beate manꝰ que ꝟbū vite palpauerūt: ⁊ vlne q̄ ip̄m amplexate ſunt. Et cū puerū in vlnas accepiſſet ſurrexit: et mox ſenectꝰ fugit: ac iuuenalis vigor et fortitudo affuit. Magna hic dñi poteſtas: ſed nō minor eiꝰ claret humilitas. Qui celo terraq; nō capit̄: grandeui hoīs vlnis geſtat̄: q̄ prius ſeip̄m ferre vix poterat: nunc leuiter puerū ferens exultat. Ipſe enī portabat a quo portabat̄: ⁊ qui verbo virtutis ſue oīa portat: ille portabat xp̄m in humanitate a quo portabat̄ ꝑ diuinitatē. Elegāter igit̄ dictū eſt. Senex puerū portabat: puer autē ſenē regebat. Ferebat ſenex xp̄m īfantē / qui illū regebat in ſenectute degētem. Felix quidē ſimeon iſte q̄ nō ſolū videre: ſed etiā xp̄m in carne meruit portare. Felix nimiū q̄ tantā ꝯſolationē meruit: quā deſiderauerāt patriarche ⁊ ꝓphete ⁊ nō acceperūt. Et nō dubiū quin ex hmōi amplexu ieſu xp̄i multas cōſolationes receperit: et ſingularia chariſmatū gratiarū. Vñ et dicit doctor grecꝰ q; infantis īeffabile iubar adeo illuſtrauit ſenem vt ꝓceſſu tēporis futura mox ſibi fierēt nota. Nō minus felices ſunt qui nō viderūt et crediderūt [Benedixit] quoq; et laudauit [deū] gratias agēdo ꝓ tanto bn̄ficio: ſcȝ de impletione ꝓmiſſionis / ⁊ de exhibitione ſaluationis: ac viſo redēptore aperit reuelationē in ſecreto dyalogo ſibi factā dicēs [Nūc dimittis dñe ſeruū tuū ī pace: qꝛ viderūt oculi mei ſalutare tuū] ⁊c̄. ꝑ totū. Te (īquit) dñe bn̄dico: ꝓmiſſio tua cōpleta eſt / cōpletū eſt deſideriū meū: qꝛ video xp̄m ſalutare tuū dñm meū.

Jeſꝰ ſaluator interpretat̄

Jeſꝰ enī ſaluator ſiue ſalutaris interpretat̄. Viderūt quidē oculi carnis hoīem: ſed oculi mētis cognouerūt eū eſſe deū [Dimittis] ergo: id ē dimittes vel dimittas: vt ītelligat̄ optatiue. i. vtinā dimittas iā nūc et de cetero [ſeruū tuū] abire [in pace] et de hac vita trāſire in cordis quiete quieturū in ſinu abrahe. Quaſi ſecure morior: qꝛ preſens eſt: ⁊ in proximo paſſurus quo redimar. Sciebat q̄ beati oculi qui chriſtū eſſent viſuri: et ideo donec illum videret nolebat morte diſſolui. Mox autē vt vidit optabat ſolui a corpore: et in ſinu abrahe pacem habere.

Simeōis perfectio

Letanter enī deſcendere volebat ad limbum patrū ex quo ſciebat ſaluatorē natum. Sed quomodo in pace dimittitur cū omnes tūc ſternerēt lectū ſuum in tenebris. In pace (inquit) quietis / nō in pace fruitionis dei. Ecce ſimeon perfectus fuit: habēs vitā in patiētia: et mortē in deſiderio. Adeo ergo ī quibuſdā perfecti fuerūt patres veteris teſtamēti vt noui: ſm Bedā. Qui vult tenere ieſum manibꝰ et amplexari / ⁊ in pace dimitti omni labore nitatur vt habeat ſpiritum ducem: veniatq; in hieruſalē cōuerſando in celeſtibus: veniat in templū optando ſe exemplo illorum in quibus habitat deus ſuſpirando / et vnam petēdo vt inhabitet ſemper ī domo dñi / expectet dñm et aduentum eiꝰ. Sic enim et ip̄m verbū dei in manibꝰ accipere: et fidei / ac ſpei / ⁊ charitatis brachijs merebitur amplecti. Tunc dimittetur vt nō videat mortē eternā: quia vidit vitam. Multum enī felix mortem videbit carnis: quicūq; ſic chriſtū dñm ſatagerit prius videre oculis cordis. vnde Bern̄.

Bernard

Dimittetur in pace qui chriſtū habet in pectore. Ipſe enim eſt pax noſtra. Tu quo exibis anima miſera q̄ ducem itineris ieſum ignoras? ¶ Moraliter ſimeon qui obediēs interp̄tatur bonū

Moralit̄.



EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO
Universidad del Rosario | Archivo Histórico

religioſum ſignificat:et hic manet in hierl'm q̄ interpre
tatur pacifica:qꝛ manet in pace interna et fraterna:q̄ eſt
iuſtus ad ꝓximū: timoroſus ad deū:expectās ꝯſolatio
nem iſrael.i.diuine viſionis:qꝛ iſrael vidēs deū interꝓ
tatur:⁊ ſpūſſanctꝰ eſt i eo ꝑ ſue gratie bn̄ficiū. Et tali da
tur ieſus ad amplexandū:⁊ ſic cū ſimeone de tanto bn̄fi
cio benedicit dn̄m et deſiderat exire de mūdo:vt ei det
Phil.j. ad ꝑfecte fruēdū ſm apoſtolū. Deſideriū habēs diſſol
ui et eſſe cū chriſto.¶ Moraliter etiā hic inſtruimur de
multis. Primo ꝙ per virtuoſa opera que ꝑ brachia in
telliguntur ieſus apprehendit. Scđo in hoc ꝙ ſenex in
fantē ſuſcepit:īſtruimur ꝙ depoſita culpe vetuſtate de
bemꝰ inducere vite nouitatē. Tertio in hoc ꝙ xp̄s qui
oīa portat voluit portari:habemꝰ exemplū humilitatis
Quarto ī hoc ꝙ bn̄dixit deū/inſtruimur ad agendū gra
tias deo de oībus bonis noſtris. Poſſumꝰ etiā dicere
Chriſtꝰ ī ꝙ in hoc cātico magnificat xp̄s q̄ ad quattuor ſm quat
nc̄ dimit tuor noīa quibꝰ ſimeon chriſtū appellat. Cōmendat enī
tī magniſi xp̄s vt pax:vt ſalꝰ:vt lumē:vt gloria. Pax eſt:qꝛ media
cat q̄ttu- tor:ſalꝰ qꝛ redēptor:lumen quia doctor:glīa quia p̄mia
or noībꝰ. tor. Et in his q̄ttuor ꝯſiſtit ꝑfecta xp̄i cōmēdatio:immo
totiꝰ euangelice hiſtorie quedā breuiſſima cōprehēſio.
Ea nāqꝫ que reſpiciūt eius incarnationē ꝯprehendūtur
Ephe.ij. ī pace:ipē enī eſt pax nr̄a que fecit vtraqꝫ vnū:qꝛ vtrāqꝫ
naturā in vno ſuppoſito vniuit:duos populos in vnū co
pulauit:dans pacē his q̄ longe/⁊ his q̄ ꝓpe. deū etiā ho
mini recōciliauit. Ea vero q̄ reſpiciūt eius predicatio
nē/et ſue vite cōuerſationē:ac miraculoꝝ operationē/
Joh.viij. cōprehēdunt in luce. vn̄ ipſe dicit:Ego ſum lux mūdi.
Que aūt reſpiciūt redemptionē et paſſionē cōprehēdū
tur in noīe ſalutis. Sed q̄ reſpiciūt reſurrectionē ⁊ aſcē
ſionē cōprehēdunt in gloria. Et qꝛ canticū iſtud ſic cōti
net laudis xp̄i plenitudinē/⁊ ſenis moriētis ꝯſolationē:
ideo in ſero et fine cantat in completorio[Et erat pater
eiꝰ].ſ.putatiuꝰ.i.ioſeph qui meruit vocari pater xp̄i:eo
ꝙ fuit nutriciꝰ eiꝰ[et mater eius]vera.ſ.maria[miran
tes]non dubitādo:ſed aſſentiendo et cōgaudēdo[ſuper
Miratio his que dicebantur de illo].ſ.ieſu. Mirabatur virgo de
parentū his q̄ audierat ab angelo in annūciatione:ab elizabeth ī
ieſu. ſalutatiōe et iohānis exultatiōe:et a zacharia ī iohānis
natiuitate. Itē mirabat ipſa et ioſeph de exultatiōe an
geloꝝ nato xp̄o:⁊ de cātico nouo. Itē de aduētu paſtoꝝ:
et de reuerentia magorū. Item de aduentu ſimeonis:et
laude eiuſdē. Que oīa erant mira et ammiratiōe digna.
Ambroſi. vn̄ Ambro. Non ſolū ab angelis et ꝓphetis:a paſtoribꝰ
et parentibꝰ:ſed etiā a ſenioribꝰ et iuſtis generatio dn̄i
accepit teſtimoniū. Omnis etas et vterqꝫ ſexus/euēto
rūqꝫ miracula fidē aſtruūt:virgo generat:ſterilis parit:
mutus loq̄tur:elizabeth prophetat:magus adorat:vtero
clauſus exultat:vidua cōfitetur:iuſtus expectat. Et ex
virtute pueri quē geſtabat in vlnis bn̄dixit ſimeon ma
rie:⁊ ioſeph cū affectu et gaudio/ac deo gratias referē
do:q̄uis enī maria ⁊ ioſeph eſſent maiores ī ſanctitate:
ille tn̄ precellebat q̄tū ad ſacerdotis officiū ad quē ſpe
Bn̄dictō ctat bn̄dicere populū. Mos quippe erat ī lege:ꝙ qn̄ pa
ſimeonis. rentes preſentabant puerū in tēplo:ſacerdos bn̄dicebat
illis.ſ.parētibus et puero. Et iō benedixit ſimeō parēti
bus xp̄m p̄ſentātibꝰ.i.beatos eos dixit/et bn̄dictos pre
dicauit:vel benedictionē a deo eis optauit. Huius aūt
benedictiōis formā nō habemꝰ expreſſam:ſꝫ pōt iſta be
nedictio ītelligi laudationis ⁊ gratiaꝝ actionis:ſicut di
cimus ꝙ creatura benedicit creatori:ipſum cū gratiaꝝ
actione laudādo. Benedixit parentibꝰ ꝓpter filiū ſicut
ecōuerſo plerūqꝫ bn̄dicunt filij ꝓpter parētes. Et nota:
qꝛ in ioſeph patris ſimilitudo erat/qꝛ nutritor eiꝰ:ideo
nō eſt cōi benedictione priuatꝰ. Maria virgo:qꝛ vere eiꝰ
mater erat/de puero magis ad eā ptiebat:ideo ad eam
ſingulariter ſe vertit:reuelando ei occultorū preſagia.
Cognouit enī illo docente quē geſtabat in vlnis:diuinū
illud nō eſſe ex ioſeph:ſed ex virgine:ideo ad eā dirigit
ſermonē. Et nō ſolū benedixit:ſꝫ etiā ꝓphetādo futura
Prophe- predixit dicēs[Ecce poſitꝰ eſt hic]per aduentū ſuū/et a
tia ſimeo deo ſtatutus et ordinatꝰ[in ruinā].ſ.ſuperborū ſe ſtare
nis. putantiū:de quibꝰ ipē dicit:Si non veniſſē/⁊ locutꝰ eis
Joh.xv. nō fuiſſem/peccatū nō haberent.[et in reſurrectionem
multorū].ſ.humiliū ſe nō ſtare reputantiū/qui in eū cre
dētes reſurrexerūt a peccatis ꝑ eū. Et dicit[ī iſrael]qꝛ
multi iudei a veritate cadētes:fuerūt excecati:et multi

priꝰ ſimplices ignorātes illuminati[et in ſignū].ſ.fede
ris et recōciliationis inter deū et hominē[cui cōtradi
cet]p̄mo a iudeis:deinde a gētibꝰ:ſeu paganis:poſtea
ab hereticis:h̄ nō credētibus. Ubi notandū ſm Orige. Origenes
ꝙ in oībus q̄ de chriſto narrant a fidelibꝰ ꝯtradictionē de ꝯtradi
paſſus eſt falſo ab incredulis:de quibꝰ ipſe cōqueritur ī centibus
pſ̄.dicēs. Inſurrexerūt in me teſtes iniqui:et mētita eſt chriſto.
iniquitas ſibi. Potuit enim xp̄s īpugnari:ſed nō expu pſ̄.xxvj.
gnari. Sed et praui chriſtiani cōtradicūt ei in moribus
et operibꝰ:et ſi nō in fide et ſermonibꝰ qui ꝯfitent ſe noſ
ſe deū factis:aut negāt. Uenit ergo ſaluator in ruinā nō
credētiū et ſuperboꝝ:et hoc ꝑ occaſionem:et in reſurre
ctionē credētiū et humiliū:ſed ꝑ cām. Nō ſolū aūt alijs
ī ruinā:et alijs in reſurrectionē venit:ſed etiā vni eidēqꝫ
homini in ruinam pariter et reſurrectionem apparet.in
ruinā.ſ.vitioꝝ:et reſurrectionē virtutū. Nec fit reſurre
ctio virtutū:niſi p̄cedat ruina vitioꝝ. vn̄ Ber. Non pōt Bern̄.
virtus cū vitijs pariter creſcere:ergo vt illa vigeat iſta
creſcere nō ſinant. Tolle ſuꝑflua ⁊ ſalubria ante ſurgūt.
Un̄ notandū ꝙ xp̄s deſtruxit regnū peccati:et cōſtruxit
regnū virtutū: ꝓpter q̄đ dicit poſitꝰ ī ruinā et reſurre
ctionē. Ruit enī ſuꝑbia ex eiꝰ hūilitate:Ruit auaricia Ruina vi
ex eiꝰ pauꝑtate:Ruit luxuria ī eiꝰ caſtitate:Ruit īuidia tiorū per
in eiꝰ benignitate:Ruit gula in eiꝰ ſobrietate:Ruit ira chriſtum.
in eius patientia:Ruit accidia in eiꝰ labore et vigilia.
Et ſic xp̄s cōſtruendo regnum virtutū deſtruxit regnū
vitioꝝ: ita ꝙ eiſdē venerit ī ruinā et reſurrectionē. Nā
ſm Chriſo. Cū ſuperbus humilis efficit:laſciuꝰ caſtꝰ: Chryſo.
auarꝰ miſericors:et ita de alijs:tūc in eadē ꝑſona eſt rui
na vitij et reſurrectio virtutis. Et ad hoc a deo poſitus
fuit hic in mūdo tanqꝫ ſignū ad ſagittam:vt quilibet q̄ſi
pro libito iaculū mitteret in eum. Et ꝓphetizans ſimeō
de xp̄i paſſione ait[Et tuam ipſius aīam pertrāſibit]ꝑ
cōpaſſionē[gladius].i.paſſio ſeu dolor paſſiōis ipſius.
Nō enī abſqꝫ magno affectu materni doloris potuit vi
dere crucifigi filiū:et ſi ſperaret mortē deuicturū ac re
ſurrecturū:et poſt mortē victurū. Unde dicit Hiero. ꝙ Hiero.
quia in parte impaſſibili paſſa eſt plus q̄ꝫ martyr fuit. Maria
Dolores quippe quos pariēs effugit:hos tempore paſſi plꝰ q̄ꝫ mar
onis xp̄i ſuſtinuit. vnde Anſel. Nunc repoſcit debitum tyr fuit.
atrox vis nature/q̄đ tibi detinuit olīꝫ pariture:penaſqꝫ Anſelmꝰ
cum fenore eſtimāt vſure:que cōmuni matribꝰ debeban de penis
tur iure[vt reuelent ex multis cordibus cogitationes.] marie.
Chriſti nāqꝫ paſſio multorum cordiū cogitatiōes reue
lauit:qꝛ prophetarū dicta cogitationes/⁊ occulta myſte
ria ibi reuelata ſunt ⁊ ꝯſummata. Et hoc quidē velum
templi ſignificauit quod eo moriēte ſciſſum eſt:vt ſancta
ſanctorū omnibus apparerent. Uel multorū cordiū.ſ.
bonorū et malorū cogitationes tūc reuelate ſunt:qꝛ xp̄o
paſſo alij crediderūt:alij credere noluerūt. Et ſm Beđ. Beda.
Antea incertū erat qui iudeorū eum recepturi erant:⁊
qui non poſtea certū fuit.¶ Myſtice:vt dicit Beda:vſqꝫ
ad finē ſeculi gladius tribulationis animā eccleſie per
tranſit cū ſigno fidei: ab impijs ⁊ reprobis ꝯtradicitur:
cum multos ruere videt:cū reuelatis cordiū cogitatiōi
bus:vbi bonū ſemen ſeminauerat zizania geminare con
ſpicit.¶ Et notandū ꝙ ly vt nō tenetur hic cauſaliter:nō
enī ꝓpter hoc principaliter pati voluit xp̄s vt reuelaren
tur hominū cogitationes:ſed tenetur hic conſecutiue:
quia hoc quod eſt reuelare cogitationes:ſecutum eſt ad
paſſionem chriſti. Sicut ſi dicerem exiui ad campos vt
caperer ab hoſtibus:capi ab hoſtibꝰ non fuit de intētio
ne mea:ſed quoddā conſecutiuum ad exitū meū:et eſt ſi
milis modus loquendi/cū dicit ſepe in euangelio. Hoc
factū eſt:vt implerentur ſcripture. Hoc enī nō fuit prin
cipalis intentio chriſti ꝙ talia fecit/vel paſſus eſt vt im
plerentur ſcripture:ſed poſtq̄ꝫ talia euenerūt conſecuti
ue ſcripture ſunt implete. Nō enim prophetia eſt cauſa Prophe-
euentus rei:ſed ipā res eſt cauſa ꝓphetie. Aliter expōit tie nō ſūt
Orige. de reuelatione occultorū peccatorum in cōfeſſi cauſe fu-
one:vt reuelētur cogitationes male per confeſſionē:que turorum.
prius occultabant:que per effectū paſſionis in ſacramē Origenes
to penitētie operantis ſanātur[Et ipā eadem hora]qua
ſ.ſimeō loquebatur de xp̄o:tenens eū in vlnis[ſuperue
nit ⁊ anna ꝓphetiſſa]nō a caſu:vel ex diſpoſitione huma
na:ſed ſpiritusſancti reuelatione(ſicut dictū eſt de ſime
one)⁊ adorans eū[ꝯfitebatur dn̄o]confeſſione laudis ⁊
gratiarū actionis:laudans deū de tantis beneficijs ad-



impletis:⁊ in incarnatione ⁊ natiuitate exhibitis:perhi
benſqꝫ teſtimoniū de filio/⁊ inſtruēs populū[loquebat
de illo omnibus qui expectabant redemptionem] hie
ruſalē ⁊[iſrael]annūcians eis natū eſſe redēptorē/⁊ hu
mani generis ſaluatorem:⁊ ꝙ ille diu deſideratus eſſet
qui eos redimere ⁊ liberare deberet. Oībꝰ fidelibꝰ qui
iugo herodis alienigene grauati:liberationē ciuitatis
⁊ populi ac etiā ſpiritualē expectabant per aduentum
xp̄i in ꝓximo fieri redemptionē a tyrannide herodis ⁊
Anne pro demonis promittebat. Hec mulier venerabilis:cuiꝰ no
phetiſſe. bilitas extollitur:continentia laudat:etas commenda
commen- tur:religio p̄dicat:ydonea et valde digna erat que dei
datio. filio incarnato teſtimoniū perhiberet. Un̄ ⁊ ꝓphetiſſa
deſcribit vt eiꝰ teſtimoniū autentizet:qꝛ prophetie in
Origenes ſpiratio vel reuelatio diuina eē ꝑhibet. Un̄ Orige. Iu
ſte ſācta mulier ſpiritū prophetādi meruit/qꝛ longa ca
ſtitate:longis etiā ieiunijs ad hoc culmen aſcenderat.
Oē genꝰ Qꝛ ergo oēm ſexū/⁊ oēm etatem/gradū/⁊ oēm profeſ
hoīm de ſionē dn̄s redimere venerat:dignū erat vt oēs ī eius na
xp̄o ꝑhi- tiuitate teſtimoniū perhiberēt. Sunt enī tria genera in
bet teſtīo vtroqꝫ ſexu commendata:puta de ꝟginibus.ſ.maria/⁊
nium. xp̄s/ac de viduis.ſ.anna ⁊ ſimeon:cuius etas cōparat
anne. Et etiā tertiū genus.ſ.de coniugatis.ſ.elizabeth
⁊ zacharias. Nullus ergo gradꝰ chriſtianorū fidelium
pretermiſſus:de quo nō haberet teſtimoniū ſalus oīm.
Anſelmꝰ. Ut aūt dicit Anſel. Oblatus eſt ī tēplo ⁊ a ſancta vidua
ſuſceptus:vt fideles ſuos domum dei frequentare:⁊ vt
eum mereantur ſuſcipere:ſtudio ſanctitatis intendere
moneret. A ſimeōe ſene ſuſceptus atqꝫ laudatus eſt: vt
vite grauitatē ⁊ moꝝ maturitatem ſe diligere pateface
ret. Exulta ergo et tu cum illo ſene ſimeone ⁊ anna lon
geua/procede in occurſum matris et paruuli:vīcat ve
recundiā amor:timorem expellat affectus: accipias et
Canti.iij infantem in vlnas tuas:dicaſqꝫ cū ſpōſa. Tenui eū nec
dimittā:tripudia cū illo ſanctiſſimo ſene et cōcine: nūc
dimittis ſeruū tuū dn̄e:ſm ꝟbū tuū in pace. hec Anſel.
Moralit. ¶ Moraliter Nota ꝙ īopinatꝰ cōcurſus iſtaꝝ ꝑſonarū
de quibꝰ hic fit mentio:nō ſine myſterio inſtinctu diuīo
factus eſt. Un̄ nos ſpiritualiter in mente debemꝰ iſtaꝝ
Symeon quattuor ꝑſonaꝝ ꝓceſſionem celebrare. Per ſimeonem
quid in qui interpretat audiēs:q̄ ⁊ reſponſum audiuerat a ſpū
terpretat ſancto mentali.ſ.reuelatione:ſignificat verbi dei ſtudio
ſa auditio:per annā que interpretat gratia/⁊ que nō di
ſcedebat de tēplo ſignificat crebra oratio. Per ioſeph
qui interpretatur appoſitio vel augmētū:qui ⁊ ſollici
tē curā habuit de puero xp̄o: intelligit bonorū operum
cōtinua appoſitio. Per mariā vero que interp̄tat ilūi
nata:q̄ ⁊ xp̄m portauit in vtero:ſignificat diuine cōfor
mitatis perfectiſſima vnio. He autē quattuor perſone
xp̄m offerentes:in mente debent portare quattuor lumi
naria. Simeon portat lumen ſancte meditatiōis:anna
geſtat lumē interne deuotionis:ioſeph defert lumē vir
tuoſe progreſſionis:maria vero portat lumen ſuperne
Pſ. lxxvj. contēplationis. Hec quattuor innuuntur in pſ̄.cum đr.
Memor fui dei et delectatus ſum:⁊ exercitatus ſum/⁊
defecit ſpūs meus. Et patent referendo ſingula ſinglis.
Et cōſiderandū ꝙ preſentatiōi dn̄i interfuerūt quinqꝫ
perſone. Ipſe ieſus:per quem ſignificant īnocētes: ma
ria.ſ.amaꝝ mare:per quā penitētes:ioſeph.ſ.accreſcēs
per quem proficientes:ſimeon per quē perfecti in vita
Proceſ- actiua:anna ꝑ quā perfecti in vita contēplatiua. In q̄ ſi
ſio in tem gnificantur illi qui ſunt digni vultui dei in templo dei
plo. celeſtis hieruſalem preſentari. Tandē ſimeon puerum
ieſum matri reddidit:quē illa letanter reaccepit. Poſt
ea vadunt ad altare facientes ꝓceſſionem: que hodie
rep̄ſentant per vniuerſum orbem. Procedūt alacriter
illi duo venerabiles ſenes:ioſeph ⁊ ſimeon cū exultatio
ne magna iubilantes. Sequitur mater portans regem
ieſum cum ineffabili cordis leticia:⁊ anna aſſociat eam
vadēs ex latere cū reuerētia iubilās:⁊ ipſa cū indicibi
li gaudio ⁊ laudans dn̄m affectu immenſo. Ab iſtꝫ ergo
fit ꝓceſſio venerabilis:paucis quidē ſꝫ valde magnis
⁊ quaſi de oī genere hominū repreſentantibꝰ. Sūt enim
inter eos de maſculis ⁊ feminis ſenibus ⁊ iuuenibꝰ ꝟgi
ginibꝰ ⁊ viduis. Maria quidē ⁊ ioſeph tanq̄ꝫ parentes
pueꝝ ieſum in tēplo p̄ſentauerūt:ſimeō vero et anna vt
ꝓphete preconijs ꝓpheticis laudauerūt. Sic et nos in
iſta die miſſarū ſolemnia celebrantes cereū accenſum

(per quē ſignificat puer ieſus)in manibus baiulamꝰ:⁊
proceſſionem facientes vſqꝫ ad altare deferimꝰ:et offe
rimus.recolentes illud lumen ineffabile q̄đ maria ⁊ ſi
meon hodierna die portauerunt in manibꝰ. Sunt enim
tria in cereo:per que ſignificātur tria que fuerūt in chri
ſto. Nā cera ſignificat carnē chriſti/que nata eſt de vir Cerei ſi-
gine maria ſine corruptione:ſicut apes ceram gignūt ſi gnificatō
ne alterutrorum cōmixtione. Lichnꝰ autē ī cera latēs
ſignificat animā chriſti candidiſſimā in carne latentem.
Ignis vero ſiue lumen ſignificat diuinitatē:quia deus Deut.iiij.
noſter ignis conſumens eſt. Per hec etiam tria poteſt
trinitas deſignari. vn̄ eſt ꝟſus. Cera/focus/lichnū:tria
ſunt monſtrātia trinū. Cum autem perueniūt ad altare:
mater cū reuerentia genua flectit:et dilectiſſimū filiū
ſuum deo patri ſuo ſuper altare offert. Preſentabat ipā
beata virgo puerū dn̄o:gratias agens deo patri de mu
nere tanto:ꝙ ipſa virgo eū conceperat et pepererat:et ꝙ
ipſa in tali ꝓle digniſſima deo patri cōicabat. Preſēta Preſēta-
tio enī pueroꝝ ad tēplū p̄cepta erat ꝓpter tres cauſas. tiōis cau-
Tū vt ex hoc infans dn̄o cōſecraret:tum vt per hoc di ſe.
uine cuſtodie cōmendaret:tum vt gratiarum actio deo
redderetur/a quo tale donū parētes acceperūt ⁊c. Sed
prime due cauſe non habebāt locū in xp̄o:qꝛ mox ꝯceptꝰ
in vtero fuit pleniſſime deo cōſecratꝰ:et diuine cuſtodie
per diuinitatis vnionē commendatꝰ:ſed tertia cauſa p̄
cipue locū habuit in xp̄o:pro qua beata virgo gratias
agere habuit deo patri pre oībꝰ matribꝰ:vt pote que eū
ſingulari priuilegio concepit ⁊ peperit. Quid aūt ipſa
tunc orauerit:quidue dixerit ſcriptū non habemus:ſed
forte ſimilia his verba ſaltē ore cordis dicebant. Ecce
dn̄e ſancte pater:p̄ſento tibi filiū tuū a te eternaliter ge
nitū/⁊ de me tꝑaliter natū. Ego preſēto tibi eū:qui tibi
ſemꝑ eſt preſēs. Grās tibi ago ꝙ eum tuo munere ſic cō
cepi mirabiliter et peperi ineffabiliter. O ſancte pater:
hunc filiū tuū et meū tibi offero oblationē nouam:deum
caro factū:qui ꝓ ſalute mūdi oblaturꝰ eſt tibi ſemetipꝫ.
O qualis eſt iſta oblatio. Nunqꝫ talis facta a ſeculo. vn̄
Bern̄. Offer filiū virgo ſacra:⁊ benedictū fructū vētris Bernar.
tui dn̄o repreſenta. Offer ad noſtrā oīm recōciliationē
hoſtiā ſanctā deo placentē. hec Bern̄. Uoluit autē xp̄s
deo patri p̄ſentari:qui nunqꝫ ab eiꝰ aſpectibꝰ latuit no
bis ī exemplū:vt ſicut nō grā ſui deꝰ factꝰ eſt hō:ſed vt
nos per grām faceret deos:nec ꝓpter ſe circūciſus eſt in
carne:ſed vt nos ſpiritualit circūcidamur: ſic ꝓpt nos
ſiſtitur dn̄o/vt diſcamꝰ deo p̄ſentare noſipſos. Deinde Dn̄s.v.ci
aduocant ſacerdotes:et redimitur dn̄s omniū tanqꝫ ſer clis redi-
uus q̄nqꝫ ciclis argenteis/qꝛ erat primogenitꝰ. Quinqꝫ mit.
ciclis argenteis redimebat primogenitum:et erat ciclꝰ Ciclꝰ q̄đ
genus monete obolos.xx.habēs. Precepit enī lex oīne erat.
maſculinū primogenitū tam hoīs q̄ꝫ pecoris ſanctū dn̄o
vocari.i.dn̄o ſanctificari ⁊ p̄ſentari:ac ſanctificatū ⁊ de
dicatū dn̄o dici et ſacerdotis eſſe:ita ꝙ primogenitū de
tribu leui nō redimeret:ſed in miniſterio et ſeruitio do
mus dauid.ſ.tēpli ſemꝑ et perpetuo teneret. Primoge Primo-
nitū vero de alijs vndecim tribubꝰ ſacerdos redimi fa geniti ob-
ceret:et p̄cio accepto illud ad ꝓpria a parētibꝰ referri latio.
permitteret:primogenitū quoqꝫ aīalis mūdi deo offer
ret:immūdi vero aut precio redimi/aut mūdo mutari/
aut occidi faceret: eſt aūt aīal mūdū ad offerēdū mūdū Mūdum
ad eſum. Immundorū vero aliud eſt imundū ad offerē aīal du-
dum:ſed mūdum a natura:vt aſinus. ideoqꝫ aut precio plex:⁊ ſilr
redimebatur:aut agno cōmutabat. Aliud immundū ad imundū.
offerendū et redimendū/ſeu cōmutandū: videlicet ca
nis/⁊ ideo p̄ciū aliq̄đ nō habēs occidebat:et ex toto ab
vſibꝰ templi ꝓijciebat. Cū igit xp̄s de tribu iuda vna
de vndecī fuerit:patet ꝙ redimi debuit:et ideo redēptꝰ
fuit. Accepit etiā mater de manu ioſeph aues p̄dictas:
et genua flectēs offert ſuꝑ altare deo patri eas. Obtulit
ergo beata virgo tanqꝫ pauꝑcula par turturū:aut duos
pullos colūbarū:vnū in holocauſtū pro filio:alterū pro
peccato: in hoc ſe ſubdens legi peccatrici/q̄uis nullū
haberet pctm̄. Facta ergo oblatiōe et redēptione mater
filiū recepit:et eū ſecū domū reportat. vn̄ Ber. Oblatio Bernar.
iſta fratres ſatis delicata videt/ vbi tātū ſiſtit duobꝰ: De redē-
redimit auibꝰ/⁊ ilico reportat. Ueniet tēpꝰ qn̄ iam nō ptiōe xp̄i.
offeret in tēplo/nec inter brachia ſimeonis:ſed extra ci
uitatē īter brachia crucis. Ueniet qn̄ nō redimet alie
no:ſed redimet alios ſanguine ꝓprio:qꝛ redēptorē miſit

Monte mayor di.
Es vela q siempre vela
tres stilos de [illegible] Filio
Con lumbre, cera, pauilo
y al fin todo es candela



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Ex pſ.cx eſt deꝰ pater populo ſuo. Iſtud eſt ſacrificiū matutinū:
Myſtice. illud aūt veſpertinū.hoc Ber.¶ Myſtice per ꝑmogeni
ta aīaliū ſignificat ille ꝗ vnigenitꝰ dei dignatꝰ ē naſci:
primogenitꝰ/ſcilꝫ dignitate oīs creature:qui eſt vere ſā
Moralit. ctus dn̄o:qꝛ ſine peccato.¶ Moraliter aūt per ꝑmogeni
ta ſignificant bone actionis initia:ꝗ quaſi corde gigni=
mus ex dei grā. Cōmonemur ergo hic vt oīa primoge=
nita noſtra deo offeramꝰ:quicꝗd bonū et iuſtū ī noſtris
operibꝰ inuenimꝰ/eiꝰ gratie nō noſtris meritis depute
pſ.cxiij. mus:dicētes. Nō nobis dn̄e nō nobis:ſed noī tuo da glo
riam. Si aūt ī mūdū aliꝗd parimꝰ.i.ſi peccatū in opere
ꝑpetramꝰ occidamꝰ.i.malū per emēdationē radicitus
euellamꝰ:aut certe mutemꝰ illđ mūdo:declinātes a ma
lo et faciētes bonū:aut redimamꝰ ꝗnqꝫ ciclis bona ope=
ra:et dignos fructꝰ penitētie ꝑ quinqꝫ ſenſus corporis
faciētes. Cōmonemur etiā hic/vt ſi in grege operū no=
ſtrorum agnū innocētie vel ꝑncipales ꝟtutes ꝗlis eſt chari
tas:caſtitas:humilitas:patiētia:et hmōi inuenimꝰ:deo
offeramꝰ.i.ꝙ digne viuimꝰ:nō noſtris meritis depute=
Joh.xv. mus:ſed illiꝰ ꝗ ait in euāgelio. Sine me nihil poteſtis fa
Phil.ij. cere:iꝑe enī dat velle ⁊ ꝑficere. Si aūt tam pauperes ſu
mus:vt in opere noſtro agnū et diuitias īnocue vite/vl
principales ꝟtutes nō inueniamꝰ:offeramꝰ ſaltē duos
turtures/vel duos pullos colūbarū.i.duo genera ꝯpū=
ctionis:videlicet timoris et amoris:et nō ſolum ꝓ nr̄is
aliorūqꝫ diluendis peccatis:ſed etiā ꝓ impetrādis vir
tutibꝰ:et deſiderio patrie celeſtis quotidie defleamus.
Et ſic vnū pro pctō offerimꝰ:dū de malis ꝑpetratis ge=
mimꝰ:alterū in holocauſtū/qn̄ amore celeſtium inflāma
Moralit mur.¶ Moraliter hic attendēda ſūt tria.ſ.myſteriū pur=
tria notā= gationis marie:ſacrū delationis dn̄ice:et ſignificantia
da. oblationis facte:ꝗtum ad primū ſciendū ꝙ maria ꝗ in=
terꝑtat ſtella maris/vel amarū mare: deſignat aīam:ſi
ue ſit in lumine vite ꝯtēplatiue:ſiue in amaritudine vite
actiue. Et vtriqꝫ neceſſaria eſt purgatio:ꝙ videlicꝫ aīa
cōtēplatiua purget a ſuperbia:qđ fit per timorē:et aīa
actiua a negligētia:qđ fit per rigorē et laborē. In hieru
ſalē enī ꝗ interpretat viſio pacis(et ſignificat vitā bea
tā)nemo infert:niſi priꝰ dies purgatiōis eiꝰ impleātur
Qꝛ niſi ꝗs ſit plene purgatꝰ:et ita purus ſicut fuit in ba
ptiſmo nō pōt peruenire ad iſtā hieruſalē/vel etiā in tē=
plū celeſte. Talis aūt purgatio celebrat vel hic in ꝑſen
ti ꝑ penitentiā/aut tribulationes et hmōi: vel in penis
purgatorij: Quātū ad ſcđm ſciēdū ꝙ legimꝰ xp̄m dela=
tū in hieruſalē vt hic:et legimus eū delatū in egyptum.
In quo docemur:ꝙ ples mētis noſtre que eſt intelligen
tia:nunc eleuāda eſt ad contēplationē eternorum: que per
hieruſalē deſignat/que viſio pacis interpretat:nunc ve
ro deprimēda eſt ad cōſiderationē propriorum defectuū/
que ꝑ egyptū deſignatur:egyptꝰ enī tenebre interꝑtat.
Loca ꝗn= Poſſumꝰ etiā aliter ꝗnqꝫ numerare loca in ꝗ xp̄s por=
qꝫ in que tatur vel ducit.ſ.in hieruſalē:egyptū:deſertū:montē ex
xp̄s dela= celſum:et tēpli pinnaculū. Et iſta ꝗnqꝫ loca ſignificant
tus eſt. ꝗnqꝫ ſtatus/in quibꝰ inuenit xp̄s. Hieruſalē ſignificat
vitā cōtēplatiuā/vbi eſt viſio pacis. Egyptꝰ ſignificat
vitam actiuā:in qua eſt meror ⁊ anguſtia tribulationis.
Deſertū ſignificat religionē:in qua inſiſtitur ieiunijs.
Mons excelſus ſignificat faſtigiū ꝑlatiōis. Pinnacu=
lū tēpli eſt ſedes magiſtralis:et in his ſtatibꝰ inuenitur
ieſus:qꝛ in omni ſtatu eccleſie pōt inueniri ieſus.ſ.ſalus
Portato Sed cōſidera quis portauit eū in hieruſalē et alibi:⁊ in
res xp̄i. uenies ꝙ in hieruſalē ⁊ in egyptū tulerūt xp̄m maria ⁊
ioſeph ſtella marꝭ ⁊ augmētū:fides.ſ.⁊ charitas. In de=
ſertū ductꝰ eſt a ſpūſancto:ſed in montē excelſum/⁊ ſuꝑ
pinnaculū tulit eū dyabolꝰ:⁊ ideo timere debēt prelati:
et magiſtri ne eos portauerit dyabolus in mōtē excel=
ſum.ſ.prelationis/⁊ in cathedrā magiſtratiōis.¶ Quan
tū ad tertiū eſt notandū: ꝙ oblatio īdeterminate fiebat
de turture vel colūba: Per turturē que eſt ſoliuaga ⁊ ca
ſta/ītelligit vita ꝯtēplatiua: Per colūbam vero ꝗ gre=
gatī volat ⁊ fecūda eſt/ſignificat actiua. Et vtraqꝫ auis
Gemitus gemitū habet ꝓ cātu:ſed aliter et aliter. Gemitꝰ enī tur
quadru= turis ꝯpetit contēplatiuis:⁊ hic geminat.vn̄ dicit par
plices. turturū. Primꝰ gemitꝰ eſt amoris:de quo dicit apl's ꝙ
Rom.viij intra nos gemimꝰ adoptionē filiorum dei expectātes. Se
Ibidem. cūdus eſt deuotionis:de quo dicit idē aplus.ꝙ ſpūs po
ſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibꝰ. Gemitꝰ vero co
lūbe cōpetit actiuis:et hic eſt duplex. vn̄ dicit duos pul

los colūbarum. Unus eſt ꝓ peccatis ꝓprijs:ſm illđ Eſa. Eſa.lix.
quaſi colūbe meditātes gememꝰ. Aliꝰ eſt pro peccatis
alienis. ſm illud Tren̄. Omnes porte eius deſtructe: Tren̄.j.
ſacerdotes eius gementes. Hunc quadruplicē gemitū
offerre debēt:qui agnū.i.innocētiā nō habēt. Predicta
igit recolligēdo dicēdum:ꝙ in hac purgatione delatio
ne et oblatione ſignificat:ꝙ qui purgatꝰ eſt a ſuꝑbia/et
negligētia:et diſpoſitꝰ eſt vt aſcēdat ad contēplationē
dei:⁊ deſcēdat ad cōſiderationē ſui. Et rurſus aſcēdēs
gemat ex amore ⁊ deuotione.et deorſum rediēs gemat
ex contritione et compaſſione. In his cōſiſtit perfectio
fidelis aīe deo deuote. Et qꝛ vtreqꝫ iſte vite deo ſunt ac
cepte:nō eſt diffinitū/vtrū pro dn̄o turtures an colūbe
ſint oblate:ſed indifferēter eſt dictū:par turturū/aut du=
os pullos colūbarū.¶ Vidiſti ergo in ꝑdictis xp̄i ⁊ parē
tū eius et pauꝑtatē:qꝛ pauperū tm̄ habebāt oblationē.
Si aūt vis informari de humilitate:cōſiderata oblatio=
ne et redēptione/ac legis obſeruatiōe de facili poteris
aduertere. Aduerte etiam hic de xp̄i humilitate: quō a
precedentibus ſit aucta ſucceſſiue. Nā in natiuitate ſe Hūilita=
habuit vt pauꝑ hō:in circūciſione/vt pauꝑ et peccator tis xp̄i in=
hō:ſed hodierna die/vt pauꝑ/et peccator/⁊ ſeruus. Ut crementa
pauꝑ quidē in eo ꝙ pauperū oblationē elegit:vt pecca=
tor vero ī eo ꝙ iꝑe cū matre ꝑ oblationē expiari voluit:
vt ſeruus aūt ī eo ꝙ redimi ſe fecit. Et qꝛ(vt viſum eſt)
poſt circūciſionē filij/⁊ purgationē matris:tulerūt Je
ſum in hieruſalē vt ſiſterēt eū dn̄o. Sciendū eſt ⁊ diligē=
ter aduertēdū:ꝙ ex ꝑdictis tribꝰ moraliter inſtruuntur Moralit
fideles:vt cū tēplū dei materiale.i.eccleſiā ingredi vo= de tēplū
luerint:in iꝑis tribꝰ circūſtantijs ſe debeāt beate ꝟgini ingredien
et xp̄o conformare:vt videlicet ſint a peccatorū ſcoria tibus.
purgati et circūciſi quo ad ꝑmū. Sint brachijs ſancte
matris eccleſie deportati quo ad ſecūdū. Sint recte itē=
tionis fine ordinati quo ad tertiū.¶ Primo ergo ingreſ
ſuri eccleſiā debēt a peccatorum ſcoria eſſe purgati et cir=
cūciſi. Nā beata virgo anteꝗ̄ egrederet in templū/poſt
partū ſui immaculati filij dies purgationis ipleuit: iꝑe
etiā filiꝰ anteꝗ̄ induceret in tēplū circūcidi voluit. Nō
ꝙ mater purificatiōe indigeret/aut filiꝰ circūciſione:cū
illa nō ſuſcepto ſemine cōceperit:⁊ iꝑe ex intacta virgi=
ne natꝰ fuerit:vterqꝫ tn̄ in hoc legē ſeruare voluit:vt no=
bis daret forma purgatiōis/⁊ circūciſiōis ſpiritualis:
quia purificari et circūcidi debemꝰ a vitijs/anteꝗ̄ ec=
cleſiam igrediamur et deo offeramur:ſi volumꝰ ꝙ ei no
ſtra placeat oblatio:qꝛ ſm Bedā. Nemo niſi purificatꝰ Beda.
⁊ circūciſus a vitijs dominicis eſt dignus cōſpectibus.
Ex quo trahitur documētū:ꝙ nullꝰ ingredi debet eccle
ſiam cū conſcientia mortalis criminis:niſi prius ſit con=
feſſus/vel ſaltem contritus:ſi nō aſſit copia cōfeſſoris:
et ꝙ ingreſſuri eccleſiam priꝰ debēt purificari a pecca=
tis.ſaltē generali cōtritiōe:etiam ſi nō habeāt ꝯſcientiā
certi peccati:cū bonarū mentiū ſit culpā timere:vbi cul
pa nō exiſtit:exēplo beate ꝟginis purificatiōe minime ī=
digētis:ꝓpter qđ cōſuetudo eſt ꝙ aqua bn̄dicta habet Aque bn̄=
ante fores eccleſie:vt ingreſſuri eiꝰ aſperſione purificē= dicte rō.
tur/etiā a venialibꝰ/qui de mortalibꝰ ſibi cōſcij nō exi=
ſtunt. In cuius figura labiū cum aqua erat ante oſtiū ta
bernaculi:et ibi aaron et filij eiꝰ ingreſſuri tabernaculū
lauabant manꝰ et pedes.¶ Secūdo debēt eſſe brachijs
ſancte matris eccleſie ſupportati:ſicut xp̄s portatus eſt
in templum brachijs ſue matris:vt de fidelibus digne
eccleſiam ingredientibꝰ/dicat iꝑa mater eccleſia illđ
Oſee. Portabā eos in brachijs meis. Extra iſta autem Oſee.xj.
brachia vnitatis eccleſie ſūt heretici qui oberrāt a fide:
ſciſmatici qui deuiāt a charitate:et oēs excōicati ꝗ ꝑſci=
ſi ſunt ab vnitate eccleſie. Hi enī oēs qui nō portantur
in brachijs matris eccleſie:nō ſunt idonei ad ingreſſum
eiꝰ.vt dicit Cyprianꝰ. Nō poteſt habere deū patrē:ꝗ ma Cypri.
tris eccleſie nō tenet vnitatem. Fruſtra ergo et indigne
eccleſiam materialē ingredit:qui īter brachia eccleſie
myſtice non conſtringitur.¶ Tertio debēt eſſe recte in= Intentio
tentionis fine ordinati:vt videlicet cauſa deuotionis et templū in
orationis ingrediant eccleſiā:nō cā vane ſimulationis gredien=
ſicut hypocrite. Nō cauſa oſtētationis ⁊ inanis glorie: tium.
ſicut illi ꝗ ſe ornāt ī veſtibꝰ ⁊ alijs vt appareāt hoibus.
Non cā laſciuie:ſicut qui vadūt ad eccleſiā ad videndū
mulieres vel viros:vt concupiſcant et concupiſcantur.
Non cauſa vanitatis et ſolatij:ſicut qui vadūt ad eccle=



ſiā vt vacēt vanis colloquijs:cachīnis/et leuitatibus.
Non cauſa queſtus et auaricie:ſicut clerici qui vadunt
ad eccleſiam ſolum propter preſentias ſibi dandas:vel
qui vadunt ad negociationem ⁊ cauſa lucri temporalis
Hi enim omnes quia finem debitum non intendūt/ nō
ſunt digni ingredi in templum:qꝛ ingrediētes nō ſiſtūt
ſe domino:nec veniunt ſpiritu in templum. Unde nō vi
dent chriſtum:nec eum amplexari poſſunt ſpiritualibꝰ
Beda. anime brachijs. Et nota ſm Bedam: ꝙ ille poſt circū=
ciſionem hieruſalem allatus ⁊ domino oblatus eſt:qui
Pſalmo. iuxta eum qui dixit. Declīa a malo ⁊ fac bonum:poſtꝗ̄
xxxvj. deſijt a peccatis:bonis cepit operibus abundare:ꝗ di=
Pſalmo. cere poteſt. Oculi mei ſemper ad dominum:⁊ audiā vo
xxiiij. cem laudis tue:qui dicit. Chriſti bonus odor ſumus:⁊
ij.Cor.ij. leuaui manus meas ad mandata tua:et conuerti pedes
pſ.cxviij. meos in teſtimonia tua:qui ſiue manducat/ſiue bibit/ſi
ue aliud quid agit/omnia in gloriam dei facit: et dicit.
Ibidem. Q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua domine:et ad ex
tremum cor meum et caro mea exultauerunt in deū vi=
Templi uum. Quare autem ſaluator in templum portari voluit:
ſanctifi= preter rationes alias poteſt eſſe ratio/vt per ſuam ꝑſen
catio. tiam templum ſanctificaret:ſicut baptizatus eſt vt iꝑe
aquas ſanctificaret. Unde ſicut per baptiſmum chriſti
non ſolum ſanctificata eſt illa pars aque iordanis ꝗ teti
git carnem chriſti:ſed et omnes aque:ſic per eius dela=
tionem in templum illud in hieruſalē: ſanctificata ſunt
omnia templa in eius nomine dedicata:propter qđ ſta=
tutum eſt ꝙ in eccleſijs debet haberi etiam corporalis
chriſti preſentia:videlicet in ſacramēto. Unde etiā ibi
reconduntur reliquie ſanctorum:ibi etiam miniſteria fi=
unt angelorum. Et ideo dignum eſt vt eccleſie in vene=
ratione habeantur:⁊ non niſi cum ſumma reuerentia ⁊
Pſ.xcij. deuotione frequententur. Unde ſm Pſ. Domū dei de
cet ſanctitudo. Poſſunt autem hec exponi de tēplo mē
tali:in quod verbum eternum quotidie inducitur a de=
j.Cor.iij uotis fidelibus:de quo ait apoſtolus. Templum dei ſā
Templi ctū eſt quod eſtis vos. Et quia nobilitas cuiuſlibet rei
mentalis ex eius cauſis colligitur:hinc eſt ꝙ huius templi nobi=
dignitas litas colligitur ex quattuor cauſis:ſcilicet ex efficientꝭ
ex cauſis dignitate:et materie precioſitate:⁊ forme ſpecioſitate:
anime ra= ⁊ ex finis honorabilitate. Primum patet:quia hoc tem
tionalis. plū quod eſt mens anime rationalis:eſt ab ipſo deo met
immediate creatum:et hoc arguit maximam anime no=
bilitatem:nam ad creandam animam:deus nō aduoca=
uit aliquam creaturam:ſed ipſa trinitas ſemetipſam in
Geneſ.j. uitauit dicens. Faciamus hominem. Non enī hoc ꝟbū
dixerit deus ad angelos.vt dicit Aug. Sꝫ iꝑe pater ad
alias perſonas in diuinis. Et ex hoc oſtenditur hoc eē
opus ſingulare ipſius trinitatis.¶ Secūdum patet: qꝛ
non ex aliqua preiacente materia facta eſt anima:ſed ex
nihilo. In oībꝰ enim rebꝰ creatis non inueniebatur ali=
quod materiale ita nobile:vt ex eo poſſet fieri anima ra
tionalis. Non quidem terra vel aliquod aliorum elemē
torum:nec celum puta ſol:luna: ſtelle:ſeu aliquod corpo
rum celeſtium fuit dignum intrare compoſitionē ani=
me rationalis/vt materiale principium eius eſſet:ꝗ lon
ge altior et nobilior eis extitit:⁊ ideo facta eſt ex nihilo:
qđ ad maximam nobilitatem ei cedit.¶ Tertium patet:
nam forma rationalis anime eſt nobiliſſima:cū ſit ima=
gine dei inſignita. Non enim deus impreſſit aīe imagi=
nem alicuius rei create:ſed formam ſuijpſius:ita ꝙ iꝑa
forma anime rationalis non eſt aliud ꝗ̄ quedam relu=
centia ipſius btiſſime trinitatis. Nec poterat btā trini
tas magis animam rationalem nobilitare ꝗ̄ ꝙ eam ſi=
bi aſſimulauit/⁊ ꝓprie imaginis formā ei impreſſit : vt
quia ſimilitudo eſt cauſa dilectionis:et vt anima omnē
affectum dilectionis in ipſum conuerteret.cū nihil ſibi
ſimile in rebus creatis inueniret.¶ Quartum patet : nā
deus non ad alium finem creauit animam ꝗ̄ propt ſeip
pſ. cxxxj. ſum:vt videlicet eſſet habitaculum ſuū. Iuxta illđ Pſ
Quoniam elegit dominꝰ ſyon.i. animam ſpeculatricē:
elegit eam in habitationem ſibi. Et quoniā ad hoc eam
Prouer. elegit:ſumme eius inhabitationem concupiſcit. Iuxta
xxiij. illud Prouerb. Prebe fili cor tuum mihi. Et illud Sa
Prouer. pientis. Delicie mee eſſe cum filijs hominum. Un̄ quā=
viij. docunqꝫ deus huiuſmodi animam digne preparatā in=
pſ.cxxxj. uenerit:quaſi voto potitus dicit illud pſ. Hec requies
mea in ſeculum ſeculi:hic habitabo qm̄ elegi eā. O igit

fidelis anima:ſi nobilitatem tuam ex omnibus ꝑmiſſis
cauſis attenderes/vtiqꝫ nunꝗ̄ peccares. Unde Bern̄. Bernar.
Si nobilitatem tuam cognoſcis o anima mea/peccatū de aīe no
abominaris. Et certe intantum deſideratio nobilitatis bilitate.
anime ducit in abominationem peccati:ꝙ etiam nō ha=
bendo reſpectum ad premia vel ad penas adhuc īduce
ret ad non peccandum:quia anima nobilis oīa iſta ca=
duca reputat nimis vilia ⁊ īdigna:ad hoc vt ipſa eis ve
lit coinquinari. Et hec eſt quedam ſancta et nobilis ſu= Suꝑbia
perbia anime generoſe:quam etiam habuit ille gētilis ſancta.
Seneca qui dixit. Si ſcirem deos ignoſcituros ⁊ homi Seneca
nes ignoraturos:adhuc propter peccati vilitatem pec= de pctī fe=
care dedignarer. Hoc igitur templum dei mentale de= ditate.
bet eſſe ornatum et depictum varijs coloribus virtutū:
videlicet colore albo caſtitatis:rubeo volūtarie ꝓ xp̄o
paſſionis:croceo ſpiritualis iocunditatis: viridi ꝟtuo
ſi exercitij:blaueo celeſtis deſiderij: aureo charitatis:
demum nigro humilitatꝭ. In iſtud igitur templum ſic
compoſitum:ſic ornatum debemus inducere puerū ie=
ſum verbum eternum:ibiqꝫ debemꝰ offerre pro eo par
turturum/aut duos pullos columbarum.i.geminā dile
ctionem dei/videlicet et proximi:vel ſolitudinem con=
templationis et publicum actionis:aut caſtitatē mētꝭ
et corporis:quia turtures ſunt aues caſtiſſime ad mul=
tiplicationem bonorum operum:quia colūbe ſunt aues
in prole fecunde. Debemus etiā eum cum ſymeone por
tare in vlnis amplexando cū brachijs veri amoris. De
bemus nihilominus eum benedicere pro omnibus be=
neficijs menti in huiuſmodi pregustatione diuine dul=
cedinis exhibitis:vt ſic deſiderio diſſolutiōis affecti/
beatam fruitionem verbi eterni expectemus/cātantes
canticum iubiloſum cū ſymeone et dicentes. Nunc di= Solenni=
mittis ſeruum tuum dn̄e:ſm verbum tuū in pace. Ma= tatꝭ huiꝰ
gna eſt ergo preſens ſolēnitas ꝓpter multa que in ea fa magnitu=
cta ſunt:quē tn̄ tria ſpecialiter attollunt. Primū eſt xp̄i do.
in templū inductio preſentialis. Secūdū eſt parentum
eius ꝓ eo oblatio legalis. Tertiū eſt ſymeonis ſenis cō=
ſolatio ſalutaris. Et ſm hec tria feſtum iſtud ſortit tria
vocabula. Nā ratione primi dictum eſt hypapanti: qđ Hypapā=
idem eſt qđ preſentatio:eo ꝙ ipſo die xp̄s preſentatꝰ eſt ti.
in tēplo. Ratione ſecundi đr feſtum purificatiōis: eo ꝙ Purifi=
tunc beata virgo ꝓ ſui purificatione ſm legem:licet nō catio.
indigeret:oblationē fecit. Ratione tertij dicit candela
bra/vl feſtū luminis:eo ꝙ hodie candelas benedictas
⁊ accenſas in manibus geſtamus:repreſentātes ⁊ ſectā=
tes in hoc deuotionē ſymeonis. Hoc tēplū dn̄i ſanctum Moria
de quo hic đr:in monte moria eſt ꝯſtitutū:in quo voluit mons in
abraam īmolare iſaac filiū ſuū:ī quo etiā loco iacob dor quo tem=
miens:vidit ſcalā erectā vſqꝫ ad celū. In hoc quoqꝫ mō plum dn̄i
te videns dauid angelū ſtantē ⁊ cedentē ppl'm in terrā ⁊ templi
corruit:⁊ penitēs grauiterqꝫ ſe affligēs a deo veniā me inſignia.
ruit. In hoc mōte aurea vrna iebuſei erat quā dauid ad
cōſtituēdā ibi domū dn̄i emerat: eo ꝙ miſericordiā ī il=
lo loco conſecutꝰ fuerat. In hoc ſctō loco cū ſalomō ope
conſummato dn̄o ſacrificia offerret:nebula ipleuit do=
mū/⁊ apparuit glꝛia dn̄i:⁊ ignis deſcēdēs de celo deuo
rauit holocauſta. Cū aūt ibi flexis genibꝰ ⁊ manibꝰ ad
celum expāſis ſalomō dn̄m oraſſet:vt ꝗcūqꝫ beneficia
petiturꝰ ingrederet/ꝑces eiꝰ a dn̄o reciperent:apparu
it ei dn̄s dicēs. Exaudiui orationē ⁊ deprecationē tuā:
elegi enim et ſanctificaui mihi locum iſtum. In hoc lo=
co heliodorus a rege antiocho miſſus vt locum ſāctum
violaret ⁊ ſpoliaret:flagellatꝰ et ſine intermiſſione mul
tis plagis vulneratꝰ: verberatꝰ eſt. Templū aūt dn̄i vo=
catur:qꝛ in eo ſacrificia dn̄o offerebant:ſed mō cōſecra=
tum eſt in honore ſaluatoris mūdi ⁊ genitricis eius ma
rie. Quod licet primo a babylonijs ⁊ poſtea a romanis
fuerit deſtructum: a fidelibus tn̄ et religioſis viris ope
rotundo in eodē loco magnifice ⁊ miro artificio ē iterū
reparatū. In hoc loco beata ꝟgo cū alijs virginibꝰ đr
miniſtraſſe tēpli cortinas ⁊ veſtimenta ſacerdotalia ꝑ=
parādo litteras ſacras addiſcens:ieiunijs: vigilijs:ora
tionibꝰ:⁊ diuinarum lectionū ſtudijs vacans. In hoc loco
dū ſctūs zacharias incēſū dn̄o offerret/apparuit ei an=
gelꝰ nūciās ſibi orationē ſuā eē exauditā/⁊ iohānis nati
uitatē futurā. In hoc loco: vt hic đr/dn̄s nr̄ ieſus xp̄s a
gentibꝰ eſt oblatꝰ:a ſymeōe ſuſceptꝰ:a ſctā anna vidua
oībus ꝗ expectabant redemptionem iſrael annunciatꝰ.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Teplũ rotundum.

Jn hoc tẽplo ieſus cũ iã duodeci eſſet annoꝝ inuentus eſt: ad diſputationẽ ſedẽs in medio doctorũ. Supra pinaculũ huiꝰ tẽpli ieſum diabolꝰ ſtatuit/ ⁊ vt ſe deorſuꝫ mitteret tẽptãdo ſuggeſſit. Ab hoc tẽplo vẽdẽtes ⁊ emẽtes eiecit: ac mẽſas nũmularioꝝ et cathedras colũbas vẽdẽtiũ euertit. Jn tẽplo ꝟ dñs moraret̃ in hierl̃m: docebat iudeos/licet eũ emulãtes. Jn tẽplo hoc liberauit adulterã ab accuſantibꝰ eã. Jmminẽte etiã eius paſſione tota die erat in tẽplo hoc docẽs: et veſpere in bethaniã ſecedens. Huiꝰ tẽpli velũ in morte eiꝰ ſciſſum a ſũmo vſqꝫ deorſũ: vt pateret itroitꝰ ad ſctã ſctõꝝ. Ab huiꝰ tẽpli pinaculo verſus meridiẽ. b. iacobꝰ apl̃s p̃mꝰ: ſub gra hieroſolimoꝝ eps p̃dicãs p̃cipitatꝰ ꝑtica fullonis ꝑcuſſus martyrio eſt coronatꝰ. Jnter hoc tẽplũ et altare qđ eſt ante tẽplũ foris in atrio ad meridiẽ: zacharias filiꝰ barachie martyr occubuit. Jpſũ ꝟo tẽplũ rotũdũ conſtat ex octo parietibꝰ cõcluſum exteriꝰ per circuitũ: interiꝰ vero ingẽtibꝰ colũnis marmoreis per triuiũ: in medio quoqꝫ in ip̃a altitudie ĩ modũ fornacis eſt obductũ. Eſt aũt intrĩſecus ſcriptũ in ſupremo ordine. Audi dñe hymnũ et or̃onẽ quã ſeruus tuꝰ orat corã te hodie: vt ſint oculi tui apti/et aures tue intente ſup domũ iſtã die ac nocte. Jn vnoquoqꝫ ꝟo pariete extrinſecꝰ ſcripti ſũt ſinguli iſtorũ verſuũ in circuitu: ita vt ꝑ totã ciuitatẽ legi poſſint. Cõtra ciuitatẽ. Pax eterna ab eterno patre ſit huic domui. Cõtra tẽplũ militũ. Bñ fundata eſt domꝰ dñi ſupra firmã petrã. Cõtra bethaniã. Nõ ẽ hic aliud niſi domꝰ dei/ ⁊ porta celi. Contra montẽ oliueti. Beati q̃ habitãt in domo tua dñe. Cõtra vallẽ ioſaphat Bñdicta gl̃ia dñi: de celo ſctõ eiꝰ. Cõtra clauſtrũ tẽpli. Jn domo dñi oẽs dicẽt gloriã. Cõtra mõtẽ ſyon. Templũ dñi ſctm̃ eſt: dei cultꝰ ẽ. dei edificatõ ẽ. Jtẽ cõtra ciuitatẽ. Jn domũ dñi letãtes ibimꝰ. Hoc tẽplũ ĩ inferiori ꝑte vrbis in vicina muri ad oriẽtẽ/nec longe a muro ad meridiẽ eſt ſitũ. Jn huiꝰ tẽpli eccleſia ſolebãt ẽ cũ abbate canonici regulares ꝟm regulã beati auguſtini dño ſeruiẽtes. Nõ longe aũt ab hoc tẽplo dñi eſt tẽplũ aliud ĩmẽſe q̃ntitatis/ ⁊ altitudinis: qđ domꝰ ſaltus. i. ꝺ lignis libani dr̃: et tẽplũ ſalomonis vocat̃: qr ſalomõ ibi docebat/ ⁊ iudicia faciebat/et ad diſtictionẽ alteriꝰ p̃dicti qđ ſpecialit̃ appellat̃ templũ dñi. Ut ergo maria ⁊ ioſeph ꝑfecerũt oĩa q̃ ꝟm legẽ debebant̃ nihil omittẽtes q̃uis nõ tenerẽtur: receſſerũt de hierl̃m: volẽtes redire in galileã ciuitatẽ ſuã nazareth. Erat quidẽ (vt dicit theophilꝰ) eoꝝ ciuitas bethleẽ ſicut p̃ria: nazareth vero tãq̃ habitaculũ. Uade et tu ſemꝑ cũ eis: ⁊ adiuua portare puerum ieſum: ⁊ ſeruias eis in quibus poteris.

¶ Oratio.

O Jeſu deſiderabilis: q̃ ĩ tẽplo te iuſto ſimeoni te ad vidẽdũ deſiderãti: ad ãplexãdũ miſericordit̃ tribuiſti: veni ieſu dulciſſime: ⁊ toto deſiderio te expectãti: te ip̃m clemẽter ĩdulge. et q̃cq̃d ĩpuritatis ĩ me inueneris/ꝑ grãm purificãtẽ expelle: et cor meũ tẽplũ tuũ dignãter inhabitando ꝑfice: ibi te brachijs deſiderij ãplexar ⁊ teneã. Da mihi ſemꝑ deſiderare te fontẽ luminis q̃ es apđ patrẽ: ⁊ nõ priꝰ de hac vita exeã: q̃ꝫ te oculis cordis videã/ q̃ es amor ⁊ deſideriũ/ vita et premiũ te deſiderantium. Amen.

¶ De fuga dñi in egyptũ. Correſpondet euãgelio. Angelus dñi apparuit in ſomnis ioſeph. Capitulũ. xiij.

Matt. ij.

CUm ergo maria et ioſeph pergerẽt verſus nazareth: neſciẽtes adhuc ſup hoc cõſiliũ dñi: ⁊ timor iã de puero inciperet dilatari [angelꝰ dñi apparuit in ſõnis ioſeph dicẽs ei] vt ſurgẽs acciperet puerũ ⁊ mr̃em eiꝰ et fugeret in egyptũ: qr [futurũ eſſet vt herodes quereret puerũ ad perdendũ eũ] Quoniã humilitatẽ ꝑfectã triũ ſpecialiter adornari decet comitatu ꝟtutũ: ſcꝫ pauꝑtatis ĩ fugiẽdo diuitias. vt fomẽta ſuperbie: patiẽtie vero in equanimi ꝑpeſſione cõtemptꝰ: obedientie quoqꝫ in alienis parendo mãdatis: ideo ſuperne reuelationis oraculo: ieſus in egyptũ trãſfertur: vt peregrinꝰ et pauper: in paruulis ipſiꝰ cauſa occiſis occidit̃: et quaſi in quolibet trucidatur: et ad patriã reductus adeo erat ſubditus parentibus: vt nunq̃ vel ad momentũ ſecederet: niſi cum duodecim factus annorũ

Huilitatis perfecte ornamenta.

remanſit in hieruſalem: non ſine matris dolore queſitꝰ/ nec ſine gaudio inuẽtus. Joſeph vero euigilãs matrẽ excitat. ⁊ quecũqꝫ ip̃e ab ãgelo audierat ei narrat. Jp̃a vero incõtinẽti ⁊ nulla mora cõtracta ſurrexit/ ⁊ ad iter arripiendũ diſpoſuit ſe. Cõcuſſa ſunt eni ad hãc vocem oĩa viſcera eius: et etiam circa ſalutẽ filij nolebat negligens ſaltem inueniri. Cõſpice et meditare iſta: et quomodo puerũ ieſum dormientẽ mater eleuat/et puer ſic ĩportune excitatꝰ plorat: ⁊ cõpatere ip̃is ſi qua in te ſũt viſcera pietatis. Cogita que conſolatio matri eſſe poterat: qñ ipſa puella delicata que de partu recenter ſurrexerat: in terrã longiquã per vias aſperas: et incognitas cogebat̃ fugere: quãdo puerũ tenellũ ſic ꝑ vias longas cogebatur circũferre; quãdo inter idolatras cõpellebatur manere. Jgitur de nocte verſus ꝑtes egypti ire ceperũt: quia nox magis q̃ꝫ dies fuge cõpetit: vt ſic negociũ magis occulte fieret: et ſecretius pericula eminẽtia euaderẽt: ne ſcꝫ fuga a vidẽtibꝰ accuſari apud regẽ poſſet. Licet eni de hoc haberẽt reuelationẽ diuinã: nõ tñ ꝓpter hoc debebant omittere qđ poterãt facere ꝟm viã hũanã. Ecce fugit xp̃s: et nocte fugit: vt fuga q̃ ꝑ ſe difficilis eſt noctis obſcuritate difficilior fiat. Fugit aũt in egyptũ: vt eos ſpecialiter illumiãret pre ceteris ⁊ ſanaret. vnde augu. Audi etiã magni myſterij ſacramentũ. Moyſes quãdoqꝫ in egypto ꝑfidis clauſerat diẽ: illuc chriſtus aduenĩẽs ſedentibꝰ in tenebris reddidit lucẽ. vnde et chriſo. Sed quare in egyptũ? Recordatꝰ eſt eni dñs q̃ in finẽ nõ iraſcit̃/quãta mala fecerat ſup egyptũ: ideo miſit filiũ ſuũ in eã/ dans illi recõſiliatiõis ſignũ: ⁊ ꝑpetue amicitie pignꝰ. vt decẽ plagas egypti: vna medicina ſanaret. O mutatio dextere excelſi: vt populus q̃ ante fuerat perſecutor populi p̃mogeniti: poſtea fieret cuſtos filij vnigeniti. Et iterũ in egyptũ paruulꝰ mittitur: vt illã regionẽ que pre oĩbus terris flãma ĩpietatis ardebat: igne potiꝰ fidei ſuccenderet: ex his ꝑſuadens etiã de alijs mũdi partibus ſperãda eſſe meliora. Et vt etiã addiſcamꝰ q̃ ab ipſis vite initijs ad tẽptationes debeamus atqꝫ inſidias preparari. Nam ab ipſis cunabulis chriſti iſtud effectum eſt: vt tu videlicet hoc audiẽs cum videris tribulationes varias: ⁊ mille ſuſtinere diſcrimina nihil omnino turberis; ſed vt iſto munitꝰ exemplo viriliter cuncta ſuſtineas: ſciẽs tribulationes maximas inſeparabiles quaſdã comites eſſe virtutum. Hec chryſo. Jdeo etiam fugit in egyptũ magis q̃ꝫ in aliã terrã: vt oſtenderet ſe verũ moyſen: vt ſicut moyſes populũ dei de pharaone et egypto liberãs in terrã duxit promiſſionis/ita ipſe populũ fidelium de diabolo et inferno liberãs ſecum ad regnum duxit beatitudinis. Multa quidẽ bona conſiderare potes in preſenti negocio et materia. Primo conſidera quemadmodũ dominus in ſua perſona circa proſpera ſuſcepit etiã aduerſa. Eteni in natiuitate ſua magnificatus fuit a paſtoribus tanq̃ deus: et parum poſt circũciſus tanq̃ peccator. Deinde venientes magi eũ plurimũ honorauerunt: et ipſe nihil ominus in ſtabulo remanens inter beſtias ſtabat: et vt cuiuſdam homunculi filius plorabat. Poſtea preſentatus in tẽplo ſimeon et anna extulerũt q̃ plurimũ: et tũc ab angelo dicitur q̃ fugiat in egyptum. Et multa talia in vita ſua poteris perpẽdere/que ad noſtrã inſtructionẽ poſſumus retorquere. Uñ chryſo. Miſericors deus meſtis rebus quedam etiã iocũda permiſcet/quod certe in ſanctis oĩbus facit: quos neqꝫ tribulationes/neqꝫ iocunditates ſinit habere continuas: ſed tum ex aduerſis/tum ex proſperis iuſtorum vitam: quaſi admirabili quadã varietate contexi. Quod hic quoqꝫ eum feciſſe conſidera. Uidendo quippe ſanctus ioſeph grauidam ſponſam: in turbationẽ incidit maximã. Sed affuit repente angelus ſuſpicionem ſoluẽs/et timorem prorſus extinguens. Deinde videns puerum ſigno natum: maxima exultatione repletus eſt. Sed rurſus huic gaudio periculum grande ſucceſſit: cum tota ciuitas turbaretur/et ipſe rex fureret. Sed et hunc merorem rurſus leticia ſubſecuta eſt: apparitio videlicet ſtelle: et adoratio magorum. Poſt hanc quoqꝫ iocunditatem iterum periculum: iterumqꝫ formido. Querit herodes animam pueri: et fugere neceſſe eſt: et in longinqua pertranſire. Hec chryſoſtomus. Cum ergo conſolationem habueris tribulationem expecta et econuerſo.

Fugi labores et difficultates.

Chriſtus cur ĩ egyptũ fugit. Auguſti.

Chryſo.

Bona in xp̃i fuga qr dulcibꝰ miſcet amara.

Chryſo.



Unde nec in cõſolationibꝰ debemꝰ extolli: nec in tribulationibꝰ frangi. Dat eni nobis deꝰ cõſolationes ad ſpẽ ſubleuãdã ne deficiamꝰ: ⁊ tribulationes ad humilitatẽ cõſeruandã: vt cognoſcẽtes noſtrã miſeriã ſemꝑ in ſuo timore ſtemus. Secũdo ꝯſidera circa dei cõſolationes ⁊ beneficia: q̃ qui ea percipit: non percipienti ſe preferre non debet: ⁊ q̃ non percipit: nõ deijciat̃ animo: nec ꝑcipienti inuideat. Nam ⁊ angeloꝝ locutiones fiebant ioſeph ⁊ non matri: cũ tamen longe eſſet ea inferior. Jtẽ ⁊ qui percipit ſi non percipit̃ ꝓ ſuo velle: nõ debet eſſe ingratus vel murmurare: cum etiam ioſeph qui tantꝰ erat apud deũ nõ palã/ſed in ſomnis tales locutiones acciperet. Tertio conſidera qualiter deus ꝑmittit ſuos ꝑſecutionibus ⁊ tribulatiõibꝰ vexari. Et vere magna erat tribulatio matri et ioſeph: cũ viderent puerũ ieſum ad occiſionem queri. Quid eni grauius audire poterant? Jn hoc etiam tribulatio erat q̃ in terrã longinquã quã ignorabãt: ⁊ ꝑ vias aſperas eos ire oportebat cũ eſſent inhabiles ad eũdũ: dña ꝓpter iuuẽtutẽ: ioſeph ꝟo propter ſenectutem. Jpſe etiã puer quẽ portare habebant: adhuc tenerrimꝰ erat. Peregrinari quoqꝫ habebant in terra aliena: pauperes et quaſi nihil habentes. Oĩa eni iſta ſunt afflictionũ materia. Tu quoqꝫ cũ turbaris patientiã habe: nec credas tibi a deo priuilegiũ dari quod nec ſibi tribuit nec matri. Quarto cõſidera benignitatem dñi. Uides q̃ꝫ cito ꝑſecutionẽ patit̃ ⁊ fugat̃ de terra natiuitatis ſue: ⁊ q̃ꝫ benigne cedit furori illiꝰ quẽ poterat in momento perdere. Magna patientia dñi/ſꝫ nõ minor eiꝰ humilitas. Jlle eni ante faciem ꝑſecutoris fugit: cui angeli miniſtrant. Deus eſt/ſed vt hõ fugit herodẽ miſeꝝ: qui refugiũ eſt omnium. Profunda hec eius humilitas ⁊ mira patientia: nolebat ꝑſecutori vicẽ reddere/nec eũ offendere: ſed fugiendo ĩſidias vitare. Jn quo dedit nobis exemplũ/vt ⁊ nos ſic facere conemur: ſcꝫ aduerſantibꝰ vel perſequẽtibꝰ nõ reſiſtere: vl̃ de ipſis vindictam expetere: ſed patiẽter expectare: ⁊ furori ipſoꝝ cedere: ⁊ qđ plꝰ eſt (vt alibi docet) pro eis orare. Qr eni dñs ne occideret̃ ſublatꝰ eſt in egyptũ/ſignificat electos ſepiꝰ maloꝝ improbitate ſuis a ſedibus effugãdos: vel etiã exilio dãnãdos. Jn quo etiã debilibꝰ exẽplũ reliquit: ⁊ eos ad patiẽtiã cõfortauit. Nam q̃ fugit ſacri fuit exẽpli: nõ timoris: vt exẽplũ daret ſuis: maxĩe cũ fuga ⁊ cõſeruatio prelati prodeſt eccleſie vt pauli: et qñ grex nõ periclitat̃ de fuga prelati. ¶ Moraliter ꝑ fugã iſtã in egyptũ: ſignificat̃ fuga iuſti a periculo ⁊ ꝑditione peccati in ſtatũ penitentie vbi debet manere vſqꝫ ad obitũ herodis. i. donec ceſſent impugnatiões hoſtĩ. Fugiebat quoqꝫ dñs ante faciẽ ſerui ſui: immo potiꝰ ſerui dyaboli: nõ q̃ mortẽ timeret: ſed vt tꝑe cõgruo ſuſtineret. Nõ eni fugit mortẽ qui mori venerat: nec ĩſidias expauit: q̃ inſidias ⁊ ꝟſutias dyaboli aperire venerat. Portauit eũ mr̃ tenera ⁊ iuuenis valde: ⁊ ſanctꝰ ioſeph multũ ſenex in egyptũ ꝑ viã ſilueſtrẽ obſcurã: nemoroſã ⁊ inhabitatã: ⁊ ꝑ viã etiã valde longã. Dicit̃ eī q̃ ad iter curſoris ſunt. xij. vel. xv. diete. ꝓ eis aũt forte erat duorũ menſium vel pluriũ. Juerũt aũt (vt dicit̃) ꝑ deſertũ illud ꝑ qđ filij iſrael tranſierũt: in quo ⁊. xl. annis ſteterũt Sed quõ de victu ſecũ portando faciebant? Ubi etiam ⁊ quõ de nocte hoſpitabantur ⁊ quieſcebant? Raro eni domos in illo deſerto inueniebãt. Cõpatere ergo eis: qr labor difficilis magnus ⁊ longus: ⁊ tã puero q̃ꝫ ipſis: et valde cũ eis: ⁊ adiuua portare puerũ ieſum: ⁊ ĩ oĩbꝰ q̃bꝰ poteris exhibe eis miniſterium. Nõ debet videri nobis labor penitentiã agere ꝓ nobiſipſis: ꝓ quibꝰ labor tãtꝰ ab alijs ⁊ a talibꝰ ⁊ totiens eſt aſſumptus. Unde Anſel̃. Noli in tua meditatione fugientẽ in egyptum relinquere in comitatu. Jnſpiciat oculus deuotionis paruulum ieſum: dulces mamillas gl̃ioſe virginis matrĩ dulciter ſuggẽtẽ: ⁊ mamillas maternas filiali more tractantem. Quid viſu iocũdiꝰ? Quid delectabiliꝰ? Cerne illũ qui immenſus eſt: paruulis brachijs ad mr̃na colla pẽdentẽ et dicas. Felix ſum: Feliciorqꝫ dũ illũ video quẽ reges optauerũt videre ⁊ nõ viderunt. Dignus eſt viſu: q̃ ſpecioſus eſt forma pre filijs hoĩm. Cogita ⁊ recogita quo animo ⁊ qua cogitatione tenebat̃ illa dulciſſima mater eius: cũ illũ dñm tm̃ ac tantillũ in brachijs ſuis exultãs ⁊ leta teneret: cum ei vt infantulo geſtienti dulcibꝰ oſculis ac frequentibus congauderet: cum eum lachrymãtẽ

Qr Joſeph ⁊ nõ matri nũciatũ eſt.

Tribulari iuſtos deꝰ q̃liter ꝑmittit.

Etas ad fugã ĩhabilis.

Benignitas ⁊ patiẽtia dñi.

Electoꝝ exilia et eiectiões ac fuge vtiles.

Moralit̃.

Longitudo itinerĩ ⁊ difficultas.

Anſelmꝰ.

ſuper genua ſua quibus poterat modulis conſolaretur. cũ deniqꝫ alijs atqꝫ alijs ſtudijs ad que ipſam materna pietas informabat ei pro qualitatum viciſſitudinibus ſedula blandiretur. Jtẽ vlterius notandũ eſt qualit̃ maria in via apprehenſa eſt cum puero ieſu a latronibus. Opinare verum eſſe quod dr̃ eum eſſe a latronibus comprehenſum in via: ⁊ adoleſcentuli cuiuſdam bñficio erептum. Erat is (vt dicũt) principis latronum filiꝰ: q̃ prẽda potitꝰ: cum paruulũ in matris gremio aſpexiſſet: tãta in eius ſpecioſiſſimo vultu ſplẽdoris maieſtas apparuit: vt eum ſupra hominem eẽ nõ ambigens: incaleſcẽs amore amplexatus eſt eũ. Et o inquit bt̃iſſime paruulorum: ſi aliud ſe tẽpus obtulerit rurſus miſerendi tũc memẽtote mei: ⁊ huius tꝑis noli obliuiſci. Ferũt hunc latronẽ fuiſſe qui ad dexterã dei crucifixus alterum blaſphemãtẽ corripuit: dicẽs. Neqꝫ tu times deũ q̃ ĩ eadẽ damnatiõe es. Et nos quidem iuſte: hic vero nihil mali geſſit. Conuerſus vero ad dñm: eum in illa que ĩ paruulo apparuit intuens maieſtate pacti ſui nõ ĩmemor: memento inquit mei dũ veneris in regnũ tuum. Jtaqꝫ ad incentiuum amoris hoc non inutile arbitror vti opinione: remota oĩ affirmandi temeritate. Hec Anſel̃. Herodes aũt cum magi quos eſtimabat per eãdem viã regreſſuros ad eum non reuerterent̃ ⁊ nihil ſibi renũciarẽt: putauit eos viſione ſtelle deceptos: ⁊ erubuiſſe ad eũ redire: ⁊ ideo ceſſauit a pueri inquiſitione. Uel tot ⁊ tantis occupationibꝰ regia cura diſtendebatur: vt a pueri inq̃ſitione auerteretur vel impediretur. Sed cum poſtmodũ audiret q̃ in templo geſta eſſent: quid Symeon dixerit: ⁊ quid anna prophetauerit: tunc fama pueri nati creſcente turbatus ex his magis timuit: ⁊ ſentiens ſe illuſũ a magis ad ipſum non redeuntibus: iratus eſt valde: tũ ꝓpter ſui cõtemptũ: tũ propter timorẽ amittẽdi regnũ: ideo de morte pueroꝝ bethleemitarum tractauit: vt cũ illis occideret̃ ille qui incognitus ſibi fuit. Putabat eĩ q̃ ſi omnes pueri occiderentur: vnus quẽ querebat euadere non poſſet. Non eſtimans infelix: quia non eſt conſilium: non eſt ſapientia: non eſt prudentia cõtra dominũ. Dũ ergo de nece pueroꝝ diſponeret: per epiſtolã hortatus eſt a ceſare auguſto vt romã veniret. Qui cũ iter faceret ꝑ ciciliã: audiẽs naues tharſenſiũ magos trãſuexiſſe: iratꝰ valde in ſpũ vehemẽti. i. in ira: comburi ⁊ ꝯteri fecit naues de tharſo cilicie: quibus magi credebantur occulte rediſſe ꝟm qđ dauid prophetauerat dicens. Jn ſpiritu vehementi conteres naues tharſis. Et de roma reuerſus hieroſolimã: miſit ſpiculatores ⁊ iuſſit occidi [omnes pueros qui erant in bethleem iude/ ⁊ in omĩbꝰ finibꝰ eius/ ⁊ locis adiacentibus a bimatu et infra]. i. biennes et minores etatis vſqꝫ ad puerum diei ſeu noctis vniꝰ: ꝟm tempus quod a magis de ortu ſtelle exquiſierat: vt nec ĩ loco nec tempore celaretur qui natꝰ erat: quoꝝ maxima pars tertio miliario a bethleẽ ad auſtrũ ſepulta eſt. Bimatus ſpacium duorum annorum dicit̃: a bis et ymatos grece quod eſt annus latine: et inde bimatus quaſi binus annus appellatur. Unde dicitur bimus bima bimũ. ſ. animal duorum annorum: ⁊ trimꝰ trima trimum annorum trium. Jnter opiniones diuerſas plurium ſententia ⁊ vſitatior hec eſt: q̃ herodes euoluto anno poſt chriſti natiuitatẽ occidit ĩfantes: ⁊ q̃ ſtellã eandẽ die qua natus erat dñs ortam diderat: ⁊ ꝟm ortum ſtelle dominũ anniculum et inſuper aliquot dierũ eſſe ſciebat: ideoqꝫ ſupra etatem eiꝰ vſqꝫ ad bimos ⁊ infra vſqꝫ ad vnius diei ſeu noctis in ĩfantes deſeuit pueros: timens ne puer cui ſydera famulabantur paulo ſupra etatẽ ſuã vel infra ſpeciem ſuã transformaret: vt etatem ſui temporis occultaret. Sic ergo poſt annũ ⁊ quattuor a natiuitate domini dies veriſimile eſt eũ occidiſſe infantes. Tũc impletum eſt illud hieremie [Uox in rama audita eſt/ploratus ⁊ vlulatus] ⁊c̃. Rama non eſt hic proprium nomen loci/ſed eſt hic nomen cõmune: ac interpretat̃ ⁊ ſignificat excelſum: vt ſit ſenſus. Uox in excelſo audita eſt. i. lõge lateqꝫ diſperſa: qr multum exaltata circũquaqꝫ diffundebat̃ pre ſua magnitudine ĩmẽſa. Multus eni prolatus q̃ntum ad fletũ paruuloꝝ: ⁊ vlulatus q̃ntum ad lamẽtum matrũ ibi erat: vbi tot parẽtes/ tot hoĩes vtriuſqꝫ ſexus viſa tãta crudelitate: etiã ſi vellent voces cohibere nõ poterãt. Jn paruulis autẽ mors faciebat finẽ doloris: in matribus vero ſemꝑ ꝑ memo-

Maria ⁊ Joſeph quõ in latrones inciderunt.

Lu. xxiij

De nece puerorũ.

pſ. xlvij.

Bimatꝰ. vnde dr̃.

Hie. iij. et. xj. Romañ.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

riā reparabatur: et ideo dicit vlulatus multus. Uel in
excelſo audita eſt: qꝛ de morte innocētiū mittebaꝛ: quo
rū ſanguis vſq; ad celos ꝑ interfectores eoꝝ clamauit.
ſm illud. Uox pauperis penetrat nubes. Quamuis aūt
bethleē ſit in tribu iuda orta de lya: ⁊ hieruſalē in tribu
Rachel. beniamin orta de rachel / plorare tñ dr̄ rachel filios iu
de. i. bethleē quaſi ſuos: ſiue qꝛ iuxta bethleē in effra ſit
ſepulta: ac rōne ſepulture ⁊ ex materni corpuſculi hoſpi
cio nomē matris accepit: ⁊ dicta eſt mater ipſiꝰ bethleē
et habitātiū in ea: ſiue qꝛ iuda ⁊ beniamin due tribꝰ iū
cte ac vicine ſibi ⁊ proxīe erāt: qꝛ iuxta ſe hereditatē ac
ceperant: et funiculꝰ ſortis beniamin ꝓpe hieruſalem
ꝯueniebat / et herodes ꝑceperat: nō ſolū in bethleē ſed
et in oībꝰ finibus eius interfici pueros. Et ꝑ occiſionē
bethleē intelligimꝰ multos rachel filios de beniami ꝓ
victima fuiſſe occiſos: qđ euāgeliſta īſinuat ad exagge
rādū ſcelꝰ herodis / ꝙ ex effrenata crudelitate hoc fecit
Rabanꝰ. vñ. dicit Rabanus. Crudelitas in nullo modum tenuit:
nō eſt contenta vaſtatiōe bethleē: ſed adiacētia loca va
ſtauit. Plorauit aūt [rachel filios ⁊ noluit conſolari: qꝛ
nō ſunt]. i. de hoc ꝙ nō eſſent: ⁊ ſuper hoc ꝙ mortui erāt:
Rachel quia in eternū victuros eſſe ſciebat. Rachel que ouis
eccl̃iam vel videns principiū dicitur eccleſiā ſignificat: cuiꝰ to
ſignificat ta intentio vt deum contempletur inuigilat: et ipſa eſt
ouis centeſima quā paſtor in humeris ad caulas repor
tat. Hec ergo filios ſuos plorauit: qꝛ pro perſecutiōe fi
deliū gemit. Non vult autē conſolationem recipere de
hoc quia nō ſunt. i. qꝛ non ſunt mortui: vt qui vicerūt ſe
culū morte rurſus ad ſeculi certamina ſecū tolleranda
redeāt iterū pugnaturi: ſed gaudet potius: quia feliciꝛ
ſunt ⁊ regnāt cū xp̄o ꝑ martyriū coronati. Plorat ergo
eccleſia bonos vt martyres: qꝛ videt eos īiuſte crucia
ri: ſed quia ſcit illos beatos: nō vult tēporaliter / ſed eter
naliꝛ ꝯſolari. Plorat inſuꝑ etiā malos: vt impenitētes:
qꝛ videt eos dānari: et quia videt illos irremediabiliꝛ
Martyꝝ perditos nō vult conſolari. ¶ Ubi ſciendū ꝙ triplex eſt
genus tri genꝰ martyriū: qđā eī patiūꝛ volūtate ⁊ actu. vt ſtepha
plex. nꝰ. Quidā volūtate nō actu: vt euāgeliſta iohēs. Ter
tij nō volūtate ſꝫ actu: vt innocētes / ī qbꝰ xp̄s cuiꝰ vice
mortui ſūt ſuppleuit ſi qđ defuit volūtatꝭ. Uñ ordināꝛ
eoꝝ feſta poſt natiuitatē dñi ſm maiorē martyrij digni
tatē. Prio ſtephani. Secūdo iohānis. Tertio inocētū.
Ex cā. v. Nā dilectꝰ eccl̃e xp̄s: cādidꝰ ī iohāne: rubicūdꝰ in ſte
Innocen phano. electꝰ ex milibꝰ ī inocētibꝰ. Innocētes ḡ ⁊ ſi vſū
tes habē nō habeāt: ⁊ ſic teſtificari nō poterāt: xp̄s tñ cuius vice
di ſunt mortui ſunt ſuppleuit ſi qnid defuit volūtatis: ipſi autē
martyres nō loquēdo ſed moriēdo teſtificati ſunt. Laxato igitur
vocabulo: martyres xp̄i. i. teſtes dicunꝛ: quos enī teſtes
latine dicimꝰ: grece martyres appellātur: nō qꝛ ꝓprie te
ſtes xp̄i ſūt / qꝛ nec ꝓ fide xp̄i: nec ꝓ iuſtitia occubuerūt:
ſꝫ qꝛ ꝓ fide xp̄i. i. loco xp̄i occiſi ſūt: qꝛ in eoꝝ nūero xp̄s
ꝗrebaꝛ occidi: inq̄ eū ⁊ ſi nō loquēdo tñ moriēdo ſūt cō
Marty feſſi. ¶ Multis ħo de cauſis pōt qs martyr fieri: ſcꝫ ꝓ iu
rium fit ſticia: vt abel. pro lege dei: vt machabei. pro aſſertione
multis d̄ veritatis: vt eſaias / et hieremias. ꝓ argutione peccati
cauſis. vt iohannes baptiſta. pro ſalute populi: vt xp̄s. pro fide
⁊ nomine chriſti: vt ſtephanus. pro libertate eccleſie: vt
thomas. pro chriſto ſeu loco chriſti. vt hi pueri. Unde
et eccleſia pro his pueris ſolennizat / ꝗuis ad inferos
deſcenderūt: et ob hoc quedam cantica leticie preter
Chriſo. mittuntur. Unde Chryſo. In bethleē oēs occidunꝛ in
fantes: qui dū inocenꝛ pro xp̄o moriūtur: ꝑmi xp̄i mar
tyres extiterūt / ⁊ ꝑfecte laudis martyriū conſequūtur:
vñ nō immerito īfantes illi beati per oīa extiterūt: qui
primi mori ꝓ xp̄o meruerūt. vñ et augu. O paruuli bea
Auguſti. ti modo nati: nūq; tēptati: nōdū luctati / iā coronati. Et
iterū. Nūq; ꝓphanꝰ hoſtꝭ beatis ꝑuulis tm̄ ꝓdeſſe po
tuiſſet obſequio / ꝗtū fuit odio. Nā ꝗtū ꝯtra eos īiqui
tas abūdauit: tātū grā diuīe bñdictiōis effulſit. Et dū
inſequiꝛ xp̄m regi nr̄o coeuū: ꝓcurauit exercitū ſtolis
victricibꝰ candidatū: hec augu. Conſidera hic quomo
do chriſtus adhuc infans tenerrimus iam cepit pati in
ſe et ſuis: et vehementer ei compatere ſi qua in te ſunt vi
Anſelmꝰ. ſcera pietatis. Unde anſelmus. Sed et tenella hoc chri
ſte tua infantia a ꝑſecutorū gladijs tuta nō fuit. Adhuc
enim inter dulcia matris vbera ſugens dependebas qñ
apparuit angelus in ſomnis ioſeph dicens. Surge ⁊ ac
cipe puerum et matrem eius: et fuge in egyptum: et eſto

ibi vſq; dum dicam tibi. Futurum enim eſt vt herodes
querat puerum ad perdendum eum. Iam ex tunc bone
ieſu pati cepiſti. Nō ſolum autē illā anime īfantie vexa
tionem in te ipſo pertuliſti: ſed etiam mortē in puſillis
tuis: quorum multa milia inter mamillas matrum pro
te herodis trucidauit īmanitas excepiſti. hec anſel. In
rege herode crudelitas impiorū exiſtimantiū martyrū Herodis
cede poſſe religionē chriſtianam extinguere: et in occi imitato
ſione paruulorū cunctoꝝ martyrū: qui paruuli id eſt hu res.
miles et innocentes occiſi ſunt ab impijs forma ꝑceſſit.
Sed non ſic religio in xp̄o fundata extinguitur: quia vt
Leo ait. Nō minuitur perſecutionibus eccleſia ſed au Leo.
getur. vñ ſm bedā ⁊ berñ. Herodiana malicia: ⁊ babylo Be. Ber.
nica crudelitas eſt naſcentē velle religionē extinguere
⁊ paruulos iſraelis allidere. Si quis enim quid ad ſalu
tē pertinens: ſi quis religionis et ſanctitatis ortum vel
profectum vel conſummationē impedit vel perſequiꝛ:
talis plane cum egyptijs ꝑuulos iſraeletici germinis
necare conatur: imo cum herode naſcentem ſaluatorem
perſequitur. Quod autem nato dño perſecutio cepit / ſi
gnificat per omne tempus vite preſentis non deeſſe fu
turos: qui electos dei perſequerentur: ſicut dñs in euā
gelio ait. Si me perſecuti ſunt et vos perſequentur. Et Iohs. xv
Et apoſtolꝰ. Omnes q̄ pie volunt viuere in chriſto / per ij. Thim.
ſecutionē patiuntur. Qꝛ vero pueri pro dño occiſi ſunt: iij.
ſignificat per humilitatis meritū ad coronam martyrij
eſſe veniedū: quia (vt dñs ait). Qui ſe humiliat exalta Lu. xiiij.
bitur: puerorum enim innocentia humilitatē ſignificat
ſimpliciū. de quibus ait dñs. Sinite paruulos venire Marci. x
ad me / talium eſt enim regnū celorum. Qꝛ autem occiſi
ſunt / ſed chriſtus euaſit: inſinuat corpora martyrum ab
impijs poſſe perimi: ſed xp̄m pro quo perſecutio ſeuit
nullatenus poſſe a fidelibꝰ auferri. Siue enī viuimus: Ro. xiiij.
ſiue morimur: dñi ſumus. ¶ Moraliter occidūt pueros Moraliꝛ.
multos: et multipliciter: phaaro ſubmergēdo: herodes
detruncando; anthiochus ſuſpēdendo: medi ſagittādo
In flumīe ſubmergente ſignificatur delectatio preſen
tis voluptatis. In gladio detruncante inflictio preſen
tis aduerſitatis: in ſagitta de longe percutiente timor
future aſperitatis: in ſuſpendio ſpes / ſiue ambitio futu
re proſperitatis. Sic ergo diabolꝰ qui pharao. i. diſſi
pans per inuidiam: qui herodes. i. gloriās per ſuperbiā
qui medus. i. mēſurans. ſ. culpe penam per malam intē
tionem. qui anthiochus. i. ſilentiū paupertatis per frau
dulentiam: paupertatem enim celat: ⁊ diuitias ſuggerit:
hic occidit pueros ſm quattuor affectiones: que ſunt
gaudium preſentis proſperitatis / et ſpes future: triſti
cia preſentis aſperitatis / et timor future. ¶ Et eſt nota
bile ꝙ interficiuntur pueri in quo ſtultitia: in bethleem
in quo abundātia: a bimatu et infra / in quo ſuperabūdā
tia: et hoc compatiendo luget eccleſia. Cum autem ma Idolorū
ria et ioſeph cum puero ieſu intrarēt egyptum: oīa ido caſus.
la illius prouincie in templis ſuis corruerunt: ſicut per Eſaie. xi.
eſaiam fuerat prophetatum. Tradunt enī ꝙ ſicut in exi Idola pe
tu filiorū iſrael de egypto nō fuit domus egypti in qua nitꝰ cōte
deo procurante nō iaceret mortuū primogenitum: ita rentur.
nec modo fuit tēplū in egypto ī quo nō corruiſſet idolū.
Sicut ⁊ ante archā dñi corruit dagō idolū cum archa
appropinquaſſet ad ipſum. Spiritualiter etiā corruunt Moraliꝛ
vitia ingrediēte dño domū cuiuſq; prius deſertā per
pctā. vt etiā dr̄ ī ſcolaſtica hyſto. qñ hieremias ī egypto Uirgo a
ꝑ captiuitatē ductus fuerat: ꝓphetauit eis ꝙ in futuro hieremia
quedā ħgo paritura eſſet: et tūc oēs dij et oīa idola egy ꝑdicta.
pti ruerent. Egyptij ergo imaginē virginis cū puero
ſculpebant / et ſibi honores exhibebant. Hec aūt ꝓphe
tia modo qñ xp̄s cū matre intrauit egyptū eſt impleta:
nā oīa idola egypti corruerūt: et ħginē (ſicut predictū
fuerat) peperiſſe īdicauerūt. Hoc idē prefiguratū fuit Corona
in moyſe ⁊ pharaone: in cōtractione dei ſui hamonis: et pharaōis
corone. Ut enī in ſcolaſtica hiſto. dr̄ pharao rex egypti
coronā regalem habebat: in qua imago dei ſui hamonis Hamon.
egypti ſculpta fuerat: filia ḡ pharaonis q̄ moyſen pueꝝ
in filiū adoptauerat: poſtea quadā vice decreuit vt eū
pharaōi regi vidēdū ꝑberet. Cui pharao alludēs coro
nā ſuā īponebat: quā ille in terrā proijciēs penitꝰ cōfrī
gebat. Et cum eū occidere voluiſſet: dixerunt quidā ꝙ
puer hoc ex inſipientia feciſſet. Moyſes nutu dei ſal
uatus eſt a nece pharaonis: ſic chriſtus nutu dei ſalua



tus eſt de gladio herodis. Moyſes natꝰ ē vt filios iſrael
educeret de egypto: xp̄s hō factꝰ eſt vt eriperet nos de
īferno. Moyſes deū regis egypti cū corona confregit:
xp̄s oīa ydola egypti ⁊ deos in nihilum redegit. Hanc
Danieꝛ. ij ruinam ydolorum illa ſtatua pretendebat quam rex na
Lapiſ ab buchodonoſor in ſomno videbat. De monte autem ſine
ſciſꝰ ſine manibus quidam lapis eſt abſciſus: ⁊ in pedes illiꝰ ſta
manibus. tue ſeu imaginis / ⁊ ydoli eſt illuſus. Contriuitq; eā et ī
puluerem redegit: ⁊ poſtea idem lapis in mōtē magnū
excreuit. Lapis iſte ſignificat chriſtum qui abſciſus ē
de mōte ſine manibus: quia natus eſt de maria ſine ta
ctibus maritalibus. Lapis iſte ſcilꝫ chriſtus contriuit
in egypto omnia ydola de quacunq; erant materia. Et
confracta ſtatua lapis ille in montem magnum excre
uit: quia deſtructa idolatria fides chriſti per totū mun
dum inoleuit: ⁊ chriſtus creuit in montē talem et tātū ꝙ
ſumma immenſitate repleuit tā celū q̄ mūdū. Per trāſ
itum dñi in egyptum ꝓpter ꝑſecutionem herodis ſigni
ficatus fuit tranſitus apoſtoloꝝ ad gentes ꝓpter perſe
cutionem eis motam a iudeis. Per reditum aūt eiꝰ in
iudeā defuncto herode ſignificatur illuminatio iudeo
Remigiꝰ rum in mundi finem. Uñ ſm Remigiū. Per ioſeph de
ſignantur predicatores: per pueꝝ fides ⁊ noticia ſalua
toris: per mariā eccleſia ⁊ ſacra ſcriptura: ꝑ ꝑſecutionē
herodis perſecutio facta a iudeis: per fugam ioſeph in
egyptum tranſitus predicatoꝝ ad gentes / ad quas fidē
chriſti ⁊ eccleſie tulerūt: relicto herode. i. iudeorū infi
delitate. Per tēpus autē quo fuit in egypto ſpaciū tē
poris ab aſcenſione dñi vſq; ad aduentū antichriſti: per
obitum herodis extinctio inuidie in cordibus iudeoꝝ
in fine Tūc itaq; dñs in egypto ignorantie tenebras ef
fugauit: ⁊ idoloꝝ vanitate diſcuſſa dei veri cultū vene
rationēq; reparauit. Ubi ignis fidei ſuccenſus intantū
excreuit / ꝙ etiā deſerta eiꝰ repleuerit. Dñi enī ꝑſentiā
poſtmodū eremꝰ egypti meruit: vt paradiſo melior ⁊ ce
Chry. de lo clarior effecta videreꝛ. Uñ Chryſ. Deniq; ſi q̄s nūc
egypti ad egypti veniat ſolitudines paradiſo prorſus omnē il
pr̄ibus. lam videat eremū digniorē: ⁊ innumerabiles angelorū
cetꝰ in corporibꝰ fulgere mortalibus. Eſt enim cernere
tota illa regione diffuſum exercitū xp̄i et admirabilē
illū regiū gregē virtutūq; celeſtiū cōuerſationē in ter
ris micantē. Nō ita varijs aſtroꝝ choris celū refulget:
vt egyptus innumeris monachorū diſtinguiꝛ atq; illu
ſtraꝛ habitaculis. Noctes quidē ſacris hymnis ⁊ vigi
lijs: dies vero orationibus manuūq; operibꝰ exercent
apoſtolice curſum virtutis imitantis. Hec Chry. Iue
Hellopo runt ergo ad quādā ciuitatē thebaide que vocatur he
lis. liopolis: ⁊ ibi aliquā domūculā cōducētes habitauerūt
ꝑ ſeptē annos tanq; aduene et peregrini / paupes ⁊ ege
ni. Sed vnde ⁊ quomodo iſti tanto tēpore viuebāt: nun
Maria quid mendicabant? Legiꝛ aūt de dña ꝙ colo ⁊ acu que
operoſa. rebat ſibi ⁊ filio neceſſaria. Suebat ergo ⁊ filabat domi
na mundi pro precio paupertatis amore et zelo. O quot
⁊ quante huiuſmodi aduenis fiebant iniurie: quas dñs
vitare non venit ſed ſuſcipere. Quid etiā ſi aliqñ filius
famē patiens panē petijt / nec vñ daret mr̄ habuit? Nō
ne in his ⁊ ſimilibꝰ totaliter cōcutiebanꝛ viſcera eius?
Cōſolabatur verbis filiū ꝓut poterat: ⁊ nihilominꝰ ope
victū ꝓcurabat: ⁊ ſibi forte aliqñ de victu ſubtrahebat
vt filio reſeruaret. Et ſi ex opere manuū oportebat q̄re
re victū: qđ dicemꝰ de veſtimentis: qđ de vtenſilibꝰ. ſ.
lectis ⁊ alijs īfra domū oportunis? Nūquid duplicia?
nūquid ſuperflua? nūquid curioſa habebat? Hec cōtra
pauptatem ſunt: ⁊ hec ſi habere poſſet nollet ea pauper
tatis amatrix. Sed nūqđ dña ſuendo vel alia opa faciē
do faciebat more quorūdā opera curioſa? Abſit. Eſt eī
periculoſum ⁊ valde magnū vitiū ꝓpter multa: de quo
latiꝰ diceꝛ infra. Conſpice nunc dominā in laboribus ⁊
operibus ſuis filādo: ſuendo: texendo: ſollicitā. quomo
do facit ea fideliter atq; humiliter cū diligentia haben
do: ⁊ nihilominus ſuper filio ſuo ⁊ gubernatiōe domus
curā diligentiſſimā habēdo: vigilijſq; ⁊ oronibꝰ iuxta
poſſe ſemper intendendo: ⁊ toto affectu cōpatere ſibi: et
cōſidera ꝙ nō habuit oīno gratꝭ regnum dei dña regni.
Sꝫ ⁊ ioſeph ſanctus faber lignariꝰ aliqđ operaꝛ in arte
lignaminis. Uñ qꝛ cōpaſſionis occurrit materia: tādē
cū aliquā moram cū eis contraxeris: pete recedendi li
centiam: et benedictione accepta primo a puero Ieſu:

deinde a matre: poſtea a ioſeph genibus flexis ⁊ cum la
chrymis compaſſiōe magna vale facias eis: qꝛ tanq; ex
ules a patria ſine aliqua cauſa et exbanniti remanēt ad
peregrinādum ibidem per annos ſeptem in ſudore vul
tus ſui victuri.

Oratio.

Domine ieſu chriſte / q̄ adhuc īfans perſecutio
nes ⁊ exilia pati: ⁊ infantes tūc ꝓ te occidi vo
luiſti: da mihi miſero hec oīa ac etiā mortē ſi
oportet pro te patienter tolerare: cūctaq; pro
ſpera mundi deſpicere: et nulla eius aduerſa formida
re. Et vos o ſanctiſſimi innocentes: flores ⁊ ꝑmitie mar
tyrum: q̄ per innocentiam et martyrij palmam dei filio
infanti adheſiſtis: dignemini de plenitudine gratie ⁊ in
nocentie veſtre infirmitati ⁊ miſerie peccatorum meo
rum veniam et gratiam ab eodem dei filio benigniſſimo
obtinere. Amen.

¶ De reditu domini ex egypto: et initio penitentie Io
hannis baptiſte. Correſpondet euāgelio. Defuncto he
rode ⁊c.

Capitulum. xiiij.

Completis autē fere ſe Mat. ij.
ptem annis: quibꝰ dñs peregrinatus ē
in egypto: ⁊ herode mortuo vocatꝰ eſt
dñs ex egypto: qꝛ ſicut dr̄ in hiſtorijs
triceſimo anno regni herodis natꝰ eſt
chriſtꝰ: ⁊. xxxviij. anno regni ſui mor
tuus eſt herodes. Hoc autem factum
eſt vt conſecutiue adimpleret qđ dictū eſt a dño ꝑ Oſee Oſee. xi.
prophetā. Ex egypto vocaui filiū meū. ſ. cōſubſtantialē
Hoc aūt de vocatione ⁊ exitu iſrael de egypto ad litte
ram legitur: qui etiam quandoq; puer et filius a domi
no appellatur. Iſta ergo auctoritas habet duplicem
ſenſum litteralē: qꝛ verificata eſt ad lr̄am de ppl̄o iſrael
vocato a dño de egypto: perfectiꝰ tñ de dño noſtro ie
ſu xp̄o: qꝛ ipe eſt filiꝰ dei naturalis: alij aūt ſunt filij per
adoptionē. Primo ergo anno archelai ſenioris filij he
rodis: ⁊ anno dñi octauo [apparuit angelus dñi ioſeph
in ſomnis dicēs ei. Tolle pueꝝ ⁊ mr̄em eiꝰ / ⁊ vade ī ter
rā iſrael]. ſ. in iudeā [defuncti ſunt enī q̄ querebāt aīam
pueri]. i. vitā corporalē. ſ. herodes ⁊ cōplices eiꝰ / ⁊ fau
tores ī mortem dñi. ſ. ſcribe ⁊ phariſei. Qꝛ ſm ioſephū
Herodes precepit in morte ſua plures de nobilibus iu Herodis
deorum interfici: vt ſic cogeret iudeos q̄ eū oderant fle crudele
re in ſua morte. Uel herodes mortuꝰ eſt ad litterā: alij ꝑceptum
quo ad poteſtatē. Ex hoc ergo loco ſm Hiero. intelligi Hieroni.
mꝰ nō ſolū herodē / ſed ⁊ ſacerdotes ⁊ ſcribas eodē tpe
necem dñi fuiſſe meditatos. Ut aūt ait Remig. Per h̄ Remigiꝰ
ꝙ angelus in ſomnis ioſeph apparuiſſe dr̄: myſtice deſi
gnatur ꝙ illi qui a curis terrenis ⁊ ſecularibꝰ negocijs
requieſcūt: perfrui angelica viſione merentur. Igiꝛ io
ſeph [conſurgens] tanq; promptꝰ obediens [accepit pue
rū] tanq; nutriciꝰ ſollicitus [⁊ matrē eius] tanq; comes
obſequioſus ⁊ cepit redire [in terrā iſrael] Uadūt ergo
et tranſeunt per deſertum per quod venerunt. Uade et
tu cū eis auxiliū ⁊ ſeruitiū exhibēs ⁊ impendens ipſis
in quibus poteris. Et in ipſo itinere poterꝭ cōpati eis ⁊ Labores
reſpicere ipſos fatigatos ⁊ labore deuictos: ⁊ tā de die xp̄i a iu
q̄ de nocte paꝝ quietis habentes. O q̄tum puer egregi uenta.
us ac delicatus rex celi ⁊ terre ꝓ nobis laborauit: ⁊ q̄ci
to ceperit: vñ ⁊ ꝓpheta in eius perſona ꝑdixit. Pauper Pſal.
ſum ego: ⁊ in laboribꝰ a iuuentute mea. Penurias ma lxxxvij.
gnas: labores arduos ⁊ afflictiones duras corporis cō
ſtātiſſime aſſūpſit: et ſeipſum quaſi odio ꝓ amore noſtri
ſe habuit. Certe ſolus hic labor de quo nunc tractamus
ad plenam redemptionē noſtrā ſufficere debuiſſet. Di Ioh. bap.
ciꝛ aūt ꝙ ꝓpe finem predicti deſerti iam puer iohānes penitētie
baptiſta penitētiā agere ceperat: cū tñ nullū pctm̄ habe locus.
ret: qꝛ dr̄ petiſſe deſertū dū ſeptē annoꝝ eſſet: ⁊ ꝙ locus
iordanis vbi baptizauit ipſe iohānes eſt ille vbi trāſie
runt filij iſrael quādo venerūt de egypto ꝑ ipm̄ deſertū
ꝓpe quē locū in eodē deſerto iohānes fecit penitentiā.
Predicator penitentie futurus q̄to citius potuit aſpa
ſolitudinis elegit ⁊ petijt: vbi primeuā etatē trāſegit: vt
viuens in deſertꝭ vitā auſterā duceret / ⁊ ab amore ⁊ il
lecebris mūdi ⁊ ſe ⁊ auditores ſuos ſuſpenderet faciliꝰ
et reuocaret: et vt ibi cōtēplationi vacaret liberiꝰ diui
nam ſapientiam hauriendo quam poſtea effudit predi

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Treñ. iij.

cādo. Bonū eſt igitur eius exemplo ab adoleſcentia iugum dñi portare / ⁊ dum natura tenera eſt: bonis ſe aſueſcere: et in ꝑdicādis autores actu precedere. Ex quo ſumitur argumētū ꝙ añq̄ quis ꝑfectꝰ fuerit: aliorū magiſteriū obtinere nō debet.

Deſerti commendatio.

Manebat iohānes in deſerto vbi eſt aer purior: celū apertiꝰ: et familiarior deꝰ: vt qr nōdū baptiſmi ⁊ predicationis tēpus aduenerat: orationibus vacaret: ⁊ cū angelis cōuerſaret / ⁊ extra multorū maliciā nutriret: et neminē vereret arguere / nihil ſibi cōſcius et eſſe fide dignꝰ q̄ xp̄m erat ꝑdicaturus / ⁊ de ipſo teſtificaturus. Nemo enī alteriꝰ teſtis eſſe pōt idoneus: niſi prius fuerit ſuus. Fugit igit turmas ⁊ tumultū populi: ne ex cohabitatiōe ꝯtraheret īfamiā: vel vita aliquā maculā ſcandali vel delicti. Qui ſi in mūdo māſiſſet: forte malicia ⁊ cōuerſatiōe hoīm deprauatꝰ fuiſſet. Mundū itaq̄ fugit vt ſanctitatē ſuā cuſtodiret / ⁊ ne leui ſaltē verbo vel pctō vitā macularet. Nā ſm chryſo.

Chryſo. De mundo puertente.

Sicut īpoſſibile eſt arborē iuxta viā poſitā fructꝰ vſq̄ ad maturitatē ſeruare: ſic hoīem iuxta mundum poſitū vſq̄ in finē vite innocētiā cuſtodire. Sūt aūt q̄dā arbores: q̄ licet in horto ſunt plātate: ita ꝙ ad ſtipitē tranſeūtes nō poſſunt attigere: tñ ramos ſuos per viā expādūt: et ideo moleſtātur a trāſeūtibꝰ: ſic eſt de religioſis in negocijs ſecularibꝰ ſe implicātibꝰ.

Joh. bap. laus.

Excellēs valde et mirabilis ē puer iohānes. Ipſe enī fuit p̄mꝰ heremita / ac pricipiū / ⁊ via religioſe viuere volētiū. De cuiꝰ ſingulari cōuerſatiōe Petrꝰ rauēnas ita ſcribit.

Petrꝰ rauēnas de eodem.

Infra teneritudinē annoꝝ beatus iſte puer ſpiritu ducēte ad heremū ductus eſt. Nec obſtitit etatis infirmitas quā maieſtas dñi fecūdauit. Reliquit iohānes mūdū: hoīes fugit: patriā neſcit: parētes aſpernat: ⁊ in ſoliꝰ diuinitatꝭ apicē beate cōtēplatiōis figit obtuitꝰ. Mira rex cōuerſatio hoīem vix mūdū ingreſſū: mūdi gloriā fugere: et ſeculi cupiditates nō ſolū obliuiſci: ſꝫ ⁊ neſcire ꝑpetuū cū diuinitate ſtabilire cōſortiū. Receſſus mōtiū: ſiluaꝝ anfractus: et valliū ſubteriacens vaſtitas: puero patriarche domicilia: cū nox coegerat ꝑbuerūt.

Joh. bap monachorum princeps.

Sic iohānes etatis ſupgreſſus īfantiā ⁊ nobilioris generis generoſitatē oblitꝰ ſoli vacat diuītati: forma vite monachorū: ꝓpoſitū anachoritarū: pricipiū totiꝰ religiōis aſſertio. Vñ ⁊ chryſo.

Chryſo.

Sic ſacerdotū priceps ſūt apl'i: ſic monachoꝝ priceps iohānes baptiſta ē. q̄tū tradit hebreorū ſcripta ⁊ vſq̄ hodie ī memoria ē. Cōſiderate mōachi dignitatē vr̄aꝫ: iohānes priceps vr̄e ē dignitatis. Ipſe monachꝰ ſtatī vt natꝰ eſt in heremo viuit / in heremō nutrit / xp̄m expectat in ſolitudine: nō vult cū hoībꝰ conuerſari: in heremo cū angelis ꝓbat: felix iſta cōuerſatio deſpicere hoīes / angelos q̄rere / vrbes deſerere / ⁊ in ſolitudine xp̄m inuenire. Chriſtū nō querebat in tēplo: ſꝫ in deſerto. Separauit ſe a multitudīe. Oculis expectātibus xp̄m nil aliud dignū eſt aſpicere niſi xp̄m: felices ſunt q̄ imitant iohannē quo maior inter natos mulierū nō fuit. hec chryſoſto. Infelices ergo monachi ſūt: q̄ iohānē pncipē ſuū nō ſequētes ſolitudinē ſuā deſerūt ⁊ in vrbibꝰ cū hoībus cōuerſant: quibus ſolitudo carcer eſt ⁊ oppidū paradiſus.

Hiero.

Nō ſicut hieronimꝰ ſentiebat qui dicebat. Viderīt alij q̄d ſentiāt: vnuſq̄ſq̄ enī ſenſu ſuo ducitur: mihi oppidū carcer eſt: ⁊ ſolitudo paradiſus. hec hiero.

Mōachi nomen: et q̄l' ſit vita

Agnoſcat ergo monachus nomē ſuū: monos enī grece vnus latine: et achos grece triſtis latine dr̄. inde monachꝰ q̄ſi vnꝰ ⁊ triſtis interptat. Sedeat ſolꝰ ⁊ triſtis: ⁊ officio ſuo vacet: alienūq̄ officiū nō vſurpet.

Hugo.

Quitñ ſi docere vult audiat conſiliū hugonis q̄ dicit. Vilitas habitꝰ tui ⁊ ſimplicitas vultꝰ / ⁊ ſanctitas conuerſationis tue docere debent hoīes. Melius fugiendo mundū doces q̄ ſequendo.

Gregoriꝰ

Qui etiā ſm conſiliū gregorij reuerentiā ſui habitꝰ in actu: in cogitatiōe: in locutione ſemper circumſpiciat: vt ea que mundi ſunt perfecte deſerat / ⁊ q̄d oſtendit hūanis oculis / habitu hoc ante dei oculos moribus ptendat. Nō ergo glorieris ꝙ in ſolitudine vel religione ſis aut lōgo tp̄e fueris: niſi ī ea bene vixeris: qr nihil tibi ꝓderit: īmo magnꝰ dāna pateris / ſi heremita vel religioſus vocaris ⁊ vitā nō agis.

Hiero. Auguſti.

Vt enī ait hiero. Non hieroſolimis fuiſſe: ſed hieroſolimis bene vixiſſe laudandū eſt. Vñ augu. ad fratres heremitas. Non enī ſatis prodeſt ꝙ iſtū locū expetiuimus ſi tales ſimus quales in ſeculo eſſe poteramus. Nunq̄d nobis habitatio huiꝰ ſecreti aliquid prodeſt quādo tyrannico dñatu malicia in nobis regnat. quando ira ſupequitat: quādo maiorē nobis victoriā humanꝰ oculus q̄ diuinꝰ inducit: q̄ñ laudabiles heremite extra mundū nos eſſe credimꝰ: et ꝑ diuerſarū paſſionū vitia mūdū intra nos incluſum tenemꝰ: ita vt q̄ putabamus nos precibus nr̄is ſeculo ipi ſuccurrere: pene neceſſe ſit vt videamur magis ſeculi interceſſoribꝰ indigere. Dubiū q̄ppe nō eſt ꝙ illa aīa que ꝯcupiſcētia voluptatū poſſeſſa efficitur: mūdane cōuerſationis nō poſſit effici regnū diuinitatis. Ideoq̄ fratres videte vocationē veſtrā. Venire quidē ad heremū ſumma ꝑfectio eſt: ſed nō ꝑfecte in heremo viuere ſūma dānatio eſt. Quid enī prodeſt ſi locus corporaliter quietꝰ teneat: et inquietudo in corde verſet? Quid inq̄ ꝓdeſt ſi in habitatiōe ſilentiū in habitatoribꝰ ſit vitioꝝ tumultꝰ ⁊ colluctatio paſſionū: ſi exteriora nr̄a ſerenitas teneat / ⁊ interiora tēpeſtas. Nō enī ideo ad locū iſtū venimꝰ vt nobis mūdus famuletur: vt rebꝰ oībus abūdātes oī quiete fruamur: nō vtiq̄ ad requiē: nec ad ſecuritatē ſꝫ ad pugnā huc venimꝰ: ad agonē ꝓceſſimus: ad exercēda cū vitijs bella properamus: vt ligue gladio retūdamur: vt nō ſolū nō inferamꝰ iniurias / ſed ſtatī ſentiamꝰ illatas. hec augu. Sed heu pauci hodie religioſi reperiūtur qui de bono in meliꝰ proficiūt / et de virtute in virtutē aſcēdūt. Vñ berñ.

Berñ. de raro monachorū ꝓfectu.

Multo faciliꝰ reperies multos ſeculares cōuerti ad bonum q̄ vnū de religioſis tranſire ad meliꝰ. Rariſſima auis in terris eſt q̄ de gradu quē in religione ſemel forte attigerit / vel parū aſcēdit. Aut aſcēdas neceſſe eſt: aut deſcendas ſi attentas ſtare vt ruas neceſſe eſt. Et iterū. Minime pro certo eſt bonus q̄ melior eſſe nō vult. et vbi incipis nolle fieri melior: ibi deſinis eſſe bonꝰ. Hec bernar.

Reditus Chriſti.

¶ Joſeph aūt ⁊ maria cū puero ieſu trāſeūtes iordanē venerūt in terrā iſrael ſm angeli iuſſionē. Nō enī determinauerat angelꝰ in quo loco terre iſrl': nec nominauerat aliquā ciuitatē determinate: vt dubitāte ioſeph iterū reuerteret. ⁊ ex reuerſione angeli inſtruētis eū de loco ioſeph ex frequētiori viſitatiōe angeli ⁊ locutiōe cū eo certior redderet et magis cōſolaret.. Quod ieſus in patriā ſuā reuerteret: nos quoq̄ in patriā nr̄am feſtinare ammonet. [Audiēs] vero ioſeph [ꝙ archelaus] filius herodis ſenio / regnaret in iudea ꝓ ſuo patre: timuit illucire pre archelao paterne crudelitatis herede. quia ille tanq̄ pricipalis magis pro pr̄e zelabat: et oīs ipetꝰ ꝑſecutionis in bethleē eiuſq̄ finibꝰ deſeuiebat.

Judea. ps. lxxv.

Judea aliquādo accipit ꝓ tota terra .xij. tribuū. vt ibi. Notus in iudea deus. Aliquādo ꝓ ſola terra tribꝰ iude. vt ibi. Judea ⁊ hierl'm nolite timere. Aliquādo ꝓ terra duaꝝ tribuū. ſcꝫ iude ⁊ beniamin vt hic dicit: ꝙ archelaus regnauit in iudea. Diuiſū ergo erat regnū: ⁊ iā a pluribus regebatur.

Herodis teſtamentū: ⁊ filij.

Ad cuiꝰ euidētiā eſt ſciendū: ꝙ ſm opinionē magis ꝓbabilē herodes moriens cōdidit teſtamētū: in quo ordinauit archelaum filiū ſuū regni ſui ſucceſſorē; ita tñ ꝙ coronā ſibi nō īponeret niſi ꝑ romanū īperatorē. Ad ſumēdū igit dyadema romā venit: ſed ⁊ fratres eiꝰ duo ſcꝫ herodes antipas et philippꝰ: qui cū ipſo poſt mortē pr̄is ſuperſtites erāt: qr alios tres filios ſcilicet antipatrū ſuum primogenitū et alexandrū ⁊ ariſtobolū pater ante mortem ſuum miſerabilem necauerat: etiaꝫ romam venerūt et paterne hereditatis partē petierūt.

Diuiſio iudee.

Tandē imperator ⁊ ſenatus romanoꝝ / volētes frāgere iudeoꝝ ſupbiā: ⁊ auferre eis rebellādi occaſionē / abſtulerūt eis regū nomen: ⁊ diuiſerunt regnum in quattuor partes ſcꝫ tetrarchias: quarum duas ſcilicet iudeam et abilinam dederunt archelao filio ſeniori: tertiā vero ſcilicet galileam et regionem tranſfluentem dederunt herodi antipe: ſub quo iohannes eſt decollatus / et dñnꝰ paſſus: ſed quartam ſcilicet itureā et traconitidem regionem dederunt philippo: cuius vxorem abſtulit ipſe herodes antipas frater eiꝰ. Et ſic archelaus erat dyarcha: ſed alij duo fuerūt tetrarche. Adhuc autē preter herodem aſcalonitā et herodem antipam ſupradictꝰ etiā tertius herodes dictus agrippa filius ariſtoboli filij herodis aſcalonite fuit: qui iacobum fratrem iohānis gladio occidit: et petrum incarcerauit. Et quia archelaus fuerat a patre quātū in ſe erat in toto regno iudeorum ſubſtitutus: ideo magis fauebat factis a pr̄e: propt quod ioſeph timuit ire in iudeā [et ammonitus in ſomnis] per angelum iuit cum puero et matre eius in ga-



lileā vbi dñabat alius filius ſ. herodes: q̄ portione ſibi debita patre q̄tum in ſe erat ante priuatus fuerat: propter q̄d ioſeph ibidē cū puero ſecurius manſit: q̄ ⁊ ipa terra iſrael erat: qr eā iſrael incolebat [Et veniēs habitauit in ciuitate que vocatur nazareth] vt ibi chriſtus nutriretur vbi fuerat conceptus: licet in bethleem fuerat natꝰ: ibi enim ſecuriꝰ habitare poterat q̄ in hieruſalem / vel bethleem vbi archelaus manebat. Vñ Chryſ.

Chryſ.

Venit igitur ieſus in nazareth: non ſolum periculi timore: verumetiam patrie amore cogente. ſ. vt ſecurius ibi habitaret et gratius: hoc autem factum eſt [vt adimpleret q̄d dictum eſt per prophetam: q̄m nazareus vocabitur] ly vt tenetur cōſecutiue non cauſaliter: qr ꝓphetia non eſt cauſa euentus rei: ſed euentus eſt cauſa īpletionis prophetie.

Nazareꝰ xp̄s ē nūcupatus.

Nazareus autē chriſtus eſt nūcupatus: tam ex loci appellatione vbi cōceptus eſt et nutritus: q̄ ex ſacramento legis ſm quā nazareꝰ ſanctus interptat: ⁊ dñm oēs ſcripture ſanctū dicūt ⁊ teſtant. Sicut ergo elegit locū in quo naſceretur: ſic ⁊ ciuitatem in qua coadoleſcens nutriretur: cuius nomen eſt inditio / q̄d eſſentialiter ipſe fons ſanctitatis in ſanctitate nutritus:

Nazareth

ſanctus ſanctoꝝ quaſi nazareus nazareoꝝ recte dr̄. Nazareth enī flos cāpi / vel germē nouellū / vel ſanctitas interpretatur: de cuiꝰ radice germinis ſanctꝰ ſanctorū. i. nazareꝰ aſcendiſſe legit. Vñ et ex hoc ꝙ xp̄s dictus eſt nazareus diſcipuli eiꝰ ⁊ chriſtiani priꝰ cōmuni nomine

Nazarei vocabant qui nunc xp̄iani

cōſueuerūt nazarei vocari: ſed poſtq̄ petrus antiochenam ſedē tenuit / cōmuni ꝯſilio greco noīe a xp̄o xp̄iani dicti ſunt. In nazareth ergo cōcipi ⁊ nutriri chriſtus voluit: vt ꝑ hoc daret intelligi ꝙ florida fuit ⁊ eiꝰ cōceptio: qr ſine peccato originali: ⁊ eiꝰ cōuerſatio quia ſine

Bernar.

actuali. Unde dicit Ber. ꝙ amat florigerā patriā: flos de radice yeſſe. In hoc aūt ꝙ derelīq̄t egyptū ⁊ venit ī galileā / habitauitq̄ in nazareth: dat nobis exēplum ꝙ ſtatū culpe debemꝰ deſerere / ⁊ de vitijs ad ꝟtutes trāſire: in ꝑſeuerātiaq̄ bonoꝝ opeꝝ florere: vt ſic ad patriā celeſtē valeamꝰ ꝑuenire. Ecce reduximꝰ puerū ieſū de egypto. Eo reuerſo ſorores domine alijq̄ conſāguinei ⁊ amici cōcurrūt: ⁊ ad viſitandū eos feſtinant. Ipi aūt nazareth remanent ⁊ pauperē vitā ducūt. Vbi more ſolito ioſeph opas fabriles locauit: et maria filādo ⁊ ſuendo / ⁊ al's ꝓut potuit laborauit: ac nihilominꝰ circa filiū

Anſelmꝰ. De ſedulitate marie ī filiū.

ſuū diligēs ⁊ ſollicita fuit. Vñ enī ait Anſel. Nec ē aliqua ſciētia q̄ poſſit penetrare: nec eloquētia q̄ poſſit predicare quāta dulcedinis ſedulitate paruulū fouerit: q̄ta diligentia obſequioq̄ adoleſcentē / ⁊ in robur etatis ꝓuexerit vadētē. Et vt ipſamet cuidā deuote ꝑſone reuelauit: multotiēs cū filiū ſuū gremio cōfoueret: pre nimia deuotionis dulcedine caput ſuum capiti filij acclinās tantas lachrymas effudit / vt caput ⁊ totā eiꝰ faciē lachrymis amoris rigaret ⁊ dicebat. O ſalꝰ ⁊ gaudium aīe mee. Quis hec audiēs vel mēte tractās ſe a lachrymis poterit cōtinere? Exide vſq̄ ad duodecimū annū

Chriſti infantis officia.

pueri ieſu nō legit aliq̄d de ipo vel eiꝰ parentibꝰ. Dicit tñ (⁊ ꝟiſimile eſt) ꝙ in nazareth adhuc ē fons paruꝰ ad quē dña aliq̄ñ ibat: ⁊ de quo puer ieſus frequēter aquā hauriebat ⁊ matri miniſtrabat: vtpote qui ſubditus illi erat. Pro ſūmis ergo delicijs interdū aquā tribuit ſue matri qui dat eſcam omni carni. Vbi etiam herbas in agris collegit: de quibꝰ mater olera conficeret. Faciebat huiuſmodi ſeruitia matri humilis dñs: nō enim habebat aliū ſeruientē vel iuuantē in neceſſitatibus. In humilitate ſe tēpeſtiue exercere cepit: de qua poſtmo-

Mat. xj. Anſelmꝰ.

dū pre ceteris virtutibꝰ gloriādo dixit. Diſcite a me qr mitis ſum ⁊ humilis corde. Vñ Anſel. Nihil veſanitatis eſtimes tibi acceſſurū / ſi eum apud nazareth puerū īter pueros contempleris: ſi obſequentem matri: ſi opāti nutritio aſſiſtentem intuearis.

Oratio.

O Jeſu mitiſſime / qui de ꝟgine natꝰ in ptes egypti ſeceſſiſti: ⁊ ab egypto vocatꝰ in terrā iſrael redijſti: reuoca me dñe ſeruū tuū a vultu oculorū tuoꝝ in egypto huius exilij proiectum. in huius peregrinatiōis tenebris exulatū: ab egypti partibus / a mundane cōuerſationis tenebris reduc corpe: reduc mente: reduc et voluntate: fac me vitia deſerere: ⁊ ad virtutes tranſire: ⁊ in terrā promiſſionis me digneris introducere modo fide: ſpe: et charitate: in futuro vero / re: ſpe: glorificatione et veritate. Amen.

¶ De eo ꝙ puer Jeſus remāſit in hieruſalē. Et inuentꝰ eſt in templo. Capitulum. xv.

Luce. ij.

PUer autē Jeſus creſcebat] in augmēto [⁊ cōfortabat] ī vigore. ſ. q̄tū ad corpꝰ: ⁊ ne q̄s imaginetur ita cum creuiſſe ſm aīam: ſicut creuit ſm corpꝰ: ideo ſubdit ꝙ erat [plenꝰ ſapientia] .ſ. q̄tum ad aīam [et grā dei erat in illo] .ſ. q̄tū ad vtrūq̄. Vñ ſm

Beda. de plēitudīe ſapiētie xp̄i.

Bedam. Qr in chriſto habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter: ideo puer iſte erat plenꝰ ſapientia. nec ſm hoc indiguit augeri vel confortari: vtpote verbum dei et deus: ſed in q̄tum fuit homo erat ī eo gratia. Magna enim gratia illi homini xp̄o donata ē / vt ex quo hō fieri cepiſſet perfectus eſſet et deus. Et ſm eūdem Bedā. Huic ſimile ē q̄d ſcribit Johānes eū plenū gratia ⁊ veritate: eandē ipſe diuinitatis excellentiā noīe ꝟitatis quā lucas ſapientie nomīe cōmendauit.

Virtutes oēs p̄ter fidē ⁊ ſpē habuit xp̄s: nec creſcebat in aīa.

Habuit q̄ppe xp̄s plenitudinē omniū virtutū donorū ſpūs ſancti exceptis / fide / et ſpe: pro quibꝰ habuit certam ſcientiā ⁊ firmā tentionē: qr ab inſtanti ſue cōceptionis beatꝰ fuit. Quotiēs ergo xp̄s creſcere ⁊ cōfortari vel tale aliquid agere dicitur: oīa ad corpꝰ referant. Nā ſm aīam ab inſtanti cōceptiōis totaliter perfectus fuit: ſed hāc perfectionē non oñdebat niſi ꝓut cōuenientia tp̄is exigebat.

Berñ.

Vñ Berñ. Vir erat ieſus nōdū natus: ſed ſapientia nō etate: aīe vigore nō corporis maturitate: ītegritate ſenſuū nō corpulētia membroꝝ. Neq̄ enī mīnꝰ habuit ſciētie ieſus cōceptꝰ q̄ natus: paruus q̄ magnus. Siue ergo latens in vtero: ſiue vagiens in preſepio: ſiue iā grādiuſculus interrogās legis doctores in tēplo: ſiue iam perfecte etatis docēs in populo: eque perfecte fuit plenus ſpū ſancto. De his ⁊ huiuſmodi habes etiā infra in fine huiꝰ capituli [Et ibant parentes eius] tanq̄ deuoti ⁊ religioſi legis obſeruatores [ꝑ oēs annos] vt eſſent [in hieruſalē ī die ſolēni paſche] ſcꝫ paraſceue vt legem audirēt: ſacrificijs participarent: ſolēnitati intereſſent: ⁊ eius adhuc vmbre ſeruiebāt: cuius iā veritatem tenebant.

Feſtiuitates legales iudeorum

¶ Vbi nota ꝙ legales feſtiuitates iudeorū quedā erāt cōmunes ⁊ continue: quedā anniuerſarie. Communes ⁊ continue erant due. ſ. ſabbatum quo vacabant ab omni ope: ꝙ illo die deꝰ requieuit ab omni opere creatiōis. Alia eſt neomenia in pricipio. ſ. noue lune ad laudem creatoris: qui creauit omnia tp̄a. Anniuerſarie vero feſtiuitates erant quinq̄. ſ. feſtum paſche: quod celebratur decimaquarta luna menſis primi. Erat hec feſtiuitas in memoriam liberationis de egypto. Secunda erat feſtiuitas penthecoſtes que celebrabat quīquageſima die a paſcha: eo ꝙ tunc data fuit lex iudeis in monte ſinai a deo. Tertia feſtiuitas erat tubarū ⁊ clangorū: que erat prima die menſis ſeptembris: tunc enim buccinabant cornibus pecorum: in memoriam ꝙ eadem die fuit iſaac liberatus ab immolatione patrꝭ pecore ſubſtituto pro eo. Quarta feſtiuitas erat propitiationis: ⁊ celebratur decima die menſis ſeptēbris: quia eadem die venit ad eos moyſes referens dei iram placatam de offenſa conflationis vituli quem adorabant. Quinta erat ſcenophegia / ſcilicet feſtum tabernaculorū / quod erat decimaquarta die ſeptembris: ⁊ tunc illis diebus habitabant in tabernaculis in memoriam ꝙ patres eoꝝ quadraginta annis in deſerto fuerunt ſub vmbraculis habitantes. Inter has quinq̄ feſtiuitates ſole tres ſcilꝫ paſche: penthecoſtes: et ſcenophegie erāt ſolēniores / ⁊ protendebantur ſeptem diebus. In his tribus omē maſculinum ſm preceptum legis aſcendebat in hieruſalem: vt appareret coram domino: qui tamen erant remoti ex rationabili cauſa de penthecoſte et ſcenophegia ſe poterant excuſare: ſed de paſcha non niſi infirmitate cogente. Iſta autē lege mulieres non erant aſtricte: ſꝫ tamen plurime veniebāt ex deuotiōe. Vñ et beata virgo aſcendebat ſingulis annis: nolens pueꝝ dimittere ſine cura: maxime q̄diu regnauit archelaꝰ. Quis ergo parētes timerent archelaum: ibant tamē in hieruſalem ad diem feſtum: quia poterat fieri vt tunc inter tam ingentē turbam latenter aſcēderēt mox reuerſuri: vt nec ſolēnitate ꝑtermiſſa eſſent irreligioſi: nec longa māſione cōſpicui. [Et cū factus eſſet ieſus annorum duodecim: aſcendit

a

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

cū parentibus ſuis ſm legis ꝯſuetudinē ad diē feſtum
in hierl̄m. Per hoc oſtendit ꝙ a puericia debent hoīes
aſueſcere ad diuīa: ⁊ ad idē facit ꝙ alijs recedētibꝰ in
Labores xp̄i et obſeruatio legis.
loco diuini cultꝰ remāſit. Laborauit ergo etiā nūc puer
ieſus itineribꝰ longis. ⁊ vadit vt honoret patrē ſuū ce-
leſtē in feſtis ſuis obſeruās hūiliter legē dn̄s legis. Qꝛ
enī dn̄s venit vt daret om̄is ꝑfectionis et humilitatis
exemplū: voluit legē ꝙdiu ſtatū habuit conſeruare. vbi
Beda.
Beda. Seruauit ipſe legē quā dedit: vt nobis q̄ hoīes
ſum̄ puri / oſtēderet ſeruandū ꝑ oīa q̄cquid deꝰ iubet.
Sequamur ergo iter hūane cōſeruationis eius ſi dei-
tatis gloriā delectamur intueri. hec Beda. Nos itaqꝫ
serui: ad exemplū dn̄i debemꝰ magno ſtudio bonorum
operū et preuenire ſolēnitates / et celebrare / ac ſollici-
te diuina p̄cepta obſeruare. Unde quidā frater tā ma-
gne deuotiōis ad feſta chriſti ⁊ beate virginis: ⁊ ad fe-
ſtū oīm ſanctorū erat: ꝙ an̄ quodlibet feſtū ieiuneis / ac
oratiōibꝰ / et caſtigationibꝰ: ad ſuſcipiēdū ip̄m feſtū ſe
p̄parabat: ⁊ q̄diu aliqꝺ feſtū durauit: tā diu circa illud
Moralit.
meditationibꝰ / ⁊ oratiōibꝰ ſe occupauit. ¶ Moralit hic
De feſtis celebrandis.
inſtruimur ꝙ ſpecialiter in diebꝰ feſtiuis: quilibet chri-
ſtianꝰ debet ire ad locū quē elegit dn̄s. i. ad eccleſiam:
nō ad theatrū: vl̄ tabernā. Debet vacare diuīs laudibꝰ
nō choreis et vanitatibꝰ. Debet īſiſtere elemoſinis nō
vſuris: vel ſpolijs. Debet intēdere bonis operibus / non
cōmeſſationibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ. Nā de his q̄ secꝰ faciunt
Eſaie. j.
dicit dn̄s in Eſaia. Solēnitates veſtras et neomenias
veſtras odiuit anima mea. Poſtq̄ ergo ieſus ad etatē
xij. annoꝝ venit: ſuā ſapientiā manifeſtare cepit: ⁊ ape-
Etas duodēnis
rire quid patri celeſti: quid terrene mr̄i deberet. Etas
enī duodēnis typꝰ erat duodeci aplōꝝ ꝑ quos diuitas
et hūanitas eius erat ꝑ orbē nunciāda vniuerſum. Re-
cte ergo in duodenario numero iubar ꝑfectiōis eiꝰ de-
clarari incepit: ꝑ quē quaſi ꝑ duodeci tribꝰ: ⁊ ꝑ duode
ci aplōs vniuerſitas ſaluandoꝝ ſignificatur. [Cōſūma
tis aūt diebꝰ] feſtis / ⁊ ꝯpleta ſolēnitate q̄ per dies octo
durabat: recedētibꝰ parētibꝰ [remāſit puer in hierl̄m]
nō a caſu: nec parētū negligētia vel obliuiōe: ſed ſua vo
luntate ⁊ ordinatione: vt a pueritia zelū ſuū oſtenderet
circa ſpiritualia. ⁊ ſicut parētibus qꝺ debebat exhibue
rat: aſcēdens cū eis tanq̄ hō cū hominibꝰ ad offerenda
deo ſacrificia: ſic etiā patri debitū ſpiritualis doctrine
vacando exhiberet [Et nō cognouerūt parētes eius] ſꝫ
nō aduerterūt ꝙ in hierl̄m remaneret [Exiſtimātes illū
eſſe in comitatu] id eſt inter eos qui ſimul fuerāt comi-
tati. Secreto aūt et eis ignorātibꝰ remanere voluit: ne
aut eis obediēdo recedēs retraheret a diſputatiōe: aut
Religio nolētibꝰ parētibꝰ acceptari poteſt.
nō obediēdo remanēs videret eos cōtēnere. Hinc ha-
bet argumētū ꝙ filiꝰ abſqꝫ cuiꝰ p̄ſentia pater et mater
vitā pn̄t trāſigere: ipſis etiā neſcientibus aut nolētibus
pōt ad religionē ⁊ ad ſtatū ꝑfectiōis euolare: ſeqꝫ diuīo
cultui mācipare: diſcretionis iudicio comite. Et impe-
Marci. x.
ditoribꝰ ait dn̄s. Sinite ꝑuulos venire ad me: taliū ē eī
regnū celorū. ¶ Sed q̄rit hic qūo parētes eiꝰ obliuiſcē-
De ignoratiōe parētū xp̄i queſtio.
do eū relinq̄re potuerūt: qui tāta cura nutriuerunt? Ad
hoc dicēdū: ꝙ mos erat filijs iſrael ad feſta ꝯfluētibus:
vel ad ꝓpria redeūtibꝰ: vt ſeorſū viri ⁊ ſeorſū mulieres
ꝓpt̄ mūdiciā caſtitatꝭ incederēt: vt ab īuicē cōtinētes:
magis religioſe ſm legis dationem feſta celebrarēt. ⁊
ne eorū mixta ſocietate aliquid inhoneſti cōtingeret.
pueri aūt cū quolibet parēte indifferenter ire poterāt.
Un̄ ioſeph vidēs puerū ieſū nō eſſe ſecū: putabat eū eē
cū maria ī comitatu mulierū: ⁊ ecōuerſo maria putabat
eū eē cū ioſeph ī comitatu viroꝝ. Sic ḡ [venert iter vniꝰ
diei] a hierl̄m ſine puero: cū hac exiſtimatiōe ꝙ eſſet in
comitatu virorū vel mulierū. Et cū in ſero veniſſent ad
locū vbi hoſpitari debebāt: vidēs dn̄a ip̄m ioſeph ſine
Marie dolores.
puero quē cū eo redijſſe credebat: dolore vehementi cō
cuſſa cum lachrymis per domos q̄ decenter poterat ſe
ro circuibat: et de ipſo puero querebat. Joſeph vero ſe
nex cū fletu eā ſequebat et aſſociabat. Uade et tu ſemꝑ
cum eis ⁊ quere puerū ieſum donec inuenias. Puero
autem a parentibus tunc non inuento / qualem quietem
habere poterant tu ipſe cogita: et maxime mater que
ipſum arctius diligebat. Et licet a notis cōfortaretur:
tamen conſolari non poterat. Quid enim erat perdere
ieſum. Conſpice bene ipſam / et vehementer ei compa-
tere: quia in magna anguſtia eſt nūc anima ſua. Nunq̄
ex quo nata eſt vſqꝫ tūc fuit in tāta. Nō ergo turbemur
qn̄ tribulationes habemꝰ: cū etiā matri ſue nō pepercit
dn̄s. Ad ſuos enī eas venire ꝑmittit. ⁊ ꝑ iſtas ſignū ſue
dilectionis ſuis oſtēdit. Tandē dn̄a in camerā ſe reclu-
dēs: ⁊ ad orōnē ⁊ plāctū ſe ꝯuertens: ꝑ totā noctē illā an-
guſtiabat ſuꝑ dilecto filio ſuo. Mane vero ſeq̄nti tēpeſti
ue domū exeūtes: eū etiā ꝑ circūſtantia loca q̄rebāt: nā
reditus ꝑ plures vias patebat. Circūeundo igit eū in
vtraqꝫ comitiua req̄rebant. id eſt iterū et iterū q̄rebāt.
maxime [inter cognatos et notos] amicos q̄ in vtroqꝫ co
mitatu erāt. Quo etiā tūc nō inuēto mater ſine ſpe anxie
batur ⁊ conſolari nō poterat. Hec diligenter recogita:
quātis vulneribꝰ ⁊ cruciatibus cor beate v̄ginis tunc
ſauciatū fuerat: q̄ ſuſpiria: q̄ lamenta: quas anxietates:
ꝑtulerit cū q̄ſitū filiū nō inuenit? Jā experiri cepit qua
lis eſſet futurꝰ dolor eiꝰ: de quo p̄dixit ei ſymeō dicēs.
Tuā ipiꝰ aīam ꝑtrāſibit gladiꝰ. Neſciebat v̄go q̄d age
ret: qꝛ theſaurū ſibi pie ꝯmiſſū a deo: ꝑdiderat. Un̄ la-
Geneſis. xxxvij.
mētabilit potuit dicere. illud Geñ. puer v̄o nō ꝯparet:
⁊ ego quo ibo. Cōſidera hic ꝙ beata v̄go de tra ſua ex-
pulſa ⁊ in egyptū fugata: in tāta tribulatione poſita filiū
nō ꝑdidit: ſed poſtq̄ ad feſtiuitates iuit ip̄m amiſit: per
qꝺ dat intelligi ꝙ ieſus ſepe in aduerſitate cuſtodit / et
in proſperitate ꝑditur. Tertia vero die regreſſi ſunt in
hierl̄m: a qua ꝑ vnā dietā receſſerāt / ⁊ eū ibidē require
bāt. Puto ꝙ cū labore multo itineris ⁊ lachrymis plu-
rimis v̄go iterato redijt hierl̄m: et appropriate potuit
Cāti. iij.
dicere illud Can. Queſiui quē diligit aīa mea: queſiui
illū ⁊ nō inueni: ſcꝫ inter cognatos et notos. Surgam
ergo eūdo de loco ad locū / ⁊ circuibo ciuitatē ꝑ vicos ⁊
Cur poſt triduū inuentus.
plateas: ⁊ q̄rā quē diligit aīa mea. Et poſt triduū amiſ-
ſionis eiꝰ in quo p̄figuratū eſt triduū mortis eius in q̄
credebat amiſſus: quarto die mane [inuenerūt eū in tē-
plo] vt ſm ambro. daret indiciū: qꝛ poſt triduū triūpha
Ambro.
lis paſſiōis reſurgeret / q̄ credebat mortuꝰ: ⁊ tūc cū glo
ria imortalitatis eſt inuētus. Jnuenerūt ergo eū in tē-
plo in loco vtiqꝫ deuoto / in loco dei ſancto. Nō inuenert
eū ī theatro aut foro vel ludo: ſicut ſolēt pueri inueniri:
ſed in loco deputato doctrine ſacre ⁊ orationi. Filiꝰ li-
Diligens domū dei oſtēdit ſe filiū dei.
bēter in domo patris ſui manet. Jlle igit qui libenter
ſtat in eccl̄ia: ſignū eſt ꝙ ſit filiꝰ dei: qꝛ ſtat ī domo pr̄is
ſui: ille v̄o qui libēt ſtat in taberna: ſignū eſt ꝙ filius ſit
diaboli: qꝛ morat in domo pr̄is ſui. Jnuenerūt inq̄ eū
in tēplo: nō huc atqꝫ illuc leuit (ꝓut mos eſt pueris) diſ
currētē: ſꝫ tanq̄ ſapiētie fontē [in medio doctoꝝ] vt me
lius oēs audire ⁊ cū eis cōferre poſſet. Cōpoſite [ſedē-
tē] ⁊ tanq̄ exemplar hūilitatis priꝰ [audiētē illos ⁊ in-
terrogantē] q̄ docētē. Jlle doctores interrogat ī tēplo
q̄ angelos docet in celo. Jlle doceri īterrogādo voluit:
q̄ v̄bū ſcientie ip̄is ſuis doctoribꝰ miniſtrauit. Jnterro
gabat nō qꝛ indigeret vl̄ vt addiſceret: ſed vt nobꝭ addi
diſcēdi ⁊ zelādi ſcripturas ſacras formā daret. et vt ea
q̄ nō intelligimꝰ interrogare nō erubeſcamꝰ: de quo tn̄
erubeſcūt multi ſuꝑbi: eligētes potiꝰ in errore ꝑmane-
re / q̄ inſtrui. Ad exēplū quoqꝫ hūilitatꝭ priꝰ audire: q̄
inſtruere volebat: docēs ꝙ hoīes docti promptiores de-
bēt eē ad audiēdū: q̄ ad docendū. Qꝛ q̄ prius rn̄det q̄
audiat: ſtultū ſe eſſe demōſtrat. Ad ꝓbādū etiā ꝙ deus
eſſet eoſdē hoīes ſubtilit interrogat et ſapiēter rn̄det:
ita vt audiētes inde ſtuperēt. Un̄ dr̄ [Stupebāt aūt]. i.
valde admirabāt [oēs q̄ eū audiebāt ſuꝑ eiꝰ prudētia]
interrogādo ⁊ opponēdo / ⁊ in reſpōſis ſoluēdo: qꝛ alias
inauditū fuerat ꝙ puer talis etatis tā ſapiēter locutus
eſſet. Stupor q̄ppe ē vehemēs admiratio rei oīno incō
ſuete. ⁊ ſic fuit hic. Audiuit enī humiliter / q̄ſiuit prudē-
ter / ⁊ reſpōdit ſapiēter cū tn̄ eſſet puer. Jpſe interroga-
bat: ipſe reſpōdebat: ipſe ſuas ⁊ illoꝝ q̄ſtiones ſoluebat:
morē agēs peritiſſimi magiſtri q̄ nūc interrogādo: nūc
Beda.
reſpōdēdo diſcipulos inſtruit. Un̄ ſm bedā. Ad oſtēdē
dū ꝙ hō erat oēs magiſtros hūilit audiebat: ⁊ ad ꝓban
dū qꝛ deꝰ erat eiſdē loquētibꝰ ſublimiter reſpondebat.
Stupebāt aūt vidētes eiꝰ īfantiā: ⁊ tn̄ ſic ſblimia loquē
tē: vidētes eū corꝑe ⁊ etate ꝑuū: ſꝫ interrogatiōibꝰ ⁊ re-
ſpōſis magnū hoīez ⁊ nō deū cōſiderātes: ⁊ int alta que
audiūt / ⁊ infirma q̄ vidēt dubia ām̄iratiōe turbantur.
Nos aūt nō cū ſenioribꝰ iudeorū ſuꝑ prudētia ⁊ reſpō-
ſis eiꝰ ſtupeamꝰ: neqꝫ miremur: ſꝫ ip̄z verū deū verūqꝫ
hoiem eſſe credamus: a quo eſt oīs ſapientia: et cū quo



fuit ſemꝑ ⁊ eſt ante euū: ſcientes ſm ꝓphetiā ꝙ ſic par-
uulus natꝰ eſt nobis ꝙ ꝑmanet deꝰ fortis [Et] parentes
eiꝰ [vidētes] eū in tēplo in medio doctoꝝ ſedētē [ammi
rati ſunt] valde ꝓpter rei inexperientiā: qꝛ nūq̄ fecerat
rē talē vel ſimilē. Mr̄ aūt eiꝰ quaſi reuiuiſcēs exhilara
ta deo gr̄as egit īmēſas. At puer ieſus vidēs matrē ve-
nit ad eā: quē ipſa ſuſcipiēs ⁊ dulciter oſculās / ac dein-
de reſpiciens in faciē eiꝰ decorā dixit ad illū [Fili q̄d fe
ciſti nobis ſic?] Quaſi diceret deſideratiſſime fili q̄re
hoc feciſti vt nobis ignorātibꝰ ⁊ neſciētibꝰ remaneres?
Quid tā dilecte ⁊ tā diligēti matri tātā materiā doloris
Mat non Joſeph īterrogat chriſtū.
inferre potuiſti? Peto fili hoc mihi īdicari vt dolor me-
us ex hac re conceptus / valeat mitigari: quē v̄go mat
ꝑ triduū anxio dolore q̄ſierat: poſt inuētionē int mero-
rē ⁊ gaudiū poſita pia correctiōe īcrepauit. Joſeph au-
tē lꝫ pr̄ eius diceret: non fuit auſus illum arguere: cum
firmiter crederet ip̄m dei filiū eē: ſed mr̄ ex maxima di-
lectione quā habebat ad filiū quē ſic q̄rebat / ſic argue-
bat illū: qꝛ amor excellēs neſcit modū. Loq̄tur ḡ ipſa et
Grego.
nō ioſeph: qꝛ in ea fuit maior doloris affectꝰ. Un̄ Greg.
Maria maternis affecta viſceribus quaſi cū lamentis
inquiſitionē doloroſam oſtendit: ⁊ oīa ſicut mr̄ fiducia-
liter ⁊ humiliter ⁊ affectuoſe exprimit dicens. Fili q̄d fe
Anſelmꝰ.
ciſti nobis ſic? Un̄ ⁊ Anſel. Quid ſi duodēnē ꝑ triduum
cū matre queſieris. O quanta copia fluent lachryme cū
audieris matrē dulci quadā increpatione filiū v̄beran
tem ⁊ dicētē. Fili q̄d feciſti nobis ſic? Uel poſſet dici ꝙ
non fuit increpatio / ſed pia de eiꝰ abſentia conqueſtio.
[Ecce pater tuus] ſcꝫ nutritiꝰ [⁊ ego dolentes] ſcilꝫ de
amiſſione tua ⁊ abſentia [q̄rebamꝰ te] cuius preſentia ē
Moralit
nobis dulciſſima. ¶ Jn quo moraliter inſtruimur ꝙ do-
lere debemus cū ieſum. i. ſalutem eternā amittimꝰ: qꝺ ꝑ
pctm̄ fit cū peccamꝰ. Et tūc eū queramꝰ ꝑ triduū peni-
tētie. ſ. ꝑ cōtritionē cū dolore: per cōfeſſionē cū pudore:
ꝑ ſatiſfactionē cū labore ⁊ reinueniemꝰ eū. Sꝫ heu mł-
ti plus dolent de amiſſione reꝝ trāſeūtiū q̄ de amiſſiōe
Bernard
eterne ſalutis ſue ⁊ alioꝝ. Un̄ Berñ. Cadit aſina / et eſt
Joſeph cur hic pr̄ dictꝰ.
q̄ ſubleuet. Perit aīa / ⁊ nō eſt q̄ ſuccurrat. Sacrata vir
go patrē eiꝰ appellat ioſeph: tū ꝓpter iudeorū ſuſpitio-
nē: tū ꝓpter eiꝰ educationē: tū ꝓpter genealogie expli-
cationē. Et nota ꝙ nunq̄ legimꝰ ioſeph dn̄o fuiſſe locu
tū: ſed hoc v̄gini dimittebat: qꝛ ad ip̄am ſicut ad veram
matrē magis pertinebat. Querendꝰ eſt ieſus ſocialit cū
Joſeph augmētū īterp̄tat.
maria ⁊ ioſeph: qꝺ notat cū dr̄ pr̄ tuꝰ ⁊ ego. Joſeph enī
interpretatur augmētū: ⁊ ſignificat oꝑa bona que ſemꝑ
debēt augeri. Maria īterp̄tat illuminata: ⁊ ſignificat fi
dem q̄ eſt illumiatio mētis: īterp̄tat ⁊ ſtella maris: ⁊ ſi-
gnificat charitatē: qꝛ ſicut ceteris ſtellis occidētibꝰ illa
nō occidit: ſic ceterꝭ v̄tutibꝰ deficientibꝰ illa nō deficit.
Cū tali igit ſocietate ieſus eſt querēdꝰ. ſ. cū fide bona
operatione ſollicita: ⁊ charitate ſuccēſa / ⁊ tūc inueniet.
Si enī alteꝝ iſtoꝝ defuerit inueniri non poterit. Debet
etiā queri lachrymabiliter: qꝺ notat ex eo ꝙ virgo dixit:
dolētes q̄rebamꝰ te. [Et ait ad illos] nō matrē exaſpe-
Reſpōſio xp̄i qualis fuerit.
rādo: ſed potiꝰ inſtruēdo: dicēs. [Quid eſt ꝙ me q̄reba-
tis?] ſcꝫ īter cognatos ⁊ cōſanguineos: cū potius debe-
retis me querere in tēplo: qꝺ eſt domus patris mei: ⁊ in
occupatione circa ſp̄ualia. Nō eſt vox indignantis: ſed
humiliter ſe excuſantis ⁊ myſteria detegentis. Nō enī
increpat ⁊ vituperat ꝙ eū quaſi filiū q̄rūt: ſed q̄ſi corri-
gendo verbū matris: q̄s ſibi verus pater ſit: ⁊ q̄d potiꝰ
eterno patri debeat illis ⁊ nobis inſinuat ſubdēs. [Ne-
ſciebatis: qꝛ in his q̄ patris mei] ſcꝫ dei [ſunt oportꝫ me
eſſe] ſcꝫ in tēplo / in doctrina / ⁊ in operibus q̄bꝰ manife
ſtet pater meus. q. d. Potiꝰ debeo reſpicere eū cuiꝰ ſū
eternus filius ſm naturam diuinam: q̄ te cuius ſum
filiꝰ ſm naturā humanā: ⁊ ioſeph cuiꝰ tātum ſum filius
nutritiꝰ: vn̄ nō debetis mirari: ſi vos dimiſi ꝓpt patrem
eternū cui plꝰ teneor. Magis afficiebatur ieſus ad pa-
trē naturalē ⁊ eternū q̄ ad matrē naturalē ⁊ patrē puta
tiuū. Quāuis enī parētes diligeret ⁊ eis obediēs fuit:
Deꝰ parētibus p̄ferendus.
tn̄ principalius deum honorare voluit. Jn quo datur
doctrina ꝙ pietas ad deū pietati reſpectu parētū ē pre-
ferēda. Diſcas igit ⁊ tu deū ⁊ parētes diligere ⁊ hono-
Moralit.
rare / eis obedire: ſed ī oībꝰ deū preferre. ¶ Nota etiam
moralit: ꝙ ꝑ hoc ꝙ xp̄s interrogationi rn̄dit: quaſi corri
gēdo v̄bū matris que ipſum dolore inter cognatos ⁊ no
tos queſierat omiſſionem vinculoꝝ ſanguinis pro par
te ſuggerit: oſtēdens ꝙ nō cōtingit metā ꝑfectionis atti
gere eū qui adhuc vagat in his q̄ corpori ꝯferūt: ⁊ ꝙ ho
mo deficit a ꝑfectione / ꝓpter affectū cognatoꝝ. Et hoc
innuit per primā clauſulā cū ait [quid eſt qꝺ me quere-
batis] ſcꝫ inter cognatos: et carnaliter ꝓpinquos. Per
hoc vero quod addit [neſciebatis] ⁊c̄. docet nos: nō ꝑ in-
fima gradi: ſed ad ſuperiora debere mētis oculos attol
Moralit.
lere. ¶ Moraliter ꝑ hoc ꝙ chriſtꝰ cū correptꝰ eſſet hic a
matre ſe dulciter et humiliter excuſauit: alibi aūt ſcꝫ in
nuptijs cū inuitatus eſt ad miraculū dure reſpōdit: de
dit nobis exēplū et formā humilitatꝭ / vt malimꝰ corri-
Primū v̄bū xp̄i ſcriptum.
pi q̄ laudari. ¶ Et nota ꝙ iſtud fuit primū verbū qꝺ ab
ore ſaluatoris prolatū eſſe legit: in quo ſuā diuinitatem
expreſſit. Et ip̄m verbū tante fuit altitudinis / ꝙ maria
et ioſeph ip̄m non intellexerūt. Et hoc eſt qꝺ ſubdit [Et
ip̄i nō intellexerūt verbū qꝺ locutꝰ eſt ad illos] ſcꝫ quod
de patre dixerat / et quid ꝑ hoc verbū īnuere vellet. Uo
lebat enī eis innuere: ꝙ ſicut ad patrē: ita ad ip̄ꝫ ꝑtīeret
cura tēpli: ⁊ ſpiritualiū et omniū que patris ſunt guber
natio: qꝛ amborū vna eſt maieſtas / gloria / et oꝑatio: ac
vna ſedes / et domꝰ nō ſolum materialis: ſed et ſpiritua
lis. Cū maria et ioſeph ieſum dei filiū crederent: non ta
men aīaduertunt q̄d dicat: nec diuine nature archanū ī-
telligūt: qꝛ talia ab eo audire adhuc aſſueti nō erant: et
de diuinitate ſua nondū ad eos loquentē audierāt. Uel
intellexerūt quid dixit: ſed nō ita plene vt poſtmodum.
¶ Jpſe vero ad matris requiſitionē ⁊ volūtatē redijt cū
illis nazareth ad eoꝝ cōſolationē vbi erat cōceptꝰ ⁊ edu
Deū ⁊ hoīminem ſe oſtendit chriſtus.
catꝰ. vn̄ ⁊ nazarenus eſt vocatꝰ. Nā qꝛ deus et homo eſt
vtrāqꝫ ſuā naturā nobis hic cōmēdat: et nūc excelſa dei
tatis: nūc infirma humane fragilitatꝭ p̄fert. Jiaqꝫ qua
ſi homo cū parentibꝰ hieruſalē aſcēdit: ſed quaſi deꝰ il-
lis neſciētibꝰ in templo remāſit: quaſi hō ſeniores inter-
rogabat: ſed quaſi deꝰ que ſeniores mirarent reſponde
bat. Quaſi dei filiꝰ in tēplo patris ⁊ ſuo cōmorat: quaſi
filiꝰ hoīs cū parentibus quo iubent reuertitur [Et erat
ſubditus illis] ad noſtrā inſtructionē / ⁊ ſuꝑbie noſtre cō
fuſionē / qui frequēter renuimꝰ ſubijci ſuperioribus no
ſtris. Erat q̄ppe ſubditꝰ illis: ſcꝫ in ea natura qua patre
Auguſti.
minor eſt. Quia vt dicit Augu. ſm formā ſerui puer xp̄s
minor erat: etiā parētibus ſuis. Et tu ergo ſubditꝰ eſto
ꝓpter illū: vt ad eū ꝑ obedientie laborē redeas: a quo ꝑ
inobedientie deſidiā receſſeras. Hic enī exemplū ⁊ for-
mā obediētie et humilitatis xp̄s nobis p̄buit ⁊ oſtēdit:
dū ip̄e iperator mundi: ⁊ cui mūdus ſubiectꝰ eſt parēti-
bus ſuis: et eoꝝ imperio humiliter ſubdi voluit. Audi-
ant ergo hec ſubditi: et ſubditi eſſe nō dedignent: ſi qui-
Subditi īterdū p̄ſtāt p̄latꝭ.
dē oībus p̄latis ſubditus fieri nō eſt dedignatꝰ. Prela
ti quoqꝫ nō ſuperbiāt: et in ioſeph p̄lato: et in xp̄o ſubdi
to intelligāt: quia ſepe fit vt maioris meriti ſint ſubditi
q̄ p̄lati. Qꝺ ſi intellexerit nō eleuabit ſuꝑbia: q̄ eſt ſubli
mior dignitate: ſciēs meliorē ſibi ſubiectum eſſe. Et ad
uerte q̄ta fuit dignitas v̄ginis: ꝙ ei ille ſubiectꝰ eſt: cui
Auguſti.
om̄is creatura ſubijcitur. vn̄ Aug. Hoc ſingulare priui
legiū habuit virgo: vt haberet ſibi ſubiectum quē nō ſo
lū humana creatura: verūetiam angelica reueret: ⁊ ado
Bernard de eo ꝙ xp̄s ſubditur.
rat multitudo. vn̄ Berñ. Pertractās hoc idem verbum
[et erat ſubditꝰ illis] mirare inquit vtraqꝫ: et elige id qꝺ
amplius mireris: ſiue filij benigniſſimā dignationem.
ſiue matris excellentiſſimā dignitatem. Utrūqꝫ ſtupor.
vtrūqꝫ miraculū: ꝙ femine deꝰ obtēperetur humilitas
abſqꝫ exemplo: ꝙ femina deo principetur ſublimitas ſi-
ne ſocio. Et ſubdit. Diſce ergo hō obedire: diſce terra
ſ̄bdi: diſce puluis obtēperare. Erubeſce ſuperbe cinis.
Deus ſe humiliat: ⁊ tu te exaltas. Deus ſe hoībꝰ ſubdit:
et tu dn̄ari geſtiens hominibꝰ: tuo te preponis auctori.
Quotiēs enī hominibꝰ preeſſe deſidero / totiens deum
meū preire cōtendo: ⁊ tunc vere nō ſapio ea que dei ſūt.
Filiꝰ que debet parentibꝰ.
Hec Berñ. ¶ Et nota ꝙ filiꝰ multa debet parētibꝰ. Pri-
mo amorē cordis. Secūdo honorē operis. Tertio in ne
ceſſarijs ſuſtentationē. Quarto in obſequijs famulatio-
nem. Quinto reuerentiam in verbis. Sexto obediētiam
in honeſtis. Septimo veniā in offenſis. Octauo tolerā-
tiā in aduerſis. Sed quid fecit puer ieſus ī illo triduo?
Cōſpice eum: attende quomodo ſe ad aliquod hoſpitale
Chriſtus mēdicaſſe aſſerit.
pauperꝫ reducit: ⁊ cū verecundia ſe ibi hoſpitari petit:
et ibi cū pauperibꝰ ieſus pauꝑ hoſpitatur / et comedit.
Mendicat etiā oſtiatim cū pauperibus: qꝺ ⁊ alias q̄nqꝫ



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

Bernar.

feciſſe credit̾. vñ Berñ. Hoc querēs a dño eũ alloquit̾. Dñe (inquit) quis te in triduo ſuſtentauit? Et reſpõdet ſibimet ſic dicens. Ut te dñe ieſu xp̄e noſtre paupertati ꝑ oĩa cõformares: quaſi vnꝰ in turba pauperũ ſtipēdia per oſtia mēdicans queſiſti. Quis dabit mihi buccellaꝝ illarũ mendicatarũ participē fieri: et illius ſacri edulij reliquijs ſaginari? Hec Berñ. Conſpice eũ etiam inter doctores vultu placido ſapiēti et reuerēti; et quomodo eos quaſi ignorās īterrogat/ et audit/ qđ ex humilitate facit: et etiā ne illi ſuꝑ mirabilibus reſpõſis eiꝰ verecũderētur.

Moralit̾. Cõſāguinei vitādi

Cõſiderare aũt potes moraliter ī p̄dictis tria valde notabilia. Primũ eſt: qui vult deo adherere non debet inter cõſanguineos cõuerſari: ſed potiꝰ ab eis diſcedere. Nam et puer ieſus dimiſit a ſe dilectiſſimā matrē: cũ operibꝰ patris intēdere voluit: ac etiā poſtea inter cognatos et notos queſitꝰ inuētus nõ fuit: qꝛ caro et ſanguis eũ nõ reuelauit/ nec inuenit̾ in carnali ſocietate. vñ Ber. Puer ieſus īter cognatos et notos queritur: nec inuenit̾. Fuge fratres tuos et tu: ſi tuā vis inuenire

pſ̄. xliiij.

ſalutē. Et obliuiſcere populũ tuũ: et domũ patris tui. vt cõcupiſcat rex decorē tuũ. Et iterũ. O bone ieſu/ ſi nõ inuentꝰ es inter cognatos tuos: quõ te inueniā inter meos? Qualiter te inueniā in gaudio: quē vix mater tua do-

Bernar.

lens inuenit? Hec Berñ. Nec inueniri poteſt in comitatu multoꝝ: qꝛ nõ inuenit̾ ī multiplicitate mũdanoꝝ: ſed

Derelinq̄ ad tēpꝰ a ꝯſolatiõe diuina.

in intimo corde mētis vbi dei eſt templũ. Secũdũ ꝙ q̄ ſpũaliter viuit/ nõ miret̾ ſi aliqñ mente arida remanēs videat̾ ſibi ꝙ a deo derelictꝰ ſit: cũ etiā hoc matri dei cõtigerit. Nõ ergo mēte tabeſcat: ſed ꝑ cõtinuũ exercitiũ in ſacris meditationibꝰ et orõnibꝰ/ ac bonis operibꝰ ꝑſiſtendo diligēter eũ querat: et eũ ſi ſollicitꝰ fuerit/ reinueniet.

Origeñ. de q̄rēdo ieſu.

Nā ſm Origeñ. Oportet eũ q̄ querit ieſum nõ negligēter ⁊ diſſolute tranſire: ſicut multi querũt et nõ inueniũt: ſed cũ labore et dolore. vñ Ber. Si nolumꝰ fru-

Bernarđ de eodē.

ſtra q̄rere: q̄ramꝰ veraciter/ vt nõ ꝓ illo/ aliud feruēter/ vt nõ cũ illo: aliud ꝑſeuerāter/ vt nõ ab illo ab aliđ ꝯuertamur. Facilꝰ enī celũ et terra trāſire poſſunt: q̄ꝫ vt ſic querens nõ īueniat: ſic petēs nõ accipiat: ſic pulſanti nõ ape-

Propꝰ ſenſus vituperat̾.

riat̾. Tertiũ ꝙ nõ debet q̄s eē ꝓprij ſenſꝰ/ vel ꝓprie volũtatis. Nā cũ dñs ieſus dixiſſet oportere eũ operibus p̄ris intēdere mutauit ꝯſiliũ: et matris volũtatē ſecutꝰ receſſit cũ ea et nutritio ſuo/ ⁊ erat ſubditus illis. Hinc etiā perpende q̄ꝫtũ debent hoĩes obedire deo: q̄ñquidē ipſe deꝰ obedit hoĩbꝰ. Si enī exēplo dñi obediendũ eſt hoĩbꝰ: multo magis oportet obedire deo. Obediamꝰ igitur/ nõ ſolũ deo: ſed ⁊ hoĩbus: qꝛ dei filꝰ obediuit/ nõ ſolũ deo patri celeſti: ſed et parētibꝰ. [Et mater eiꝰ ꝯſerua-

Maria ꝯſ̾uabat oĩa in corde ſuo.

bat] quaſi magna [oĩa v̄ba hec] q̄ nunc et alias audierat ab eo: ⁊ hoc [ī corde ſuo] q̄ſi ſub ſigillo. ſ. recõdēs ⁊ ſignaculo. Niſi enī ipſa ꝯſeruaſſet nos ea nõ haberemꝰ: de eiꝰ nāq̄ꝫ theſauris nos iſta ſuſcepimꝰ. Oĩa q̄ppe q̄ de dño/ vel a dño dicta vel facta cognouit: ſiue intellecta: ſiue nõdũ intellecta/ ī corde ⁊ memoria q̄ſi ruminā da et diligētius ſcrutāda recõdebat: vt t̄pe ſuo vniuerſa ꝓut geſta erāt intelligeret: ac euāgeliſtis ⁊ querētibꝰ ſufficienter explicaret: et his tanq̄ꝫ regula ⁊ lege ꝑ totā vitā vtebat̾: docens vt nos crebra factoꝝ et dictoꝝ dñi meditatione īportunas cogitationes repellamus: et alios inſtruere laboremꝰ. Et ideo ſi q̄s indiget bonis ſermõibꝰ ad eam

Moralit̾.

recurrat: qꝛ facta ⁊ v̄ba xp̄i in cuſtodia ꝯſeruat. ¶ Moraliter ex iſto habemꝰ exemplũ/ q̄liter audiri debeāt v̄ba diuina: ſcꝫ vt in corde cõſeruent̾: et ibidē ruminētur/ nõ vt intrēt ꝑ aurē vnā et exeant ꝑ aliā. [Et ieſus ꝓficiebat etate ⁊ ſapiētia/ ⁊ gratia apud deũ ⁊ hoĩes] Etas ꝑtinet ad corpꝰ: ſapiētia ad animā: grā ad vtriuſq̄ꝫ ſalutē: ꝓficiebat vtiq̄ꝫ etate: ſicut carnis eſt etatis īcremēta ſuſcipere: qꝛ de infantia ad pueritiā: de pueritia ad iuuentutē

Proficere in grā ⁊ ſapientia põt aliq̄s duplicit̾.

cõſueto hoĩbꝰ creſcēdi ordine ꝑuenit. Porro in ſapientia ⁊ grā põt aliq̄s ꝓficere dupliciter. Uno mõ ſm ipſos habitꝰ ſapiētie ⁊ grē augmētatos: et ſic xp̄s in eis nõ ꝓficiebat: qꝛ ab inſtāti cõceptiõis ſapiā/ et grā plenꝰ fuit. Alio modo ſm effectꝰ: inquātũ ſcꝫ aliq̄s ſapiētiora ⁊ virtuoſiora opera facit: et ſic xp̄s ꝓficiebat ſapiētia et grā ſicut et etate. Scđm ꝙ ꝑ ꝓceſſũ etatis ꝑfectiora opera faciebat: ⁊ in his q̄ ſunt ad deũ et ad hoĩes: et hoc eſt qđ

Ambro.

addit̾ apud deũ et hoĩes. Uel aliter ſm Ambro. Proficiebat ſapiētia q̄ ad manifeſtationē ⁊ vſum eiꝰ: qꝛ ſuam ſapientiā et grām paulatī magis et magis patefaciebat.

Gregoriꝰ

Uel ſm Grego. Proficiebat in alijs: qui doctrina eiꝰ ⁊ exēplo ꝓficiebāt: ſicut magiſter in ſcholaribꝰ dicit̾ ꝓficere: qꝛ ſcholares ſub eo ꝓficiũt. Et ħ apud deũ. i. apud

Theophilus.

laudē dei: ⁊ apđ hoĩes. i. ad vtilitatē hoĩm: vl̾ ſm Theophilũ: apud deũ et hoĩes: quia priꝰ debet placere deo/ et poſtea hoĩbus. Et licet ieſus in ſe nõ ꝓficiebat ſapiētia ⁊ cognitione habituali: qꝛ hec in eo augmentata nõ fũt: ab inſtāti enī cõceptionis plenitudinē huiꝰ habuit: ꝓficiebat tñ et in ſe cognitiõe ſenſuali ⁊ experimentali: qꝛ ſenſus eius ꝯuertebatur de nouo ad aliquid ad quod antea non conuertebatur. vñ ſm ap̄lm. Didicit ex his q̄ paſſus eſt obedientiā. Non tñ de nouo aliq̄đ didicit qđ priꝰ neſciret: qꝛ qđ didicit prius nouerat ſciētia diuina

Bernar.

et inſpirata. vñ Berñ. Ut ob alienam miſeriā cor miſerũ habeas: oportet vt tuā priꝰ cognoſcas/ vt ꝓximi mentē in tua inuenias: et ex te noueris qualiter illi ſubuenias. Uerꝰ q̄ppe dei filꝰ priuſq̄ꝫ ſe exinaniſſet formā ſerui accipiēs: ſicut miſerā et ſubiectionē expertus non erat: ſic miſericordiā vl̾ obediētiā experimēto nõ nouerat. Sciebat quidē per naturā: nõ autē ſciebat ꝑ experientiā. At vbi minoratꝰ eſt vſq̄ꝫ ad illā formā in qua et pati ⁊ ſubijci poſſet: in paſſiõe expertus eſt miſeriā: et in ſubiectiõe obediētiā. Per quā tamen experientiā: non illi ſcientia: ſed nobis fiducia creuit: dũ in hoc miſero genere cognitionis is a quo lõge erraueramꝰ factꝰ eſt ꝓpinquior nobis. Quādo enī illi appropinquare auderemꝰ in ſua im-

Eſa. liij.

paſſibilitate manēti: nunc aũt monemur cũ fiducia adire ad thronũ gratie ipſiꝰ: quē nimirũ lāguores noſtros tuliſſe/ et dolores portaſſe cognoſcimꝰ: et in eo in q̄ paſſus eſt ipſe: nobis compati non dubitamus. hec Berñ.

Moralit̾.

¶ Moraliter ſicut ip̄e ꝓficiebat ſapiētia: etate: ⁊ gratia. apud deũ et hoĩes: et paſſus et reſurrexit: et ita intrauit in gloriā ſuā: ſic etiā ſuos ſequaces oſtēdit ꝓficere virtutibꝰ: ⁊ ꝑ paſſiones ad gaudia trāſmigrare debere. Hec autē facta et deo amabilis ciuitas nazareth: in q̄ verbũ caro factũ/ et flos oĩa vincens aromata: in vtero virginis germinauit. Uñ et merito flos interp̄tat̾. In hoc ſuper oĩes alias ſpeciali gaudet priuilegio: ꝙ ſalutis nr̄e dñs in ea principiũ procreauit: et ipſe preterea nutriri/ ⁊ parentibꝰ ſubijci dignatꝰ eſt: cui pater oĩa que ſunt in celo ⁊ in terra ſubiecit.

Oratio.

Domine ieſu xp̄e fili dei viui: qui per triduũ a parentibꝰ tuis dolentibꝰ q̄ſitus: tandē in templo es inuētus: da mihi miſero te deſiderare: deſiderādo q̄rere: q̄rendo inuenire: īueniēdo amare: amādo mala mea redimere: redēpta nõ iterare. Et q̄ petēti largiris: q̄rēti īueniris: pulſanti aperiris: nõ deneges mihi minimo quod omnibus ꝓmittis. Quiq̄ꝫ ad volũtatem parentũ nazareth rediens: ⁊ ſubditus eis exiſtens formā oſtendiſti obedientie: da mihi duro voluntatem propriā frangere: vt ſubiectus ſim tibi: et propter te omi humane creature. Amen.

¶ Quid fecerit dñs ieſus ab anno duodecimo/ vſq̄ꝫ ad principium anni triceſimi. Capl̾m. xvj.

Luce. ij.

Euerſus ergo dñs ieſus a tēplo ⁊ hieruſalē cũ parentibus ſuis ī nazareth: erat (vt dictũ ē) ſubditus illis. Et ibidē cũ eis vſq̄ꝫ ad principiũ anni trigeſimi habitauit: nec in ſcripturis reꝑit̾ ꝙ in toto t̄pe iſto aliq̄đ fecerit: quod valde videt̾ mirabile.

Chriſtus quid a xij. vſq̄ꝫ fere. xxx. annũ fecerit

Quid igit̾ meditabimur ip̄m feciſſe. Stetit ne dñs ieſus ocioſus tanto tēpore: vt nil faceret dignũ ſcriptura et recitatione? Si enī feciſſet: cur (ſicut reliqua facta ſua) nõ ſcriptũ fuiſſet? Omnino ſtupor videt̾. Forte ideo ſcriptura tacet: ne acta iuniorum nimis ſe publicent. Sed attende hic bene: qꝛ patenter poteris videre: qꝛ nihil faciēdo fecit magnifica. Nihil enī de factis eius a myſterio vacat: ſed ſicut virtuoſe loquebatur ⁊ operabat̾: ſic virtuoſe tacebat ⁊ ſe ſubtrahebat. Credendũ eſt enī (ſicut dicit

Grego.

doctor Gregoriꝰ) ꝙ ante et deinceps abſq̄ꝫ oſtēſione alicuiꝰ famoſi et publici miraculi taliter inter hoĩes ꝯuerſatꝰ fuerit: quaſi fuerit vnꝰ ex illis: donec ad virilem peruenit etatem. Uñ de ipſo dicit iohannes baptiſta. Me-

Johis. j.

dius autē veſtrũ ſtetit quem vos neſcitis. Et totũ iſtud tēpus breuiter cõplexus eſt lucas ſub his verbis. Quia

Thomas

deſcendit cũ eis: et erat ſubditꝰ illis. vnde ⁊ Thomas



Miracl̾a cur īfans nõ fecerit

Medio tēpore. ſ. a natiuitate vſq̄ꝫ ad baptiſmũ nullum miraculũ xp̄s operatus eſt: ſed conformis conuerſationis alijs erat: ⁊ ſua virtus ignota omnibus exiſtebat. Ideo autem non fecit miracula medio t̄pe/ vt non putaretur myſteriũ incarnationis fantaſma eē: ſi non ſa habuiſſet ſicut alij etate infantes: ⁊ ideo demõſtrationem ſcientie ⁊ v̄tutis ſue ad id diſtulit tēpus: in quo alij homines ſcientia ⁊ v̄tute vigere ꝯſueuer̄t. hec Thomas.

Modeſtie chriſti laus.

Magiſter ħ ſummꝰ aliqñ docturꝰ v̄tutes ⁊ viā vite: cepit a ſua iuuētute opa v̄tuoſa facere: ſed mõ mirabili et incognito ac retroactis tēporibꝰ inaudito: videlꝫ ſe in conſpectu inutilem et abiectum ⁊ inſipientē reddendo: vt deuote ⁊ ſine omni temeraria aſſertione cogitari et meditari põt. Et cũ hac modificatiõe oĩa tibi affirmo: q̄ per auctoritatē ſacre ſcripture nõ ꝓbant̾/ ꝓut etiā ſupra in ꝓlogo recitatur. Subtrahebat ergo ſe a cõſortio hoĩm: ⁊ tumultꝰ eoꝝ deuitabat: crebriſq̄ꝫ orationibꝰ intētus erat. Ibat ad ſynagogā. i. eccleſiā/ ⁊ ſtabat ibi mltum in oratione/ ponēs ſe in loco viliori ⁊ magis humili. Redibat domũ: ⁊ cum mr̄e ac nutricio ſuo ſtabat: ⁊ aliquādo hos adiuuabat. Pertranſibat eũdo ⁊ redeundo inter hoĩes: ac ſi nõ inueniret hoĩes. Mirabātur cũcti: cernētes iuuenē tā ſpecioſũ nihil facere: q̄ꝫtũ appꝛebat laude dignũ. Expectabat ꝙ faceret magnifica: ⁊ probi viri opa. Cũ enī puer erat/ ꝓficiebat etate et ſapiētia ⁊ gratia apud deũ et hoĩes. Sed ecce creſcens ⁊ perueniens vſq̄ꝫ ad vigeſimũ annũ: ⁊ etiā vſq̄ꝫ ad vigeſimũ quītum/ ⁊ vltra nulla faciebat opa: aliquā ſpeciē ꝓbitatis ⁊ virilitatis p̄tēdētia. Stupebāt vehemēter eũ ⁊ deridebant: et apud omnes communiter vilis ⁊ abiectus reputabat̾. Qđ bene per prophetā in ꝑſona ipſiꝰ dictum fue-

Pſ̄. xxj.

rat. Ego ſum vermis ⁊ non hõ: opprobrium hominum ⁊ abiectio plebis. Omnes vidētes me deriſerunt me: lo-

Hũilitatis cõmēdatio.

cuti ſunt labijs/ ⁊ mouerũt caput. Reddebat ſe vilē oĩbus ⁊ abiectum. Sꝫ an tibi paꝝ hoc videt̾. Ip̄e q̄dē nõ indigebat: ſed certe in operibꝰ noſtris nullũ maius aut difficilꝰ reputat̾: ad altiſſimũ gradũ ꝑueniſſe videtur ac difficillimũ: q̄ ad hoc peruenit/ vt corde ⁊ animo vere et non ficte ita ſe vincit ac dominatur animo ſuo ⁊ ſuꝑbo carnis ſue ſuꝑcilio: ꝙ nolit alicuius momenti reputari: ſed vt abiectus et vilis ſperni. Uſq̄ꝫ quo igit̾ ad hunc gradũ perueneris nihil tibi feciſſe videaris. Nam cũ ī veritate iuxta verbũ dñi omnes ſumus inutiles: etiam cum benefecerimus: quouſq̄ꝫ in hoc abiectionis gradu non ſumꝰ: nõdũ in veritate ſtamꝰ: ſꝫ ī vanitate cõſiſtimꝰ et ambulamꝰ. Unde non ſeducamus noſmetipſos: quia

Gal. vj.

ſm ap̄lm. Qui ſe exiſtimat aliquid eē cũ nihil ſit: ipſe ſe ſeducit. In omni quidē cura quam pro ſalute tua gerꝫ: non eſt vllũ officium vel medicamentm vtilꝰ tibi q̄ꝫ te ipſum vituperare atq̄ꝫ contemnere. Quicũq̄ꝫ ergo hoc facit adiutor tuꝰ eſt: hoc enī agit qđ tu agebas/ aut agere debebas vt ſaluus fieres. Ad eũ itaq̄ꝫ q̄ īiuriā tibi fecit/ priuatũ magis te exhibe ⁊ affabilem: ad eum v̄o cui tu feciſti ſupplicē ⁊ erubeſcētē. Aduerſariũ tuũ et eum qui tibi moleſtie aliq̄đ irrogat: amicũ ⁊ adiutorē eſtima: dānũ tibi illatũ ⁊ cõtumelias lucrũ ⁊ profectũ tuũ deputa: ⁊ pro his gratias deo/ et inferentibꝰ referre non

Hũilis aĩ īdicia.

ceſſa. Nā ſm quēdam humilis gaudet cũ deſpicitur: dolet ſi honoratur: gemit ī proſperis: exultat in aduerſis: timet in diuitijs: luget in delitijs: cruciat̾ in abũdātia: et in penuria gloriatur: laudes contēnit tranſitorias: et omni honore eſtimat ſe īdignum: abhorret hypocriſim: neſcit ſimulationem: ſed diligit veritatem: tēꝑalia obliuiſcitur: et eterna concupiſcit: neſcit que mundi ſunt vt celeſtia mereatur: nunq̄ꝫ de ſe preſumere cõſueuit: vires ſuas vel gratias ſi quas habet nunq̄ꝫ ſibi tribuit: merita ſua nõ ſuis viribus vel ſuo ſenſui aſcribit/ ſed diuine clemētie dona humiliter recognoſcit. Idem latere deſiderat ſi fieri poſſit ſine dāno ꝓximi: ne poſſit vel modico iactantie ſeu elationis vitio inq̄nari. Quis eſt talis:

Bernar.

⁊ laudabimus eum? Uñ ⁊ Berñ. Appetere de humilitate laudē humilitatis nõ eſt virtus: ſed ſubuerſio. Uerꝰ humilis vilis vult reputari: nõ humilis predicari: gaudet in contēptu ſui: hoc ſolo ſane ſuꝑbꝰ ꝙ laudes nõ cõtemnit. Hec Berñ. Si ergo queras quare dñs ſic viuebat? Rñdeo tibi: non qꝛ indigeret: ſed vt nos inſtrueret. Unde ſi non diſcimus: inexcuſabiles ſumus. Abominabile eſt prorſus: ſi ſe erigit vermiculus/ ⁊ vermium eſca

Ociũ xp̄i vtile fuerit necne.

futurus: vbi ſe humiliās abiecit dñs maieſtatꝫ. Si aũt abſurdũ alicui videat̾ ꝙ ſic īutiliter ſtaret: et ꝙ euāgeliſte multa de factis eiꝰ omiſerint: et alia ſimilia forte dicat: reſpõderi poteſt: ꝙ nõ erat inutile facere et p̄bere tāte virtutis exercitiũ: īmo erat valde vtile/ et omniũ virtutũ rectũ ⁊ ſtabile fundamentũ. Hoc aũt qđ dico videtur etiā Berñ. ſentire: prout habes infra in tractatu de baptiſmo dñi circa finē. Quomodocũq̄ꝫ aũt ſe habet veritas rei: piũ et vtile videtur ſic meditari. Habes ergo

Act. j.

quomodo dominꝰ ieſus cepit priꝰ facere q̄ꝫ docere. Doctorꝰ enī erat: diſcite a me: qꝛ mitis ſum/ et humiles corde. Hoc ergo primo facere voluit/ et non ficte: ſed ex corde faciebat: ſicut vere/ et ex corde humilis et mitis erat. Non poterat in eũ ſimulatio cadere: ſed potiꝰ intima fundauit ⁊ ꝓfundauit ſe ī humilitate: vilitate: et abiectiõe: et ſic ſe ī cõſpectu oĩm annihilauit: ꝙ etiā poſtq̄ꝫ predicare/ ac diuina et altiſſima loqui: miracula quoq̄ꝫ magnifica opera facere ceperit: nõ eũ reputabant: ſed vi-

Mar. vj.

lipendebāt dicētes. Quis eſt hic. Nonne hic eſt fabri filius? Et multa alia deriſoria et deſpectiua dicebāt. Ue-

Phil̾. ij.

rificatũ eſt ergo ſm hũc intellectũ verbũ apoſtoli. Exinaniuit ſemetip̄m formā ſerui accipiēs: et nõ ſolũ cuiuſcũq̄ꝫ ſerui per incarnationē: ſed etiā inutilis ſerui ꝑ humilem et abiectā cõuerſationē. Cõſidera ſingulos eius actꝰ; ſemper ī eis relucet humilitas. Hic igit̾ ip̄am fabricauit. i. oſtēdit q̄liter acq̄ri poſſit: ſcꝫ ꝑ vilificationē et abiectionē ſuiipſiꝰ in cõſpectu ſuo et alioꝝ: ac per cõtinuũ exercitiũ operũ viliũ et humiliũ. Si enī vis adipiſci humilitatē: oportet ꝙ p̄cedat humiliatio/ et exerci-

Berñ. de hũiliationis vtilitate.

tiũ oportet humiliũ. vñ Berñ. Humilitas ad quā vtiq̄ꝫ ducit hũiliatio totiꝰ eſt ſpũalis fabrice fundamentum. Si quidē humiliatio via eſt ad humilitatē: ſicut patientia ad pacē: ſicut lectio ad ſciam. Si virtutē appetis humilitatis: viā nõ refugias humiliationis. Nā ſi nõ poteris hũiliari: nõ poteris ad humilitatē ꝓuehi. Prodeſt itaq̄ꝫ mihi meā inſipiētiā ſciri: ⁊ a ſcientibꝰ iure ꝯfundi: cui ſepe cõtigit a neſcientibꝰ iniuſte laudari. Grande reuera periculum audire: quēq̄ꝫ de ſe ſupra q̄ꝫ ſentit in ſe. Quis dabit mihi apud hoĩes tantũ de veris digne humiliari: quantũ vel de falſis datũ eſt indigne exaltari?

p̄. lxxxvij.

Illā vero vocē ꝓpheticā iure aſſumerē. Exaltatꝰ aũt

ij. Reg. vj

hũiliatꝰ ſum et cõturbatꝰ. Et illud. Laudā et vilior fiā. Laudā: ſcꝫ vt illudar. Bonꝰ ludus quo michol iraſcit̾/ et deꝰ delectat̾. Bonꝰ ludus q̄ hoĩbus quidē ridiculũ: ſed angelis pulcherrimũ ſpectaculũ prebet. Bonꝰ inq̄ꝫ

pſ̄. cxxij.

ludus: quo efficimur opprobriũ abũdātibꝰ ⁊ deſpectio ſuꝑbis. Hoc caſto et religioſo ludo ludebat qui dicebat

j. Cor. iiij

Spectaculũ facti ſumꝰ/ et angelis/ deo/ et hoĩbꝰ. Hoc ludo et nos interim laudamus: vt illudamur: cõfundamur: humiliemur: donec veniat q̄ deponit potētes: et ex-

Luce. ij

altat humiles: q̄ nos letificet ⁊ glorificet: ⁊ in eternũ exaltet. Et iterũ. Oportet nāq̄ꝫ humiliter ſentire de ſe nitētem ad altiora: ne dũ ſupra ſe attollit̾ cadat a ſe: niſi firmiter per verā humilitatē fuerit ſolidatus. Maxima enī niſi humilitatꝫ merito minime obtinent̾. Propterea q̄ ꝓuehēdus eſt correptione humiliat̾: humilitate grām meret̾. Tu ergo cũ te humiliari videris: habeto id ſignũ in bonũ: oĩno eſt argumentũ grē ꝓpinquātis: nā ſicut ante ruinā exaltatur cor: ita ⁊ ante exaltationē humiliatur.

ꝓuer. xvj

Sane vtrũq̄ꝫ legis deũ: ſcꝫ et ſuꝑbis reſiſtere: et humilibus grām dare: ac parũ eſt cũ ſeip̄m humiliat nos deus ſi tũc libenter accipimꝰ: niſi et qñ ꝑ aliũ hoc facit ſapiamus ſimiliter. Quāobrem accipe huiꝰ rei mirabile documentũ de ſctõ dauid. Aliqñ maledictũ eſt illi et a ſeruo. At ille nec cumulatā ſenſit iniuriā: qꝛ p̄ſenſit gratiā.

ij. Re. xvj

Quid mihi ait et vobis filij ſaruie? O vere hominē ſm cor dei: q̄ ſe vlciſcēti potius q̄ꝫ exprobrāti ſuccenſendũ

Pſ̄. vij.

putauit. Uñ ⁊ ſecura ꝯſcientia loquebat̾. Si reddidi retribuētibꝰ mihi mala: decidā merito ab īimicis meis inanis. Uetuit ergo prohiberi maledicũ cõuitiantē: q̄ſtũ eſtimās maledicta. Seuiebat lingua maledicta: ⁊ ille intēdebat q̄đ in occulto ageret deus. Uox maledicētis in auribꝰ: et animꝰ inclinabat ſe ad benedictionē. Et ideo

pſ̄. cxviij

dicit. Bonũ mihi/ qꝛ humiliaſti me: vt diſcā iuſtificationes tuas. Uides/ qꝛ humilitas iuſtificat nos. Humili-

Hũiliatõ ſine hũilitate inutilis eſt.

tas dixi: et nõ humiliatio. Quāti humiliant̾: q̄ humiles nõ ſunt. Alij cũ rancore humiliant̾. Alij patiēter. Alij ⁊ libēter. Primi rei ſũt ſequētes īnoxij: vltimi iuſti. Quāq̄ꝫ



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

et innocẽtia pars iuſticie eſt:ſed ꝯſummatio eius apud
humilẽ:nõ humiliatis:ſed humilibꝰ dat grãm. Eſt au-
tẽ vere humilis:q̃ humiliationẽ cõuertit in humilitatẽ:
et hic poteſt dicere deo:bonũ mihi/qꝛ hũiliaſti me.hec
Bern̄. Sũt aũt plura q̃ ad humiliationẽ et humilitatis
Bernarđ exercitiũ valẽt.de quibꝰ idẽ Bern̄.ſic dicit. Ad exerci-
de exerci- tiũ humilitatis quinq̃ prodeſſe poſſunt. Amor vilitatꝭ/
tio hũili- vt ea querat homo in q̃bus et locꝰ quidã videaꝶ iniurie.
atis. Aſſiduitas ſubiectiõis:vt ſemper velit eſſe cum aliquo:
quẽ reuereatur et timeat:vt diſcat frangere ſuã volũta
tẽ. Tertio in humilitatis exercitio eſt cõparatio melio-
ris:vt eũ ſemꝑ attendat homo in quo inueniat gratiã q̃
ei deſit oblitꝰ que retro ſunt:et in ea que ante ſunt extẽtꝰ
Quartũ eſt aſſidua meditatio ꝓprie conditionis:vt ad
omnẽ elatiõis motũ ſtatim occurrat:quid ſupbis terra
et cinis? Quintum eſt conſideratio occulti inſpectoris.
Quomodo enĩ qui ſepiꝰ ꝓfeſſionẽ fecerit alicui de ꝟbis
que arrogãter dixerit ſi forte ꝯtingat:vt prauus ſimile
aliquid loquens illũ videat audiẽtẽ valde ꝯfundiꝶ:ita
qui cõſiderat occultũ inſpectorẽ cui cogitatio om̄is cõ
fiteꝶ:nõ poterit nõ erubeſcere:ſi elatũ quid mediteꝶ:ꝓ-
pterea nõ ſolũ cõtra ſuperbiã:ſed et cõtra vitia vniuer-
ſa valde vtile eſt hoĩ ſemꝑ videre videntẽ ſe:et ſic atten
dere oculos eius ĩ corde ſuo:ac ſi ex ſola cura ſit deo cõ-
tẽplari q̃d agat:aut queadmodũ ſe habeat ip̄e.hec Ber.
Humilitatẽ igiꝶ ꝓ poſſe ſectare:ſine qua nõ poteris ꝑfi
Bern̄.q̄ cere:aut virtutẽ aliquã poſſidere. vñ iterum. Bern̄. Hu
ſine hũili- militas ceteris virtutibꝰ intantũ eſt neceſſaria:vt abſq̃
tate nulla iſta ille nec eſſe virtutes videantur. Nempe vt charitas
ſit ꝟtus:ꝛ ſiue queq̃ alia virtus detur:humilitas mereꝶ/q̃m hũi-
q̄ ea oẽs libus deus dat grãm. Seruat acceptas:qꝛ nõ requieſcit
ꝑficit. ſpiritus niſi ſuꝑ quietũ ꝛ humilẽ. Seruatas cõſummat.
nam virtus in infirmitate/hoc eſt in humilitate ꝑficiꝶ.
hec Bern̄. Humilitas ergo mereꝶ gratie impletionem
Ps.ciij. Vñ in pſalmo. Qui emittis fontes in cõuallibꝰ.i.gratiã
tuã preſtas humilibꝰ:inter mediũ montiũ ꝑtranſibunt
aque. Duo enĩ mõtes ſunt due ſpẽs ſupbie:quaꝝ vna na
ſcitur ex re tꝑali:alia ex re ſpirituali/ꝛ inter iſtos duos
mõtes eſt vallis hũilitatis/nõ declinãs ad aliquã ſpẽm
ſuperbie:ꝛ in iſto medio tranſeunt aque gratiarũ. Scđo
humilitas meretur implere gratie augmẽtationẽ:et iõ
volens vlteriorẽ gratiã recipere a deo nõ eſtimet ſe ma-
gnum:ſed humiliet ſeipſum. Q: autẽ homo non eleuet
Hũilita- ſe de gratia quã habet:ſunt tria ſigna. Primũ ſi nõ vult
tꝭ indicia vt ꝓpter gratiã vel perfectionẽ quã habet:exhibeatur
ſibi maius cõmodũ q̃ alij. Scđm ſi paratus eſt cõtẽptũ
incõmodũ:et laborem pati ſicut alij. Tertio q̄ facto ſi-
bi incõmodo:credit in hoc nõ ſibi fieri iniuriã:ſed iuſti-
ciam. Tertio humilitas mereꝶ gratie augmentate con-
ſeruationẽ. Sicut enim cinis cõſeruat ignem:ſic humi-
litas gratiã/que eſt ignis ſpiritualis. Conſeruaꝶ etiam
ignis per lignorũ appoſitionẽ:ſic et gratia per bonorũ
operũ multiplicationẽ/que eſt quaſi lignorũ appoſitio.
Item conſeruatur ignis per inſufflationẽ:ſic et gratia
per feruẽtẽ meditationẽ/que eſt quaſi quedã ĩſufflatio.
Itẽ ꝯſeruaꝶ ignis ꝑ preſeruationẽ a ꝯtrario:ſic et grã
per occaſionũ ꝛ ſocietatũ malorum deuitationẽ:que eſt
Vita xp̄i. quaſi quedã a contrario preſeruatio. Sed redeamus ad
intuendum actus et vitã dñi ieſu ſpeculi noſtri:quod eſt
principale noſtri ꝓpoſiti. Igitur in omnibus exhibeas
te preſentẽ:et cõſidera illam ſuper oẽs alias benedictã
familiã paruam:ſed valde excelſam/pauperẽ/et hũilẽ
vitam ducẽtẽ. Felix ioſeph ſenex querebat de arte ligna
minis quod poterat. Domina vero colo et acu ꝓ precio
laborabat:victũ ſponſo et filio parabat:et alia expediẽ-
tia domꝰ obſequia(q̃ multa ſunt)faciebat:qꝛ ſeruientẽ
non habebat. Compatere igitur ſibi:quã ſic oportet la-
borare/ꝛ ſuis manibꝰ operari. Compatere etiã domino
ieſu:quia eam adiuuat fideliter/ꝛ laborat in his que po
teſt. Venit enĩ(vt ipſe ait)miniſtrare:et non miniſtrari.
Intuere igitur bene eum/humilia obſequia domus fa
cientẽ:et nihilominꝰ intuere/etiam dominã ꝛ ioſeph ſe-
Baſilius nem ꝓ vite neceſſarijs laborantes. vnde Baſiꝶ. Ab ipſa
de labore autẽ primeua etate parentibus obediens:quãtum labo-
corporali rem corporeũ humiliter et reuerenter ſuſtinuit. Cũ enĩ
chriſti. homines eſſent honeſti/et iuſti:egeni tamen et neceſſari
orũ penuriam patientes teſte preſepi:manifeſtũ eſt q̄ ſu
dores corporeos frequẽtabãt neceſſaria vite ſibi inde

querentes:ieſus autẽ obediens illis etiã in ſuſtinẽdo la
bores ſubiectionẽ plenariã oſtendebat.hec Baſiꝶ. Con Baſilius
ſpice etiã qualiter ipſi tres comedũt ad vnã menſam ſi-
mul per ſingulos dies:nõ lautas et exquiſitas:ſed pau-
peres et ſobrias cenas ſumẽtes:ꝛ qualiter poſtea ſimul
colloquunꝶ:nõ inania et ocioſa verba:ſed plena ſpũ ſan-
cto et ſapiẽtia:nec minus mẽte reficiuntur q̃ corpore:ꝛ
qualiter poſt aliqualẽ recreationẽ cõuertunt ſe in cubi-
libꝰ ſuis ad orationẽ:non enĩ erat eis domus ampla:ſed
parua. ¶ Meditare etiã tria cubilia in aliqua camerula
ſ.vnũ ꝓ quolibet eoꝝ:et intuere dñm ieſum ſuꝑ vnũ ſe-
ro poſt orationẽ ſe cõponere ꝑ ſingulas noctes:tam lon
giſſimi tꝑis ſpacio:ſic humiliter:ſic viliter:ſic etiã per-
ſeueranter:vt faceret quicũq̃ alius pauperculꝰ de po-
pulo. Quolibet ſero in hoc ſtrato deberes ſibi cõpatien
do eum aſpicere:et te eidẽ humiliter/et deuote recõmẽ
dare. In tanta tamẽ corporis afflictione ꝛ penuria/pia
mater replebaꝶ mẽtis leticia de tãti filij preſentia. Vñ
Anſeꝶ. Quo vel quali gaudio replebatur tota ſubſtãtia Anſelmꝰ.
eius:quãdo eũ quẽ tãtopere diligebat/quẽ creatorem
atq̃ dñatorem oĩm rerũ eſſe ſciebat:ſecũ degentẽ:ſecũ
edentẽ:ſeq̃ quecũq̃ noſſe volebat dulci affatu docentẽ
haberet/quis capiet? Quantũuis mirabilis itaq̃ ꝛ ĩef
fabilis amoris affectus cõſiderari queat/inter hũc talẽ
tãte matris filiũ/et hãc talẽ tãti filij matrẽ ꝑpendãt hi-
ſaltẽ quo/quo modo/quo vnico dilectiõis feruore ſepe
altrinſecus amant mater:ſcilicet filiũ:ꝛ filiꝰ matrẽ. Nec
puteꝶ ab aliquo/vel parũ quid ſentire in ſe/quẽlibet de
affectu iſtius matris in filiũ ſuũ. Nullo ſiquidẽ modo
crediderĩ q̄ is qui ad eũ ĩtelligẽdũ ꝓuehi meruerit/ab
amoris ipſius dulcedine extraneus vſq̃quaq̃ fieri poſ-
ſit. Qui autem in huiꝰ dilectionis ſuauitatẽ tranſit:nul-
lo pacto defendendũ/quin et in retributiõis eius parti
cipiũ tranſiturus ſit.hec Anſeꝶ. Vidiſti quantã pauper- Anſelmꝰ.
tatẽ:vilitatem:et aſperitatem:vigilando:dormiẽdo:ab-
ſtinendo:et in omnibꝰ ſuis actibus rex regũ/et deꝰ eter
nus per tam longiſſimi temporis ſpacia pro nobis ſuſti-
nuit. Vbi ſunt ergo querentes ocia ꝛ cõmoda:querẽtes
ſuperflua et ornata:q̃rentes curioſa et vana? Non didi-
cimus in ſcholis magiſtri huius/qui talia volumꝰ. Sed
nunquid ſapiẽtiores eo ſumus? Ipſe nos docuit verbo
et exemplo humilitatẽ/paupertatẽ/ac corporis et labo
ris afflictionem. Sequamur ergo ſummũ magiſtrũ:qui
nec fallere vult:nec falli poteſt:et habẽtes iuxta doctri-
nã apoſtoli victum/ꝛ cum quibus tegamur ad cõgruen
tem:ſcꝫ neceſſitatem:nõ ad ſuperabundantiã:his contẽ-
ti ſimus. Alijs etiã virtutũ exercitijs et ſtudijs ſpiritu-
alibus:continue indeſinenter ꝛ vigilanter pro poſſe inſi
ſtamus. Ex hoc ergo facto dñi/accipe doctrinã in tuam
paruitatem reſiliendo:ac teipſum/non ſolum in tuo:ſed
etiam aliorum conſpectu vilificando:et per exercitium
vilium et humiliũ operum abijciẽdo. Videas cõtinue
defectus tuos/ꝛ peccata tua:et ea aggraua q̃tũ potes.
Aliorum vero defectꝰ poſt tergũ proijcias/ꝛ nõ videas:
q̄ ſi videris alleuies et excuſes:et ipſis compatiaris et
ſuccurras pro viribus:cogitans ſemper q̄ tu faceres pe
ius:niſi ſola ſua gratia te cõſeruaret ieſus chriſtꝰ. Auer
te oculos tuos:et mentis et corporis ab aſpectu aliorũ:
vt in lumine vultꝰ dei conſpicere poſſis teipſum. Nihil Humilē
enim ad te humiliandũ vtilius reperire poteris:q̃ ſi te- facit ſe-
ipſum bene inſpexeris. vnde Bern̄. Volo ꝓinde animã ipſum in-
primo oĩm ſcire ſeipſam:quia talis ſciẽtia non inflat:ſed ſpicere.
humiliat/ꝛ eſt quedam preparatio ad edificandum. Ni Bernar.
ſi enim ſuper humilitatis ſtabile fundamentũ ſpiritua-
le edificiũ ſtare minime poteſt. Porro ad ſe humiliãdã
nihil anima inuenire viuacius ſeu accõmodatiꝰ poteſt/
q̃ ſi ſe in veritate perſpexerit.tm̄ nõ diſſimulet:non ſit in
ſpiritu eius dolus:ſtatuat ſe ante faciẽ ſuã:nec a ſe auer
tere abducaꝶ.hec Bern̄. vnde ꝛ Augu. dicit q̄ nõ eſt par Auguſti.
uus ad beatitudinẽ acceſſus cognitio infelicitatis ſue.
Teipſum ergo ſine ceſſatione conſidera:et ſemper ſine ſi
mulatione diiudica. In omni actu tuo:in om̄i locutione
tua:et in om̄i cogitatione tua teipſum reprehẽde:ꝛ inte
ſemꝑ cõpunctionis materiam ſtudeas inuenire:cogitã
do q̄ etiã bona que facis non ſunt ad plenũ excocta:nec
illo feruore quo deberent facta:ſed multis inquinata ne
gligẽtijs:vt merito oĩs iuſticia tua panno mẽſtruate cõ
parari debeat mulieris. Cõſidera etiã diligenter et cũ



magno pauore frequẽtiſſime rumina:q̄ oẽm aptitudinẽ
ad bonũ ꝛ ad omnẽ gratiã ſeu quãcũq̃ ſollicitudinẽ cir
ca virtutũ acquiſitionẽ a teipſo nõ habes:ſed xp̄s tibi
dedit ſola ſua miſericordia:q̃ ſi voluiſſet potuiſſet ita con
ferre cuicũq̃ ribaldo/te in luto fecis ꝛ lacũ miſerie de
relicto. Quomõ ei ſibi aliq̃d tanq̃ ſuũ attribuet:ac ſi ab
ipſo ꝓueniat/q̃ m̄totiẽs ſuã ĩpoſſibilitatẽ in q̃buſcũq̃
bonis operibꝰ magnis ꝛ paruis eſt expꝛtus:q̃ totiens co
gnouit ſe nõ poſſe dũ voluit:ꝛ qñ(vt ita dicã)non voluit
nec curauit/nec ſuꝑ talibꝰ cogitauit:ſenſit ſe ſubito diui
nitus excitatũ:feruore mirabili ad illa opa faciẽda que
prius cũ oĩ ſuo conatu ĩplere nõ potuit. Nã ꝛ talẽ ĩpoſſi
bilitatẽ iccirco deꝰ tã longo tẽpore dñari in hoĩe ꝑmit
tit vt diſcat humiliari:ꝛ nũq̃ in ſeipſo inaniter gloriēꝶ:
ſꝫ deo omne bonũ attribuat:nõ ſolũ conſuetudiẽ quadã
ꝛ labijs:ſed potiꝰ ex intimo ſui cordis. Cogita etiam q̄
non eſt ribaldus vel quicũq̃ peccator qui nõ magis aſ-
ſiſteret deo ſuo q̃ tu:ꝛ q̃ nõ magis recognoſceret dei be
neficia q̃ tu:ſi recepiſſet grãs quas tu ſola dei gratuita
bonitate ꝛ nõ proprijs meritis recepiſti:ꝑꝑꝶ qđ potes
teip̄m viliorem ꝛ inferiorem omni homini iudicare:et
ne ꝑpꝶ ingratitudinẽ tuã a ſuo ꝯſpectu te xp̄s foris ab-
ijciat:nõ immerito formidare/ꝛ pctã alioꝝ in te ſub qua-
dã ſimilitudine transformare/ſic te in tua ꝯſcientia in-
crepãdo. Ecce ille eſt homicida:ꝛ ego miſer multotiẽs
occidi aĩam meã. Iſte fornicator eſt et adulter:ꝛ ego to
ta die fornicor ꝛ adulteror a deo meo oculos auertẽdo/
ꝛ dyabolicis ſuggeſtionibus ſupponendo:ꝛ ſic de alijs
Inducen ſuo modo. Debes etiã habere in proprio tuo ſentimento
tia duo duo:videlicet q̄ ſentias de teipſo ſicut de vno corpore
ad hũili- mortuo fetenti/pleno vermibus/et male olẽti:ꝛ ſicut de
tatẽ. vno cadauere qđ hoĩes dedignãꝶ videre:ĩmo claudũt
nares ꝓpter eiꝰ peſſimũ fetorẽ/ꝛ auertunt facies vt nõ
videãt talẽ ac tantã abominationẽ. Et q̄ ſi quis de tuo
corpore iuſticiã faceret:ſentias qđ iuſtũ eẽt vt tibi ocu-
los erueret/ac naſum/aures/ꝛ os abſcinderet:ꝛ ſic de
alijs ſenſibus ꝛ mẽbris corporis:qꝛ deũ offendiſti cum
eis:ꝛ q̄ tm̄ de hoc gauderes vt nunq̃ aliud de te tm̄ de-
ſiderares/aut velles:ꝛ q̄ oĩa vituperia/verecũdias/et
diffamatiões pluſq̃ poſſent imaginari/vꝶ cogitari/vt
vinũ bibẽs:ac cũ ſummo gaudio ꝛ leticia cordis recipe
res:ĩmo ĩ facie ridẽs/ſplẽdens/ꝛ alacer appꝛeres. Et q̄
oẽs te vidẽtes faceres admirari/ꝛ ad ſeip̄os cõuerti/ꝛ
q̄ crederẽt nõ poſſe ſine deo hoc fieri. Deĩde opꝫ q̄ diffi
das de teip̄o totaliter/ꝛ de oĩbꝰ bonis tuis/ꝛ de tota vi
ta tua:ꝛ ꝯuertas te totũ/ꝛ reclines ſuꝑ brachia ieſu xp̄i
pauperrimi/humilimi/ĩproperati/deſpecti/et mortui
ꝓpter te:vſq̃quo tu ſis mortuꝰ in oĩbus tuis ſentimẽtꝭ
humanis:ꝛ q̄ ieſus xp̄s crucifixus viuat in tuo corde/
ꝛ in aĩa tua:ꝛ totus trãſformatus ꝛ transfiguratꝰ ꝛ viuꝰ:
ꝛ hec cordialiter ſentias in te:intantũ vt nũq̃ videas vꝶ
audias niſi ſolũ ieſum ſtantem in cruce ſuſpenſũ et mor
tuũ ꝓpter te:ad exẽplar beate virginis mortuꝰ mundo
ꝛ viuens ĩ fide:ꝛ q̄ in illa fide viuat tota tua vita:vſq̃ ad
reſurrectionẽ/ĩ qua deꝰ mittet gaudiũ ſpũale ꝛ donum
ſcti ſpũs in aĩa tua:ꝛ in illis qui diligũt aduentum eius.
Ex his p̄miſſis generabiꝶ in te virtus illa q̃ eſt mr̄ ꝛ ori
go oĩm virtutũ.ſ.humilitas:que interiores oculos ape-
rit ad dei cõſpectũ:cor hũanũ ab oĩ ſuꝑflua cogitatione
purgãdo. Nã dũ homo in ſuã paruitatẽ reſilit ſe vilifi-
cãdo:ſe increpando:ſe deteſtãdo:ſuã nihileitatẽ cõſide-
rãdo:ſibijpſi intentiſſime diſplicẽdo:ꝑ hec ꝛ ſiꝉia intan
tũ circa ꝓpria occupaꝶ negocia/q̄ oĩs alia ĩutilis cogi
tatio areſcit:ꝛ ſic dũ oĩa alia audita/viſa/ꝛ tꝑalia opa-
ta a ſe repellit:ꝛ in obliuionẽ adducit:incipit ad ſeip̄m
redire:ꝛ mõ mirabili in ſeipſũ reuoluitur/ꝛ ſic ad origi
nalẽ iuſticiã ꝛ celeſtẽ quodãmõ puritatẽ incipit propin
quare. Sic dum in ſeipſum reflectitur cõtẽplatiõis ocu
lus dilatatur:ꝛ in ſe ſcalã erigit ꝑ quã trãſeat ad contem
plãdũ/ꝛ angelicũ ſpiritũ ꝛ diuinũ. Ad qđ oportet vt aĩa
materialia oĩa ab oculis ſuis excludat:ſicut aliq̃s volẽs
ſolẽ viſibilẽ intueri:neceſſe eſt vt ab oĩbꝰ alijs viſibili-
bus oculos auertat. Et ex tali contẽplatione animꝰ ad
bona celeſtia inardeſcit/ꝛ oĩa tꝑalia tanq̃ nihil ꝛ lõge
ꝓſpicit. Per hoc illa charitas ĩ mẽte ferueſcere ĩcepit
q̃ velut ignis oẽm rubigenẽ vitioꝝ conſumit. Sic totã
aĩam intm̄ occupat charitas/q̄ nõ eſt qua ĩtret vanitas.
Iã quicq̃d cogitat/quicq̃d loquiꝶ vel operaꝶ:totũ pro-
uenit ex dictamine charitatis. Vt ergo in bono iugiter Perſeue
ꝑſeueres:ſta iugiter ĩ timore:et a deo totaliter recogno rãtie hũ-
ſce/et ab ip̄o ꝑſeuerantiã pete. Et ſi nõ vis corruere:no- de ratio.
li alios iudicare:nec cõtra eos indignatiõis ſpũ mouea
ris/ſi eos vides in aliq̃bꝰ deficere:et eis cõpatiaris ex
corde:ac pro eis ſimpliciter ora:et eos in corde tuo q̃tũ
potes excuſa:cogitãdo q̄ nõ potes aliq̃d/nec ip̄i poſſũt:
niſi quãtum xp̄i grã manũ ſuã porrigit:qui nõ pro meri-
tis/ſed ꝓ ſue volũtatis beneplacito tribuit. Si hec cogi
taueris:firmꝰ eris. Nã q̃ eſt cauſa q̄ multi qñq̃ incipiũt
multa in abſtinẽtia:ꝛ ĩ alijs facere/qui nõ ꝑſeuerãt cor
pore languẽte/vel ſpũ frigeſcẽte? Certe nulla alia cau-
ſa:niſi ꝓpter eoꝝ elationẽ et p̄ſumptionẽ:dũ de ſe preſu
mẽtes:alijs indignanꝶ:ꝛ eos in cordibꝰ ſuis iudicant:
et deꝰ ſubtrahit ab eis donũ ſuũ:efficiũturq̃ defectuoſi
pluſq̃ alij:quos primitꝰ iudicabãt. Nã cõiter iſtud acci
dit q̄ quicũq̃ aliũ in aliquo iudicat:deꝰ tandẽ eũ ĩ eodẽ
defectu/vel maiori cadere ꝑmittit. Ergo ſeruias deo
in timore:et ſi qñ te ſentias in exaltatione quadã ob me
moriam beneficioꝝ q̃ tibi donat altiſſimꝰ:apprehẽde di
ſciplinã increpationis ꝛ ꝓprie rep̄henſionis:neq̃n tibi
iraſcatur dñs:et pereas de via iuſta et cadas. ¶ Et bre-
uiter ſequere vtilẽ Anſel. doctrinã. Oĩa(inquit)interio Anſelmꝰ.
ra tua:et ea q̃ agis inſpicias/et ad quẽ finẽ queq̃ ꝑuen
tura ſunt videas. Et credo(niſi inſanꝰ ſis)ea facies. vñ
felicitatẽ et gaudium recipies:ea vero dimittes:vñ tor
mẽta et triſticiã mereris.hec Anſel. Oratio.

O Ieſu mitis et vere patiẽtie forma/ꝛ humilita
tis exemplũ:repelle a me oẽs faſtꝰ ſupbie:cũ
ctoſq̃ appetitus inanis gl'ie:oĩa ſimul genera
tãte peſtis/tãteq̃ malicie. Nõ ſit dñe/neq̃ vi
deri poſſit vllũ tanti mali/tãteq̃ ꝑditiõis ſignũ in ſeruo
tuo:neq̃ in moribꝰ meis:neq̃ in verbis:neq̃ in factis:
neq̃ corã te in cogitationibus meis. Funda in vera ꝛ ꝓ
funda humilitate:vt nullus in me pateat locꝰ inimicorũ
inſidijs/et preſta vt ſim paruulꝰ in oculis meis:quatenꝰ
plenã gratiã inueniã in oculis tue maieſtatis. Amen.

¶ De officio ꝛ vita Iohis baptiſte. Correſpõdet euãge
lio. Anno q̃ntodecimo ĩperij tiberij ceſarꝭ.ꝛc. Cap.xvij.

PRetermiſſis om̄ibus
alijs ĩfantie ſaluatoris actibus:cura Ex mat.ꝛ
fuit deinceps ip̄is euãgeliſtis deſcri- Luc.iij.
bere facta et dicta xp̄i q̃ geſſit ſꝫm eta-
tis plenitudinẽ/ꝛ ſꝫm virũ ꝑfectum.ꝛ
primo de baptiſmo quo a iohanne ba-
ptiſatus fuit. Pretermittẽdũ eſt igiꝶ
myſteriũ et officiũ iohãnis baptiſantis:et baptiſmũ pe
nitẽtie predicãtis[In diebꝰ(itaq̃)illis]quibꝰ adhuc ĩ
nazareth ieſꝰ habitabat:vel qñ hec q̃ ſequunꝶ cõtigerũt
ſꝫm q̄ diciꝶ in principio euãgelioꝝ in eccleſia. In illo tẽ
pore.ſ.[anno.xv.tiberij ceſaris]q̃ ſucceſſit octauiano
auguſto:ſub quo natus eſt xp̄s[ꝓcurante]et regẽte[põ
cio pilato iudeã:tetrarcha aũt]adhuc[galilee herode ꝛ
lyſãia abylie tetrarcha philippo]etiã adhuc[tetrarcha
ituree ꝛ tracõitidis regiõis] Vbi ſciẽdũ q̄(vt ſupra di
ctũ ẽ)regnũ iudeoꝝ ĩ q̃ttuor tetrarchias diuiſũ fuerat:
quarũ duas/ſcꝫ iudeã et abilinã habebat archelaꝰ:ter-
tiã vero/et quartã philippus. Accidit aũt vt archelaus
tyrãnidẽ exercẽs apud auguſtũ accuſareꝶ:qui ob hec ab
auguſto depoſitus in exiliũ eſt miſſus.x.anno ſui princi
patus. Et extũc vna pars p̄ncipatus ſui:ſcꝫ iudea cepit Pilatus
per ꝓcuratores ꝛ officiales romanorum adminiſtrari: ꝓcurator
quorũ quintus põcius pilatus fuit:dictus a põcio inſu- tantum
la ĩ qua ſtetit. Vñ nõ erat p̄nceps ordinariꝰ:ſed fuit vi- fuit.
cariꝰ vel delegatꝰ:et ideo ꝓcurator eſt dictus. Si ergo
qñq̃ legiꝶ preſes fuiſſe:intelligẽdũ eſt de ꝓcuratore:qꝛ
vt videꝶ nũq̃ preſes fuit:ſed eo procuratore exiſtẽte vi- Vitelliꝰ.
tellius preſes ſyrie/cuiꝰ pars iudea eſt:extitit. Et forte
ideo p̄ſes dici poterat:qꝛ qñq̃ preſidis officiũ exerce-
bat. Altera vero pars p̄ncipalis ſui:ſcꝫ abilina tradita
eſt lyſanie ſub noĩe tetrarchie. Iſtũ lyſaniã dicũt quidã Liſania
fuiſſe filiũ herodis aſcalonite:ſub quo natꝰ eſt dñs:ſed
ioſephus dicit q̄ fuerit nepos eiꝰ natꝰ ex alexandra ſo-
rore ipſiꝰ herodis:ꝛ ex patre ptholomeo de libano/et h̄
magis videꝶ. Et ſubdiꝶ[ſub p̄ncipibꝰ ſacerdotũ anna ꝛ
caypha] Iſti affinitate erãt cõiũcti:et viciſſim põtifica Annas et
tũ ãminiſtrabant:ſed annas q̃ anno dñs eſt baptizatꝰ:et Caiphas



Universidad del Rosario | Archivo Histórico

caypbas illo quo eſt paſſus: īter quos ī illis tribꝰ annis:
tres alij/ſcꝫ yſmael: eleazarꝰ: ⁊ ſymon fuerūt/ꝙ hic tacē
tur: et tāgit euāgeliſta ſolū illos ſub quibꝰ ꝑdicatio ice
pit iohis et paſſus eſt xp̄s. Qꝛ aūt ꝑdicatio iohis tā ſo-
lēniter deſcribit: ſcꝫ ꝑ imꝑatoris/et pōtificū/⁊ principū
tp̄a: eſt ad deſignandū excellētiā eiꝰ quē nūciare venie
bat: vtpote ꝙ ſūmus imꝑator/ et pōtifex/et gubernator
oīm exiſtebat. Tūc ergo[factū eſt ꝟbū dn̄i].i. ſupna mē
tis inſpiratio ꝙ dicit ꝟbū: qꝛ intꝰ in mēte loquit. ſm illō
p̄.lxxxiiij. ps̄. Audiā qd loquat ī me dn̄s deꝰ[ſuꝑ iohānē zacharie
filiū in deſerto] ꝙ tunc in anno erat. xxx. qd tēpus ꝑdica
tioni debitū eſt: qꝛ tūc etas virilis viget: vt baptizās et ꝑ
dicās xp̄i aduentū/et redēptionis ſolatiū annunciaret.
Audiuit iohes ꝑ internā inſpirationē/ac reuelationem
diuinā ⁊ auditu mētis: verbū dn̄i ſola gr̄a deſuper ei lo
Chryſ. quētis. vn̄ ſm Chryſ. Verbū dn̄i hic mandatū/ſeu pre
qd verbū ceptū dei dr̄: qꝛ nō a ſemetip̄o iohes: ſed deo illū monēte
dn̄i hͦ loco ad miniſteriū iſtud acceſſit. Vn̄ ⁊ ipſe ait. Qui me miſit
baptizare in aq̄ ⁊c. Et ne ꝓpter defectū aque differret
baptiſmꝰ eoꝝ: ꝙ in eiꝰ ꝑdicatiōe ꝯuertebant: et vt ꝑdicā-
do magis ꝓficere poſſit: exiuit de deſerto vbi iā pn̄iam
agendā ꝑdicare ceperat[⁊ venit in regionē]circa iorda
nē: vbi copia aquarū/et loca populoſa erāt[baptizās et
ꝑdicās baptiſmū pn̄ie in remiſſionē pctōꝝ]Et ī hoc de
dit exemplū predicatoribꝰ: vt loca fructificatiōis ꝟbi
Baptiſ- diuini q̄rant: nō recreationis. Baptiſmꝰ iohis diſpone-
mus ioh. bat hoīes ad ſuſcipiendū xp̄m: ideo nō baptizabant ab
nō mūda- eo/niſi iudei quibꝰ ꝑncipaliter ꝓmiſſus fuit xp̄s. Muli
bat ſine eres etiā nō baptizabant: qꝛ ip̄e erant inſtruēde a viris
penitētia Nec infantes baptizabant: qꝛ myſteriū nō intelligebant
Baptiſ- et cognitio neceſſaria erat. Baptiſmꝰ ꝟo xp̄i dat omni
mus xp̄i. ſexui: oīm gēti: oīm etati in remiſſionē pctōꝝ. Qd ergo hͦ
dicit in remiſſionē pctōꝝ nō eſt referendū ad baptiſmū
iohis: ſꝫ ad pn̄iam ꝙ baptiſmo annectebat: ſola enī ipſa
pn̄ia remittebat. Baptiſmꝰ quidē iohis/baptiſmꝰ pn̄ie
erat: qꝛ ad pn̄iam baptizandos monebat: et nō niſi adul-
tos quos penitētes videbat baptizabat. Vn̄ lꝫ baptiſmo
ipſiꝰ nō dimitterent pctā: ſuſceptio tn̄ illiꝰ erat q̄dā ꝓte
ſtatio agēdi pn̄iam: ꝑ quā dimittunt pctā. Erat etiā ba
ptiſmꝰ iohis in remiſſionē pctōꝝ: non effectiue: ſed ꝑpa
ratiue: qꝛ ꝑparabat ad xp̄i baptiſmū: in quo fiebat remiſ
Baptiſ- ſio pctōꝝ. Baptiſmꝰ ergo iohis erat baptiſmꝰ pn̄ie: quia
mꝰ pn̄ie. pn̄iam delictorū habebat: ſꝫ ea relaxare nō poterat. Ba
Baptiſ- ptiſmꝰ aūt xp̄i eſt baptiſmꝰ gr̄e: qꝛ in xp̄o dat et pctā re-
mꝰ gr̄e. laxant. vn̄ Chryſ. Illud datū eſt in pn̄ia: hoc ī gr̄a. Ibi
venia: hic victoria. ¶ Et notandū ſm Greg. nazanzenū.
Baptiſ- ꝙ quintuplex eſt differētia baptiſmatū. Eſt enī quoddā
ma q̄ntu- figuratiuū/quo baptizauit moyſes: ſed in aqua ſolū: ſcꝫ
plex. in nube et mari. Aliud eſt ꝑparatiuū: quo baptizauit io
hānes. de quo hic dr̄. Tertiū eſt ꝑfectiuū vt baptiſmum
xp̄i qd fuit in ſpū. Quartū eſt ſuperogatiuū: qd ſcꝫ fit in
ſanguine ꝑ martyriū: et hoc eſt venerabiliꝰ ceterꝭ: quia
iteratis nō fedat cōtagijs. Quintū eſt culparū actualiū
abſterſiuū: qd fit quotidie in lachrymis/⁊ eſt laborioſiꝰ
Baptiſ- ceteris. Iohānis quidē baptiſmꝰ erat preparatiuꝰ: quia
mus ioh. neceſſariū erat hoīes ꝑparari ad xp̄m baptiſmo eiꝰ: ⁊ ſꝫ
ꝑparato- hoc ita ſe habet baptiſmꝰ iohis ad xp̄i baptiſmum: ſicut
riꝰ et figu cathecīſmꝰ in quo baptizandi inſtruunt de fide: et ꝑpa
ratiuus. rāt ad baptiſmū: ſe habet ad baptiſmū verū. vn̄ Remi.
Remigiꝰ Baptiſmus iohānis figurā gerebat cathecuminorum.
Nā ſicut modo cathecizant pueri/vt digni fiant ad ſa-
cramentū baptiſmatis. ita iohēs baptizabat: vt baptiza
ti ab eo/poſtea deuote viuēdo digni fierēt accedere ad
Chryſo. xp̄i baptiſmū. vn̄ ⁊ Chryſ. Apte ergo cū dixiſſet ꝙ venit
ꝑdicās baptiſmū pn̄ie adiecit in remiſſionē pctōꝝ. q. d.
Iccirco ſuadebat illis penitere: vt ſubſequētē veniā fa
ciliꝰ impetrarēt credētes in xp̄m. vn̄ baptiſma illud nul
lā aliā habuit cauſā: niſi ꝙ ꝑparatoriū erat ad fidē. Hec
Baptiſ- Chryſ. Vn̄ ⁊ baptizabant in iordane ꝙ deſcēſio interꝑ-
mꝰ iohis tat de ſuꝑbia veterꝭ hoīs ad humilitatē ꝓfeſſiōis ⁊ emē
quare fa- dationis deſcēdentes: quatenꝰ abdicata vita veteri re-
ctus ī ior- nouari mererētur in xp̄o. Ideo etiā ꝯueniēter baptiſmꝰ
dane. iohānis factꝰ eſt in iordane: qꝛ erat q̄dā ꝓteſtatio pn̄ie
agende: ꝑ quā appropinquat regnū celoꝝ: ⁊ trāſitus ad
terrā viuentiū: ſicut filij iſrael ad terrā ꝓmiſſiōis trāſie
Baptizā- rūt ꝑ iordanis fluuiū. Baptizauit aūt iohannes ꝓpter
di cauſe ī plures rōnes. Pria eſt ſꝫ Aug. vt ſignificaret baptiſmū
iohāne. xp̄i: et ſic fuit ſacramentū. Scda eſt ſm Chryſ. vt ex no-
mine baptizādi plures ad iohānē cōuenirēt: qbꝰ de xp̄o
annūciaret. Tertia eſt ſm Greg. vt ꝑ baptiſmū iohānis Grego.
homines aſſueſcerēt ad baptiſmū xp̄i. Quarta ſꝫ Bed. Beda.
vt ꝑ baptiſmū iohānis hoīes ꝑparent/et humiliarentur
ad baptiſmū xp̄i. Quinta eſt ſm ip̄m iohānē: vt manife-
ſtet xp̄s in iſrael in baptiſmate iohānis: voce patris et
ſpūſancto. Dicebat ergo prius in deſerto: et poſtea cir-
ca iordanē ad eos ꝙ moti cōuerſatione vite eiꝰ exibant
ad ip̄m[Penitentiā agite]. i. peniteat vnuſq̄ſꝗ mala ꝑo-
ris vite[appropinq̄bit enī regnū celoꝝ]ſcꝫ pn̄iam agen-
ti. Szm remigiū regnū celoꝝ quattuor modis dicit. ſ. Remigiꝰ
xp̄s ſm illud regnū dei intra vos eſt: ſācta ſcriptura ſm Reg. cel.
illud. Auferet a vobis regnū dei: et dabit genti facienti Luc. xvij
fructū eiꝰ: ſctā eccleſia ſꝫ illud. Sile eſt regnū celoꝝ de- Mat. xxi.
cē ꝟginibꝰ: ſupernū ſoliū ſm illud. Multi veniēt ab ori Mat. xxv
ente/et occidēte: et recūbent in regno celoꝝ. Et hoc to- Mat. viij.
tū poteſt hic intelligi. Agenda eſt penitētia et nō ſera: ꝙ Pn̄ia
eſt dānatoꝝ: nō coacta/ꝙ eſt latronū: nō ficta/que eſt hy mltiplex.
pocritarū: nō deſperata/que eſt perditoꝝ: ſed vera. ꝙ ſm
Chryſ. Cor mūdat: ſenſus illuminat: et ad ſuſceptionē Chryſ.
xp̄i humana ꝑcordia ꝑparat. Vt aūt ait Hiero. Primū Hiero.
baptiſta iohānes regnū celorū predicat: vt ꝑcurſor dn̄i
hoc honoret priuilegio. Vn̄ et petrus rauēnas dicit. ꝙ Regni ce
poſt peccatū ade: et illius diluuij vaſtitatē ſolennē ele- loꝝ ꝓmiſ
cto eſt iuſtoꝝ infinita pluralitas: cū quibꝰ deus facie ad ſio ꝑma ꝑ
faciē locutꝰ fuiſſe dinoſcit. Et enumeratis ꝑcipuis pa iohēꝫ ba.
triarchis patribꝰ: et prophetis veteris teſtamēti: ſubin
fert: qꝛ ab eis nulla mētio facta fuit de regni celeſtis ꝑ-
petua māſione: nec in his oībus memoria regni: nec no
minat/nec audit: nihilꝗ de celeſtis regni gloria ꝓphe-
tat. Et ſubdit. Quid plura? A pricipio mūdi vſꝗ ad io-
hannē vniuerſitatis humane electionē recollige: nec in
ſermōe vel opere illius regni celeſtis poteris reperire
dulcedinē. Veni ergo ad iohānē/⁊ audi vocē exultatio
nis vocē letitie: miſericordie verbū: ſermonē gl'ie: gratie
largitatē: qd celauerat deꝰ: tacuerat angelꝰ: latuerat pa
triarchas: ꝓphete neſcierant. Penitētiā(inquit)agite:
appropinquabit enī regnū celoꝝ. Verbū penitētie dul-
ce et glorioſum: verbū regni celorū letū et aduocandū:
illi ſoli ꝑmo cōueniēs/ꝙ ꝑmus noui teſtamēti poſuit fū-
damēta. et addit. A diebꝰ ade vſꝗ ad iohannē: organū
noſtrū verſum eſt ī vocē flentiū: qꝛ vbi peccatoꝝ frequē-
tia: nec pn̄ie locus duplex erat deplorādi materia. Io-
hānes natus oſtēdit medicamen vulneri: peccato peni-
tentiā: veniā iniquitati. Hec eſt ꝑma vox clamans in de
ſerto ꝓpoſuit: et vox turturis audita eſt in terra noſtra:
et tūc imiſit in os noſtrū nouū carmen deo noſtro: et reſo
nat in ore noſtro gratiarū actio: et vox laudis. Superal-
tat mīa: pctōribꝰ ꝑcit: regnat pietas: iuſtitia diſſimula
tur: et miſerēdi nō feriēdi querit occaſionē miſericors
et miſerator dn̄s. Hec petrꝰ. Et vt oſtendat idoneitas
iohānis ad teſtificādū de xp̄o: ex ſcītate vite deſcribit
euāgeliſta vitā iohānis. Primo ab aſperitate veſtis: qꝛ Veſtitus
vtebat veſte aſpera: ſcꝫ cilicio ſeu tunica de duris came- ioh. bapt.
lorum pilis. In quo mouemur: vt ad refrenationem car
nis aſperis vtamur. vn̄ Hiero. De pilis(inquit)habe- Hieroni.
bat veſtimentū: non de lana. Aliud auſteritas indicium
eſt: aliō luxurie mollioris. vn̄ ⁊ Chryſ. Seruis aūt dei Chryſ.
nō cōuenit habere veſtimētū ad ſpeciē viſionis/vel ad
carnis delectamētū: ſed tm̄ ad nuditatis tegmentū[Ha
bebat enī iohānes]veſtē nō mollē neꝗ delicatā: ſed cili
cinā grauē et aſperā/⁊ cōterentē corpus potiꝰ q̄ fouen-
tem: vt de virtute aīe eiꝰ ip̄e habitꝰ corporis loqueret.
Scdo a cōtinentia cōſtringēte carnis laſciuiā: qꝛ habe- Cōtinen-
bat[zonā pelliceā]aſperā: id eſt corrigiā de ſiccis ⁊ cru- tia iohis.
dis aīaliū pellibꝰ factā[circa lumbos]in quibꝰ eſt ſedes
luxurie ad carnē ⁊ luxuriā mortificandā: qꝛ carnē ſuam
crucifixit cū vitijs et cōcupiſcētijs: qd coꝝ eſt ꝓpriū ꝙ
ſunt ieſu xp̄i. vn̄ Chryſ. Conſuetudo enim erat apd iu- Chryſ.
deos vt zonis laneis vterent: ideo iſte q̄ſi durius aliqd
facere volēs zona pellicea cingebat. Quid tunica ⁊ zo- Zona io.
na iohānis allegorice ſignificēt: patet ꝑ Chryſ. ꝙ ſic ait: Chryſ.
Erat iohes: ſed hͦ eſt lex in iohāne veſtitus pilis cameli.
Non poterat habere tunicā de agno de quo dicit. Ecce Iohis. j.
agnꝰ dei: ecce ꝙ tollit peccata mūdi: et zonā pelliceā ha-
bebat in lūbis: qꝛ iudei hͦ ſolū putāt peccatū eſſe qd ope
re peccāt. Certū dn̄s noſter ieſus xp̄s in apocal. iohan- Apocal. j.
nis ꝙ videt inter ſeptē cādelabra habebat zonā auream



nō in lumbis/ſed in pectore. Lex in lumbis cingit. cete-
rū xp̄s hoc eſt euāgeliū ⁊ monachoꝝ virtꝰ/nō ſolum ī
libidine: ſed ⁊ in mente cōmendat. Hic nec cogitare qui
dē expedit: ibi qui fornicatus fuerit tenet in crimine.
Marci. j. Tertio ab abſtinētia ⁊ victꝰ ꝑſimonia[locuſtas enī]. i.
Sobrie- herbas ſic appellatas[⁊ mel ſilueſtre edebat]qui cibus
tas iohis paupeꝝ eſt in terra illa. Vbi ſciendum ꝙ locuſte pl'a ſi-
Locuſte. gnificāt de quibꝰ iſte ꝟſus extat. Radices/herbas/et
aues/diceē locuſtas. Sūt enī parua aīalia ꝑ modū ſal
tus volitantia/que reperiuntur in deſerto iudee: ⁊ fri-
xa cum oleo ſunt cibus pauperū: ſed non videt ꝙ iohes
locuſtaꝝ carnes māducauit: qui pane etiā veſci renuit:
⁊ ꝙ frixuris vſus ſit: qui nihil coctū accepit: ⁊ iō magis
videt ꝓbabile de alijs intelligi debere: vn̄ in partibꝰ il
lis quādā herbā lāguſte. i. locuſtā nominant: que dr̄ illa
Mel. eſſe quā beatus iohannes edebat. Mel autem ſilueſtre
Raba. ex apibꝰ in truncis arboꝝ reperit. Vel ſm Raba. Sūt
folia arboꝝ alba et tenera: que manibꝰ cōtrita ſaporem
habēt quaſi mellis. Inuenitur etiam ibidē mel ex cala-
mellis: que calamelle ſūt calami pleni melle. i. de ſucco
dulciſſimo. Vocant etiā alio noīe cannamelles: qd no-
mē ex cāna ⁊ melle cōponit/eo ꝙ cānis ſiue arundinibꝰ
hmōi calami ſunt ſimiles. In hoc itaꝗ beatꝰ iohānes
apte demonſtrat ꝙ pro nihilo mundū iſtū oēſꝗ eiꝰ blan
dicias duceret: qui tā viliſſimo indumēto ciboꝗ tenui:
⁊ imperato vtebatur. Sola enī huiꝰ vite neceſſaria que
Imitato- rebat ꝙ ſic viuere diſpoſuerat. Huiꝰ exēplū illi ſequunt:
res io. ba: qui dicūt habētes victū et veſtitū/his contenti ſumus.
Propterea enī qꝛ pn̄iam predicabat qualiter peniten-
tes viuere debeant: vt bonꝰ magiſter eis in ſeipſo exem
Io. pn̄ia. plū et regulā dabat. Erat enī terra cubile: antra domꝰ:
pilus veſtis: pellis zona: aqua potꝰ: locuſta cibꝰ. Et ſic
non ſolū mūdū ⁊ blanditias eiꝰ cōtēnere: ſed etiā totius
generis humani peccata deflere ſe oñdit/⁊ exemplum
vtile poſteris dereliquit. Totū ḡ qd erat ī iohāne/peni
tētiā predicabat ⁊ nomē: qꝛ dei gr̄a: locꝰ qꝛ deſtū: ⁊ ha-
Predica- bitꝰ qꝛ ciliciū: ⁊ cibꝰ: qꝛ locuſtaꝝ: ⁊ ſmo: qꝛ pn̄ie verbū:
tor euāge ⁊ opatio: qꝛ baptiſma aſſuefaciēs ad bonū. In iohanne
lij ⁊ eiꝰ of deſcribit euāgelij predicator: et ꝑmo q̄ꝫtū ad doctrinā:
ficium. debet enī exēplo iohānis predicare penitētiā/⁊ ea que
recedere faciūt a peccatis: ⁊ ea ꝙ faciūt accedere ad cō
ſecutionē regni celeſtis. Secūdo q̄ꝫtū ad cōtinētiā: qꝛ
zona dr̄ eē circa lumbos vt ꝑdicator cōtinētiā habeat.
Vn̄ dn̄s hieremiā mittens predicare ait. Accinge lum
Hiere. j. bos tuos. Tertio q̄ꝫtum ad vitam: ⁊ hoc dupl'r. ſ. q̄ꝫtum
ad veſtitū ⁊ victum: in quibꝰ etiā a iohāne accipiat exē
plum. Qui ergo penitētiā ⁊ aſpera iniungit vel ꝑdicat
⁊ corripit: habitū penitētie ꝑtēdat: aſpera veſte tegat:
⁊ parce reficiat: vt in eo vilitas veſtis ⁊ cibi laudet: quo
rū vſus in diuite arguit. Auſteritas enī vite req̄ritur ī
j. Cori. ix. euāgelij ꝑdicatore: ideo dicit apl's. Caſtigo corpꝰ me-
um: ⁊ in ſeruitutē redigo. Ne forte cū alijs predicaue-
Hiero. rim ipſe reprobus efficiar. Vn̄ Hier. Veſtis ꝙpe ⁊ ci
bus ⁊ potꝰ totā auſterā vitā predicātiū oſtēdebat. Vbi ⁊
Chryſo. Chryſ. Talē eē oportebat ꝑcurſorē dn̄i ꝓphetā ⁊ apl'm
Math. xj. xp̄i: ꝙ totū ſe celeſti deo ꝯtēptis rebꝰ mūdi ꝑſtaret. Vn̄
et Mar. j. non immerito a dn̄o etiā angelꝰ nuncupat: qꝛ in hoc mū
Io. bap. do poſitꝰ mundū ip̄m angelica vita calcabat. Si autem
laudes. ille ꝙ purus ita erat et celo clarior: ⁊ ꝓphetꝭ celſior: ⁊ quo
nullus hoīm maior fuit: quiꝗ tāta apud deū familiari-
tate gaudebat: ita ſeip̄m ad oēm patientiā durabat la-
boꝝ fluxa deliciaꝝ cū diuitijs deſpiciēs: atꝗ ad omnē
ſe vite rigorē coartans. Quā nos habebimus excuſatio
nē qui poſt tot xp̄i bn̄ficia: poſt q̄ꝫ tāta ⁊ īfinita onera pec
catoꝝ/neꝗ minimā particulā illiꝰ caſtigationis imita
mur? ſed comeſſationibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ dediti: ac ꝑegrio
odore flagrātes: vel potiꝰ fetentes: ac vndiꝗ noſmetip
ſos relaxātes ⁊ mollificātes ī predā dyaboli ꝑparamur
Mat. iij. ⁊ ei captabiles nos facimꝰ. Hec Chryſ. Tūc audita io
hānis fama[exibat ad eū oīs hieroſolima]q̄ꝫtū ad habi
tātes in ciuitate illa[⁊ oīs iudea]q̄ꝫtū ad circūiacētes
Omnis in ea[⁊ oīs regio circa iordanē]q̄ꝫtū ad duas tribus et
dimidiā: oīs in q̄ꝫ. i. multi de omnibus: vt ſit hyperboli
ca. i. multū expreſſiua locutio: ⁊ ponitur ibi continens ꝓ
Iohānis contento. [Et baptizabantur ab eo in iordane baptiſmo
baptiſmꝰ ſuo]cōfitentes pctā ſua: ⁊ ſe aptantes baptiſmo xp̄i ſu-
ꝑnūciati- ſcipiēdo. Baptiſmꝰ enī iohānis ad hoc erat ordiatꝰ q̄ſi
uus xp̄i. quedā ꝑparatio ⁊ ꝑfiguratio baptiſmi ip̄iꝰ xp̄i de pro-
ximo vēturi: ⁊ ideo iohānes nō ſolū ꝑdicabat: ſed etiam
baptizabat: qꝛ ſicut ſua ꝑdicatione nūciabat xp̄m de ꝓ-
ximo vētuꝝ/ſic ſuo baptiſmo aſſuefaciebat hoīes ad li
bētiꝰ ſuſcipiendū xp̄i baptiſmū. Vn̄ baptiſmus iohānis
erat quedā ꝓteſtatio credendi in xp̄m venturū: et faciē-
di opera penitētie: vt deuotiꝰ acciperēt ip̄m. Et hoc eſt
qd in actibꝰ dicit: ꝙ iohānes baptizauit baptiſmo peni Act. xix.
tētie populū: dicens in eū qui venturꝰ eſſet poſt ipſum/
vt crederēt: hoc eſt in Ieſum: ⁊ ideo dicit hic cōfitētes
peccata ſua delenda. ſ. ꝑ chriſtū venturum: quia nō pote
rat hoc facere iohannes: ſꝫ denūciabat hoc ꝑ xp̄m fiēdū.
[Vidēs aūt multos phariſeoꝝ et ſaduceorū]nō cōfiten
tes pctā ſua[venientes]cū turbis[ad baptiſmū]non ex
vera religione: ſꝫ populi timore/ac ficte ⁊ inſidioſe/di
xit eis[Genimīa]ſeu[progenies viperaꝝ]. i. venenati ⁊ Ex luca ⁊
venenatorū filij[ꝗs oſtēdit vobis]nō penitētibꝰ[fugere Math. iij
avētura ira?]⁊ euadere ſeueritatē futuri iudicij. q. d. nul
lus niſi a malicia vr̄a recedatis/⁊ penitētiā faciatꝭ. Li-
cet enī falſitas vr̄a lateat in cōſpectu populi: nō tamē la
tere poterit in iudicio dei: qꝛ tūc erūt manifeſta abſcon-
dita cordis veſtri. Sic eos arguebat: vt a malis ſuis re-
ſipiſcētes: ꝑ iuſtā pn̄iam futuri iudicij penā euaderēt.
nā ſm Greg. Vētura ira eſt extrema dei vindicta: quam Gregoriꝰ
tūc fugere pctōr nō valet: qui nūc ad lamēta pn̄ie non re
currit. Phariſei dicunt a phares qd ē diuiſio: quaſi ab Phariſei
alijs diuiſi/vel ſe diuidētes: ſcꝫ iudeorū ſacerdotes: qui vn̄ dicūt.
in habitu/et in victu/et in geſtu erāt quodāmodo diſti
cti ab alijs in ſignū maioris religionis. Saducei dicū- Saducei
tur a ſadoch: quaſi iuſti/vel ſe iuſtificātes: qui. v. libros vn̄ dicūt.
moyſi recipiūt: prophetas reſpuūt. reſurrectionē ⁊ an-
gelos eſſe nō credūt. Hos quoꝗ ꝙ īter iudeos maiores
eſſe videbant: vidēs iohānes ad ſuū venire baptiſmum
eos increpat: et cōfidenter vitia eoꝝ arguēs: vtroſꝗ ge-
nimina et ꝓgenies viperarū vocabat: qꝛ venenū hypo-
criſis et erroris a ſuis traxerūt ꝓgenitoribꝰ: et qꝛ malo
rū acta imitātes eis inuidēt eos ꝑſequunt: ⁊ ita venena
ti filij de venenatis parentibꝰ ſunt nati. Nā ſm Remig. Remigiꝰ
Cōſuetudo ſcripturarū eſt ab imitatiōe operū noīa im
ponere. Sic et iſti ab imitatione viperarū ꝓgenies vi-
perarū dicunt. Cum igit pn̄ia et correctione maxime in
digerēt: increpant: qꝛ nō prius venena deponunt: vt ſic
ad baptiſmū veniāt: vnde ſubiūgit[Facite ergo]. ſ. in ꝑ Lucas.
ſenti et cito[dignos fructꝰ pn̄ie]. i. pn̄iam dignā et fru-
ctuoſam ꝑ cōtritionē: per cōfeſſionē: per ſatiſſactionem:
vt fugiatis iram venturā: qꝛ hec eſt ſola via euadendi il-
lam vbi. Chryſ. Nō enī ſatis eſt penitētibꝰ pctā dimitte Chryſ.
re: ſed opus eſt eiꝰ ferre fructꝰ. ſm illud. Declina a malo De pn̄ia.
et fac bonū. Sicut nō ſufficit ad ſanatiōnē ſagittam euel ps̄. xxxvj.
lere: ſed oportet vlceri medicamentū apponere. Nō aūt
dicit fructū: ſed fructꝰ/copiā deſignās: hec Chryſ. Fru Fructus
ctꝰ vero dicit/nō qualeſcūꝗ: ſed dignos penitētie. i. ſm pn̄ie.
exigentiā culpe: vt ſm Greg. Quanto quis grauiꝰ pecca Gregoriꝰ
uit/tāto ampliꝰ ꝓ q̄litate culpe peniteat: et tanto maio
ra querat bonorū opera lucra per penitētiā/quāto gra-
uiora ſibi intulit dāna per culpā. vnde in apocal. Quan Apo. xviij
tum ſe glorificauit/et in delitijs fuit/tantū illi date tor-
mentū et luctū: vbi petrus cantor pariſieñ. Sed quid fa Pet. cā. ꝑ
ciendū irretito pluribꝰ facinoribꝰ cōfitenti: tamen ⁊ pe
nitenti qualitercūꝗ: nolenti autē ſubire opus et fructū
penitentie dignū culpe. Ergo ne a ſe repelleret charita
tē per impoſitionē grauioris penitētie: reſpuēs eam ꝑ
tedium: modicā ei iniūgere penitentiā. Melius enī eſt
vt in purgatorio ſuppleat quod minus hic agit: q̄ꝫ quis
in iferno eternaliter puniat. Aut enī deus aut hō punit.
Sed quid ſi cōfeſſor mihi nō iniungit fructū dignū pe-
nitētie. ſ. pro quātitate culpe? Ego ſupplebo: qꝛ ſm quā
titatē et qualitatem culpe metiri debet quātitas pene:
qd fit ex diſcretione/que neceſſaria eſt penitenti: ſicut ⁊
confeſſori hec. Petrus. Sed quia iudei de generis no-
bilitate ⁊ ſanctitate glorificantes: ſcilicet quia de abraā
deſcenderunt ex promiſſione facta abrae: ſine operibus
ſalutem conſequi preſumebant: ideo ſubiungit. [Et no-
lite dicere]verbo vel mente[intra nos]per falſam. ſ. eſti
mationem[patrem habemus abraham]de eius iuſticia
confidendo/et ex hoc vos iuſtos reputando/credētes
vos ſaluari ſine operibꝰ penitētie: qꝛ ſine fructu penitē-
tie nullus ſanctoꝝ poterit peccatores ſaluare. Sic aūt
videt de pluribꝰ chriſtianis: qui deuotionem ſpecialē



Universidad del Rosario | Archivo Histórico